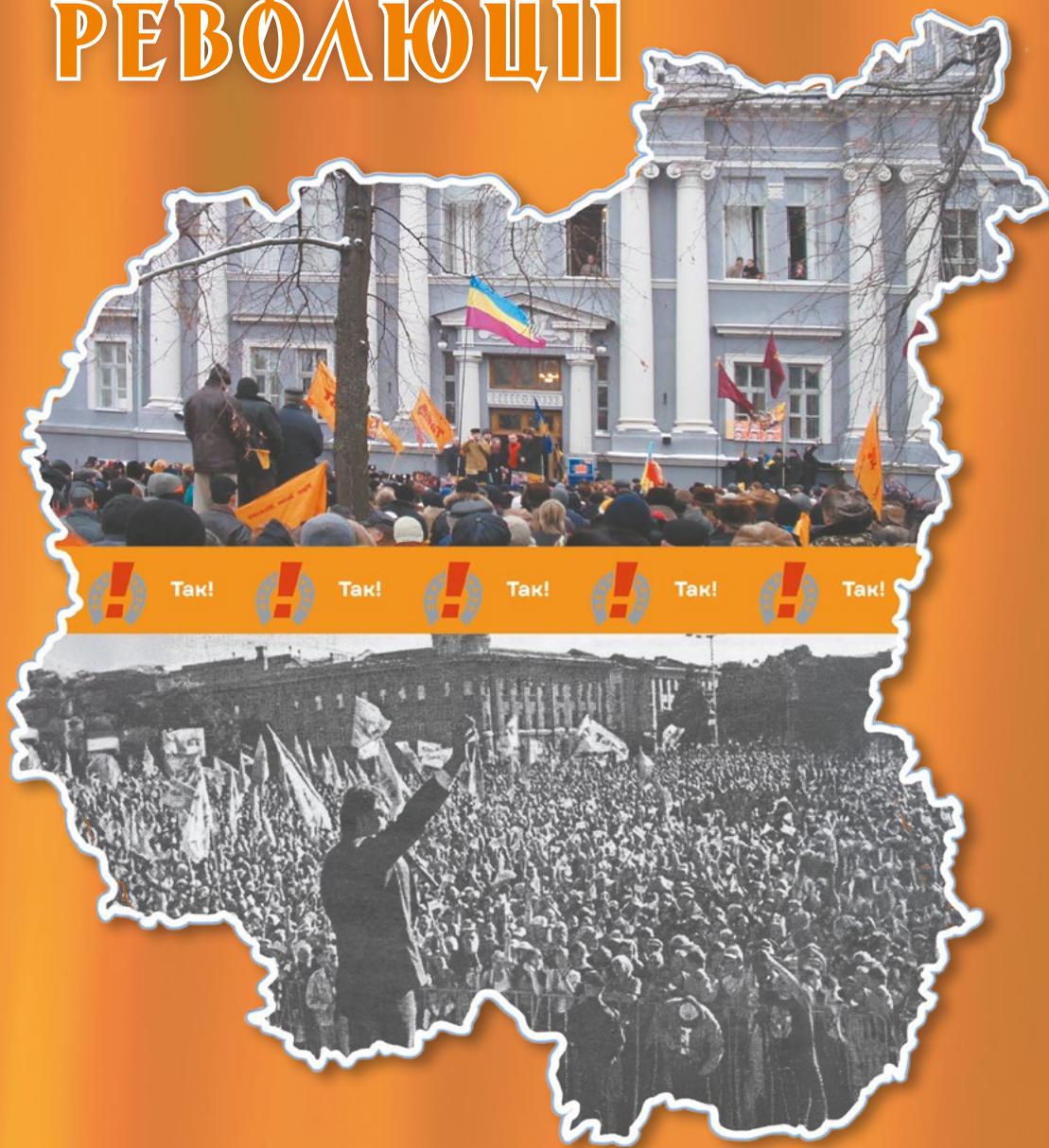

Сергій СОЛОМАХА

СІВЕРЯНСЬКІ АКЦЕНТИ

ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Сергій СОЛОМАХА

**СІВЕРЯНСЬКІ АКЦЕНТИ
ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ**

Чернігів
2025

УДК 94:323.272] (477.51) «2004/2005» (093.3)

С 60

С 60

СІВЕРЯНСЬКІ АКЦЕНТИ ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

/Чернігівська обласна організація Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Музей боротьби за відновлення незалежності України на Чернігівщині. С.В. Соломаха. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2025. – 212 с.

ISBN 978-617-7062-29-4

Збірник підготовлено до 20-річчя Помаранчевої революції задля збереження пам'яті про її учасників і події на Чернігівщині.

Видання призначене для дослідників, краєзнавців, учителів, усіх, хто цікавиться історією.

**ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ
УКРАЇНИ: РУХІВЦЯМ, УЧАСНИКАМ ПОМАРАНЧЕВОЇ
РЕВОЛЮЦІЇ ТА РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ**

Автор щиро дякує за допомогу Представнику Українського інституту національної пам'яті у Чернігівській області та всім, хто сприяв виданню збірника

УДК 94:323.272] (477.51) «2004/2005» (093.3)

ISBN 978-617-7062-29-4

© Чернігівська обласна організація Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, 2025

© Музей боротьби за відновлення незалежності України на Чернігівщині, 2025

© Соломаха С.В., 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
I. ДВАДЦЯТЬ РОКІВ УРОКІВ, ПОМИЛОК ТА ВАЖКИХ СПРОБ	5
II. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ «ПОМАРАНЧЕВИЙ» МАЙДАН	9
III. ХРОНІКА ОСНОВНИХ ПОДІЙ	25
IV. ІЗ ЩОДЕННИКА ПОМАРАНЧЕВОГО РЕВОЛЮЦІОНЕРА	33
V. «СІВЕРЩИНА», «ВИСОКИЙ ВАЛ»: ПОГЛЯД, ПОДІЇ, ФАКТИ	43
VI. ФОТОХРОНІКА	169
VII. СПОГАДИ: 20 РОКІВ ПОТОМУ	177
Мазур Б.Ю. Рушійні сили Помаранчевої революції на Борзнянщині	177
Ступак В.Ф. Спогади про Помаранчеву революцію	179
Шумило С.В. Попри опір, нам таки вдалося тоді перемогти	182
Черняков С.В. Після президентських виборів політичне життя не закінчувалося	183
Ломако О.А. 20 років, що минули, – це наш шлях	185
Галковська Н.М. Спогад серця: барва тепла і єднання	187
Чепурний В.Ф. Ми втримали Україну	189
Соломаха С.В. Революція розпочалася тільки після загибелі Героїв Небесної Сотні	190
VIII. АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ	191
Довірені особи кандидатів на пост Президента України В. Ющенка, В. Януковича	191
Керівний склад територіальних виборчих комісій з виборів Президента України 31 жовтня 2004 року	192
Підсумки голосування на виборах Президента України 31 жовтня 2004 року в Чернігівській області	194
Постанова Центральної виборчої комісії від 20 листопада 2004 року № 1232	195
Рішення Чернігівської обласної ради від 26 листопада 2004 року «Про суспільно-політичну ситуацію в державі та області, що склалася за результатами проведення повторного голосування по виборах Президента України»	197
Склад територіальних виборчих комісій з повторного голосування 26 грудня 2004 року на виборах Президента України	198
Постанова Центральної виборчої комісії від 25 грудня 2004 року № 1377	201
Підсумки повторного голосування на виборах Президента України 26 грудня 2004 року (III тур)	202
«Помаранчеві» керівники органів державної влади	203
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	204

ПЕРЕДМОВА

Помаранчева революція була складовою другого етапу боротьби українського народу за суверенну й незалежну, демократичну, соціальну, правову державу. З кінця 80-х років ХХ століття їй передували масові протести й відкрите протистояння активних громадян і влади. Ці події змінили суспільство і владу, увійшовши в історію як Українська національно-демократична революція (1989 – 1992).

Помаранчева революція, найяскравішою подією якої був Майдан у Києві, не була спонтанною подією, а ретельно готувалася штабами кандидата в президенти України Віктора Ющенка та політичних партій національно-демократичного спрямування для протидії відвертій фальсифікації виборів режимом Кучми-Медведчука-Януковича.

Безумовно, що саме завдяки досвіду, отриманому сотнями тисяч українців під час Помаранчевої революції, була здобута й перемога у Революції Гідності (2013 – 2014).

На жаль, досі багато громадян України перебувають під більшовицьким совковим ідеологічним впливом щодо поняття революції, як чогось позитивного, а не корінних і доволі швидких змін.

Переконали, що у січні-березні 1990 року під час перших, після окупації московськими більшовиками та їхніми посіпаками у 1920 році Української Народної Республіки (УНР), більш-менш демократичних виборів «советов» народних депутатів усіх рівнів 4 березня 1990 року в Чернігові відбувся Різдвяний здвиг, а не «Ковбасна» революція. Адже для компартійної влади це закінчилося лише заміною підтоптані компартійної номенклатури віком 50+ на більш гнучку віком 40+.

У жовтні 1990 року у Києві, на мою думку, відбувалася не Революція на граніті, а Майдан на граніті, який, на жаль, завершився лише деякими поступками влади та зміною голови Ради міністрів УССР.

Вважаю, у листопаді-грудні 2004 року також відбулася не революція, а лише Помаранчевий майдан.

На жаль, в Україні не було декомунізації і деколонізації ні після 1991 року, ні після 2004 року, бо у владі залишилася стара комуно-советська номенклатура – московські посіпаки. Українці продовжували фактично жити в ССРСР... на вулицях імені лєніних, дзєржинських, урицьких, асвабадітелєй, інтернаціоналістів, а повсюдно продовжували бовваніти лєніни-пушкіни.

«Помаранчевий» народний майдан був реакцією на небажання правлячої верхівки режиму Кучми-Медведчука-Януковича персонально змінити олігархічну владу шляхом вільних, чесних виборів. І якщо головною метою активістів «Помаранчевого» майдану було бажання нарешті усунути від влади в Україні на всіх рівнях комуно-советську номенклатуру і їхніх посіпак, то деяким «помаранчевим» вождям і їхнім прибічникам була потрібна влада для просування власного бізнесу.

Справжні революційні зміни почалися лише після загибелі Героїв Небесної Сотні і початку чергової московсько-української війни 20 лютого 2014 року.

Перемога Революції Гідності спричинила «ленінопад» та змінила ставлення українців до ЄС і НАТО.

Революції завжди зносять старі ідеологічні маркери. Так було під час Французької та Російської революцій.

З 24 лютого 2022 року Український народ, за підтримки Вільного світу, веде Велику національно-визвольну війну проти орд московських комуно-нацистських терористів або рашистів та їхніх посіпак.

Представлений читачам збірник є спробою ліквідувати «білу пляму» перебігу подій Помаранчевої революції на Чернігівщині.

Головне завдання збірника – представити хронологію, факти, позицію активних учасників подій щодо ситуації в Україні та Чернігівській області за матеріалами насамперед газети «Сіверщина» та інтернет-видання «Високий Вал», а також через спогади учасників подій.

І. ДВАДЦЯТЬ РОКІВ УРОКІВ, ПОМИЛОК ТА ВАЖКИХ СПРОБ

Дорогі друзі,

20 років тому, 22 листопада 2004 року, розпочалася нова сторінка історії України. Сотні тисяч людей вийшли на Майдан Незалежності в Києві для того, щоб змінити курс своєї країни. Сьогодні в спогадах багатьох це виглядає не просто як політична боротьба двох кандидатів. А як майже біблійна історія перемоги світла над темрявою. Те, що протести почалися в День Святого Михайла, який тоді відзначали 21 листопада, надавало всім впевненості, що ми точно на правильній позиції.

В 2004 році українці продемонстрували неочікувану зрілість. Вони не гралися у вибори. Не сприймали це як шоу і не продалися. Вони розуміли, що президентські вибори – це можливість змінити життя країни. Вони вірили, що мають на це безпосередній вплив, коли беруть бюлетень для голосування.

Якщо ми сьогодні говоримо про Майдан як про віху націотворення, то великою мірою це завдяки проявленій тоді політичній зрілості. Це був перший тест на те, щоб стати окремою вільною країною, а не губернією Росії. І українці його успішно пройшли.

Разом ми виграли чесно. Без насильства і масових жертв. Завдяки єдності. Кожен тоді проявив свої кращі риси – стійкість, відповідальність за власний вибір і готовність його відстоювати. Всі вірили в цінності, процедури і правила. Саме тому рішення знаходили політики, дипломати і юристи, а не спецпідрозділи міліції чи армія, яку дехто підказував направити на власний народ. Ми сприймали цю історію як кінцеву перемогу. Вона мала прокласти пряму дорогу до демократії, де завжди будуть чесні вибори, до економічного процвітання та до визнання України як незалежної європейської держави.

Справді, Майдан змінив Україну. Світ дізнався про те, що ми не Росія. Україна викликала захоплення. Ми отримали чотирикратне зростання іноземних інвестицій у 2005 році; стали першою пострадянською країною, яку Фрідом Хаус визнав повністю вільною. Ми стали країною з ринковою економікою, що дало можливості увійти до Світової організації торгівлі. Світовий індекс свідчить про найвищі показники економічної свободи в ті часи, що, безумовно, дало можливості стати на ноги національному бізнесу.

Багато хто прагне оцінювати той період економічними параметрами, щоб довести переваги демократії та національного відродження. І хоча це були найкращі роки економічного розвитку України, Помаранчева революція не була економічним рухом. Найбільш важливі її наслідки – відродження національної ідентичності та зміцнення демократії. Тільки тепер можна оцінити, яку роль відіграли ці дві політики у порятунку нашої країни, через двадцять років. І тільки після цього вони отримали сприйняття в суспільстві. Після Майдану розпочалися найбільші ініціативи з відновлення національної пам'яті, поваги до власної історії та повернення забутих і заборонених імен. Треба бути чесним, що ці проекти мали підтримку патріотичної культурної еліти. Але на загал було багато нерозуміння, знецінення, саботажу і спротиву. Навіть вшанування національної трагедії Голодомору не могло повністю консолідувати націю.

Утім, це саме ті проекти, які мали найбільше значення, і дали найбільші довгострокові результати. Політика національної пам'яті – це не просто інший курс історії, де з'являються

з небуття невідомі імена. Це не парафія Міністерства культури чи Академії наук. Це шанс для нації згадати себе. Ідентифікувати себе сьогоднішніх. Це велике стратегічне питання, яке двадцять-п'ятнадцять років тому було проігнороване і обміняне на інші цінності.

До сьогодні в Україні триває політика декомунізації і дерусифікації. В 2022 році, під час війни перейменували майже 10 тисяч топонімів та демонтували 145 пам'ятників: 28 пам'ятників Пушкіну, 4 – російському полководцю Олександрову Суворову, 4 – радянському письменникові Миколі Островському, 9 – радянському письменникові Максиму Горькому, 1 – російській імператриці Катерині II. Після врахування всіх політичних помилок, на основі нового законодавства це очищення мало нарешті завершитися в 2024 році. Але процес ще триває. Станом на грудень 2014 року з початку року в Україні повалили 504 пам'ятники Леніну. Це вже після Революції Гідності, анексії Криму і проголошення ДНР-ЛНР.

Чим ще виміряти глибину російської комуністичної окупації?

Не хочу спекулювати. Але в останні дні в Одесі відбуваються жахливі обстріли. Оголошений траур через те, що загинули десятки людей. Свідком цих подій є пам'ятник Пушкіну, за який вступилася місцева громада.

Декомунізація мала відбутися за указом президента від 2007 року, коли мали прибрати всі згадки про причетних до голодоморів і політичних репресій в країні у радянські часи. Багато «виконавців на місцях» не розуміли, навіщо це потрібно і перечекали. Указ 2007 року мав ще один важливий пункт – світове визнання Голодомору геноцидом українського народу, зокрема Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй та Європейським Парламентом.

Сьогодні, коли в Україні іде війна, Росія знову чинить геноцид, про який відкрито розповідає по телебаченню. Це міжнародний злочин. Але міжнародне правосуддя рухається дуже повільно. Потрібно довести умисел, аби притягнути путіна до відповідальності за злочин геноциду. Як мінімум сто років української історії можна принести в такий суд, щоб довести намір Росії продовжити геноцид українців. Європейський парламент 15 грудня 2022 року підтримав резолюцію про визнання Голодомору 1932 – 1933 років геноцидом українського народу. На це пішло 15 років, ще одна революція в Україні і велика війна.

Цим я хочу сказати, що політикою національної пам'яті нехтували українці і не розуміли її наші західні партнери. Майдан і Революція Гідності давали величезні можливості провести найбільші зміни, вивчити уроки історії та повернути українцям їхню ідентичність – розуміння справжніх себе.

Цей процес наразі розвернувся із небувалою силою. І знову за цим стоїть не тільки потужний інтерес до національної культури, але й відчуття прозріння і провини за втрачений час та легковірність чужим наративам. У нас іде національне відродження, але при цьому на фронті ми втрачаємо молоду еліту – поетів, науковців, музикантів, громадських лідерів.

Згадуючи часи президентства, я часто чув докір про те, що президент взяв собі роль міністра культури. Але я завжди розумів, що національна політика для України – це політика безпеки, і я виявився правий. Ви робите новий музей – це ви насправді захищаєте державний кордон. Ви ставите пам'ятник – цим ви підтверджуєте, що Україна – це держава з тисячолітньою історією, а не якийсь «проект Леніна», як зловтішаються росіяни. В довгостроковій перспективі, моя логіка підтвердилася, хоча 15 років тому про неї і чути не хотіли.

Сьогодні, коли росія умисно знищує українську друкарню на Харківщині, це пояснює багатьом, чому культура така важлива. І вже сумніву ні в кого немає, хто робив той Великий Голод-геноцид, і прощення немає, і примирення з ними.

«росія є там, де є російська мова». Це гасло, яке видає мандат російському солдату приходити «звільняти» території будь-якої країни, якщо там живуть носії російської мови. Так виглядає гібридна російська війна. Саме тому для нас важливо продовжити побудувати міцну ідентичність, аби ніхто не закликав на порятунок російського солдата, надивившись російського телебачення і кіно. Саме тому мова захищає національний суверенітет. Це той тест, який тоді не вдалося скласти більшості нації. Не всім – але в широких колах ці питання вважали другорядними; українську культуру – провінційною; історію – занадто складною і далекою темою.

Розуміння, чим є справжня Росія – це ще один відкладений урок після Майдану.

2004 рік змінив Україну. Але і Росія почала змінюватися. Цей конфлікт переріс не лише в протистояння кандидатів на виборах президента. Не лише конфлікт цінностей між Майданом та Антимайданом. Від цього моменту зародився конфлікт двох поглядів на майбутнє та двох систем. Ми обрали рух до свободи і гідності кожного. Росія почала зворотній рух від реставрації царизму до сталінізму і поділу світу. Тільки ті, хто дуже добре розумів логіку історії України та Росії, міг передбачити, що попереду нас чекає десятиліття війни. Одиниці людей в українській політиці серйозно сприймали прогнози російсько-радянського реваншу та стрімкого поширення в Росії реставруючої ностальгії.

Цей урок не тільки для України. В 2004 році Росія відкрито втручалася в президентські вибори в Україні. І це були не останні вибори, коли Росія просувала власних кандидатів, партії, надавала їм ефір на телебаченні та політичних радників. Сьогодні Росія це робить по всьому світу, включаючи найбільш стабільні світові демократії. Нині Росія перетворилася на найбільшу загрозу для безпеки у Європі та в цілому для європейського способу життя. Вона відкрито протистоїть Заходу і кидає виклик західним цінностям. Це визнається в численних аналітичних звітах і фактично включено до проектів нових стратегій безпеки Євросоюзу.

У 2008 році під час нападу Росії на Грузію було очевидно, яка країна стане наступною. Скільки українських політиків та скільки відсотків українців тоді вважали Росію загрозою? Подивіться, що відбувається з Грузією, яка була таким надихаючим прикладом для України? Як оплатила Грузія свої невивчені уроки демократичних революцій? Якби в 2008 році НАТО запросило обидві країни до Плану дій щодо членства, історія не тільки цих двох країн, але і порядок денний для Європи сьогодні був би інший. І мільярди доларів могли бути направлені не на виробництво набоїв, а на вирішення проблем екології чи розвиток науки та медицини.

У 2013 році 12% українців бажали об'єднання з РФ в одну державу. Після анексії Криму та початку війни на сході України в лютому 2022-го – 5%. В 2024 році 95% українців кажуть соціологам про своє негативне ставлення до Росії. У мене питання: якими громадянами України є ці 5%?

Є й інші опитування, які викликають подив. Десять відсотків українців проти нанесення військових ударів по Росії. 10% населення південних областей – проти. Це ставить перед нами важкі дилеми і повертає у складну реальність. Не всі уроки вивчені нами, і не всі уроки розуміє світ довкола. Після війни у травмованому суспільстві ці питання можуть стати новими лініями суспільного поділу, якщо опиняться в руках популістів і політичних провокаторів.

Це підводить до третього невивченого уроку Майдану та Революції Гідності – це розуміння важливості демократії. Саме віра у демократію, яка працює, яка кожному дає право обрати президента, привела людей на Майдан у листопаді 2004 року.

Саме через те, що Україна є демократією, Росія втручалася в 2004-му, в 2013-му і здійснила військове вторгнення та окупацію в 2014-му та в 2022-му.

Наша демократія – це велика небезпека для Росії як вважають у Кремлі. Не лише через наші внутрішні процеси виборів чи свободу медіа. Демократичні країни світу об'єднані в Європейський Союз і НАТО. Критерієм членства є наявність розвинених демократичних інституцій, верховенства права і прагнення до миру.

Демократичні країни співпрацюють і вирішують суперечки цивілізованими, правовими, дипломатичними інструментами. Тому Росія не сприймає демократію біля власних кордонів. Ми бачимо, як системно вона знищує прояви демократичного розвитку на теренах колишнього СРСР – Білорусь, Грузія, Молдова, Вірменія.

Дискусії про демократію ще чекають нас попереду, і вони не будуть банальними. Україна в стані війни, що накладає обмеження на демократичні механізми. Але прийде час, коли доведеться повернутися до конкурентного політичного поля, до плюралізму медіа, до відкритої роботи парламенту і до прямого діалогу з людьми.

Чи стане спроба продовжити обмеження демократії новим приводом для того, щоб виходити на вулиці? Це один із великих викликів післявоєнного часу. Очевидно, що дві демократичні революції та війна заради незалежності власної країни доводять, що демократія – життєво важлива для українців. Після періодів знецінення, висміювання та зневаги слова «нація», «патріотизм», «державна» та «незалежність» стали для українців справді важливими.

У серпні 2024 року українці вважали, що їх об'єднує спільний ворог, який несе велику загрозу; почуття своєї приналежності до української нації; спільне бачення майбутнього країни. Понад 90% українців пишаються своїм громадянством – це найвищий показник за всі роки незалежності. Ціна, за яку отримані ці кардинальні зміни в думках українців, – надзвичайно висока. За опитуваннями соціологів, молодь демонструє більш високий рівень патріотизму та більш радикальні погляди на Росію.

Нові покоління українців – це найбільш переконливий результат майданів. Ті, хто сидів на плечах батьків під час Помаранчевої революції – наразі на фронті. Вони формують культуру волонтерства, вони створюють сучасну українську літературу і музику, моду, вільні медіа. Через них світ відкриває для себе іншу Україну. Вони – майбутні президенти і прем'єр-міністри, дипломати, науковці, лікарі. Вони створюють нову оборонну промисловість і роблять це мотивовано, бо знають, для чого країні потрібні ракети та літаки. Це нові українські герої, і багатьох їхніх імен ми ще навіть не знаємо.

Найбільше я вірю в українську молодь. Це загартовані викликами війни, мудрі не по віку, талановиті креативні люди, в яких немає страху і є величезна любов до власної країни. В їхніх руках майбутнє країни.

Ці двадцять років демократичних революцій, уроків та помилок, важких спроб відродження української пам'яті та історії, пошуку надійних партнерів для України в Європі та світі – це все заради того, щоб в Україні зросли вільні покоління, яких уже не заманити у фальшиві дискусії про історію та майбутнє власної країни. Вони і є цим майбутнім. І я вірю, що саме вони – люди початку 2000-х років народження, малі свідки майданів, зроблять Україну сильною та самодостатньою країною.

Слава ЗСУ, слава кожному з Вас і слава Україні!

**Віктор ЮЩЕНКО,
Третій Президент України**

*22 листопада 2024 року о 17:45,
Facebook*

II. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ «ПОМАРАНЧЕВИЙ» МАЙДАН

Передумови

Прийнято вважати, що Помаранчева революція почалася 22 листопада 2004 року, наступного дня після II туру президентських виборів, як народна реакція на масові фальсифікації режимом Кучми-Медведчука-Азарова результатів виборів на користь Прем'єр-міністра Віктора Януковича і завершилася 8 грудня 2004 року, коли Верховна Рада України проголосувала в пакеті зміни до Закону України «Про вибори Президента України».

Насправді Помаранчева революція не відбулася спонтанно і тривала не 17 днів, а була логічним наслідком низки подій, починаючи з горбачовської «перестройки» та результатом діяльності виборчих штабів кандидата в Президенти України Віктора Ющенка на всіх рівнях.

На Чернігівщині «перестройка» стартувала з заснування 15 січня 1989 року осередку Товариства української мови імені Тараса Шевченка та повернення з заслання Левка Лук'яненка. А вже 9 липня 1989 року відбулися Установчі збори Чернігівського відділення Народного руху України за перебудову та почала виходити опозиційна до комуністичної влади рухівська газета «Громада».

Різдвяний здвиг і перші демократичні вибори 4 березня 1990 року

Переломними для України і Чернігівщини були перші більш-менш демократичні вибори депутатів місцевих «советов» та народних депутатів до Верховного «Совета» Української «Советської» Соціалістичної Республіки (УСРСР) 4 березня 1990 року. Саме з них почалася реальна «перестройка» в УСРСР і перетворення декоративних «советов» народних депутатів в окупованій московськими більшовиками у 1920 році УСРСР у Ради та відновлення незалежності України.

Завдяки Різдвяному здвигу (скупчення, натовп, збіговисько, зборище, юрба) або «Ковбасній революції» за участі переважно працівників найбільшого підприємства області ВО «ЧРПЗ» імені В.І. Леніна в ніч на Різдво за юліанським календарем з 6 на 7 січня 1990 року під час виборів до Верховного «Совета» УСРСР і місцевих «советов» 4 березня 1990 року вдалося тільки дещо перевантажити на нові обличчя компартійно-советську владу. Наприклад, до Чернігівського міського «совета» народних депутатів потрапило лише 16 депутатів попереднього скликання з 350.

11 травня 1990 року в Чернігівському «совете» народних депутатів було утворено демократичну депутатську групу «Чернігів» (голова – Юрій Філіппов, секретар – Сергій Соломаха), яка у 1990 – 1992 роках була однією з найбільш активних гілок національно-демократичного руху на Чернігівщині.

По Деснянському району м. Чернігова депутатом Чернігівського міського «совета» народних депутатів та народним депутатом Верховного «Совета» УСРСР було обрано викладачку Чернігівської філії Київського політехнічного інституту 32-річну Тетяну Яхееву – єдину безпартійну народну депутатку з 13 від області. У II турі виборів вона перемогла Миколу Бутка, який у січні 1989 року з посади завідувача промислово-транспортного відділу обкому КПУ повернувся на ВО «ЧРПЗ». Це сталося завдяки активістам руху «советов» трудових колективів» (СТК) на ВО «ЧРПЗ» та активній позиції студентів, викладачів і співробітників ЧФ КПІ, зокрема, делегатки Установчого з'їзду НРУ за перебудову Любові Костюченко,

Юрія Філіппова, Юрія Задорожного, які не визнали рішення зборів трудового колективу по висуванню кандидатів у депутати за квотою один делегат від трьох студентів та добилися проведення нових зборів. Національно-демократичні сили, які вели виборчу кампанію під гаслом: «НАДІЯ У НАС ОДНА: РУХ, ЯХЕЄВА, САРАНА!» та працівники ВО «ЧРПЗ», які були критично налаштовані щодо партноменклатурника Миколи Бутка, активно підтримали Тетяну Яхеєву.

Разом з 29-річним Сергієм Семенцем, якого висунув пленум Ічнянського районного комітету ЛКСМУ та було обрано у Борзнянському й Ічнянському районах, Тетяна Яхеєва увійшла до опозиційної Народної Ради та фракції Народного Руху України.

Більш того, редакторка багатотиражної газети «Приборостроитель» Жанна Лозанюк, яка під гаслом гласності за підтримки заводських рухівців перетворила газету трудового колективу ВО «ЧРПЗ» фактично в перший легальний друкований орган опозиційних до КПСС сил на Чернігівщині, перемогла генерального директора ВО «ЧРПЗ» Леоніда Безверхого на виборах до обласного «совета». Саме в газеті «Приборостроитель» вперше українською мовою було надруковано повідомлення про створення 9 липня 1989 року регіонального відділення НРУ на Чернігівщині.

Водночас компартійній номенклатурі вдалося зірвати обрання народним депутатом Верховного «Совета» УССР по Новозаводському району м. Чернігова рухівця Валерія Сарану, висунутого Товариством української мови імені Тараса Шевченка.

Жанна Лозанюк склала повноваження депутатки Чернігівського обласного «совета» на знак протесту проти затвердження 28 вересня 1990 року «советом» рішення президії від 10 вересня 1990 року № 27 «Про недопустимість дій політизованих організацій і угрупувань, в т. ч. з інших регіонів країни, по дестабілізації внутрішньополітичної обстановки та правопорядку в області», що спричинило силове протистояння 22 вересня 1990 року в Кіптях та розгін ОМОНОм протестувальників на перехресті вулиць Леніна (з 07.06.2001 р. – проспект Миру) і Щорса (з 12.02.2016 р. – Івана Мазепи) в Чернігові.

Внаслідок розслідування депутатами демократичної депутатської групи «Чернігів» цих подій у жовтні 1990 року склав повноваження й голова Чернігівського міського «совета» народних депутатів, директор Чернігівського виробничого об'єднання «Хімволокно» імені 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, народний депутат Верховного «Совета» УССР Анатолій Лисенко, «обраний» по Новозаводському району м. Чернігова.

Натомість Жанна Лозанюк, завдяки підтримці депутатської групи «Чернігів», на проміжних виборах 15 листопада 1990 року була обрана депутатом Чернігівської міської ради та у 1992 році очолила заснований міською радою телеканал (зараз – КП «Телерадіоагентство «Новий Чернігів»).

Різдвяний здвиг під гаслом: «Хто з'їв моє м'ясо?», як не дивно, мав розголос на весь Советський Союз та призвів до заміни 22 січня 1990 року 1-го секретаря обкому КПУ, а також відставок голови обласного виконавчого комітету та 1-го секретаря міського комітету КПУ. Замість одіозного 55-річного Леоніда Палажченка, який обіймав посаду 1-го секретаря обкому ще з 7 січня 1984 року, було «обрано» відповідального організатора відділу партійного будівництва та кадрової роботи ЦК КПСС (Москва) 41-річного Василя Лісовенка. Крім того, на виборах 4 березня 1990 року він отримав і мандат народного депутата Верховного «Совета» УССР по Прилуцькому виборчому округу та посаду голови Чернігівського обласного «совета» народних депутатів. У травні 1991 року В. Лісовенко перебрався на підвищення до Києва на посаду секретаря ЦК КПУ, члена Політбюро ЦК КПУ.

Посаду 1-го секретаря Чернігівського міського комітету КПУ отримав 40-річний Іван Леонов – колишній 1-й секретар Чернігівського обласного комітету ЛКСМУ (1980 – 1984), секретар Чернігівського обласного комітету КПУ з питань ідеології. У 1994 – 1998 роках Іван Леонов – голова Варвинської районної ради, виконавчого комітету та Варвинської РДА, а до листопада 2008 року – директор Чернігівської обласної дирекції Національної акціонерної страхової компанії «Оранта». Саме матеріальну базу НАСК «Оранта» й використовували осередки Партії регіонів по всій Україні.

23 квітня 1991 року 1-м секретарем обкому КПУ комуністи області «обрали» колишнього 1-го секретаря Щорського районного комітету КПУ (1986 – 1990), 1-го заступника голови виконавчого комітету Чернігівської обласної ради народних депутатів 43-річного Петра Шаповала.

Рух і «Просвіта»

Саме завдяки Різдвяному здвигу у лютому 1990 року крайова організація Народного Руху України отримала в оренду від міської влади приміщення по вулиці Івана Мазепи, 4 (до 12.02.2016 р. – Щорса). У 1992 році чернігівські просвітяни також отримали в оренду від обласної влади приміщення колишнього музею комсомолу по вулиці Хлібопекарська, 10 (до 24.12.2015 р. – Воровського), де згодом розмістилася й редакція газети «Сіверщина». Договір оренди цього приміщення Чернігівською обласною організацією Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка був розірваний у 2023 році за ініціативи керівництва обласної ради.

Обидва приміщення у лютому-березні 2022 року постраждали від обстрілів рашистів під час облоги міста Чернігова.

Саме рухівці і просвітяни очолили на Чернігівщині національно-демократичні сили, що протидіяли пануванню «червоних» в області.

Офіс на вулиці Івана Мазепи, 4 перетворився на центр консолідації всіх українських сил. Саме тут готувалися до просвітянських походів «Дзвін-90» та «Козацькими шляхами» (1991). Під час «ГКЧП» 19 серпня 1991 року там відбулося засідання Координаційної ради демократичних організацій Чернігівщини, яке ухвалило рішення про направлення телеграми до Президії Верховної Ради України з вимогою «негайного виходу України зі складу Союзу РСР». Тут розміщувалися громадський штаб по проведенню Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року, виборчий штаб В'ячеслава Чорновола та виборчі штаби Народного Руху України на виборах 27 березня 1994 року і 29 березня 1998 року.

Нині в історичному приміщенні по вулиці Івана Мазепи, 4, завдяки підтримці рухівців і просвітян, розташований Музей боротьби за відновлення незалежності України на Чернігівщині.

Більше у збірнику документів і матеріалів «Боротьба за незалежність України у 1989 – 1992 рр.: Чернігівська крайова організація Народного руху України за перебудову». Упоряд. С.В. Бутко, С.В. Соломаха. – Чернігів: КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2009.

Відновлення незалежності України

На виборах Першого Президента України 1 грудня 1991 року журналіста, багаторічного політв'язня, голову Львівської обласної ради В'ячеслава Чорновола, якого висунули і підтримували рухівці, на Чернігівщині підтримало лише 12,34% (в Україні – 23,27%) виборців, а земляка, багаторічного політв'язня, лідера Української республіканської партії Левка Лук'яненка – 6,69% (в Україні – 4,49%).

Спонтелічена Різдвяним здвигом, словом протистоянням 22 вересня 1990 року між міліцією і рухівцями через спробу влади не допустити хор «Гомін» до м. Чернігова на святкування 1300-ліття міста, масових протестів у травні-червні 1991 року в м. Носівка та активному спротиву національно-демократичних сил під час «ГКЧП», місцева комуно-советська номенклатура лояльно сприйняла ініційоване демократичною депутатською групою «Чернігів» призначення Леонідом Кравчуком 23 березня 1992 року першим представником Президента України в області голову Чернігівської міської ради і виконкому Валентина Мельничука. Внаслідок цього у першому складі обласної державної адміністрації на деякі посади в гуманітарній сфері було призначено рухівців Валерія Сарану (заступник голови ОДА з гуманітарних питань), Сергія Соломахи (начальник Управління молоді та спорту), Василя Чепурного (пресслужба ОДА), Ларису Куровську, Юрія Соболя. Це був перший і останній випадок участі у владі представників «синьо-жовтих» національно-демократичних сил на рівні області.

У серпні 2019 року перший директор Меморіального комплексу «ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ» (2008 – 2012) Валерій Сарана (посмертно) удостоєний звання Почесного громадянина міста Чернігова. На його честь 21 лютого 2023 року Чернігівська міська рада перейменувала провулок Лермонтова на вулицю Валерія Сарани.

Водночас на районному рівні замість 1-х секретарів райкомів КПУ було призначено представників Президента України, з них 10 з 22-х – голови виконавчих комітетів районних рад.

«Червоні» вибори 1994, 1998, 1999 років

На жаль, позачергові місцеві вибори 27 березня 1994 року, які відбулися під гаслом: «Спасибо руху – за разруху!», повернули до керівництва області стару компартійну і комсомольську номенклатуру на чолі з останнім 1-м секретарем обкому КПУ Петром Шаповалом, який очолив обласну раду (6 липня 1994 р. – 10 квітня 2001 р.) та обласну державну адміністрацію (6 липня 1994 р. – 30 квітня 1998 р.).

Чернігівська область залишилася суцільно «червоною» на виборах 29 березня 1998 року. В багатомандатному виборчому окрузі КПУ підтримало 30,29% виборців, Виборчий блок Соціалістичної партії України та Селянської партії України «За правду, за народ, за Україну!» – 18,93%, Прогресивно-соціалістичну партію України – 6,85%, Народний Рух України – 6,00 відсотків. В мажоритарних округах перемогли «варяги». П'ятеро з них – безпартійні, а один член – НДП.

Не змінилася ситуація й на президентських виборах 31 жовтня 1999 року. У I турі виборів Чернігівщина активно підтримала «лівих» кандидатів П.М. Симоненка (22,61%), Н.М. Вітренко (16,18%), О.О. Мороза (16,09%). Найбільше голосів Петро Симоненко отримав у Щорському районі – 44,59%, Олександр Мороз – у Варвинському районі (40,88%), а в м. Прилуки перемогла Наталія Вітренко з результатом у 26,13% голосів виборців.

Серед українських націонал-демократів найбільшу підтримку в області отримав лідер УНП Юрій Костенко (3,19%). У Куликівському районі його підтримало найбільше – 5,99% виборців.

Не дивно, що у II турі чинного Президента України Леоніда Кучму в області підтримало лише 37,47% виборців. Натомість за захисника інтересів донецьких «червоних» директорів, опозиційного до всього українського лідера комуністів Петра Симоненка проголосувало аж 56,27% виборців.

Напередодні провальних для Леоніда Кучми на малій батьківщині президентських виборів, на посаду голови обласної державної адміністрації було призначено Миколу Бутка (12.08.1999 – 13.11.2002) – колишнього секретаря парткому (1985 – 1988), а з серпня 1990 року генерального директора ВО «ЧРПЗ». З 2004 року Микола Бутко – професор, завідувач кафедри менеджменту та державної служби Національного університету «Чернігівська політехніка».

Після виборів 31 березня 2002 року Миколу Бутка 26 грудня 2002 року змінив секретар обкому медведчуківсько-кравчуківської СДПУ(о), колишній генеральний директор ЗАТ «Чернігівський пивкомбінат «Десна» та щойно обраний по місту Чернігову народний депутат України IV скликання Валентин Мельничук. У 2010 – 2015 роках Валентин Мельничук – депутат Чернігівської обласної ради по списку СПУ, а у 2015 – 2020 роках – перший кандидат у списку партії «НАШ КРАЙ», перший заступник голови Чернігівської обласної ради.

Вибори 31 березня 2002 року: перший крок від «червоної» до «помаранчевої»

«Помаранчевому» майдану передувало створення 15 лютого 2002 року Виборчого блоку політичних партій «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна» на противагу «лівим» (КПУ, СПУ, ПСПУ) партіям, домінуючим на теренах Центральної, Східної і Південної України на виборах усіх рівнів. До нього увійшли Конгрес Українських Націоналістів, Ліберальна партія України, Молодіжна партія України, Народний Рух України, Партія «Реформи і порядок», Партія «Солідарність», Партія Християнсько-демократичний союз, Політична партія «Вперед, Україно!», Республіканська християнська партія, РУХ (Український Народний Рух).

Створення цього блоку було логічною відповіддю на прагнення прихильників національно-демократичних сил об'єднати РУХ, юридично розколотий завдяки рішенням суду на НРУ Геннадія Удовенка і РУХ (УНР) Юрія Костенка (з січня 2003 року – Українська народна партія).

Віктор Ющенко, на мою думку, підійшов на роль лідера різнобарвних противників режиму Кучми-Медведчука-Януковича, бо не мав ні політичного досвіду, ні власної політичної партії, ні зобов'язань перед лідерами інших політичних партій. Це принципово відрізняло

Віктора Ющенка від найяскравішого лідера Української національно-демократичної революції 1989 – 1992 рр. В'ячеслава Чорновола, який у грудні 1992 року одноосібно очолив політичну партію Народний Рух України – єдину після виборів 26 березня 1998 року проукраїнську парламентську політичну партію. Не дивно, що напередодні президентських виборів 1999 року з метою усунення від участі в цих виборах реального прохідного кандидата від націонал-демократичних і націонал-патріотичних сил ворогам України вдалося використати особливості характеру В'ячеслава Чорновола, посіяти розбрат і розколоти НРУ, а його самого – вбити в автокатастрофі 25 березня 1999 року.

Головною рушійною силою «Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» на Чернігівщині були рухівці – активісти Української народної партії. Натомість НРУ представляли головним чином прихильники В. Лабазова з м. Прилуки. Обласний штаб блоку очолював 42-річний Володимир Ступак, який змінив на посаді голови обласного РУХу Валерія Сарану. Це підтверджує й факт отримання Володимиром Ступаком у вересні 2005 року мандату народного депутата України по виборчому списку № 96 «Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна».

На Чернігівщині до «Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна»» безпосередньо під час виборів долучилися й деякі представники місцевого агробізнесу, оточення останнього 1-го секретаря обкому КПУ Петра Шаповала, зокрема радник президента Українського союзу промисловців і підприємців з питань паливно-енергетичного комплексу 33-річний Владислав Атрошенко. На виборах 31 березня 2002 року під прапором «Нашої України» й за активної підтримки рухівців він здобув не тільки мандат народного депутата України по виборчому округу № 207, але й статус провідного політичного гравця в місті Чернігові й області.

При цьому головним його конкурентом під час висування кандидатів від «Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна»» був очільник обласної організації Ліберальної партії України Валерій Боровик.

На виборах народних депутатів України, що відбулися 31 березня 2002 року за змішаною системою одночасно з місцевими виборами, «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна»» на Чернігівщині підтримало 24,81% виборців, Комуністичну партію України – 16,63%, Соціалістичну партію України – 15,13%.

Натомість Виборчий блок політичних партій «За Єдину Україну!» (Народна партія (Народна аграрна партія України, Аграрна партія України), Народно-демократична партія, Партія промисловців і підприємців України, Партія регіонів, Політична партія «Трудова Україна») підтримало 8,55% виборців, а Виборчий блок політичних партій «Виборчий блок Юлії Тимошенко» у складі Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина», Української народної партії «Собор», Української Республіканської партії, Української соціал-демократичної партії – 7,27%.

Водночас місцеві вибори 31 березня 2002 року для кандидатів від «Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна»» на Чернігівщині були вкрай невдалими.

Проміжні вибори народного депутата України 8 червня 2003 року

Внаслідок дострокового складання В.В. Мельничуком повноважень народного депутата України по виборчому округу № 206 у зв'язку з призначенням його головою Чернігівської обласної державної адміністрації відбулися проміжні вибори 8 червня 2003 року в Деснянському і частині Новозаводського районів м. Чернігова. Ці вибори продемонстрували, що лідери політичних партій, які опозиційно налаштовані до режиму Кучми-Медведчука-Януковича, здатні на компроміси.

Партії, що входили у «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна»», на виконання домовленостей щодо підтримки соціалістами В.А. Ющенка на наступних президентських перегонах, зняли своїх висуваних В.В. Приходька («Солідарність») і Л.Г. Івашко (Українська народна партія). Це сталося завдяки соціалісту М.М. Рудьковському, якому вдалося нав'язати «єдиного опозиційного» кандидата безпартійного самовисуванця Дмитра Іванова – поета, головного редактора обласної молодіжної газети «Гарт» («Комсомальський гарт»).

За участі 40,5% виборців, що були включені у списки, мандат народного депутата України отримав О.В. Ярославський. Виборчі комісії нарахували йому 27,08% голосів, Д.Й. Іванову – 23,82%. Жодного кандидата не підтримали 11,19% виборців. Недійсними дільничні виборчі комісії визнали 10,71% бюлетнів.

Вагомий внесок у перемогу харківського олігарха О.В. Ярославського внесли виборчі комісії. Головою окружної виборчої комісії по виборчому округу № 206 ЦВК призначило представника від Партії Всеукраїнське об'єднання лівих «Справедливість», проректора Чернігівського державного інституту економіки і управління, депутата Чернігівської обласної ради I скликання, члена партії «Демократичний союз» А.І. Мельника.

У подальшому голова ОВК № 206 Анатолій Мельник не пас задніх. Побудував у садочку ЗОШ № 16 маєток, а у 2010 році його обрано по списку Партії регіонів депутатом Чернігівської обласної ради. Партія влади високо оцінила його професійні якості. Йому довірено очолювати цю обласну раду аж до перемоги Революції Гідності у лютому 2014 року. А на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року вже викладача Чернігівського державного технологічного університету Анатолія Мельника, члена Політичної партії «Опозиційний блок», забороненої Восьмим апеляційним адміністративним судом 8 червня 2022 року, було обрано за списком цієї партії депутатом Чернігівської обласної ради від Новгород-Сіверського району.

До речі, з 38-ми зареєстрованих на цих виборах кандидатів 4 мали прізвище Приходько, 3 – Вітренко, по 2 – Іванов та Ярославський. Однак до дня голосування 16 кандидатів знялися з перегонів. Небезпечну прогресивну соціалістку Наталію Вітренко окружна виборча комісія зняла з перегонів у ніч перед днем голосування.

Обрання народним депутатом України О.В. Ярославського забезпечили не тільки низька активність виборців, але й приймальні благодійного фонду його рідного брата – нардепа Олексія Ярославського, ретельно підібраний склад виборчих комісій та «кандидати-опоненти».

Проміжні вибори по виборчому округу № 206, як і пізніше вибори Мукачівського міського голови 18 квітня 2004 року, яскраво засвідчили, що завдяки застосуванню брудних технологій і «контролю» над виборчими комісіями влада може отримати «перемогу» на виборах.

Це був потужний сигнал від злочинної влади режиму Кучми-Медведчука-Януковича щодо характеру і загроз у майбутній президентській виборчій кампанії.

Більш того, після вбивства журналіста Георгія Гонґадзе 17 вересня 2000 року, гучного скандалу з плівками начебто розмов Другого Президента України, роздмуханого О. Морозом, та придушення ініційованої у зв'язку з цим «лівими» протестної кампанії «Україна без Кучми» (15 грудня 2000 р. – 9 березня 2001 р.), сподіватися на мирний характер президентської кампанії 2004 року не доводилося.

Перші кроки до перемоги Помаранчевої революції

Публічним стартом виборчої кампанії Третього президента України було проведення 9 березня 2004 року мітингу представників блоку «Наша Україна» на відзначення 190-річного ювілею з дня народження Тараса Шевченка біля пам'ятника на Валу в Чернігові за участю голови обласної організації Української народної партії Володимира Ступака, голови обласного товариства «Просвіта» Василя Чепурного, народного депутата України від блоку «Наша Україна» В'ячеслава Атрошенка.

Наступний крок – створення обласного штабу Віктора Ющенка на чолі з народним депутатом України В. Атрошенком та проведення 10 квітня велелюдного урочистого відкриття Пам'ятника жертвам Батуринської трагедії 1708 року, перепоховання останків жертв, знайдених під час проведення археологічних досліджень, за участю Віктора Ющенка, Юрія Костенка, Івана Драча, Івана Плюща, В'ячеслава Кириленка.

Уже в квітні були здійснені три спецвипуски газети «Сіверщина»: Бахмач-Борзна, Корюківка-Сновськ (Щорс), Мена-Сосниця.

1 травня партійними організаціями блоку «Наша Україна» за координації обласного штабу В. Ющенка в Чернігові було проведено першотравневу акцію «Весняний наступ трудящих».

Улітку обласний штаб зосередився на проведенні тренінгів по всій області для кандидатів у члени виборчих комісій і офіційних спостерігачів. Було поставлено завдання підготувати по 5 осіб на кожну виборчу дільницю. Для цього було створено лекторську групу в складі С. Соломахи, М. Артюха, А. Шацького, яка пройшла ґрунтовне навчання в Києві.

Кандидатів у члени виборчих комісій підбирали районні штаби. Вони ж організували прибуття слухачів на тренінги та кава-брейки. Кожен слухач отримував спеціальний Робочий зошит підготовки членів виборчих комісій до виборів президента України для виконання практичних завдань при вивченні виборчого законодавства. Все це, звісно, вимагало суттєвих ресурсів. І їх не бракувало.

Такий підхід до виборів забезпечив не тільки підготовку достатньої кількості членів виборчих комісій, але й згуртували «помаранчевий» актив на місцях та заздалегідь допоміг перевірити ефективність роботи районних штабів Віктора Ющенка, а також, де потрібно, замінити неефективних керівників штабів, які отримали посади за партійними квотами.

Не вдалося злочинній владі залякати активістів та дезорганізувати роботу виборчих штабів Віктора Ющенка і його довірених осіб шляхом відвертих провокацій, затриманням міліцією «помаранчевих» активістів, зокрема студентів, та судами над ними. Була також зірвана і спроба вилучення міліцією оргтехніки з обласного штабу Віктора Ющенка на вул. Магістрацька, 4 після збиття ввечері 17 вересня керівником обласного штабу пішохода на смерть на трасі Київ–Чернігів в с. Красне.

Рушійні сили «Помаранчевого» майдану

Вважаю, що головною рушійною силою народного «Помаранчевого» майдану були сподівання на краще від перемоги «Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» над комуністами, соціалістами і кучмістами на парламентських виборах 31 березня 2002 року, успішна діяльність уряду Віктора Ющенка (22 грудня 1999 р. – 26 квітня 2001 р.), безкровна грузинська «Революція троянд» у листопаді 2003 року та спротив киян остаточному захопленню донецькими і луганськими бандитами влади на Печерських пагорбах.

Натомість рушійною силою Революції Гідності був відчай української громади від усвідомлення приреченості, що влада в Україні назавжди залишиться в руках комуно-комсомольсько-советської промосковської номенклатури. Про те свідчило, що влада на місцях масово вступала до лав Партії регіонів Януковича.

У такій ситуації представники національно-демократичних сил в області без вагань погодились, щоб на президентських виборах 2004 року Владислав Атрошенко очолив обласний штаб Віктора Ющенка. Його заступниками було призначено Олега Обушного («Солідарність»), а згодом і Василя Чепурного (пресслужба). До обласного штабу увійшли представники УНП (Сергій Соломаха), НРУ (Анатолій Шацький), «Солідарність» (Костянтин Гречанюк) та від БЮТ колишній помічник В. Лісовенка, засновник обласної організації політичної партії ВО «Громада» Валерій Дудко. Після перемоги Помаранчевої революції 41-річний В. Дудко очолив Головне фінансове управління області, а нині – Департамент фінансів ЧОДА. Він єдиний з «помаранчевої» команди В. Атрошенка, який і 20 років потому залишається на своїй посаді.

Обласний штаб Віктора Ющенка не тільки координував роботу з агітації районних штабів, але й здійснив навчання близько п'яти тисяч претендентів у члени дільничних виборчих комісій, офіційних спостерігачів по всій області, а також координував роботу членів виборчих комісій.

Переконаний, що саме члени територіальних, дільничних комісій і офіційні спостерігачі, які пройшли тренінги на місцях (по 5 осіб на кожну дільницю), їх активна участь в акціях на підтримку Віктора Ющенка не тільки забезпечили захист його перемоги у III турі 26 грудня, але підготували ґрунт майбутньої Революції Гідності. Саме вони були ядром активістів Євромайдану по всій Україні, навколо них гуртувалася молодь, а їхній досвід, отриманий під час «Помаранчевого» майдану, допоміг самоорганізуватися і вистояти Євромайдану 2013 – 2014 років.

Варто відзначити, що після початку «Помаранчевого» майдану в Києві роль обласного виборчого штабу впала до нуля, а ініціатива на місцях перейшла до громадських активістів. Саме завдяки активності громадськості і тисячам волонтерів обласному і районним штабам вдалося у вкрай стислі строки при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року сформувати дільничні, територіальні виборчі комісії не тільки по всій області, але й направити добровольців до Донецької області. Без тисяч волонтерів і добровольців здійснити це було неможливо. Більш того, вони були відповідальнішими і налаштованими саме на чесні вибори, ніж заробітчани – члени виборчих комісій від В. Януковича, найняті за гроші.

Отруєння Віктора Ющенка

Треба відзначити, що на подальші події суттєво вплинуло підписання 2 липня 2004 року Віктором Ющенком та Юлією Тимошенко угоди про створення коаліції під назвою «Сила народу» ще до його висування в кандидати в Президенти України. Головою коаліції стала Юлія Тимошенко. Як з'ясувалося пізніше, до коаліції було залучено й Олександра Мороза.

5 вересня 2004 року відбулася перша публічна масова передвиборча акція, організована обласним штабом за участю Віктора Ющенка на Красній площі в Чернігові, де були представлені делегації з усіх районів області. Подібні масові акції планувалося провести по всій Україні. Після цього Віктора Ющенка було запрошено на спеціальну нараду на дачу тодішнього заступника голови СБУ Володимира Сацюка, розташовану на Осокорках. На цій вечері також були присутні голова СБУ Ігор Смешко та нардеп Давид Жванія.

Вранці 6 вересня Віктор Ющенко почав скаржитися на нудоту, страшні головні і шлункові болі. Через кілька годин від болю не міг встати з ліжка. Віктора Ющенка було отруєно за найвірогіднішою версією, підтвердженою розвідкою США, за наказом тодішнього президента РФІІ Путіна діоксинами. Їх вміст у крові Віктора Ющенка перевищував допустиму концентрацію у тисячі разів.

11 вересня 2004 року було оприлюднено висновок лікарів австрійської клініки «Рудольфінергаус», що погіршення здоров'я В. Ющенка 6 вересня викликала «важка вірусна інфекція і хімічні речовини, що звичайно не містяться у продуктах харчування».

21 вересня в своєму зверненні з парламентської трибуни до народних депутатів Віктор Ющенко сказав: «Те, що зі мною сталося – не проблеми їжі. Це проблеми політичного режиму в цій країні».

25 жовтня прокуратура оприлюднила висновки комісії українських експертів, які констатували, що погіршення стану здоров'я Віктора Ющенка було обумовлене «активізацією латентної вірусної герпетичної інфекції», і кримінальне провадження було закрито.

Отруєння Віктора Ющенка і зухвалі дії злочинної влади Кучми-Януковича-Азарова кардинально змінили хід виборчої кампанії і діяльність центрального штабу в Києві, де повноваження перебрала команда БЮТу на чолі з Олександром Турчиновим. Водночас лідерство на зустрічах з виборцями перебрала на себе Ю. Тимошенко, а після першого туру ще й соціалісти О. Мороза.

Фальсифікації волевиявлення виборців

З першого дня роботи територіальної виборчої комісії ВО № 208 (м. Чернігів), де я був членом комісії у I і II турі від Віктора Ющенка, ситуація була вкрай нервовою і напруженою. Тому першу голову комісії Н.М. Нижник «у зв'язку із знаходженням на тривалому лікуванні та особистою заявою» вже 31 серпня було замінено на представника БЮТ О.М. Мекшуна, який не мав досвіду роботи у виборчих комісіях. Це дозволяло «людям януковича», з 43 членів комісії тільки 5 були прихильниками Віктора Ющенка, нахабно і відкрито домінувати в комісії.

Така ж ситуація або ще гірша була і в інших ТВК області.

На мою думку, найбільш нахабною масштабною фальсифікацією у ТВК ВО № 208 було включення без перевірки і дотримання вимог законодавства до складу дільничних виборчих комісій кандидатур від 12-ти суб'єктів (по два члени ДВК від кандидата на кожному виборчу дільницю) з 22-х суб'єктів, подання яких були засвідчені не довіреними особа-

ми кандидатів, а приватним нотаріусом Київського міського округу Наталею Гончаренко, і опинилися в комісії у не встановлений спосіб.

Таким чином, дільничні виборчі комісії були під повним контролем фальсифікаторів, що дозволяло їм організовувати «каруселі», голосування за «двійників», відкрито вивішувати на дільницях екрани з номерами виборців зі списку, щоб контролювати процес голосування «куплених» виборців, а також ігнорувати зауваження офіційних спостерігачів.

У таких умовах єдиною більш-менш ефективною зброєю у представників Віктора Ющенка у виборчих комісіях, де «люди Януковича» від технічних кандидатів були в абсолютній більшості, була відеофіксація порушень і фальсифікацій виборів.

Не дивно, що територіальна виборча комісія територіального ВО № 208 Постановою № 12 від 18 листопада 2004 року заборонила мені, члену Національної спілки журналістів з 26 квітня 2004 року, здійснювати відеозйомку з метою запобігання фальсифікації рішень комісії і фіксації порушень законодавства. Крім того, було проігноровано мою заяву і докази порушень конституційних принципів виборчого процесу під час голосування в день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року, яку я вимагав направити до відповідних правоохоронних органів для перевірки та реагування.

Це рішення ТВК ВО № 208, не без труднощів і протидії зі сторони посадовців ЦВК, були мною оскаржені до Центральної виборчої комісії. Довелося для підтвердження моєї особи до скарги додати оригінал посвідчення члена комісії, бо державний нотаріус у Чернігові і приватний – у Києві відмовилися завірити його копію. Однак ЦВК Постановою № 1232 від 20 листопада 2004 року залишила мою скаргу без задоволення, бо вважає відеозапис засідання виборчої комісії порушенням таємниці голосування, а *«основним завданням члена виборчої комісії є участь в її засіданнях, в обговоренні та прийнятті рішень по суті питань, вирішення яких віднесено до повноважень комісії. Право ж робити фото-, кінозйомки, аудіо- та відеозаписи відповідно до пункту 2 частини сьомої статті 69 Закону є безпосереднім правом офіційних спостерігачів від кандидатів на пост Президента України, партій (блоків) – суб'єктів виборчого процесу, основним завданням яких є вести спостереження за ходом виборчого процесу»*.

Ця Постанова ЦВК під бурхливі вигуки і оплески була оприлюднена на безперервному засіданні ТВК пізно ввечері 21 листопада під час прийняття документації про підсумки голосування з виборчих дільниць. Більш того, це «надихнуло» прихильників В. Януковича у комісії ухвалити рішення заборонити мені взагалі наблизитися до документації, що надходила з виборчих дільниць до ТВК ВО № 208 та контактувати під час прийняття документації з представниками ДВК.

Підсумки голосування 31 березня та 21 листопада 2004 року

У I турі 31 жовтня 2004 року самовисуванця Віктора Ющенка підтримали 43,35% виборців Чернігівщини, а чинного на той час прем'єр-міністра Віктора Януковича – 24,25% виборців.

Віктор Ющенко переміг у 19 районах та містах обласного підпорядкування Ніжині, Прилуках і Чернігові. Більше 50% голосів за нього віддали: у Талалаївському (60,18%), Бобровицькому (58,44%), Срібнянському (56,5%), м. Ніжин (56,17%), Ічнянському (54,39%), Ніжинському (52,53%), Носівському (52,23%), Варвинському (50,99%), Борзнянському (50,7%) районах.

Натомість Віктор Янукович переміг у Новгород-Сіверському (48,82%), Семенівському (47,41%) та Коропському (37,29%) районах.

Це можна пояснити тим, що за десятиліття курсування потягу Москва-Новгород-Сіверський в цих двох північних районах утворилися тісні родинні та економічні зв'язки з Московією. Натомість перемога Віктора Януковича на Коропщині, вірогідно, була обумовлена впливом УПЦ МП завдяки багаторічній діяльності благочинного Коропського церковного округу архимандрита Миколая (Путря), наближеного до митрополита Київського і всієї України Володимира (Сабодана), з яким вони навчалися разом в Одеській духовній семінарії.

Символічно, що зі 105 дільниць виборчого округу № 208 (м. Чернігів) тільки 6 дали перевагу Віктору Януковичу, в тому числі виправна колонія № 44 – 86,32%, геріатричний будинок-інтернат – 72,03%, слідчий ізолятор № 31 – 70,26%, міська лікарня № 1 – 44,11%, Чернігівська центральна районна лікарня – 41%, але при значній кількості бюлетенів, визнаних недійсними – аж 13 відсотків.

У II турі виборів (повторне голосування 21 листопада), яке Верховним Судом України 3 грудня було визнане сфальсифікованим, за Віктора Ющенка на Чернігівщині було подано 65,65% голосів, а за Віктора Януковича – 30,02 відсотка.

У I турі виборів представники Віктора Януковича у виборчих комісіях всіляко гальмували підрахунок голосів виборців і передачу результатів до ЦВК. Наприклад, у ТВК ВО № 208 зранку 1 листопада після підписання лише трьох підсумкових протоколів результатів усі члени комісії від технічних кандидатів Віктора Януковича залишили безперервне засідання. Не дивно, що ЦВК прийняло результати голосування по виборчому округу № 208 останнім.

Натомість у II турі все було навпаки.

Прийом виборчої документації від дільничних виборчих комісій відбувався в турборежимі. Наприклад, представниця БЮТ в комісії С.С. Глущенко, яка увійшла до її складу замість Н.М. Нижник лише напередодні дня голосування, незважаючи на протести і зауваження, відкрито підчищала і правила коректором «помилки» у протоколах про підсумки голосування, щоб не було уточнених протоколів.

Помаранчева революція

Найбільш яскравими і масштабними подіями Помаранчевої революції на Чернігівщині варто вважати проведення першого багатотисячного мітингу 23 листопада 2004 року на Красній площі проти фальсифікації президентських виборів із встановленням наметового містечка та застосування 26 листопада 2004 року міліцією проти мітингувальників сльозогінного газу під час протистояння під Чернігівською міською радою, де містилася ТВК ВО № 208, а також організація та проведення третього туру президентських виборів – повторне голосування 26 грудня 2004 року.

Основним досягненням Помаранчевої революції на Чернігівщині є ухвалення 26 листопада 2004 року, за участі 49 з 73 депутатів, В. Мельничука та В. Атрошенка, після дебатов і внесення поправок рішення обласної ради «Про суспільно-політичну ситуацію в державі та області, що склалася за результатами проведення повторного голосування виборів Президента України», в якому підтримано вибір більшості жителів області, які обрали Президентом України Віктора Ющенка, та звернення до Верховної Ради України розглянути питання про недовіру до Центральної виборчої комісії, невизнання оголошення нею результатів виборів Президента України по тих дільницях Донецької та Луганської областей, де не було представників від кандидата в Президенти України В.А. Ющенка.

Основне протистояння між владою і прихильниками Віктора Ющенка відбулося під стінами Чернігівської міської ради, де була розташована й територіальна виборча комісія ВО № 208. На 26 листопада було скликано позачергову сесію Чернігівської міської ради для розгляду суспільно-політичної ситуації у Чернігові, яка склалася після проведення повторного голосування 21 листопада. Натомість міський голова О. Соколов, комуністи і регіонали всіляко затягували ухвалення рішення, а приміщення міської ради вщерть заповнили ОМОНівці. Ситуація загострилася після спровокованого М. Рудьковським штурму будівлі, а в мітингарів полетіли світло-шумові гранати. Під час цього хаосу мені разом з головою ТВК ВО № 208 О. Мекшунном вдалося пробитися до кабінету міського голови з вимогою негайно розрядити ситуацію, бо у разі штурму міської ради можливе знищення документації з результатами виборів по Чернігову. Під час нашої розмови з О. Соколовим, йому хтось зателефонував. Той рішуче підвівся з крісла і чітко, як військовий, доповів про критичну ситуацію, що склалася під міською радою. Уважно вислухав співбесідника і наостанок відрепортував, щось на кшталт: «Хорошо, Олександр Олександровичу, я так і зроблю». Після чого повідомив нам, що вийде до мітингарів, щоб уникнути подальшого загострення ситуації. Так і сталося.

Чернігівська міська рада під тиском протестувальників таки ухвалила рішення «Про оцінку суспільно-політичної ситуації у м. Чернігові, що склалася після проведення повторного голосування по виборах Президента України» з пропозиціями до органів влади вжити вичерпних заходів для забезпечення мирного врегулювання конфлікту, спокою та стабільності в суспільстві, законодавчого врегулювання всіх спірних питань щодо реального волевиявлення громадян України, до Верховної Ради України розглянути питання щодо виразу недовіри Центральній виборчій комісії та закликала обидві сторони негайно провести переговори і знайти шляхи виходу українського суспільства із стану конфронтації.

На жаль, організатори застосування сили проти мітингувальників під час акції «За чесні вибори» 26 листопада 2004 року залишилися не покараними. Хоча у червні 2006 року рішенням Деснянського районного суду м. Чернігова першого заступника начальника обласного УМВС полковника міліції Івана Кочубея було визнано винним у скоєнні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 365 КК України (перевищення влади або службових повноважень), і засуджено до 5 років тюрми. Однак він відбувся лише переляком і за часів президентства В. Януковича очолив державну пенітенціарну службу в Чернігівській області.

Більш того, начальник обласного УМВС України В. Куліда, як заступник директора обласного відділення «Райфайзен Банк Аваль», обраний у 2010 році від Партії регіонів депутатом Чернігівської обласної ради, а у 2020 році, вже як керуючий Чернігівською філією «Райфайзен Банк Аваль», – від політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ» (ОПЖЗ). Остання була остаточно заборонена 15 вересня 2022 року рішенням Касаційного адміністративного Суду України. Це аж ніяк не завадило генерал-майору міліції у відставці В. Куліді очолювати Управління комунального майна Чернігівської обласної ради.

Не дивно, що й під час Революції Гідності їхні наступники генерал-майор міліції О.Г. Михайлик та полковник Е.М. Гребенюк здійснили 25 листопада 2013 року брутальне знесення чернігівського Євромайдану.

Повторне голосування 26 грудня

8 грудня Верховна Рада України змінила склад Центральної виборчої комісії й прийняла з метою перекриття основних каналів фальсифікації виборів зміни до Закону України «Про вибори Президента України» № 2221-IV. Цими змінами було передбачено, що всі територіальні і дільничні виборчі комісії, їхній керівний склад формуються виключно на паритетних засадах за поданням двох кандидатів у Президенти України. Територіальні виборчі комісії утворюються ЦВК у складі голови, секретаря та членів комісії (разом 10 осіб), а дільничні відповідними ТВК – у складі голови, секретаря та членів комісії: разом 12 осіб – для дільниць з кількістю виборців до 1500 осіб; разом 16 осіб – для дільниць з кількістю виборців понад 1500 осіб.

Водночас при формуванні складу територіальних та дільничних виборчих комісій вимога щодо обов'язковості проживання члена виборчої комісії у межах відповідного територіального виборчого округу або міста, на території якого розташований цей округ, не застосовувалася.

Головне, що при утворенні територіальних та дільничних виборчих комісій у межах територіального виборчого округу забезпечувалася рівна кількість посад голови та секретаря дільничних виборчих комісій (з можливим відхиленням від рівної кількості не більше ніж на одну посаду відповідно голови або секретаря комісії) окремо для малих, середніх та великих виборчих дільниць. Голова та секретар виборчої комісії повинні бути представниками різних кандидатів.

Українці стисли терміни підготовки до повторного голосування 26 грудня, зокрема, подання кандидатур членів виборчих комісій та поява у їх складі мешканців інших регіонів від В. Януковича значно ускладнили роботу обласного та районних виборчих штабів. Потрібно було підібрати для 1086 виборчих дільниць майже 7 тисяч членів виборчих комісій, в т. ч. кваліфікованих голів, секретарів та спостерігачів на них, а також сформувати кілька груп членів дільничних комісій та офіційних спостерігачів для направлення їх у Донецьку область.

Тоді якось не засмучувало, що Верховна Рада України Законом № 2222-IV «Про внесення змін до Конституції України» затвердила конституційну реформу на основі проєкту Симоненка-Медведчука про зміни до Конституції (про політичну реформу), яка передбачала перехід від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської форми правління. Таким чином, новообраний Президент України з 1 січня 2006 року втратив низку важливих повноважень, які отримали Верховна Рада та Кабінет Міністрів України. В подальшому це спричинило швидкий розпад коаліції «Сила народу» та фатально вплинуло на ситуацію в Україні, зокрема повернення 4 серпня 2006 року на посаду прем'єр-міністра України В. Януковича.

Не дивно, що наступного ж дня, 9 грудня 2004 року, Другий Президент України присвоїв голові Верховної Ради України В. Литвину звання Героя України.

Після обрання Президентом України В. Януковича 30 вересня 2010 року Конституційний суд України визнав неконституційним Закон України № 2222-IV від 8 грудня 2004 року і тим самим скасував «помаранчеву» конституційну реформу.

У III турі виборів (повторне голосування 26 грудня 2004 року) на Чернігівщині В. Януковича підтримало лише 174 669 виборців з 722 929, тобто 24,16%, а опозиційного кандидата, якого підтримували майже всі націонал-демократичні і патріотичні сили, В. Ющенко – 71,15% виборців.

Віктор Ющенко переміг на всіх 175 виборчих дільницях лише у виборчому окрузі № 211 (м. Ніжин, Бахмацький, Борзнянський, Ніжинський райони).

Зі 105 дільниць виборчого округу № 208 (м. Чернігів) тільки 4 дільниці дали перевагу В. Януковичу, а саме: Чернігівська виправна колонія № 44 – 88,07%, Чернігівський геріатричний будинок-інтернат – 62,62%, міська лікарня № 1 – 60,0%, слідчий ізолятор № 31 – 57,23%.

Зі 172 виборчих дільниць ВО № 210 (Бобровицький, Козелецький, Куликівський, Носівський райони) В. Янукович переміг на 4 дільницях, а саме: в Козелецькому геріатричному пансіонаті – 53,11%, с. Лутава – 48,55% та двох дільницях у військовому селищі Десна (48,48% і 48,16%).

Зі 204 виборчих дільниць ВО № 212 (м. Прилуки, Варвинський, Ічнянський, Прилуцький, Срібнянський, Талалаївський райони) В. Янукович переміг на 3 дільницях: Прилуцькій виховно-трудою колонії – 83,75% та двох дільницях військового містечка № 12 у м. Прилуки (52,81% і 48,27%).

Однак у прикордонних північних округах ситуація була іншою. У виборчому окрузі № 209 (Городнянський, Ріпкинський, Чернігівський, Щорський райони) В. Янукович переміг у 24 з 212 дільниць, у № 213 (Коропський, Корюківський, Менський, Новгород-Сіверський, Семенівський, Сосницький райони) – 58 з 218. Зокрема, за В. Януковича у ВО № 209 в с. Кусії проголосувало – 78,05% виборців, що взяли участь у голосуванні, с. Горностаївка – 74,77%, а на двох дільницях селища Добрянка – 76,97% та 74,66%.

У виборчому окрузі № 213 за В. Януковича у селах Чайкине, Карабани і Ясне проголосувало 90,94% земляків Другого Президента України, а за В. Ющенко – 6,04% виборців, у селах Полюшкине і Аркуши відповідно – 88,98 та 8,47%, а у слідчому ізоляторі № 32 (м. Новгород-Сіверський) – 79,37% «виборців» та 6,28%, недійсними визнано – 13,45% бюлетенів.

Найбільше Віктора Ющенко підтримали виборці Талалаївського району – 89,77%, а найменше Новгород-Сіверського району – 35,53%. В. Янукович, як і в I турі, переміг лише у Новгород-Сіверському (58,83%) та Семенівському (51,54%) районах. Найменше за нього проголосували у Талалаївському районі (7,70%).

Цікаво, що після зустрічі 8 листопада 2004 року Віктора Ющенко з митрополитом Володимиром (Сабоданом) і отримання від нього благословіння у III турі у Коропському районі за Віктора Ющенко проголосувало вже 79,09%, а за В. Януковича – 16,46%.

Мабуть, не випадково, що Третій Президент України нагородив державним орденом «За заслуги» III ступеня у 2008 році благочинного Коропського церковного округу Української православної церкви о. Миколая.

Більше про підсумки виборів на Чернігівщині на всіх рівнях у довідниках «Чернігівщина: 20 років незалежності України». Упоряд.: В.Ф. Ступак, С.В. Соломаха, С.В. Бутко. – Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2011 та «Чернігівщина: 30 років незалежності України. Керівна еліта». С.В. Соломаха. – Чернігів: Десна Поліграф, 2021.

Саме завдяки самовідданій роботі тисяч волонтерів – членів виборчих комісій, підготовлених виборчими штабами Віктора Ющенка, у повторному голосуванні 26 грудня 2004 року вдалося захистити волевиявлення громадян України.

Наприклад, була відбита спроба заблокувати роботу ТВК ВО № 208, коли В. Янукович звернувся 25 грудня до ЦВК зі скаргою щодо списків виборців, які начебто не пронумеровані, не підписані головою та секретарем відповідної комісії та несвоєчасно передані дільничним виборчим комісіям. В. Янукович вимагав від ЦВК визнати дії ТВК ВО № 208 неправомірними та достроково припинити повноваження виборчої комісії.

Дійсно, відповідно до змін Закону України «Про вибори Президента України» список виборців на кожній виборчій дільниці повинен мати наскрізну нумерацію виборців та наскрізну нумерацію аркушів, а також містити підписи голови та секретаря територіальної виборчої комісії, а також печатку комісії на кожному аркуші списку виборців. Дільнична виборча комісія отримує від територіальної виборчої комісії один примірник списку виборців для повторного голосування не пізніше наступного дня після його виготовлення і невідкладно надає його для загального ознайомлення, а також на підставі цих списків «завчасно вручає або надсилає виборцям іменні запрошення із зазначенням дати проведення виборів, адреси приміщення для голосування, часу початку і закінчення голосування, номера виборця у списку виборців на дільниці».

Виконати такі умови для більш ніж 230 тисяч виборців в умовах протистояння було неможливо. Більш того, завдяки «ініціативі» попереднього голови ТВК О.М. Мекшуна, були виготовлені іменні запрошення невстановленого ЦВК зразка. Довелося терміново змінювати бухгалтера ТВК, причетного до цієї обробки, та знаходити кошти для виготовлення нових іменних запрошень.

Розгляд скарги В. Януковича в ЦВК відбувався майже опівночі 25 грудня, коли члени ТВК видавали дільничним комісіям виборчі бюлетені, бо вони були доставлені в ТВК десь після 18 години вечора.

Тож довелося терміново «організувати» голів і секретарів, які скаржилися до штабу В. Януковича, писати заяви про те, що станом на 22 грудня всі недоліки щодо списків виборців на окрузі усунуто, та терміново передавати їх по факсу до ЦВК. Таким чином, ЦВК було ухвалено Постанову № 1377 від 25 грудня 2004 року, в якій вказано, що у зв'язку з тим, що на момент розгляду скарги предмет розгляду Центральною виборчою комісією відсутній, скарга підлягає залишенню без розгляду. Під час цих подій в мене з робочого столу було викрадено особистий мобільний телефон, яким підтримувався зв'язок з обласним штабом.

Більших неприємностей ні в день голосування, ні під час прийому виборчої документації від ДВК з підсумками голосування не трапилося. Вже на ранок наступного після дня голосування з виборчою документацією про підсумки голосування по виборчому округу, без жодного виправлення у протоколах про підсумки голосування на виборчій дільниці, делегація комісії у складі голови і секретаря прибула першою до ЦВК і навіть допомогла заступниці голови ЦВК Марині Ставнійчук підготувати приміщення для прийому виборчої документації. Більш того, несподівано потрапили навіть на пряму телетрансляцію на всю Україну каналом «1+1» прийому у ЦВК перших підсумків голосування по територіальних округах протоколів з «мокрими» печатками.

Після перемоги

Після передачі до ЦВК виборчої документації з підсумками голосування, ТВК не припинили діяльність. Адже потрібно було розрахуватися з членами дільничних виборчих комісій. Наприклад, у ВО № 208 у I і II турах їх було більше 4000, а у III більше 1600. Було прийнято «революційне» рішення здійснити виплату членам комісій за дні голосування, підрахунку голосів та премію не через голів дільничних комісій, а персонально. Це викликало шквал обурення. І не дарма. З'ясувалося, що деякі члени комісій не мали громадянства України, а деякі голови дільничних комісій звикли ще з попередніх виборів підробляти підписи за начебто отримані членами їхніх комісій кошти. Крім того, з'ясувалося, що головною статтею витрат на виборах є оплата роботи членів виборчих комісій. І вона чималенька.

Звісно, що за політичної волі, держава має можливість досить достойно оплачувати роботу членів виборчих комісій, тим самим забезпечувати більш чесні вибори.

На жаль, як засвідчили подальші вибори в Україні, це зовсім не влаштовує олігархічні клани, які за допомогою готівки за сприяння влади фактично наймають від «технічних» кандидатів і партій у члени виборчих комісій тих, хто готовий фальсифікувати вибори.

23 січня 2005 року Віктор Ющенко офіційно склав Присягу і заступив на посаду Президента України.

4 лютого 2005 року головою Чернігівської обласної державної адміністрації (ОДА) було призначено Владислава Атрошенка, якому довелося скласти 7 липня 2005 року мандат народного депутата України. Його першим заступником, як і в обласному штабі Віктора Ющенко, став представник «Солідарності» – 33-річний Олег Обушний. Посаду заступника з гуманітарних, соціальних і політико-правових питань посів соціаліст Володимир Тандура. Першим помічником В. Атрошенка призначено також соціалістку Людмилу Сенченко.

Керівником апарату обласної державної адміністрації призначено довірену особу Віктора Ющенко по ВО № 208(м. Чернігів), представника партії «Реформи і порядок» Володимира Приходька, який обіймав цю посаду аж до 8 січня 2010 року.

РУХівців, які виборювали перемогу, Владислав Атрошенко на керівні посади в обласній державній адміністрації не призначав.

Водночас голів районних адміністрацій було призначено переважно за «партійними квотами». Зокрема, представники СПУ: Валерій Мозговий очолив Бобровицьку РДА (15.03.2005 – 11.07.2007), Олександр Давиденко – Варвинську РДА (15.03.2005 – 21.07.2007), Володимир Другаков – Ніжинську РДА (16.03.2005 – 10.07.2007), а Валентина Черник – Новгород-Сіверську РДА (12.03.2005 – 04.12.2007). Представники партії «Солідарність»: Олег Шпак очолив Куликівську РДА (10.03.2005 – 22.03.2014), Борис Мелашенко – Корюківську РДА (15.03.2005 – 24.12.2007), а Юрій Лемешко – Ріпкинську РДА (16.03.2005 – 31.05.2006). Представники партії «Реформи і порядок»: Василь Амельченко, який керував Щорським районним штабом, очолив Сосницьку РДА (15.03.2005 – 10.07.2007), а Віктор Лазар – Чернігівську РДА (17.03.2005 – 10.07.2007). Останнім за квотою БЮТ несподівано отримав посаду голови Борзнянської РДА Анатолій Хавило (09.04.2005 – 29.05.2006).

Троє рухівців, які очолювали відповідні районні штаби, отримали посади голів РДА. Микола Андрієнко очолив Носівську РДА (12.03.2005 – 10.07.2007), Володимир Васюк – Срібнянську РДА (06.03.2005 – 10.07.2007), а Володимир Опришко – Талалаївську РДА (15.03.2005 – 16.01.2008).

Не пасли задніх і деякі члени територіальних виборчих комісій, які увійшли до їх складу на повторному голосуванні 26 грудня 2004 року. Так член ТВК ВО № 208 Сергій Берестовий отримав посаду заступника голови обласної державної адміністрації з фінансово-економічних питань, а на місцевих виборах 26 березня 2006 року по списку Виборчого блоку «Наша Україна» Чернігівських обласних організацій політичних партій «Народний Союз Наша Україна» та Народний Рух України – мандат депутата Чернігівської обласної ради. Депутат Чернігівської міської ради Володимир Ткаченко по партійному списку БЮТ (№ 90) – мандат народного депутата України V скликання, а Костянтин Гречанюк – посаду керівника Чернігівського училища внутрішніх справ (наразі – Пенітенціарна академія України).

Член ТВК ВО № 209 БЮТівець Григорій Скидан був призначений головою Щорської РДА (16.03.2005 – 31.07.2007), а член ТВК ВО № 210 Володимир Француз, який очолював районний штаб Віктора Ющенко, отримав посаду голови Козелецької РДА (16.03.2005 – 27.10.2010).

Епілог Помаранчевої революції

Помаранчева революція на Чернігівщині фактично завершилася 24 квітня 2004 року, коли в обласному драматичному театрі імені Т.Г. Шевченка урочисто відбулася Установча конференція Чернігівської обласної організації політичної партії «Народний Союз «Наша Україна». Першими членами нової «помаранчевої» політичної партії стали делегати Установчого з'їзду, який відбувся 5 березня 2005 року в Київському палаці спорту. Почесним головою нової «президентської» партії на ньому було обрано Третього Президента України.

Більшість голів РДА, висуванців Помаранчевої революції, обіймали посади лише до початку виборчої кампанії позачергових виборів народних депутатів України 30 вересня 2007 року. Довше за всіх на посаді голови Куликівської РДА, аж до перемоги Революції Гідності, протримався завгосп обласного штабу Віктора Ющенка Олег Шпак. З січня 2022 року – в.о. голови Чернігівської територіальної організації Політичної партії «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ», а з 16 травня 2024 року – депутат обласної ради по виборчому списку цієї партії.

Через чвари у лавах переможців між прихильниками Віктора Ющенка і Юлії Тимошенко про декомунізацію і зміну правлячої комуністичної проросійської номенклатури навіть не згадували. Нова обласна влада, мабуть, вважала, що для декомунізації вже достатньо перейменування центральних вулиць Чернігова до 10-ї річниці незалежності України у 2001 році, здійснених міською радою за ініціативи голови ОДА Миколи Бутка. Тим більше, що Чернігівська міська влада і керівництво обласної ради взагалі залишилися без змін.

Через рік перемогою Помаранчевої революції на місцевих виборах 26 березня 2006 року сповна скористалася не партія Третього Президента України «Народний Союз «Наша Україна», яка утворила обласний виборчий блок з НРУ (голова Віктор Лабазов, м. Прилуки), а ВО «Батьківщина» («Блок «Юлії Тимошенко») та соціалісти на чолі М. Рудьковським. На Чернігівщині БЮТ здобув перемогу у 24 місцевих радах з 28. Головою обласної ради було обрано Наталію Романову з партійного списку БЮТ, який переміг в області з результатом 25,71% голосів виборців. Оскільки успіх був таким вражаючим, що кілька місцевих рад не були сформовані в повному складі, бо у виборчих списках БЮТ забракло кандидатів.

Представники обласного блоку «НС-НУ – НРУ» і блоку «Український Народний Блок Костенка і Плюща» (Партія вільних селян і підприємців України, Політична партія «Соборна Україна» (голова – Т.М. Яхєєва), Українська народна партія) хоч й потрапили по партійних списках до більшості місцевих рад, але у цих радах переважали або БЮТівці, або СПУ (Сосницький район), або Партія регіонів (Новгород-Сіверський, Семенівський райони).

Цьому, мабуть, сприяло й те, що Владислав Атрошенко перебував на посаді голови ОДА лише до грудня 2005 року. Більш того, через суперництво з Олегом Обушним йому не вдалося потрапити до прохідної частини виборчого списку блоку «Наша Україна» на парламентських виборах 26 березня 2006 року.

Водночас 39-річний соціаліст Микола Рудьковський зі своєю молодю командою у складі Віталія Гольця, Павла Вовка, Ірини Соломахи, Віктора Бистрова, Вадима Антошина переміг чинного міського голову, останнього 1-го секретаря обкому ВЛКСМ Олександра Соколова. Однак обрав не посаду міського голову, а мандат народного депутата України V скликання по списку СПУ. З 4 серпня 2006 року по 27 грудня 2007 року М. Рудьковський – міністр транспорту і зв'язку України. У зв'язку з цим з травня 2006 року в.о. міського голови було покладено на секретаря міської ради 28-річного соціаліста В. Гольця. На місцевих виборах 25 жовтня 2020 року він разом з юристом П. Вовком, який ініціював і підготував позов до суду, за рішенням якого 25 листопада 2013 року міліцією було брутально знесено чернігівський Євромайдан, обрані депутатами міської ради по списку забороненої політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ» (ОПЖЗ).

На позачергових виборах 26 листопада 2006 року, незважаючи на спроби М. Рудьковського і його команди зірвати позачергові вибори міського голови, за явки у 34,72% зареєстрованих виборців, О. Соколов вдруге був обраний міським головою з результатом у 38,94% голосів виборців. При цьому майже уся команда соціалістів М. Рудьковського разом з О. Соколовим залишилася на своїх посадах і після перемоги Революції Гідності.

Тільки на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року члену і висуванцю політичної партії «БЛОК ПЕТРА ПОРОШЕНКА «СОЛІДАРНІСТЬ» Владиславу Атрошенку вдалося у II турі у запеклій боротьбі з висуванцем місцевої організації партії «НАШ КРАЙ» О. Соколовим врятувати посаду Чернігівського міського голови з результатом у 51,52% голосів виборців. Після цього йому довелося 28 січня 2016 року вдруге достроково скласти повноваження народного депутата України по ВО № 206 (Новозаводський район м. Чернігова, Ріпкинський, Чернігівський райони).

До речі, 20 років потому кандидат історичних наук В. Голець – доцент кафедри права, філософії та політології Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка. У 2013 – 2014 роках до падіння режиму Януковича-Медведчука-Азарова В. Голець – голова Талалаївської РДА. Кандидат філософських наук, доцент тієї ж кафедри... І. Соломаха – депутат Чернігівської міської ради від партії «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ». Перший заступник начальника Чернігівської міської військової адміністрації В. Бистров – депутат міської ради від партії «НАШ КРАЙ», а за міського голови А. Атрошенка у попередньому скликанні – секретар міської ради від цієї ж партії. П. Вовк – заступник директора Комунального підприємства «Чернігівводоканал». В. Антошин зі списку ОПЖЗ з 2020 року – член виконавчого комітету міської ради.

На наступних місцевих виборах 25 жовтня 2020 року Владислав Атрошенко вдруге переміг з результатом у 77,43%, а його партія «РІДНИЙ ДІМ» отримала 58,05% голосів, 26 з 42 депутатських мандатів та утворила в міській раді монобільшість. Секретарем Чернігівської міської ради було обрано 36-річного Олександра Ломака.

7 грудня 2022 року Яворівський районний суд м. Львова визнав В. Атрошенка винним у скоєнні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 та 2 статті 172⁷ КУпАП та позбавив його права обіймати посаду міського голови протягом року. 1 лютого 2023 року Львівський апеляційний суд підтвердив відсторонення його від посади.

20 грудня 2024 року Чернігівська міська рада звільнила Олександра Ломака з посади секретаря та в.о. міського голови відповідно до поданої ним заяви.

«Помаранчевий» майдан, без сумніву, був спробою вирватися з «червоного» комуністського минулого та мирним шляхом змінити кадри олігархічного режиму Кучми-Медведчука-Януковича шляхом вільних і чесних виборів. І якщо головною метою активістів і волонтерів «Помаранчевого» майдану було бажання нарешті усунути від влади в Україні на всіх рівнях комуністську номенклатуру, то деяким «помаранчевим» вождям і їхнім прибічникам була потрібна лише влада та просування власного бізнесу.

Чернігівський «Помаранчевий» майдан завдяки зусиллям тисяч волонтерів і національно-демократичним силам таки вирвав область з міцних обіймів «червоного» популізму, але не зробив її синьо-жовтою.

III. ХРОНІКА ОСНОВНИХ ПОДІЙ

2004 рік

9 березня, 16:30

Відзначення 190-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка.

Мітинг біля пам'ятника Кобзарю на Валу в м. Чернігові за участі голови обласного товариства «Просвіта» Василя Чепурного, голови обласної організації Української народної партії Володимира Ступака, народного депутата України від Виборчого блоку політичних партій «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна» В'ячеслава Атрошенка.

Квітень

Створення обласного виборчого штабу Віктора Ющенка на чолі з народним депутатом України Владиславом Атрошенком.

Випуск і розповсюдження газет «Сіверщина». Спецвипуск. Бахмач, Борзна. Квітень 2004 року (6000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Корюківка, Сновськ (Щорс). Квітень 2004 року (6000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Мена, Сосниця. Квітень 2004 року (6000 прим.).

10 квітня (субота перед Великоднем)

Урочисте відкриття Пам'ятника жертвам Батуринської трагедії 1708 року, переповнення останків жертв, знайдених під час проведення археологічних досліджень, за участі Віктора Ющенка, Юрія Костенка, Івана Драча, Івана Плюща, В'ячеслава Кириленка.

Травень-червень

Створення районних виборчих штабів Віктора Ющенка.

Випуск і розповсюдження газет «Сіверщина». Спецвипуск. Талалаївка, Срібне. Травень 2004 року (6000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Корюківка, Сновськ (Щорс). Червень 2004 року (6000 прим.).

1 травня

Проведення в м. Чернігові партійними організаціями блоку «Наша Україна» першотравневої акції «Весняний наступ трудящих».

Червень-серпень

Проведення обласним виборчим штабом Віктора Ющенка тренінгів для членів виборчих комісій і офіційних спостерігачів на місцях.

2 липня

Підписання угоди між «Нашою Україною» та «Виборчим блоком Юлії Тимошенко» про створення міжфракційного об'єднання «Сила народу». Угоду підписали лідери двох блоків – Віктор Ющенко та Юлія Тимошенко. На церемонії підписання угоди були присутні народні депутати – представники парламентських фракцій «Наша Україна» та БЮТ, а також віце-спікер Верховної Ради України Олександр Зінченко.

3 липня

У м. Чернігові пройшла установча конференція Чернігівської обласної організації Українська народна молодь, яка визначила головні завдання: активна участь у молодіжній політиці, підтримка В. Ющенко на президентських виборах та захист соціальних прав молоді.

4 липня

Офіційний старт президентської виборчої кампанії Віктора Ющенко на Співочому полі у Києві.

5 липня

У м. Чернігові Коаліція молоді «Наша Україна» організувала пікетування облдержадміністрації на знак солідарності із сумськими студентами, які борються за свої права.

27 липня

Міліція порушила кримінальну справу «за фактом хуліганства» проти трьох активістів «Нашої України» в м. Прилуки, які вимагали припинити роботу виборчого штабу Януковича у приміщенні навчального закладу – педагогічного училища ім. Івана Франка.

Серпень

Випуск газет «Сіверщина». Спецвипуск. Новгород-Сіверський. Серпень 2004 року (5000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Корюківка, Сновськ (Щорс). Серпень 2004 року (5000 прим.).

6 серпня

Надання Прилуцьким міськрайонним судом санкції на арешт В. Лабазова та утримання його в СІЗО.

11 серпня

Розгляд Апеляційним судом Чернігівської області апеляційної скарги щодо законності обрання запобіжної міри для В. Лабазова за присутності у залі суду 9 народних депутатів України від опозиційних фракцій та пікетування Чернігівського СІЗО.

13 серпня

Демонстрація протесту від Катерининської церкви до Управління МВС у Чернігівській області та мітинг проти свавілля влади і правоохоронних органів під гаслом «Міліція повинна служити народу, а не бандитам», організований Коаліцією «Сила народу», за участю народних депутатів України Владислава Атрошенка, Павла Жебрівського, Івана Драча.

Увечері відбулася зустріч виборців з Н. Вітренко та В. Марченком, які пропагували ідею союзу Росії, України та Білорусі. Це спричинило зіткнення в натовпі та втручання правоохоронних органів для відновлення порядку.

14 серпня

Початок роботи територіальних виборчих комісій (ТБК).

17 серпня

Призначення першим заступником голови Чернігівської ОДА М.І. Стрільця, який у подальшому очолив обласний координаційний штаб зі сприяння підготовці і проведенню виборів Президента України.

20 серпня

У Деснянському районному суді м. Чернігова відбулися слухання з приводу законності перебування в центрі міста агітаційних наметів партій блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» відповідно до протоколу про адміністративне правопорушення за захоплення земельної ділянки.

22 серпня

Мітинг на Красній площі м. Чернігова за участю П. Симоненка, який намагалися зірвати представники соціалістів під орудою М. Рудьковського та ПСПУ на чолі з В. Марченком.

24 серпня

Під час святкування 13-ї річниці незалежності о 10-й годині, коли покладали квіти до пам'ятника Т.Г. Шевченку, представники влади фізично відтіснили від пам'ятника представників опозиції з державними прапорами, які зібралися для покладання квітів.

27 серпня

У приміщенні готелю «Придеснянський» м. Чернігова відбувся семінар для суддів Чернігівської області «Право на вільні вибори у міжнародному та вітчизняному законодавстві у розрізі виборів Президента України», який було організовано Чернігівським громадським комітетом захисту прав людини та Апеляційним судом Чернігівської області.

Вересень

Випуск газет «Сіверщина». Спецвипуск. Бахмач, Борзна. Вересень 2004 року (5000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Талалаївка. Вересень 2004 року (3000 прим.).

4 вересня

Старт з Красної площі м. Чернігова Всеукраїнського туру «зірок» вітчизняної естради «Молодь – ПРОТИ! Молодь – ЗА!» на підтримку Віктора Януковича за участі Ірини Шинкарук, Андрія Князя (Львів), «Друга ріка», «Скрябін», Ірини Білик.

5 вересня (неділя) 16:00

Зустріч Віктора Ющенка з мешканцями Чернігова і області на Красній площі та концерт за участі Олександра Пономарьова, Оксани Білозир, Тараса Петриненка, гурту «ВВ».

8 вересня

Агітаційні візити Олександра Мороза до м. Ніжин, м. Прилуки та м. Бахмач у супроводі народних депутатів України М. Рудьковського та Ю. Луценка.

11 вересня (субота)

Зустріч прем'єр-міністра Віктора Януковича з міським електоратом на Красній площі м. Чернігова та «активом області» у Чернігівському обласному драматичному театрі, а також участь в урочистостях, присвячених 110-літтю з дня народження Олександра Довженка у Сосниці.

15 вересня

Завершення подання до відповідної ТВК кандидатур до складу дільничних виборчих комісій (ДВК).

17 вересня о 20:20

Збиття керівником обласного штабу В. Атрошенком пішохода на смерть на трасі Київ – Чернігів в с. Красне.

18 вересня 18:00

Трансляція на центральній площі м. Ніжина програмного виступу Віктора Ющенка.

24 вересня

Добровільно-примусова акція «Студенти за Януковича» студентів перших курсів чернігівських державних ВУЗів – хода по маршруту від пам'ятника Б. Хмельницькому до пам'ятника Т. Шевченку, де відбувся мітинг.

25 вересня

Утворення дільничних виборчих комісій.

26 вересня 18:00

Концерт на Красній площі м. Чернігова на підтримку Віктора Януковича за участі переважно російських виконавців «Ми діти твої, Україно».

28 вересня

Початок роботи дільничних виборчих комісій.

Жовтень

Випуск і розповсюдження газет «Сіверщина». Спецвипуск «Так! Ющенко». Жовтень 2004 року (5000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Бахмач, Борзна. Жовтень 2004 року (5000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Ніжин. Жовтень 2004 року (5000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Новгород-Сіверський. Жовтень 2004 року (5000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Корюківка, Щорс (Сновськ). Жовтень 2004 року тираж (5000 прим.).

5 жовтня

Зустріч з працівниками ВАТ «ЧеЗаРа» кандидата в Президенти України Анатолія Кінаха.

18 жовтня (субота)

Затримання міліцією студента Олександра Ломака у зв'язку з «виявленням» під час обшуку у гуртожитку історичного факультету Чернігівського університету фальшивих грошей та речей, схожих на вибухівку.

Масова агітаційна акція за участі В. Януковича на Красній площі м. Чернігова, а також відвідини ним м. Ніжин, м. Бобровиця та 169-го навчального центру Сухопутних військ України.

Затримання під час візиту В. Януковича до області міліцією у м. Чернігові та м. Ніжині 14 активістів Української народної партії та Української народної молоді.

Затримання міліцією у м. Чернігові студента Чернігівського педагогічного університету Олександра Коваленка начебто за збут фальшивих грошей.

20 жовтня

Проведення громадянським рухом «Чиста Україна» акції протесту проти політичних репресій та на підтримку арештованих міліцією студентів. Акція розпочалась о 12:00 під стінами Педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка, а завершилась під стінами міського управління міліції.

22 жовтня

Затримання близько 11 год. на околиці м. Прилуки міліцією автобуса із активістами громадянського руху «Чиста Україна», які їхали до м. Чернігова.

23 жовтня (субота)

Зупинка міліцією транспортних засобів, якими громадяни намагалися дістатися до Києва, щоб взяти участь у масовій акції біля ЦВК.

26 жовтня

Звільнення Деснянським районним судом м. Чернігова з-під варті заарештованого студента Олександра Коваленка під підписку про невиїзд.

Акція протесту соціалістів на Красній площі м. Чернігова проти підвищення цін на продукти харчування та товари першої необхідності під орудою М. Рудьковського, перекриття ними руху транспорту на перехресті проспекту Миру та проспекту Перемоги (площа Героїв Небесної сотні з 16.02.2015 р. – авт.).

27 жовтня

Прес-конференція В. Атрошенка і студентських активістів під будівлею обласного УМВС України щодо арештів студентів під вигаданими приводами.

28 жовтня

Звільнення Деснянським районним судом м. Чернігова з-під варті студента Олександра Ломака під підписку про невиїзд.

31 жовтня

Голосування на Президентських виборах 31 жовтня 2004 року.

Листопад

Випуск газет «Сіверщина». Спецвипуск «Так! Ющенко». Листопад 2004 року (150 000 прим.); «Сіверщина». Спецвипуск. Корюківка, Щорс (Сновськ). Листопад 2004 року (5000 прим.).

10 листопада

Робота пересувного агітаційного медійного комплексу за участі довіреної особи кандидата, депутатів, місцевих лідерів у м. Чернігові (Центральний ринок, Привокзальна площа, ринок «Нива», Красна площа).

11 листопада

Агітаційна робота на підтримку Віктора Ющенка в селах Киїнка, Ковпита, смт Михайло-Коцюбинське Чернігівського району.

12 листопада

Агітаційна робота на підтримку Віктора Ющенка в селищі Ріпки, м. Городня, м. Корюківка.

13 листопада

Агітаційна робота на підтримку Віктора Ющенка в селищі Холми, м. Семенівка, селищі Короп.

14 листопада (неділя)

У Чернігові відбувся мітинг на підтримку Віктора Ющенка на Красній площі з використанням медійного комплексу.

Увечері того ж дня – селище Козелець.

21 листопада

Повторне голосування (II тур) президентських виборів 31 жовтня 2004 року.

22 листопада

У Києві на Хрещатику встановлено перші намети. Акція охоплює інші міста України. Президент РФії вітає В. Януковича з перемогою на виборах.

23 листопада

Віктор Ющенко складає присягу на Біблії у Верховній Раді, а протестувальники беруть в облогу Адміністрацію Президента.

Мітинг на Красній площі м. Чернігів прихильників В. Ющенка проти фальсифікації виборів та протистояння з учасниками альтернативного мітингу прихильників В. Януковича біля кінотеатру ім. Щорса.

24 – 27 листопада

Мітинги прихильників В. Ющенка проти фальсифікацій виборів у районних центрах області та ухвалення рішень місцевими радами щодо суспільно-політичної ситуації через фальсифікацію повторного голосування 21 листопада 2004 року.

24 листопада

Голова ЦВК С. Ківалов оголошує В. Януковича Президентом України. Опозиція приймає рішення оскаржувати проголошені результати виборів у Верховній Раді. Кількість наметів на Хрещатику зростає до 500.

Рішення спільного засідання постійних депутатських комісій Прилуцької міської ради з пропозицією розглянути питання про масові порушення Закону України «Про вибори Президента України», які суттєво вплинули на попередні результати підрахунку голосів.

25 листопада

Верховний Суд України заборонив оприлюднювати в пресі офіційні результати виборів. КНР, Казахстан, Вірменія визнають В. Януковича Президентом України, а США, Канада, Європейський Союз не визнають офіційних результатів виборів. Президент РФії удруге вітає В. Януковича з перемогою.

У Києві протестувальники займають Національний центр «Український Дім», Будинок профспілок України та Київську міську раду на Хрещатику.

26 листопада

Чернігівська обласна рада ухвалила рішення «Про суспільно-політичну ситуацію в державі та області, що склалася за результатами проведення повторного голосування виборів Президента України», в якому підтримала вибір більшості жителів Чернігівської області, які обрали Президентом України Віктора Ющенка, та звернулася до органів влади вжити невідкладних заходів для забезпечення миру, спокою та стабільності в суспільстві, законодавчого врегулювання всіх спірних питань щодо реального волевиявлення громадян України, до Верховної Ради України розглянути питання про недовіру до Центральної виборчої комісії та не визнання оголошення нею результатів виборів Президента України по тих дільницях Донецької та Луганської областей, де не було представників від кандидата в Президенти України В.А. Ющенка.

Мітинг протесту прихильників В. Ющенка біля Чернігівської міської ради та застосування сльозогінного газу міліцією проти протестувальників під час спроби її штурму під орудою М. Рудьковського.

Чернігівська міська рада під тиском протестувальників ухвалила рішення «Про оцінку суспільно-політичної ситуації у м. Чернігові, що склалася після проведення повторного голосування по виборах Президента України» з пропозиціями до органів влади вжити вичерпних заходів для забезпечення мирного врегулювання конфлікту, спокою та стабільності в суспільстві, законодавчого врегулювання всіх спірних питань щодо реального волевиявлення громадян України, до Верховної Ради України розглянути питання щодо виразу недовіри Центральній виборчій

комісії та закликала обидві сторони негайно провести переговори і знайти шляхи виходу українського суспільства із стану конфронтації.

Луганська обласна рада ухвалила рішення про створення Південно-Східної Української Автономної республіки. Харківська облрада проголосила про підготовку до створення автономії.

27 листопада

Верховна Рада України визнала недійсними результати повторного голосування 21 листопада 2004 року й оголосила недовіру ЦВК.

28 листопада

У Сіверськодонецьку відбувся з'їзд депутатів різних рівнів, який ухвалив рішення про необхідність проведення регіонального референдуму щодо федералізації України.

29 листопада

У Києві триває облога протестувальниками Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів та тіншового штабу В. Януковича на Музейному провулку.

Грудень

Випуск і розповсюдження газети «Сівещина». Спецвипуск «Так! Ющенко». Грудень 2004 року (200 000 прим.).

2 грудня

Мітинги на Майдані Незалежності збирають тисячі протестувальників. Кількість наметів сягнула понад півтори тисячі. Мітинги відбуваються в обласних, а також у багатьох районних центрах. Другий Президент України вилетів до Москви, де в аеропорту зустрівся з Президентом Путіним.

3 грудня

Верховний Суд України визнав недійсними результати другого туру президентських виборів та неправомірними дії ЦВК й оголосив про переголосування другого туру виборів.

4 грудня

На Красній площі м. Чернігова з 12:00 до 13:45 відбувся мітинг прихильників Віктора Ющенка, який схвалив рішення Верховного Суду про проведення повторного голосування 26 грудня та ухвалив резолюцію про звільнення В. Януковича з посади Прем'єр-міністра України, генерального прокурора, негайного формування уряду народної довіри, а також зміни складу ЦВК і формування територіальних, дільничних комісій із представників двох кандидатів у президенти у рівній кількості. ЦВК призначає повторне голосування з виборів Президента України на 26 грудня 2004 року.

8 грудня

Верховна Рада проголосувала в пакеті за політреформу та зміни до Закону «Про вибори Президента України». Другий Президент України підписує законопроект у сесійній залі та звільняє Генпрокурора Васильєва. Верховна Рада України затверджує новий склад ЦВК.

Увечері на велелюдному Майдані Незалежності Віктор Ющенко оголошує про перемогу.

15-16 грудня

Порушення прокуратурою кримінальних справ за фактами порушення виборчого законодавства.

20 грудня

Звернення обласного штабу В. Ющенко до міліції і СБУ щодо пошуку і притягнення до відповідальності провокаторів, які в м. Чернігові обмалювали магазини, офіси надписами «Так! Ющенко» и «Геть жидів!».

26 грудня

Повторне голосування на президентських виборах 26 грудня 2004 року (III тур).

2005 рік

19 січня

Винесення Прилуцьким міськрайонним судом рішення про визнання активістів «Нашої України» невинними у скоєнні злочину, передбаченого ст. 356 КК України.

4 лютого

Призначення головою Чернігівської обласної державної адміністрації Владислава Атрошенка.

12 лютого

Конференція Чернігівського регіонального відділення Партії регіонів.
Конференція Чернігівської обласної організації Української народної партії.

9 березня

Призначення заступників голови та керівника апарату Чернігівської обласної державної адміністрації.

10 березня – 9 квітня 2005 року

Призначення голів районних державних адміністрацій.

24 квітня

Установча конференція Чернігівської обласної організації політичної партії «Народний Союз Наша Україна» в обласному драматичному театрі імені Т.Г. Шевченка.

IV. ІЗ ЩОДЕННИКА ПОМАРАНЧЕВОГО РЕВОЛЮЦІОНЕРА

8 вересня, 8.00

У неділю був Ющенко – все пройшло гарно, але він і засмиканий, і замучений. Тому, коли я в щіліні часу між записом на обласне радіо і Бі-Бі-Сі запитав про його пасіку під Городищем на Бахмаччині, він аж відкинувся і тон його голосу змінився: «Там був прекрасний взяток із синюхи!» Цього ж року 10 його вуликів також кочують на Чернігівщині, а решта – в Нових Безрадичах.

23 вересня, 13.40

Ющенка намагалися отруїти! 18 вересня у Ніжині під час трансляції з Києва на площу на нього важко було дивитися! Жінки плакали: «Що вони зробили з Ющенком!» недарма Кучма говорив про повстання – ні з того, ні з сього... А вони просто знали і проговорювали – що буде після отруєння? Повстання! От Кучма з недалекого п'яного ума і проговорився...

Атрошенко попав у ДТП, збив 69-річного чоловіка, п'яного (швидше всього). Мені вдалося нейтралізувати деякі можливі негативні наслідки (зв'язок з Ющенком).

30 вересня, з 7 год.

Після перемоги Ющенка на виборах треба буде створювати широке громадське об'єднання на підтримку його реформ.

Бо партії всього не зроблять. Все повторюється, як у де Голля – Ющенко навіть зовнішньо на нього схожий.

2 жовтня, 8.00

Цілу ніч йшов дощ, за вікном жовтіють дерева, просвічуючи П'ятницьку церкву.

Виявляється, 5 вересня ввечері Ющенко повівся негарно щодо Атрошенка: без нього поїхав до Шура і з Бутком. Потім пив на Десні десь. Невипадково Кучмине оточення починає натякати, що хворобу Ю. спровокувала їжа... І Б. знову пре у владу, аж живіт тріщить! Невже «Просвіті» знову бути в опозиції?

9 жовтня, 13.20

На дачі дощить і не дало зривати яблука.

З Атрошенко і Соломахою підготували координаційну раду партій. Ухвала, лист до Зінченка (керівника штабу Ющенка), координаційної ради коаліції «Сила народу» – не допустити Бутка до публічної участі в підтримці Ющенка, оскільки це шкодить самому успіху Ющенка.

23 год. Молився за Ющенка – акафіст Ісусу Христу. У нього 36 годин був нестихаючий біль, не допомогла доза.

20 доз морфію. Отруїли. Господи, допоможи рабу Божому Віктору! Збережи його здоровим для України! Зглянься на нас, Господи!

12 жовтня

Учора – прес-конференція Атрошенка з приводу отруєння Ющенка, експертиз по ДТП. І по Бутку. Класно Атрошенко «посадив» Савенка – коли Магула задав питання по Бутку, Атрошенко зреагував: «Так це питання Савенка!» Чернігівські журналісти розсміялися... Увечері редколегія «Сіверщини» розглядала потребу публікації мого матеріалу та інтерв'ю з Хоменком-Фоменком...

20 жовтня, 8.50

...У суботу – в Київ!

...Ще по газетах – зразу після виборів почнеться партійна гонка до виборів 2006 року. І якщо ми сліпо йдемо у фарватері однієї партії – тираж неухильно буде падати і далі. Ми просто зобов'язані робити зміни – інакше пропадемо ні за цапову душу.

21 жовтня, 8.50

Заарештовані студенти Олександр Коваленко і Олександр Ломако сидять третю добу – їм підкинули вибуховий пристрій і фальшиві гроші. Все пов'язують з Ющенком. Влада бандитів!

В Інтернеті поширено лист невідомого про сценарій зриву виборів – вибухи на дільницях тощо. Самого Ющенка вчора не посадили літак у Маріуполі, він від Донецька добирався машиною, явно запізнившись на зустріч.

24 жовтня, 9.25

...Учора не помолився (мінімум 50 Ісусових молитов), і наш автобус затримала міліція за мостом. Затримав заступник начальника міського УМВС Попсуй – затримав, бо впізнав мене. А ми їхали хоч і до Ющенка насправді, але маскувалися під паломництво у Лавру. Моя була ідея, і я ж своїм несподіваним виходом з автобуса їй і завадив...

Акція в Києві «Сила народу проти сили брехні» пройшла успішно – за найскромнішими підрахунками було 100 тисяч людей, за максимальними – 250 тисяч. Такого Київ ще не бачив за 10 років. Виступав Ющенко – хоч і хворий, але говорив 30 хв. Провокатори кидали у вікна ЦВК димові шашки. Їх затримала охорона «Нашої України», якою керує пастор Олександр Турчинов. З Чернігівщини було близько 1,5 тисячі людей. У Лемешах, Кіптях стояли три КАМАЗи з піском для перекриття траси. Боятися...

29 жовтня, 7.30

Туман учора і сьогодні.

Полаявся з тещею – от Ющенко, мовляв, з бандитами, бо били міліцію під ЦВК, і нічого слухать не хоче – «міліція – це святе! Як у мене щось – дзвоню у міліцію!». Легко отакими управлять. І буде голосувать за Януковича. І навіть тесть, що слухає «голоси з-за бугра», теж туди: не можна міліцію чіпати.

А що перевдягнена міліція біла і різала людей – не хоче чуть!

Проте Ющенко став уже об'єднувачем нації – все, що здорове, навколо нього. Як у Франції свого часу навколо де Голля. І, як де Голлю, треба буде створювати зразу після перемоги широкий фронт підтримки реформ. І тут наші газети вкрай потрібні.

Позавчора я провів під міліцією прес-конференцію Атрошенка і студентських активістів Тетяни Пекур, Андрія Глухенького та Олександра Ясенчука. Прямо під будинком обласного УМВС, що їх налякало – бачив це по очах. Хоча в декого – байдужість. Але вигнали всіх ментів на вулицю – стояли купами в тумані, і підполковник С. каже, що навіть з 4-х співробітників відділу по боротьбі з наркотиками вигнали трьох нас пас-ти. Двері замкнули – бояться.

А вчора суд (Мурашко-молодший) ухвалив рішення про недоцільність утримання під вартою студента Олександра Ломака. Слідчий заїкався, що той буде знову виготовляти фальшиві гроші. Мають випустити сьогодні до вечора! Останній політв'язень режиму Кучми!

30 жовтня

Завтра – вибори Президента. Напруження досягло піку. Вчора по ТБ весь вечір крутили гадості про Ющенка. А газета СДПУ(о) порівняла Ющенка з Гітлером.

31 жовтня, 7.00

Читав учора акафіст до Ісуса Христа. Господи, злочинаючих спини!

На Закарпатті вже тисяча донецьких, через Полтаву прослідували 10 спецшелонів у Київ і на захід. Якщо це тільки для голосувань по відкріпних талонах – півбіди, а якщо для зриву виборів? Кучма може піти на це, щоб залишитися «гарантом» порядку. Тоді народ вийде на вулиці. Власне, ці вибори є перевіркою – чи вже у нас народ чи досі населення?

У Недригайлові на Сумщині, коли влада не пускала транспорт у Суми на зустріч з Віктором Ющенком, 7 тисяч громадян перекрили рух транспорту. У Сумах на зустріч прийшли близько 100 тисяч людей (наші дають цифру навіть у 120 тисяч). Невже українці згадують своє козакування?

...Атрошенко постійно тепер з двома охоронцями – Сергій Кордик з моєї легкої руки став другим. У Атрошенка – супутниковий телефон. Паралельний підрахунок голосів, кажуть, буде надійним. Дай Бог! До початку виборів – 34 хвилини...

9 листопада, 7 година ранку

Ющенко – 39,22%, Янук – 39,88% – за офіційними даними. За даними паралельного підрахунку голосів – Ющенко має 50,32%. У європейській країні він став би переможцем, у нас – другий тур.

Дивна пасивність Ющенка і Центрального штабу, які не закликали на вулиці, не заявили про абсолютну фальсифікацію в 10%. Чому? Йдуть переговори?

Чернігівщина: за Ющенка – 45%, за Януковича – 26%. Тільки в трьох районах Бандюкович має перевагу – в Коропському (що вельми дивно), Новгород-Сіверському та Семенівському. Моя Авдіївка – за Ющенка.

...У ніч виборів я прийшов до штабу о пів на четверту – біля ТВК стояли загородки, міліція, «охорона порядку». Ждали штурму?

Атрошенко був на підрахунку голосів у Михайло-Коцюбинському. Там більше 700 голосів за Ющенка, вдвічі менше за Януковича.

...Учора – шоста річниця по матері. Відніс панахиду в церкву святих Михайла і Федора, служив отець Ілля Бідняк. Всі питають про вибори.

10 листопада, день св. вмц. Параскеви-П'ятниці

До виборів – 10 днів, а влада тягне з оголошенням результатів першого туру – психологічна війна. Вчора я взяв інтерв'ю у вихудлого Сашка Ломака, що відсидів 10 діб у міліцейській хурдизі. Схуд. Найбільше скучив за сонцем удень і темрявою вночі – в камері постійно горить лампочка. Хлопець спокійний і впевнений у собі. Я запропонував йому подумати щодо реальної журналістики – життєвий досвід плюс його інтерес до літературних процесів 60-х – 70-х років цьому сприяє. Адже біда нового покоління журналістики, що воно нічого не знає – в кращому разі Пелевіна-Єрофеева, але краще б цю гидь вони й не знали. Метод роботи зводиться до озвучування почутого на прес-конференціях. Думати – важко для їхніх голівок, «сразу так нагружають»: бояться, бідачки, щоб їхні мізки нічим не загрузили...

11 листопада, 7.30

За прикметами, в середині грудня мають бути доволі великі морози – на Параскеву небо було захмареним.

Ющенка визнали на першому місці з відривом у 0,5%— і це без трьох округів, де переміг Ющенко.

12 листопада, 6.45

Іду на прес-конференцію Ющенка і, може, загляну хоч в одне видавництво за книгами. І – хочу на дачу. Може, завтра вдасться, бо в неділю – мітинг на підтримку Ю.

13 листопада

Ющенко зблизька страшний: обличчя землисто-бурозеленого кольору. Щоправда, руки та лоб (ближче до волосся) наче не уражені. Говорив розумно і спокійно. Ходив по залу Євген Альфредович Червоненко і дуже уважно слухав слова Ю. про синагогу і євреїв. Юлія Тимошенко – бадьора і тендітна. Нагадала євангельську історію про вибори між Христом і Вараввою. Аналогія до наших виборів неправильна, бо Христос для євреїв був чужим, пришельцем, галілеянином, а Варавва – своїм. Варавва був не просто розбійником, а борцем в очах ізраїльського народу. Зрештою, Ющенко не обіцяє Царства Небесного.

14 листопада, 21.40

Мітинг на підтримку Ющенка зібрав людей небагато – холодно та й всі уже втомились від виборів. Виступали Владислав Атрошенко, Лесь Танюк, секретар обкому СПУ М. Коротатник тощо.

Учора Атрошенко розповів, як у Вихвостові зустрівся з монахом-прозорливцем. 72 роки, вага 48 кг, їсть тричі на тиждень, малює храми і копає колодязі. Живе у Вересочі. Каже, що Ющенко буде Президентом. Дай то, Боже!

16 листопада

1,5 градуса.

Теледебати Януковича з Ющенком – 1:1. Вигляд Ю. може відбити в декого із дурних баб охоту голосувати. А мо' в кого викличе і жалість?

20 листопада, 22.00

Михайло в'їжджає на білому коні – сніг вибілює дороги, дерева і – наші надії на перемогу Ющенка на виборах. Фальсифікацій – море, ось і в Чернігові виявлено більше 4,5 тисячі двійників: однакові прізвища, імена, по батькові, інколи навіть адреси та дільниці, де голосують, різні тільки роки народження. На терміновому засіданні ТВК (ВО № 208 – авт.) трохи відбили. Прізвища захисників фальсифікаторів – Купріяненко, Хатимирська, Пашинник, Дідовець.

Подзвонив тещі в Крим – сказав, якщо проголосує за Януковича, я до неї ні ногою. Порадив голосувати проти всіх – і то чесніше буде. Наче погодилась.

22 листопада, 9.30

Бандитська влада Кучми-Медведчука-Януковича сфальсифікувала вибори – у Донецькій і Луганській областях довели явку до 96%, а в деяких містах – до 100%. І тупо повкидали бюлетені. Наші дії? Суди, мітинги – чи цього достатньо? За офіційними даними ЦВК (79% бюлетенів), Янукович випереджає Ющенка на 0,9%.

26 листопада, 8.30

Коли вдарив мороз 15 градусів, стало жалко не померзлі яблука на дачі, трохи – цуценят, але більше – втраченої революції, бо думав, що люди на Майдані Незалежності розійдуться. Аж чую: всі там! І вчора виступав Ющенко, приїхав Лех Валенса, пізно ввечері Верховний Суд заборонив публікувати остаточні підсумки виборів.

Учора Жогалко приїхав з Києва – забрали його до таких багатих, що одягли в теплі куртку і шкарпетки. Найшли бідного!

Я домігся прямого ефіру Атрошенка. Правда, Тютюнник привів і Пасталицю, вийшов невеликий конфлікт – я виявився крайнім, але Бог з ним! Ефір відбувся, і ніхто його не зупинив!

Мітинг учора пішов до радіо зі скандуванням «Правди!» Прийнято вимоги і ефір є.

Про «Деснянську правду» я сказав – бреше, що на двох мітингах за Ющенка і Януковича була однакова кількість людей по 2 тис. Тоді як на нашому було близько 7 – 8 тисяч, а за Януковича – до тисячі і то вони швидко розбіглися.

21.30. Сьогодні мітинг біля міськради. Керував ним, на жаль, Рудьковський, який професійно працює багато на кого... І ось він відкрито готує до штурму: «Так, чоловіки на цю сторону, жінки – відійдіть! Готуємося...» – психологічно тисне на міліцію. І після його слів «Ну, рушили!» міліція стала кидати димові шашки після холостого пострілу. Я був біля самих міліціантів – вони ще й ховали обличчя від мого фотоапарата. Керував міліцією перший заступник начальника обласного УМВС Іван Кочубей. Як сказав В. Ступак, «кочубеї не продаються – кочубеї зраджують!»

Люди трохи відхлинули назад. Я ходив, і поруч мене пухкали шашки. Зустрів Назаренка: «Сволочи!». Він, як справжній колекціонер, бігом збирав рештки шашок.

Міський голова Соколов, коли пролунали вибухи, мав би вийти і все зупинити. Він же за словами С. Шумила, сидів непорушно. Він усе знав, з ним все було погоджено. Комсомолец!

Інна отруїлася газом – боліло серце, а тепер не може відкашлятися. Подзвонив у «швидку» – радять робити виклик і лягати у лікарню: «Может быть отек легких!». Звернулись уже більше 30 осіб. Зі струсом мозку і переломами двох ребер у лікарні Валентина Татарчук. Найкумедніше постраждав начальник міської міліції Шевчук: кинута міліцією шашка була кимось перехоплена і кинута назад, у міліцію. І – Бог шельму мітить – попала в начальника міліції. І він, товстий і дебелий, трусив собою у міськраді: «Я подам у суд на Ющенка і на вас!».

Сесія облради визнала Ющенка Президентом! У це важко повірити з нашими депутатами! Міська рада тільки висловила недовіру рішення ЦВК.

І все ж багато обивателів не розуміють подій. Але щастя дається сміливим, долю вирішують перші.

«Газету виборчу» привіз у Київ (30 тисяч) президент Польщі Квасневський – вона вийшла українською мовою. На знак солідарності.

Росія ж повністю вкакалась: Путін то вітав Януковича, то виправдовувався, то знову вітав. Росіяни лізли зі своїми гелманами, павловськими і прочою наволокою та «пісьмаммі із Росії». Навіть Коля Басков вляпався.

Сіла в калюжу і московська церква. Проте після мого виступу і виступу монахині Єфросинії з якоїсь незрозумілої церкви священник храму святого Феодосія о. Сергій Іваненко-Коленда виступив на мітингу і в «Сіверщині» проти «архиереев и фари-сеев», де закликав гроші, отримані за Януковича, «повергнуть к архиерейским стопам». Дуже хвилювався. І благословив людей на добрі діла.

Сьогодні ж отці Олег Сіренко та Ілля Бідняк були миротворцями – стояли між шеренгою міліції і людьми. Між щитами і народом. Блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться...

Обніматися кинувся ксьондз Генріх Камінський.

Сьогодні на площі транслюється «5 канал» і ночують студенти. Думаю, останнє – зайве. А мо' я старію?

Завершую писати під скандування молоді на площі «Ю-щен-ко!». Це 22 година 30 хвилин.

27 листопада, 22.00

Якщо говорити про враження, то – перед другим туром я з острахом заходив у під'їзд: можна було чекати всякого. Інна побоялася повісити на балконі плакат за Ющенка, повісив я тільки в час «помаранчевої революції». Віри в перемогу було мало. Віри у свій народ також...

Розказує В. Приходько: «Дзвоню директору в Київ, а він стоїть на Майдані Незалежності і каже – виробничий план на 2005 рік обговоримо після перемоги. Купив якісь унти і мільйонер стоїть на Майдані!».

Але є і ті, що не тямлять – чому таке протистояння, чому такі емоції...

Сепаратизм не пройде. Його реально ніхто не хоче. Ультиматуми – папірці. Зрештою, сьогодні і вчора за Ющенка мітингують у Луганську більше тисячі робітників заводу імені Пархоменка, в Сімферополі, в Харкові більше 40 тисяч, у Дніпропетровську більше 40 тисяч – там 250 комерційних структур висловилися за Ющенка. Кушнарєва треба судити за посягання на територіальну цілісність держави. Донецькі вважають, що вони годують Україну – яка тупість!

Вони навіть не розуміють, що у відповідь на їхні погрози багато навіть у Чернігові кажуть: «Швидше б відділялися!» Вони живуть у депресивних регіонах, а думають, що пуп України!

Автор цієї кризи – Кучма, який нічого не робив для єдності держави, який нав'язав зека Януковича в уряд і в кандидати.

Ічнянська міська рада визнала Ющенка Президентом.

28 листопада, 8.00

Чому Кучма не застосував силу? Рудий тарган ніколи не був сміливим; київський «Беркут» і ужгородська міліція та київська прокуратура відкрито перейшли на бік народу; силу можна застосувати до 5 тисяч, а на площах – мільйони; Київміськрада, а за нею Тернопільська, Івано-Франківська, Львівська, Волинська обласні, Хмельницька, Вінницька, Житомирська та інші міські ради чітко висловили недовіру результатам голосування і визнали Ющенка Президентом.

Коментар з 2005 року

Добре пам'ятаю, як після оголошення Януковича переможцем у нашому штабі запанувала розгубленість: уся робота уже зроблена, керівник штабу у Києві, стали вже напівжартома-напівсерйозно обговорювати, куди виїжджати з такої бандитської країни. Я підсміювався: «Ви, як хочете, а я Брянськими лісами – та в Литву!». Слаба Богу обійшлося.

І ось перелом наступив, коли Київська міська рада не визнала результати ЦВК. Трапилося так, що я в штабі був практично один, коли з Києва цю звістку повідомив Владислав Атрошенко. Він наче аж зрадив, що саме на мене натрапив – бо ж як журналіст я міг швидко цю новину поширити. Що й зробив. Саме після рішення Київміськради стало набагато легше – з'явилась підстава законності наших протестів і перспектива відновлення справедливості.

Чому не лякає погроза відокремлення Донбасу? Бо – відокремлення куди? До Росії? Вже приїхав Лужков-кепка. Це пряме втручання у внутрішні справи України. Але не через це не лякає, хоча і Янукович на з'їзді в Северодонецьку. До речі, Янукович – зрадник України, виходить. І як за нього може голосувати тепер виборець у Чернігові чи в Херсоні? Тому-то Богатирьова вже й заявила: якщо буде переголосування – наші виборці підуть на референдум. Знають бо, що програють при відносно чесному голосуванні.

Не лякає (хоча й трохи холодить), бо будь-яка українська влада, будь-який український обиватель є і буде проти цього. І ніколи не підтримає ні Харківщина, ні Миколаїв, ні Запоріжжя ніякої автономії; хіба що сфальсифікувати вже зараз, але ж хто визнає ті результати?

Автономізація – погроза Ющенку.

А Росія знову вляпалася і, думаю, приїзд Лужкова настроює проти Росії багатьох російськомовних і росієсимпатизуючих обивателів. А на Хрещатику новий лозунг: «Донбас, ходи до нас!» Якраз цього Кушнарєв, Медведчук і т. д. й бояться, бо донецькі розагітовуються і ідуть з Києва українцями. Думаю, що ці події не тільки пробудили, але й консолидували українську націю.

...У Чернігові хтось привіз приватною машиною для пікетуючих студентів кілька ящиків яблук – їх передали в дитячий притулок. Зібрано 590 гривень – частину Атрошенко відвіз жінці, що постраждала біля міськради.

А, можливо, ця гра в автономізацію прокладає Кучмі шлях до проголошення надзвичайного стану? Тьху, проти ночі такого згадуючи...

29 листопада, 8.25

Облрадіо, хоч і після буряків та бичків, але сказало про вчорашній мітинг. Про виступ Атрошенка теж.

Теща дзвонила вже трохи налякана: «Що ж то воно далі буде?»

21 год. 15 хв.

Зустрів був мене єпископ Феодосій на площі – він крізь мітингуючих йшов до П'ятницької церкви. Оскільки він був у підряснику і клобуку, то я взяв благословення. А він благословив... на депутатство. Отакої!

У Куликівському районі розпочато збір підписів за відставку редактора «Поліської правди» Катерини Буй, що друкувала гидкі матеріали проти Ющенка.

Подав у відставку Тігіпко з поста голови правління Нацбанку – Ющенко назвав його шкідливим котом, але не Леопольдом. Тігіпко вже критикує Януковича. Янукович критикує Кучму – почався у них розбрат. А Кучма пропонує повторні вибори – в унісон з комуністами.

Уже два дні Кабмін не працює – в облозі, яка пропускає тільки технічних працівників. Янукович скаржився, що його машину намагалися зупинити, його самого, можливо, вивезти... Отакий гевал і так боїться! Україна без уряду і без Президента – і нічого!

У Києві за тиждень Помаранчевої революції не виросла, а зменшилася кількість правопорушень!

У Всіхсвятській церкві Ніжина отець Сергій Чечин молиться за повалення безбожної влади по Требнику Петра Могили.

30 листопада, 21.00

Ситуація знову напружена: ВР майже відмінила суботню постанову і відмовилася голосувати за відставку уряду Януковича. Люди штурмували ВР, а Янукович став пропонувати Ющенко, аби до нього прем'єром – розгрібати все те, що Янукович, Тігіпко і прочая наколотили, або в разі повторних виборів не висуватися обом. Ющенко цілком логічно відмовився – треба вирішити питання про фальсифікації виборів.

Штурм ВР свідчить: радикалізм наростає, і люди скоро перестануть слухати і Ющенка, а просто внесуть його і посадять у крісло Президента. Вулиця втомлюється говорити, вулиця прагне діяти.

Наші вийшли з переговорного процесу, оскільки не приймаються вимоги про відставку уряду, ген(ерального – авт.) прокурора, ні про сепаратизм харківсько-донецьких. Знову заблоковано Кабмін, у який сьогодні пускали працівників.

Верховний Суд засідає другий день – повідомляються документально завірені дані про брехливе збільшення кількості голосуючих, про видачу в одні руки 13–16 відкріпних посвідчень.

Наші з «Сіверщини» їздили шестеро в Київ – набратися вражень.

Мітинг у Чернігові вимагав відставки Соколова, Тканка, Куліди, Шевчука, Януковича, Білоконя, Васильєва.

1 грудня, 7.40, десятий день революції

Кучма хотів ввести надзвичайний стан у неділю, про що попереджував Ющенко. Намети в Чернігові оточили технікою – снігозатримувальною, очисною тощо, а в театрі чекав наказу спецназ.

2 грудня, 21.00

Революція спадає: я вже сходив у бібліотеку. Правда, перед тим розніс резолюції мітингу в «Деснянську правду» (Борисенко налякався), в «Гарт», на обласне телебачення.

Діма (мій армійський російський друг) дивується і заздрить рішенню Верховного Суду про призупинення публікації постанови ЦВК щодо визнання переможцем Януковича – мовляв, у них, у Росії, це неможливо. А справа в тому, що вивільнення судів з-під страху у нас підготовлене муштрою Медведчука, яка спротивіла, справами Гон'гадзе і Александрова, зрештою, акцією «Україна без Кучми!». Ну, і традиційною для українців повагою до права – саме до права, а не до закону, як інструмента права.

Кучма полетів у Москву до Путіна, щоб той штани піддержав. І той дзюдоїст-кагебіст не приховував: ми протів павторнаво галасаванія, ми за павторніє вибари. Щоб Кучму ще потримать. Росія знову сама настроює проти себе. Нема в Росії більшого ворога, ніж вона сама.

3 грудня, 21.00

Відлига.

Верховний Суд визнав вибори сфальсифікованими і зобов'язав ЦВК призначити повторне голосування не пізніше 26 грудня. Перемога! Як то буде крутитися рудий тарган, що досі не виконує рішення Верховної Ради і не відправляє уряд у відставку? І дуже не хотів переголосування, щоб ловити рибку у мутній воді.

Сьогодні засідав наш КНП – нічого серйозного. Тандура, Яцеленко, Іванов, Ткаченко та інші. Завтра – автопробіг і мітинг.

...

5 грудня, 8.00

Мітинг – близько півтори тисячі, але поруч у комуністів було 150 осіб. Виступали Обушний, Іванов, Коропатник, Глухенький... Мій виступ – зараз іде різдвяний піст і, як православний християнин, не можу кричати «ганьба!». Тому хочу висловити співчуття комуністам – сили в калюжу і провітрюють нафталін із прапорів; – сірим людям із сірого будинку (обласної адміністрації) – серед них багато фальсифікаторів виборів; Соколову із того будинку, під яким нас труїли газом; – Рудому Таргану, який чіпляється влади, як вош кожуха. Дождеється оголошення всенародної акції «Піймай Президента!». Той, хто піймає його першим, матиме право плюнути в морду, бо обличчя він давно уже втратив; ієрархам УПЦ Московського патріархату, бо пішли проти народу і совісті. Амвросій звільнив за штат отця Сергія Іваненка.

І завершив словами Бориса Олійника: «Народ не візьмеш на макуху. Він зоддаля розрізнить чин, І хто є син його по духу, І хто по духу – сучий син». Україною керуватимуть сини України.

Потім говорив з археологом Володимиром Коваленком, виступ, мовляв, на грані фолу, бо Президента все ж не можна обзивати мордою.

7 грудня

Ситуація в Україні захрясла – Кучма і Янукович при підтримці Путіна не виконують рішення Верховної Ради і Верховного Суду. Кучма хоче гарантій непорушення кримінальної справи по вбивству Гон'гадзе (отже, причетний?) і збереження нахапаного за безцінь його дочкою та збереження за ним державної дачі і дорогощюї яхти.

11 грудня

17 днів тривала Помаранчева революція. І є зміни до виборчого закону, і протягнута Литвином політреформа. Народ не її добивався і це ще раз показує спосіб шулерства політиків. Але Бог не без милості, а козак – не без щастя: в самому обмеженні повноважень Президента нема для України нічого поганого, адже ми не авторитарна Росія.

15 грудня

Без снігу.

Україна спростувала міф про особливу і не заміниму здатність євреїв до фінансової сфери – у нас успішними банкірами були і є українці Гетьман, Ющенко, Матвієнко, Стельмах, зрештою – Тігіпко, в Чернігові – Тарасовець, Савченко...

Історична подія: Атрошенко з'явився в «Деснянській правді», ще більш історична – поява мого прізвища там, де досі воно сприймалося мало не як матюк. Прес-конференція Атрошенка висвітлена непогано по обласному радіо.

16 грудня, 8.20

Морозець відучора.

На ранковій Бі-Бі-Сі довге інтерв'ю з В. Базівим – заступником голови Кучминої адміністрації: він вірить у перемогу Ющенка і в те, що Ющенко за рік поведе Україну в НАТО. О, галичанин – його допомога тільки на шкоду. Зате захищає Кучму! Воістину – захисти мене, Господи, від друзів, а з ворогами я справлюся сам.

19 грудня, 7.30

Кучма звільнив Базіва – отже, хтось в адміністрації ще слухає Бі-Бі-Сі. Нарешті вже і теща повірила в отруєння Ющенка.

20 грудня, 22.00

Теледебати. Янукович справді міняється: «Нам з вами» і т. д. Ющенко був більш доказовим. Хоча уже всі визначилися... Зустрів Д. Т. – ой, з дуба впала! В першому турі голосувала за Вітренчиху, в другому – проти обох, бо «Ющенко – фашист». Я порадив їй читати ще якусь газету, крім «Деснянської правди», де вона працює.

Уночі обмальовано магазини, офіси словами «Такі», «Геть жидів!» і «Вставайте на революцію!». Організував заяву прес-служби, інтерв'ю Атрошенка на обласному телебаченні і міському, Приходька на обласному радіо, сам записався для Українського радіо, дав матеріал прес-служби Центральному штабу, «Високому Валу»... Взяв участь у «круглому столі» інтелігенції в обласній раді, підготував лист Атрошенка Куліді і Колесникову. (Написи були явно провокаційними і про це йшлося у згаданих матеріалах).

31 грудня, 15.20

Без снігу, з хворим горлом.

Підсумки року. Головне – перемога Ющенка і всіх нас. Звичайно, автоматично нічого не станеться і новий Президент – не чарівник. Але майже зламано карк кучмівської антиукраїнської системи – Кірпа застрелився, Бакай утік, Кушнарєва, Близнюка і Боделана допитують у Генпрокуратурі. Ющенко заявив, що замінить усіх голів обласних адміністрацій.

А потім була урочиста інавгурація Президента Ющенка, де вся країна побачила перекорене обличчя Л. Кучми. Від урочистостей наворачилися сльози... Ми їздили в Палац «Україна» – концерт «Величальна увертюра». Перший концерт державного рівня, який справді можна назвати українським. Діти Ющенка сиділи в окремій ложі, з якої весь час тікали в зал. Скромно прозвучало оголошення: «В залі – Президент України Віктор Ющенко з дружиною». На фуршеті були Тимошенко, Патріарх Філарет, Асадчев, Мовчан, Іваничук, з яким я обнімався, Святослав Вакарчук, Атрошенко з дружиною, Пинзеник з дружиною... Починалася історія нової України.

ДЕЯКІ ПЕРСОНАЛІЇ, ЗГАДАНІ В ЩОДЕННИКУ (станом на 2006 рік – авт.):

- В. Атрошенко** – керівник виборчого штабу В. Юценка в Чернігівській області, нині – голова правління «Хліб Києва»,
- М. Бутко** – колишній голова обласної державної адміністрації, нині – підприємець,
- В. Шур** – чернігівський колекціонер, у якого пробував настоянку В. Юценка перед отруєнням,
- С. Соломаха** – член виборчого штабу В. Юценка в області, нині – помічник народного депутата України, заступник голови обласної організації УНП,
- В. Савенок** – журналіст, нині – заступник керівника «Чернігівстандартметрології»,
- В. Магула** – кореспондент газети «Сіверщина», нині – керівник апарату Менської районної державної адміністрації,
- С. Кордик** – підполковник міліції у відставці, нині – кореспондент газети «Сіверщина»,
- М. Коропатник** – нині – працівник апарату Чернігівської обласної ради,
- О. Жогалко** – приватний підприємець, активіст товариства «Просвіта» імені Т. Шевченка,
- А. Тютюнник** – тоді і тепер (до вересня 2013 р. – авт.) – генеральний директор обласної телерадіокомпанії «Сівер-центр»,
- С. Пасталиця** – довірена особа кандидата в Президенти В. Януковича, нині – керівник філії «Ліки України», депутат обласної ради,
- М. Рудьковський** – перший секретар обкому Соціалістичної партії, народний депутат, нині перебуває під безкінечним слідством за підозрою в розкраданні державних коштів (політ у Париж за 400 тисяч гривень),
- С. Шумило** – депутат Чернігівської міської ради, нині – працівник Асоціації українських банків,
- В. Ступак** – член виборчого штабу В. Юценка, нині – голова обласної організації УНП,
- Д. Шевчук** – нині – депутат міської ради від Партії регіонів, працював начальником служби охорони супермаркета «Вена», проти нього порушували кримінальну справу за підозрою в організації прослуховування керівників області та правоохоронних органів,
- В. Приходько** – директор підприємства «Нивки», нині – заступник голови обласної державної адміністрації,
- В. Тканко** – заступник голови обласної державної адміністрації, нині – заступник начальника міської податкової інспекції,
- В. Куліда** – начальник обласного УМВС, нині – пенсіонер,
- В. Борисенко** – редактор газети «Деснянська правда», нині – пенсіонер,
- О. Обушний** – заступник керівника обласного виборчого штабу В. Юценка, нині – заступник голови обласної ради,
- Д. Іванов** – тоді і тепер є редактором газети «Гарт»,
- А. Глухенький** – керівник обласної студентської спілки, нині – заступник голови обласної організації УНП,
- Амвросій** – єпископ, керуючий Чернігівською єпархією УПЦ МП.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Акурайку». Публіцистичне видання. – Чернігів,
ТОВ РВД «Сіверщина», 2009, стор. 115 – 142

V. «СІВЕРЩИНА», «ВИСОКИЙ ВАЛ»: ПОГЛЯД, ПОДІЇ, ФАКТИ

«І на оновленій землі врага не буде, супостата!»

До 190-річчя Тараса Шевченка товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка та партії блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» запрошують чернігівців ушанувати пам'ять Кобзаря 9 березня біля пам'ятника на Валу покладанням квітів, мітингом та виконанням художніх творів. У заході візьме участь народний депутат України Владислав Атрошенко.

Початок – о 16 годині 30 хвилин.

«Сіверщина» № 10(543) від 5 березня 2004 року

Зі святом 8 Березня, дорогі жінки!

Буде щасливою жінка – буде щасливою і наша Україна!

Милі жінки!

За традицією березень розпочинається жіночим святом, яке приносить в кожний дім, кожний трудовий колектив тепло і світло. Неможливо уявити його без квітів і подарунків для наших жінок – кращих в світі бабусь і матерів, дружин і доньок, коханих і наречених. У цей день хочу висловити слова своєї поваги та визнання всім, хто має безцінне життєве призначення – бути Жінкою.

Дуже хочу, щоб ви, дорогі жінки, хотіли і могли бути добрими і люблячими, красивими і щасливими. Адже буде щасливою жінка – буде щасливою і наша Україна.

Щиро – Віктор ЮЩЕНКО

«Сіверщина» № 10(543) від 5 березня 2004 року (скорочено)

Дорогі і любі жінки, дружини, сестри та доньки!

Сердечно вітаю вас зі святом весни і любові – Міжнародним жіночим днем 8 Березня!

Жінки – неповторні, особливі, берегині всього найкращого на Землі. Тож ніколи не втрачайте своєї жіночності, завжди будьте ніжним, добрими, терплячими і мудрими.

Нехай завжди поруч будуть достойні чоловіки, які в будь-який момент підтримують і захистять вас. Бажаю, щоб збулися всі найзаповітніші мрії, бажання, надії.

Хай життя приносить тільки приємні несподіванки, здоров'я вам і любові.

Народний депутат України Владислав АТРОШЕНКО

Чернігівська обласна організація Української народної партії щиро вітає всіх жінок Чернігівщини зі святом 8 Березня. Зичимо всім щастя, благополуччя, радості в житті та гарного весняного настрою.

«Сіверщина» № 10(543) від 5 березня 2004 року

8 Березня: Міжнародний день прав жінок і миру чи Жіночий день весни-краси?

У більшості свят, які в Україні з кожним роком відзначають з великим розмахом і потужнішими феєрверками, є чіткі і зрозумілі назви: Новий рік, День незалежності, Конституції, Перемоги тощо. Лише 8 Березня та 1 Травня залишаються якимись календарно-безіменними. Назви цих комунобільшовицьких свят так і не прижилися у народі. Чому?

Символічно, що приводом для відзначення як 8 Березня, так і 1 Травня були події XIX століття в далекій Америці, якою сьогодні українські «ліві» завзято лякають людей. А їхні ідейні батьки – «соціал-демократи» кінця XIX – початку XX століть, навпаки, використали їх для популяризації своїх ідей у світі.

Ось офіційна «ліва» версія подій, що відбулися в неділю (!) 8 березня 1857 року у Нью-Йорку.

Кілька сотень жінок-робітниць текстильних та взуттєвих фабрик провели страйк і демонстрацію, вимагаючи 10-годинного робочого дня, поліпшення умов праці й однакової з чоловіками заробітної плати. Поліція розігнала цю демонстрацію. Обурені цим жінки об'єдналися у профспілку і продовжили боротьбу за свої права.

На згадку про ці події на міжнародній конференції жінок-соціалісток у Копенгагені (Данія) у 1910 році за ініціативою Клари Цеткін було започатковано відзначення дня жіночої солідарності в боротьбі за рівні з чоловіками права. Чи не нагадує це історію з 1 Травня? Як відомо, 1 Травня пов'язане зі страйком та кривавим конфліктом робітників із поліцією у Чикаго в 1886 році.

Тож 8 Березня – це відповідь «лівих» феміністок на «чоловічий» Міжнародний день солідарності трудящих, мабуть, у пику чоловікам-шовіністам. Не дивно, що приклад жіночої солідарності вони знайшли давніший аж на 29 років.

Дарма, що про події у Нью-Йорку історики не знаходять відгуків у тодішній пресі, на відміну від подій у Чикаго. Головне, що є свято під офіційною назвою Міжнародний день прав жінок і миру, а для чоловіків – Жіночий день весни-краси. Отже, якими успіхами зустрічає український жіночий рух свій Міжнародний день?

За спостереженнями Оксани Білозір, однієї з двох жінок у фракції «Наша Україна», соціальний статус жінки в нашій державі є «просто катастрофічним». З огляду на професійну дискримінацію особливо високоосвічені жінки мають значно менше можливостей для реалізації своєї кар'єри, професійного зростання і, як наслідок, працюють на менш привабливих посадах, отримуючи при цьому нижчу, порівняно з чоловіками, зарплату. Через це жінки вимушені шукати роботу за кордоном. Так 87% вимушеної трудової еміграції серед українців становлять жінки віком від 25 до 55 років. Унаслідок цього руйнуються сім'ї. Вже сьогодні майже мільйон дітей в Україні – соціальні сироти. Що ж робить влада, крім гучного відзначення кожної весни 8 Березня?

Президент 25 квітня 2001 року (напередодні 15-ї річниці Чорнобильської катастрофи) підписав Указ «Про підвищення соціального статусу жінок в Україні», де одним із головних напрямків діяльності органів виконавчої влади визначив «створення більш сприятливих умов для забезпечення жінкам рівних з чоловіками можливостей брати участь у політичному та суспільному житті держави». Невдовзі і Кабмін прийняв Постанову «Про Національний план дій щодо поліпшення становища жінок та сприяння впровадженню тендерної рівності у суспільстві на 2001 – 2005 роки» (№ 479 від 6 травня 2001 р. - авт.).

План – планом, а з 24 облдержадміністрацій (ОДА) жінки сьогодні не очолюють жодної. Немає їх навіть і серед перших заступників голів ОДА.

А зі 145 посад заступників голів ОДА жінок – лише 10 (6,9%). Серед 502 керівників районних держадміністрацій їх лише 17 (3,4%).

Не дивно, чому вищих держпосадовців і їхніх телепідлабузників так дратують жінки, якщо вони приїжджають із європейських структур для контролю за дотриманням узятих Україною зобов'язань при вступі до Ради Європи. Не виключено, що саме до цього річного 8 Березня Президент вирішив і реформувати у міністерство Державний комітет у справах сім'ї та молоді на чолі з головою політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Жінки за майбутнє» Валентиною Довженко.

Саме 57-річній кадровій номенклатурниці з Дніпропетровщини гарантом Конституції доручено захищати 86 тисяч офіційно неблагополучних сімей в Україні, з них 8,1 тисячі (9,4%) – на Чернігівщині.

Цікаво, що саме новому міністру належить ідея популяризувати думку про несправедливість виходу жінок у 55 років на пенсію, бо це обмежує розмір пенсій жінок порівняно з чоловіками при новій накопичувальній пенсійній системі.

І тут, можливо, В. Довженко має рацію. Чим важча і шкідливіша для здоров'я людини робота, тим раніше має право й з неї на пенсію за віком. У 45 років на пенсію відправляють кадрових військових МВС і спецслужб. У 50 років – «хіміків», шахтарів. У 55 років – просто жінок. У 60 років – звичайних чоловіків. У 65 років – суддів та вищих державних службовців незалежно від статі. Правда, чомусь випадає з цього списку найвищий державний посадовець – Президент. Чи допоможе ствердженню більш-менш реальної рівності можливостей жінок і чоловіків установа, як у деяких країнах, законом частки жінок на керівних посадах в органах державної та законодавчої влади на рівні не менше 30%? Саме такий відсоток жінок представлено в керівних структурах країн, які досягли найвищого економічного та соціального рівня. До речі, ця норма сьогодні є лише у програмі Української народної партії.

Нагадаю, що в колишньому СРСР жінкою-міністром була лише Катерина Фурцева, яка керувала в 60 – 70 роках культурою. Але не витримала конкуренції з чоловіками щодо вживанню спиртного.

В УРСР найвищій посади серед жінок досягла землячка В.В. Щербицького Валентина Шевченко (голова Верховної Ради).

В Україні жінки в органах влади продовжують займати найнижчі щаблі, на яких, як кажуть, уже і вкрасти нема чого. Судить самі. Більш як 34% рад усіх рівнів на Чернігівщині, регіоні тотального вимирання, очолюють жінки, але тільки чи 2 з цих рад – районні. Невпинно зростає в Україні кількість депутатів-жінок у місцевих, особливо сільських, радах. Так, у 1994 році жінок-депутатів було 30%, у 1998 році – 38%, у 2002 році – 41%. На Чернігівщині цей показник досяг аж 47%. Отже, чим гірша економічна ситуація в селі, тим більша вірогідність побачити на чолі сільради і місцевого господарства жінку.

І все це – в той час, коли жінки, які поки що не виїхали за кордон на заробітки, складають 56% працюючих із вищою освітою, займають 75% посад спеціалістів в усіх галузях господарства та 65% посад керівників усіх рівнів. Але базується це на принципі: чим нижчий рівень керівництва, тим більше жінок, та чим більший рівень фінансової відповідальності, тим менше жінок.

То що ж відзначають наші державні, комунальні, господарські мужі 8 Березня? Чи не час захищати українок від вивозу в чужоземне рабство, як вивозяться за безцінь для наживи купки олігархів та їх прислуги ліс, метал, молокопродукція та інші природні ресурси?

Та й більшості самих жінок, мабуть, досить робити щасливий вигляд і радіти від односторонньої «особливої» уваги до себе начальства.

Кращу долю і права треба виборювати... Це стосується, до речі, і чоловіків. Саме з цією метою і було на початку ХХ століття жінками-феміністками започатковане відзначення 8 Березня як Міжнародного дня жіночої солідарності в боротьбі за рівні права з чоловіками.

А для зустрічі весни-краси є чудове народне свято – Масниця, панове чоловіки!

Сергій СОЛОМАХА

м. Чернігів

«Сіверщина» № 10(543) від 5 березня 2004 року

Кобзарева весна

9 березня Чернігівщина широко відзначила 190-у річницю від дня народження великого сина нашого народу Тараса Шевченка.

У день великого світоча духу, відомого на весь світ, сотні чернігівців із товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка та партій блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» і просто небайдужих людей прийшли на древній чернігівський Вал, де височить пам'ятник Тарасу.

Увечері 9 березня цей заповітний куточок обласного центру замайорів синьо-жовтими крилами прапорів, озвучився дзвінкими голосами промов.

Кожного року цього дня – то сніг, то дощ, брудне місиво на дорогах або холодний дошкульний вітер, або все разом. І кожного року і молоді, і сивочолі шукають тут своє пробудження в поетовому слові.

На мітингу з промовами виступали голова обласного товариства «Просвіта» Василь Чепурний, голова обласної організації Української народної партії Володимир Ступак. Читали свої поезії Надія Галковська, Станіслав Журавель.

Разом із чернігівцями прийшов уклонитися Кобзарю народний депутат від блоку «Наша Україна» В'ячеслав Атрошенко.

Кожен, хто був тут, мимоволі злинав думкою в небо, шукаючи там Кобзарєвого духу.

«Сіверщина» № 11(544) від 12 березня 2004 року

«ВОЛЮ СЛОВУ!»

ЗВЕРНЕННЯ БЛОКУ ВІКТОРА ЮЩЕНКА «НАША УКРАЇНА»

Співвітчизники!

Блок Віктора Ющенка «Наша Україна» висловлює солідарність і підтримку журналістам, які оголосили акцію протесту «Волю слову!».

Сьогодні в незалежній Україні влада переслідує свободу слова ще брутальніше за царську охрону, яка забороняла творити Тарасові Шевченку.

Режим вдається до політичного та економічного терору проти ЗМІ, порушує конституційні права громадян на свободу слова та отримання інформації.

Клану Кучми-Медведчука-Януковича не потрібні незалежні об'єктивні ЗМІ, які правдиво інформують про події у державі. Цим «діячам» не потрібні свідомі громадяни, які мають власну позицію. Влада відчуває страх та безсилля, коли люди втрачають залежність від її маніпуляцій і починають приймати самостійні зважені рішення.

Режим використовує засоби масової інформації для поширення своїх чорних інформаційних технологій, і тому він безжалюбно знищує останні bastiони демократії та свободи слова в Україні. Нинішня влада, на совісті якої запеклася кров Георгія Гонґадзе, Ігоря Александрова, інших журналістів, не збирається зупинятися.

За останній місяць в Україні влада провела масштабну «зачистку», в результаті якої було викинуто з ефіру радіо «Свобода», розгромлено радіо «Рокс» та «Континент», де мовили «Свобода», ВВС, «Громадське радіо», «Німецька хвиля», закрито газету «Сільські вісті». Сьогодні влада знищує останнє опозиційне видання на Донеччині – «Острів» і намагається позбавити ліцензії єдиний в Україні незалежний від влади «5 канал» телебачення.

Співвітчизники! Згадайте, коли ви востаннє бачили в ефірі телеканалів відкриту дискусію за участю представників опозиції, скажімо Віктора Ющенка чи Юлії Тимошенко, Олександра Мороза...

Влада боїться відвертої публічної розмови з опозицією. Вона боїться народу і робить усе, щоб подавити будь-які прояви вільнодумства: за вказівкою вищих державних керівників убивають і калічать чесних журналістів і політиків, спецслужби прослуховують телефони громадян, стежать за ними і в Україні, і за кордоном, втручаються у приватне життя.

Радіо «Континент», радіо «Рокс», «Свобода», газета «Острів», «Сільські вісті», «5 канал»... Хто буде наступним?

Сьогодні кожен повинен дати собі відповідь на питання: чи хоче він жити в просторі без правди і честі, де всі ходять по одній лінійці і одноставно в усьому підтримують «великих вождів». Настав час сказати НІ диктатурі, яка випалює кисень незалежної думки, створюючи вакуум інформації.

ЦЕНЗУРІ – НІ!

«Сіверщина» № 11(544) від 12 березня 2004 року

Погляд

Табу ХХ століття

Табу – у первісних і відсталих племен і народів релігійна заборона певних дій, слів тощо, порушення якої, за забобонними уявленнями людей, неминуче спричинить тяжке покарання.

Одним із табу досі залишається в Україні питання стосунків між українцями і євреями. Про останніх, як висловилася відома російська письменниця Т. Толстая, можна говорити лише добре або нічого.

Невже українці, які спромоглися, хоч і одними з останніх у Європі, створити державу, і досі залишаються первісним і відсталим племенем? А може, є й інші причини?

Минулий 2003 рік для євреїв був історичним: країною, де проживає найбільша кількість людей (більше 5 мільйонів), що вважають себе євреями, стали не США, а держава Ізраїль, розташована на території Палестини – історичної (біблейської) батьківщини цього древнього народу. На початку ХХ століття більшість цього народу мешкала на теренах України, яка входила до складу двох імперій – Російської і Австро-Угорської. Чому відбулися такі грандіозні зміни в житті єврейського народу менш ніж за 70 останніх років? Ці зміни для кількатисячної історії біблейського народу без перебільшення можна назвати революційними. Судіть самі.

На початку ХХ століття переважна більшість євреїв мешкали в українських містах і містечках (у деяких – до 70%), сповідували іудаїзм, спілкувалися на їдиш, навчали дітей у релігійних школах – хедерах. Тож найкраще підходили до марксистського терміну «пролетаріат». До речі, їдиш – мова євреїв Східної Європи, яка відокремилася від німецької мови лише в XVI – XVIII ст., а іудаїзм – єврейська релігія, характерною рисою якої є віра в одного бога Ягве і Месію (Спасителя). На відміну від християн, віруючі іудеї не вважають, що Христос був Месією. Але чи можуть лише ці розбіжності бути причиною проблем у стосунках між народами? Дві світові війни у ХХ ст. на українських землях, окупація її більшовицькою Росією – найвизначніші події, що докорінно змінили життя як українських, так і всіх східноєвропейських євреїв. Саме на початку ХХ ст. багатотисячні релігійні постулати були масово змінені на атеїстичні. Це відбулося під впливом марксистських ідей і діяльності соціал-демократичних партій у більшості країн Східної Європи. Ці події породили безліч міфів і неправди, що і досі отруює відносини між євреями і українцями, які у XVI – XVII ст. врятували від фізичного знищення західно-європейську єврейську діаспору. Тож на українських етнічних землях євреї створили чи не найбільш потужну культурну спадщину після їхнього вигнання римлянами з Палестини.

Але чому в кінці ХХ ст. в Україні майже не залишилося слідів цієї культури? Хіба що численні цвинтарі, російськомовні пісні на єврейські мелодії, згадки в анекдотах і гуморесках, як правило, у виконанні артистів єврейського походження, непоодинокі спроби використати тему єврейства в брудних виборчих технологіях та багато міфів...

Серед них – найбільш поширений про те, що більшість євреїв в Україні знищили фашисти під час Другої світової війни. Наприклад, газета «лівих» «Товарищ» № 39 від 28.10.2003 р. у публікації до 60-річчя трагедії Бабиного Яру в Києві стверджує: «С 29.09.41 г. по 29.09.43 г. в Бабьем Яру фашистские палачи расстреляли около 200 тысяч людей, в основном еврейской национальности».

Це ствердження не відповідає історичним фактам. За даними заступника директора Музею історії м. Києва Д. Малакова, в 1941 році в Києві було 890 тисяч жителів, з них 25% – євреї. Тобто напередодні війни в Києві могло бути 220 – 230 тисяч євреїв.

З початком війни до лав Робітничо-селянської червоної армії (РСЧА) було мобілізовано близько 200 тисяч киян. Якщо євреїв серед киян було 25%, то на фронт мали піти і близько 40 тисяч євреїв. Крім того, починаючи з 1 липня 1941 року, з наближенням фронту 325 тисяч киян евакуювали на Схід. Це були переважно кваліфіковані інженери, техніки, робітники оборонних підприємств, відповідальні працівники компартійних і радянських установ, діячі науки, культури, члени їхніх родин, а також сім'ї командного складу РСЧА і НКВС. Тоді серед цих категорій громадян євреїв було значно більше 25%. Крім того, з Києва було вивезено резерв РСЧА – юнаки старше 14 років. Тож на час захоплення німцями Києва (19 вересня 1941 р.) у ньому могло бути не більше 400 – 450 тисяч жителів. Але євреї вже не становили 25% від загальної кількості киян.

У перші ж дні окупації Києва німці почали розстрілювати саме євреїв за акти саботажу, вчинені радянськими підпільниками. Масові розстріли відбулися 29 – 30 вересня після підриву і пожеж в основних спорудах на Хрещатику радянськими радіобомбами. Проте серед розстріляних у ті два дні були не лише євреї, а й члени їхніх родин – українці, росіяни й діти від цих змішаних шлюбів. Такі шлюби на той час були звичайним явищем, особливо у великих містах. Але головною жертвою фашистського терору були ортодоксальні прихильники іудаїзму або громадяни єврейської національності, які не були пов'язані з роботою в евакуйованих установах.

Нині, за всіма оцінками, встановлено: в Бабиному Яру загинуло 39 – 40 тисяч громадян СРСР єврейської національності. Порівняно із загальною кількістю загиблих у Києві від рук окупантів 195 тисяч киян, це дорівнює 20 – 30% загиблих. Тож чому декому кортить особливо виділяти одну національність? Хіба не передбачали сталінські соколи-«чекісти», які організували підриви і спалення Хрещатика, що їхні супротивники можуть застосувати у відповідь не створення єврейських гетто, як це відбулося у Варшаві та інших містах Європи, а масовий терор проти кинутих на поталу громадян єврейської національності?

Сповідування в СРСР ідеології більшовицького терору проти ворогів народу, якими по черзі ставали капіталісти, поміщики, попи, троцькісти, українські буржуазні націоналісти, українське селянство тощо, не залишає вибору: всіх, хто був потрібен для перемоги, вивезли, а непотріб – хай знищують фашисти... Головним для них було те, що після Перемоги в Україну повернуться вже не українці чи євреї, а носії ідеології переможців марксистсько-ленінсько-сталінських ідей, які будуть фундаментом нової спільноти – великого радянського народу.

Тим, хто вважав себе євреєм, Й. Сталін запропонував жити в Єврейській автономній області – на берегах далекого Амура. Чи не в цьому ховається відповідь на питання: хто знищив єврейську культуру в Україні? Щоб остаточно відповісти на це питання, суспільству треба зняти табу з критики соціал-комуністичної ідеології і винести її на суд, як це було зроблено з фашистською ідеологією у Нюрнберзі, а не ховатися за формулою: ідеологія непогана, винні окремі виконавці. Але якщо знищують цілі народи, то хіба справа лише в окремих виконавцях?

У ХХ столітті людству вдалося розв'язати національне питання через розвал колоніальних імперій, створення національних держав, у т. ч. і єврейської, а також Організації Об'єднаних Націй. Соціальні проблеми (на кшталт протистояння багатих і бідних), сповідування ідеї людиноненависті серед громадян однієї держави досі не тільки не вирішені, але навіть не засуджені світовою спільнотою. Спочатку – через існування СРСР, а тепер, мабуть, КНР, яка начебто ще не відмовилась від комуністичної спадщини.

Саме це часто-густо породжує брудні спекуляції щодо «єврейського» питання, яке тісно пов'язане з соціал-комуністичною ідеологією.

Сергій СОЛОМАХА

м. Чернігів

(Далі буде)

«Сіверщина» № 12(545) від 19 березня 2004 р.

Батурин. Воскресіння

Напередодні Великодня в гетьманській столиці відкрито пам'ятник жертвам Батуринської трагедії

2 листопада 1708 року гетьманська столиця України – місто Батурин було спалено військом московського царя Петра I, яким керував так званий «світліший князь», державний злодій Меншиков. Тисячі батуринців – захисників фортеці і мирних жителів, у тому числі жінок, дітей, старих, було по-звірячому вбито. Ця трагедія майже 300 років замовчувалася правителями царської і більшовицької Московії.

...На високому пагорбі над плавним Сеймом розташоване це селище міського типу в Бахмацькому районі. А колись, у другій половині XVII – на початку XVIII століть, за часів Гетьманщини, Батурин був столицею України, резиденцією чотирьох гетьманів. Особливого розвитку Батурин, як і вся Україна, набув при Іванові Мазепі, одному з найславетніших гетьманів України. Гетьман добре розумів, у що обернулася Переяславська угода, укладена Богданом Хмельницьким у 1654 році з Московією (зрозумів це наприкінці життя і сам Хмельницький). Обернулася поглинанням Української гетьманської держави своїм північним союзником – Московським царством. Тож не випадково гетьман Іван Мазепа уклав союз із королем Швеції Карлом XII, який вів війну з Росією, і Україна відкрито виступила проти московського царя.

Розплатою було жажливе знищення Батурина в момент, коли гетьман і основне його військо були відсутні в столиці.

...Лише майже через три століття, уже в незалежній Україні, було відроджено історичну пам'ять щодо Батурина, тієї трагедії, щодо імені славного гетьмана України. У цьому відродженні велику роль відіграли товариство «Просвіта», Народний Рух, а нині – Українська народна партія, такі патріоти України, як львівський письменник Роман Іваничук, автор роману «Орда» – про трагедію Батурина.

На жаль, на державному рівні справа відродження Батурина і в історичному, і соціальному плані – майже на місці. Жодного разу жоден із двох наших президентів – і Кравчук, і Кучма – не були за більш як 10 років на козацьких святах у Батурині, які проводяться тут щоліта, або на вшануванні жертв трагедії, яке проводиться щороку в листопаді. Непочатий край роботи з реставрацією і підтриманням у належному стані пам'яток старовини. Досить сказати, що на кілька десятиліть розтяглась безкінечна реставрація палацу Кирила Розумовського, останнього гетьмана України (до речі, це єдина уціліла гетьманська резиденція в Україні). Ще кілька років тому можна було відкрити в містечку пам'ятник Іванові Мазепі, який уже був виготовлений у Києві, але він не відкритий і по сьогодні. Що казати, коли досі не було навіть скромного пам'ятника жертвам Батуринської трагедії 1708 року. Дивуватися тут нема чому: в Україні – досі не українська влада.

За справу знову взялися національно-демократичні сили, громадськість. Торік стараннями блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» було створено громадську ініціативу «Відродження Батурина», і цю роботу очолив заступник голови Української народної партії, народний депутат із фракції «Наша Україна» В'ячеслав Кириленко. За короткий час вдалося відродити в селищі храм Української православної церкви Київського патріархату, допомогти музею «Гетьманська столиця». І ось ще однією вагомою справою «Нашої України» стало спорудження величного пам'ятника жертвам Батуринської трагедії 1708 року. Відкриття його і відбулося минулої суботи.

Величезний кам'яний хрест із бронзовою фігурою розп'ятого Ісуса Христа. Такий він, цей вражаючий і водночас суворий пам'ятник. Символ розп'ятого і воскреслого Батурина, розп'ятої і воскреслої України. Встановлений пам'ятник поруч із центром селища, на високому пагорбі над Сеймом. Саме тут і була Батуринська фортеця, підступно взята за сприяння зрадників і спалена московитами.

Автор пам'ятника – відомий український скульптор, лауреат Державної премії України ім. Т. Шевченка Анатолій Гайдамака.

Церемонія почалася із символічної акції – перепоховання біля підніжжя пам'ятника останків жителя Батурина, загиблого під час тієї різанини 1708 року. Труну з останками несуть до могили, на місце поховання, Віктор Ющенко, Іван Плющ та інші гості зі столиці. Обряд поховання здійснив єпископ Чернігівський і Ніжинський Української православної церкви Київського патріархату преосвященніший Михаїл. Звучить салют козацької гармати. Останню шану землякові віддають козаки Батурина, всі присутні.

А потім відбувся багатолюдний мітинг. На майдані перед пам'ятником – батуринці, гості з Києва, Чернігова, багатьох районів області, представники УНП, інших партій блоку «Наша Україна». З хвилюючою промовою виступає селищний голова Батурина, представник «Нашої України» Михайло Іващенко. Про нашу історичну пам'ять, про потребу відродження незалежної, сильної, квітучої України говорили і Віктор Ющенко, і представники його фракції: голова УНП Юрій Костенко, Іван Плющ (депутат від цього округу), видатний поет і громадський діяч Іван Драч, голова товариства «Просвіта» Павло Мовчан, В'ячеслав Кириленко. Присутніх вітає уславлений український співак Дмитро Гнатюк, який виконує одну з народних пісень та проголошує учасникам акції «Многая літа».

...На багато кілометрів довкіл, аж за чарівний Сейм, простяглися мальовничі ліси і луки. Саме звідти, з Півночі і Сходу, часто повзли на Батурин та інші українські землі хижі орди. Нехай ніколи більше цього не буде, історія завжди в нашій пам'яті, а сьогодні – з нами. Воскрес Батурин, воскресла Україна!

Петро АНТОНЕНКО

«Сіверщина» № 16(549) від 16 квітня 2004 року

(Продовження публікації в № 12 від 19.03.04 р.)

Погляд

Табу ХХ століття

Чому слова, що починаються з літери «а», в українській мові – виключно іноземного походження? Мабуть, у праукраїнців існувало табу на вживання слів, пов'язаних із діями людини як особистості. «Я» – це звук «й-а». У англосаксів займенник я звучить як «ай» і пишеться з великої літери «I». Крім того, літера «я» – остання в нашій абетці. Може, тому і слова з префіксом «анти» (з грецької) вживаються для творення слів, як правило, з негативним значенням – протилежний, ворожий або проти. Скільки трагедій спричинило мільйонам українців накинута на них тавро з цим префіксом: антикомуніст, «антисовєтчик», антинародний. Але чи не найодіознішим у ХХ столітті було в СРСР тавро «антисеміт», яке сьогодні використовується в брудних передвиборчих технологіях.

Спробуємо розставити крапки над «і». Отже, щоб бути анти- або проти когось чи чогось, потрібно, щоб воно спочатку було. Тож семіти – група народів (на кшталт тюрків, угро-фінів, слов'ян, романських народів), що населяють або населяли Північну чи Східну Африку й Передню Азію, до яких належать стародавні ассирійці, вавілоняни, фінікійці та інші, а також сучасні народи: араби, ефіопи, євреї, сирійці. Тож нащадок арапа російського імператора Петра I, поет-аристократ О. Пушкін – семіт за походженням. А як бути з арабами, які сповідують іслам? Щось не гаразд зі стереотипом: антисеміт – це юдофоб. Чому в офіційних засобах масової інформації практично не використовується прозорий термін – «юдофоб»? Складається він з двох слів: іудей (юдей) і фобія. Іудеї (юдеї) – це спочатку мешканці Іудеї в Палестині, а пізніше – євреї. З дитинства пам'ятаю, що начебто образливе для українських євреїв (у Польщі – це офіційна назва народу) слово «жид» – скорочення від «житель іудейської або йорданської долини». Фобія (з грецької) – нав'язливий, непереборний страх при деяких психічних захворюваннях, іноді при перевтомі або після психічного зворушення.

Саме цей термін варто, на мою думку, застосовувати до тих, хто свої біди і негаразди хворобливо пов'язує з «кознями» світового єврейства. Можливо, це ґрунтується і на нерозумінні багатьма таких понять, як народ і нація, віра і релігія?

XX століття відповіло на питання, який етнос залишився народом, а який виборів статус нації. Тож звинувачувати будь-яку націю в юдофобстві і тим більше в антисемітизмі або, навпаки, єврейську націю в усіх світових гріхах – справа міжнародна, міждержавна.

Судіть самі. Нація – це народ, що має державність, а відтак політичні кордони, митні установи, армію, службу безпеки, власні конституцію, державну мову, грошову одиницю і т.д. Так вважають в усіх державах, що є членами Організації Об'єднаних Націй (ООН). Дещо складніше з поняттям «народ». У широкому розумінні народ – це все населення держави. Отже, в Україні як у державі живе український народ, у державі Ізраїль – ізраїльський. Усі інші – національні меншини (якщо є держава, що називається ім'ям цього народу). У вузькому розумінні народ – окремий етнос (український, кримськотатарський, єврейський). У повсякденному вживанні цього терміну – це людські маси, соціально відокремлені від панівних або керівних верств та соціальних груп. Ідеологи «лівих» політичних течій, як правило, використовували і використовують саме останнє тлумачення терміну «народ» для нав'язування в суспільстві соціал-комуністичної ідеології боротьби класів і людиноненависті. Представники «правих» – навпаки – трактують термін «народ» у першому, об'єднувачому, широкому розумінні. Українська народна партія – одна з таких політичних партій.

У часи національно-визвольних змагань в Україні на початку XX століття за логікою «лівих» грабування заможних верств населення (експлуататорських класів) і насильства більшовиків-комуністів після захоплення ними населених пунктів – це встановлення народної, себто «советской», влади та придушення контрреволюційних «антисоветских», антисоціальних елементів міста і села. У той же час аналогічні дії їх супротивників проти прибічників «комуни», як правило, трактуються як єврейські погроми. Варто лише пригадати долю С. Петлюри. Це тоді, коли в Україні саме єврейська біднота була головною соціальною базою більшовиків, а мотивацією більшості активістів і учасників погромів панських маєтків, крамниць і помешкань була особиста вигода та можливість вкрати під гаслом: «Грабуй награване!»

А от народжений після Другої світової війни учнями «кремлівського мрійника» термін «радянський» народ, на кшталт православний, засвідчив остаточний крах соціал-комуністичної ідеології, перехід московської еліти на стару імперську ідеологію, що базується на вірі. Саме на спільній вірі трималися всі імперії: Османська (Турецька) – іслам, Французька, Іспанська, Австро-Угорська – католицизм, Британська – англіканство, Російська – візантійське православ'я. Тож в атаку «русские» (в розумінні православні) вояки йшли у Першу світову війну за «веру, царя і отечество». І варто було генералітету «Русской» армії переконатися, що з імператором Миколою II не перемогти його двоюрідного брата – імператора Німеччини Вільгельма II, відбулася, як тепер кажуть, «оксамитова» Лютнева революція. Пізніше більшовикам вдалося переконати російську військову еліту в тому, що для збереження імперії треба лише змінити віру, з православної – на соціал-комуністичну, а царя – на генсека. Тоді і «отечество» нікуди не дінеться. Так зазвичай було в Російській імперії, коли німкені-принцеси після хрещення ставали православними імператрицями. А онуки хрещеного іудея мали право на здобуття статусу, звісно ж, за царської милості, дворянина-офіцера. Для інших так званих іновірців, крім іудеїв, існували спеціальні окремі військові підрозділи на зразок латиських стрільців, «дикої» кавказької дивізії або Чехословацького корпусу, сформованого з полонених католиків – чехів і словаків. Цю ідею лише потім запозичили націонал-соціалісти Німеччини під час Другої світової війни, створюючи військові частини «SS».

У Червоній робітничо-селянській армії під проводом сина поміщика Лева Давидовича Бронштейна (псевдонім – Троцький) воювали: один генерал-ад'ютант, 26 «повних» генералів, 290 генерал-майорів, а всього – 397 «колишніх» генералів царської армії, в тому числі 4 колишні військові міністри, начальник Головного штабу, 5 командуючих фронтами,

11 командуючих арміями. Крім того, на флоті більшовикам вірно служили 2 генерали флоту, 3 віце-адмірالی, 6 генерал-лейтенантів, 16 контр-адміралів, 16 генерал-майорів. Таким чином, інтереси світового пролетаріату, робітників і бідних селян захищали в роки «громадянської» війни в Російській імперії, а отже, за логікою деяких «юдофобів», служили світовому єврейству князі – Андроніков, Кропоткін, Багратіон, Хан – Нахічеванський, Гантімиров, графи – Ігнат'єв, Каменський, Сологуб, барони – Дельвіг, фон Дістерло, Черкасов, Косинський, де Монфор. І це, не враховуючи десятків тисяч офіцерів-дворян, так званих військових спеціалістів. Ось хто насправді керував полками, дивізіями, арміями, фронтами непереможної п'ятимільйонної Червоної Армії. Це були фахівці-професіонали, а не кіногерої на кшталт Щорса, Котовського чи Чапаєва.

Невже військова еліта Російської імперії повірила в казку про інтернаціоналізм та братнє єднання пролетарів усіх країн або злякалася за свою «шкуру»? Не тільки. Вони швидко переконалися, що за допомогою пролетаріату і національно приниженого єврейського народу можна відновити Російську імперію, яка через ортодоксальну, повністю залежну від влади православну релігію, безнадійно програла війну. Безумовно, їх надихнула до цього і пророкована більшовиками революція в Німеччині і Австро-Угорщині в листопаді 1918 року. Це створило Володимиру Іллічу Ульянову (псевдо – Ленін) ореол месії (спасителя).

Що ж повинно відбутися у світі, яке ще табу треба зняти, щоб українська еліта позбавилася малоросійської меншовартості? Досить дивувати увесь цивілізований світ і волати: «Хоч усе забирайте, не шкода, тільки націоналістами-антисемітами, Боже борони, не тавруйте!». Мабуть, має рацію відомий британський діяч, який вважав, що серед британців не може бути антисемітів-юдофобів, бо вони не вважають євреїв розумнішими за британців.

Переконалися: народ, що доріс до рівня нації, не дозволить поширення політичними провокаторами на теренах власної держави жодного фобства: ні юдо-, ні арабо-, ні русо-, ні україно-. Це стосується як українського, так і ізраїльського народів. Проголошуючи незалежність і суверенність, український народ як нація взяв на себе відповідальність забезпечити через демократичні інститути кожному громадянину держави, незалежно від його національності, віросповідання, шлях до добробуту у власній державі і повагу з боку інших народів та держав, в якому б куточку Сибіру чи світу вони не жили і працювали.

Сергій СОЛОМАХА

м. Чернігів

(Далі буде)

«Сіверщина» № 16(549) від 16 квітня 2004 р.

Владислав Атрошенко:

«Навіть я після Мукачєвого буду за радикальні дії»

Народний депутат від Чернігівського виборчого округу Владислав Атрошенко (фракція Віктора Ющенка «Наша Україна») вітає жителів області з травневими святами і бажає здоров'я та витримки.

– Оскільки наша розмова проходить саме 26 квітня, я хочу висловити своє шанування тим ліквідаторам Чорнобильської аварії, які на заклик держави «Треба!» відповіли «Єсть!», як у війну. А тепер ті, хто вижив, мають цілий букет хвороб, і чи віддає держава їм усе належне? Безперечно, ні. При всіх здобутках уряду, про які говорять всі провладні засоби масової інформації, є насправді заборгованості з виплат. І в цей час два депутати із більшості подають законопроект про зменшення 4-ї зони забрудненості. Ясно, що це їм доручив зробити уряд Януковича – отака економія на людському горі! А ми ж знаємо, як під час замірів, за якими визначалися межі зони, людей залякували, щоб менше було населених пунктів, яким належать виплати. Насправді їх, може, варто віднести до 3-ї зони, а то й до 2-ї. Цей законопроект – вінець «вдячності» влади жертвам Чорнобиля.

Я сподіваюся, що хоч у цьому питанні комуністи будуть союзниками «Нашої України» – не пропустити такий закон, ганебний для України.

Які підсумки роботи Верховної Ради за 4 місяці? У бюджеті є додаткові кошти, він перевиконується, але уряд ховає ці кошти. Підвищення пенсій на 6 – 8 гривень є цинічною насмішкою над ветеранами праці. А надбавки учасникам бойових дій по 27 гривень? Якби у США чи Німеччині сказати, що переможці фашизму отримують всього по 5 доларів, там би жажнулися. «Наша Україна» пропонувала також визнати борг перед учителями з виплат, передбачених статтею 57 Закону «Про освіту», – державним боргом і почати його виплачувати. Більшість і уряд Януковича – проти.

Зарплати вчителям і медикам є характеристикою нашого уряду, визначенням його політики і на майбутнє. Якщо Янукович буде Президентом – він проводитиме цю ж політику, що сьогодні веде як глава уряду. Зменшення мінімального розміру зарплати – характерне для Януковича.

Ми, економісти з «Нашої України» (В. Атрошенко – член Бюджетного комітету Верховної Ради – ред.), знаємо, що гроші в бюджеті є. Але де вони? Десять відсотків від усього загального бюджету віддано на вугільну галузь у Донбас, решта – на рахунках у казначействі, і ми можемо тільки здогадуватись, куди їх пустить ця влада.

Щодо політреформи я хочу сказати владі і більшості Верховної Ради: не дуріть народ! Ви просто хочете зберегти повноваження цієї ж влади! Ви хочете зберегти антинародний режим! Це – зрада народу України!

Але ж чи є та парламентська більшість насправді? 5 голосів – це чужі картки під час голосування. Уявляєте: чужими картками – за конституційну реформу! Як не згадати тут Чічікова і його мертві душі! З реанімації, з інфарктного відділення влада привезла кількох своїх депутатів, і вони в стані повної прострації, з напудреними обличчями, не орієнтуючись у часі і просторі, голосують! Один із них згодом помер. Владі не шкода навіть своїх людей!

Якщо від 294 голосів, начебто відданих за реформу, відняти голоси комуністів (50), соціалістів (20) та згадати, що з більшості відділився «Центр» (18 депутатів), то оце і вся більшість.

Знаково, що за реформу не голосували ні Волков, ні Деркач. З кожним тижнем тріщить пропрезидентська більшість, а «Нашу Україну» розколоти не вдалось.

За єдиний економічний простір віддано 265 голосів під маркою економічного розвитку України разом з Росією, бо, мовляв, Європа нас не чекає. ЄЕП, кажуть, треба для збільшення товарообігу – це суцільна нісенітниця. Адже вже зараз 40 відсотків українського експорту йде до Європи! А прийняття ЄЕП знищить вітчизняного товаровиробника – хімічну і нафтопереробну промисловість в першу чергу, серйозно постраждають банківська система та страхова. Дивіться: навіть у Білорусі, яка в союзі з Росією, ціна на енергоносії вища, ніж у Росії. Я по роботі у Верховній Раді знаю, яке серйозне економічне лобювання здійснює Росія. У своїх інтересах, а не наших. А яка демократія в Білорусі, Росії та Казахстані, що входять до ЄЕП? Відомо бо: з ким поведешся – того й наберешся. Невже Україна навчиться демократії в цих країнах?

ЄЕП дасть сотні трафіків через Україну для транспортування наркотиків, біженців із сочень, як сьогодні, стане в Україні десятки тисяч. Я за дружбу зі слов'янськими народами, але я перш за все – за інтереси України. Нічого нам вештатися по світу, треба жити своїми інтересами. Зрештою, ця влада шукає собі надійних союзників у передчутті виборів і готова все продати, як Тузлу. Вчора Україна за проходження російських суден через Керченську протоку мала 6 мільйонів доларів, сьогодні – нуль. Продано.

Події в Мукачевому показали ймовірні сценарії влади – ніхто вже не купуватиме бюлетені, не пускатиме «по колу» порожній бюлетень, як це було недавно. Влада просто озвучить те, що їй треба. Вийде Ківалов (голова Центральної виборчої комісії – ред.) і оголосить прізвище потрібного, хоч і не обраного Президента, той прийме присягу, як у Мукачевому Нусер. А ви, опозиція, судіться. Тому навіть я, зовсім не схильний до радикальних дій, буду за них, якщо справу бандитизму в Мукачевому під час цих виборів не буде доведено до логічного завершення. Президент дав доручення розібратися – трохи зачекаємо.

Я був у Мукачевому на 20-й виборчій дільниці і бачив і перемогу Балого, і те, як влада керувала міліцією та бандитами. Якщо так піде і далі – демократичні вибори в Україні

стануть просто неможливими. Невже тоді нам доведеться створювати воєнізовані формування, як до цього закликають мене вже деякі виборці?!

Прикро, що Олександр Мороз зайняв провладну позицію щодо реформи. І якщо він так само піде на співпрацю з бандитською владою – виправдання йому не буде. Він матиме замовлення на вибори – відірвати голоси від Ющенка. Це буде зрада українського народу! Ющенко сьогодні робить усе можливе для об'єднання опозиції, і коли Мороз не погодиться – поховає себе як політика, вб'є Соціалістичну партію і зрадить народ.

Єдиний же кандидат від впади Янукович – міф. Уже заявили про свої наміри висуватися і Пустовойтенко, і Кінах, і Тігіпко. То який же він єдиний? А головне: хіба робитиме честь Україні Президент, що має дві кримінальні судимості?

«Наша Україна» з Віктором Ющенком мусять перемогти. Відступати Україні нікуди, позаду – повне провалля. А нам треба розквіт України, і він можливий при зміні влади, яка думатиме не про рахунки в офшорних зонах, а про свій народ.

Записав Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 18 (551) від 30 квітня 2004 року

«Наша Україна» розпочала весняний наступ трудящих

Успіх блоку Віктора Ющенка 1 травня в Чернігові був несподіваним для влади: «Наша Україна» вивела на Красну площу більше людей, ніж комуністи і соціалісти разом узяті. Хоча відомо, що досі 1 Травня було більше святом червоних прапорів, ніж українських.

Символічно, що шлях «Нашої України» починався від Катерининської церкви і завершився під стінами обласної державної адміністрації, куди мітингуючі склали свої гасла, а в канцелярію занесли резолюцію мітингу. Хід блоку В. Ющенка до площі був особливо видовищним «завдяки» секретарю міської ради В. Купріяненку, який фактично заборонив встановлення наметів «Так! Ющенко» на площі. Відтак розгорнуті намети несли на руках, і це було оригінально.

«Наша Україна» мітингувала по центру площі, і це теж символічно, бо всі інші тулилися по краях: СДПУ(о) збирала студентів і держслужбовців (звісно ж, добровільно!) зліва від театру, соціалісти М. Рудьковського – справа (їх було найменше – чоловік 200), а комуністи – навпроти театру, задом трибуни до братської могили. І тільки блок Віктора Ющенка зайняв центральне місце. Як і в політиці.

Гасла першотравневої акції «Нашої України» були гострі: «Досить обдирати народ!», «Сьогодні Янукович, завтра – Каганович!», «Януковича і Азарова – у відставку!», «Янукович, поверни 10 мільярдів!», «Богу – Богове, кесарю – кесарево, зеку – зекове!» (натяк на дві судимості В. Януковича). Вів мітинг голова обласної організації НРУ Віктор Лабазов, виступали представники «Солідарності», УНП, ПРП, безпартійні. Цікаво, що коли у комуністів, в основному, мітингували люди похилого віку (будували комунізм, будували і набудували...), то з «Нашою Україною» солідаризувалися переважно люди середнього віку, працездатного.

Соціал-демократи (об'єднані) повели своїх студентів на пиво. І справа тут не в алкоголі, а чомусь пригадується, що в Німеччині режим Гітлера визрівав у пивних. Недарма після подій у Мукачевому велика група народних депутатів звернулася до міністра юстиції і Генерального прокурора з вимогою визнати СДПУ(о) екстремістською фашистською організацією і заборонити.

Отож есдеки спювали пивом, комуністи «боролись» з НАТО, соціалісти ошелешено озиралися – мовляв, де це люди? І тільки «Наша Україна» твердо заявила: «Досить обдирати народ!» і в цьому – смисл 1 Травня.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Наша Україна» вимагає:

- зупинення підвищення цін на хліб, ліки, комунальні послуги;
 - ухвалення законопроекту, поданого депутатами від «Нашої України» «Про термінові заходи з розподілу прихованих доходів державного бюджету України 2004 року», який дозволить підвищити зарплату вчителям, медикам, працівникам культури на 25%, пенсії – на 30%, стипендії студентам – до 100 гривень;
 - підвищення розміру мінімальної зарплати до 240 гривень з одночасним перерахунком міжтарифних співвідношень;
 - повернення боргів освітянам, доплати за стаж та оздоровчі;
 - відміни постанови уряду В. Януковича № 1783, якою зменшено щомісячну пенсію на 30 – 50 гривень;
 - створення умов для малого і середнього підприємництва, яке годує мільйони родин.
- Геть олігархічно-кланову корумповану владу на чолі з Кучмою-Януковичем-Медведчуком!
З резолюції мітингу 1 травня в Чернігові.

«Сіверщина» № 19 (552) від 7 травня 2004 року

Україна – не Росія, Чернігів – не зона!

В атмосфері абсолютної засекреченості пройшли в Чернігові 29 квітня збори з висунення кандидатом у президенти В. Януковича.

На цей захід студентів зганяли примусово під наглядом викладачів, а начальник обласного управління охорони здоров'я М.П. Дейкун видав наказ, в якому зобов'язував працівників медичних закладів під розписку отримати запрошення і з'явитися на збори.

Вхід до приміщення обласної філармонії, де відбувалося зібрання, був блокований «Беркутом» та коротко стриженими молодиками. При моїй спробі пройти до залу я був затриманий охороною за допомогою якихось невідомих людей. У цей час на вулиці стався напад на члена Української народної партії, який поширював агітаційні матеріали. До нього застосували грубу фізичну силу, вирвали з рук газети і листівки. Міліція спокійно спостерігала за ситуацією і втрутилась лише тоді, коли нападники зникли з місця події. Як потім з'ясувалося, це були учні з радіомеханічного технікуму, де за збігом обставин працює дружина заступника голови облдержадміністрації В. Тканка.

Склалось враження, що висунання Януковича відбувалося в зоні особливого режиму, куди наглядачі не мають права допускати громадян. Це не випадково, адже в Прилуцькій виховній колонії проходили молоді роки нині діючого прем'єр-міністра України. Ці події ще раз переконливо засвідчили, що до президентської влади в Україні рвуться сили, для яких гласність, порядність, благородність, демократія – поняття невідомі, незрозумілі і, головне, знати вони цього не хочуть. Прислужники Януковича мріють лише про диктатуру.

Андрій ГЛУХЕНЬКИЙ

м. Чернігів

«Сіверщина» № 19(552) від 7 травня 2004 року

(Початок публікації – в № № 12, 16)

Погляд

Табу ХХ століття

Йосиф Джугашвілі, більш відомий під псевдо Сталін (хоча використовував псевдо: і Константинов, і Чижиков, і навіть Бесошвілі), задовго до подій на виборах міського голови Мукачєвого стверджував: «Социал-демократия есть объективно умеренное крыло фашизма» (П.З.Т. Том 6, стор. 282).

Тільки у 1935 році Й. Сталін відмовився від теорії соціал-фашизму, коли фашизм у Німеччині вже переміг остаточно. Мабуть, є щось спільне у соціал-комуністів, соціал-демократів і соціал-фашистів, якщо у першій половині ХХ століття між цими політичними течіями відбувалася брутальна і жорстока боротьба, яка призвела до Другої світової війни в Європі.

Без сумніву, їх об'єднують не тільки червоного кольору партійні прапори, але й те, що вожді «соціалів» конкурували між собою за вплив на так званий робітничий клас – пролетаріат, який у першій половині ХХ століття був найорганізованішою, але малоосвіченою соціальною силою. Якщо соціал-демократи і соціал-фашисти намагалися використовувати робітників парламентським шляхом через вибори, то соціал-комуністи – революційним (збройним повстанням). Символічно, що з 1898 по 1912 рік у Російській імперії «соціали» гуртувалися в єдиній РСДРП (тобто «Российской социал-демократической рабочей партии»). Після їх розколу менша, найрадикальніша, частина російських «соціалів» на чолі з В. Ульяновим (псевдо – Ленін) вважала себе «більшовиками», а більш чисельну і дещо поміркованішу на чолі з Ю. Цедербаумом (псевдо – Мартов) «більшовики» обізвали «меньшовиками». Чи не нагадує це сьогодні Верховну Раду України і вибори у Мукачевому? Ось така партійна традиція у «соціалів».

Радикальні німецькі «соціали», які понюхали пороху і газів в окопах Першої світової війни, на чолі з А. Гітлером (він же А. Шикльгрубер) діяли під вивіскою NSDAP (National-Sozialistische Deutsche Arbeiter partei), тобто Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини. Чи випадково це? Без сумніву, ні. Тоді чому фашистську ідеологію світове співтовариство засудило на Нюрнберзькому процесі, а інші «соціали» і досі пишаються своїми досягненнями, на кшталт голодоморів, депортації тринадцяти народів, ГУЛАГів.

Невже через те, що один тоталітарний злочинний режим брав участь у перемозі над іншим злочинним режимом, виправдовує його злочини? Чи соціал-комунізм кращий за фашизм? Судіть самі. Ось жахливі цифри, що характеризують кровожерливість режиму «соціал-більшовиків», право- і ідейнонаступниками якого вважають себе деякі українські симоненки, вітренки, морозівці.

За даними генерала Тодорського, тільки у 1937 – 1938 рр. з 733 представників вищого командного складу Робітничо-селянської Червоної Армії (РСЧА) репресовано (як правило, розстріляно) 579, або 79%: маршалів з 5 – 3, армійських комісарів 1-го рангу з 2 – 2, з командармів 2-го рангу з 12 – 12, армійських комісарів 2-го рангу з 15 – 15, комкорів з 67 – 60, корпусних комісарів з 28 – 25, комдивів із 199 – 136, комбригів з 397 – 221. Серед репресованих уже не було практично ні князів, ні графів, ні ханів, ні баронів, які забезпечили перемогу РСЧА на початку 20-х років минулого століття.

З 1966 делегатів XVII з'їзду ВКП(б) – право- та ідейнонаступниці РСДРП («б» у дужках означає «більшовики») репресовано 1108. З 139 членів і кандидатів у члени ЦК, обраних на цьому з'їзді, знищено 98.

Чим сьогодні можуть виправдати соціал-комуністичний тоталітарний режим, його ідеологію масових репресій ті, хто бучно, за указом Л. Кучми, святкував 85-ту річницю комсомолу? Хіба що загрозою фашизму в Європі? Чи не парадокс?

Ось повний список лідерів ВЛКСМ (комсомолу) з дня його заснування – 29 жовтня 1918 року до 1938 року: Єфім Цетлін (1898 – 1937), Оскар Ривкін (1899 – 1937), Лазар Шацкін (1902 – 1937), Петро Смородін (1903 – 1939), Микола Чаплін (1902 – 1938), Олександр Мільчаков (1903 – 1973) – засуджений у 1937 р., реабілітований у 1956 р., Олександр Косарев (розстріляний 23 лютого 1939 р.). Усіх їх чекала одна доля – знищення заради «світлого» майбутнього. Чи згадали про них номенклатурні комсомольці 60-х – 90-х, коли піднімали келихи «За комсомол!», а потім горланили про свою «безсмертну бойову юність»? У Великій радянській енциклопедії (1970 – 1978 рр.) не наведено жодних відомостей про долю тих, хто був репресований соціал-комуністичним (сталінським) тоталітарним режимом. На імена тих, хто завойовував радянську владу в 1917 – 1922 роках, але став «ворогом народу», було накладено табу. З імен вождів українського загону комсомолу табу не знято і досі.

Тож виросло декілька поколінь українців, вихованих на «більшовицьких» ідеологічних міфах, серед яких чи не найдіознішим є міф про класову спрямованість репресій в СРСР. У той час як тисячі і тисячі чеченців, інгушів, кримських татар, турків-месхетинців, німців умирали у вагонах для худоби під час депортацій не краще за євреїв, яких у таких самих вагонах фашисти везли для знищення до Освенциму.

Хто ж стоїть на заваді того, щоб визнати соціал-комуністичну ідеологію злочинною і як фашистську заборонити відкрито сповідувати?

Виявляється, крім фізичних та ідеологічних нащадків соціал-комуністичних режимів – комсомольської номенклатури, на заваді – впливові єврейські організації, які тиснуть на громадську думку у світі. Наприклад, за логікою лідерів Центральної ради євреїв Німеччини, після 1945 року комуністичні режими втратили людожерний характер, та й взагалі не можна порівнювати планового знищення євреїв Європи із комуністичним тоталітаризмом.

Тож як не погодитися у зв'язку з цим із відомим публіцистом Віталієм Портниковим («Дзеркало тижня», № 13 від 03.04.04 р.), який запитує: «Хто знає, може, якщо нацизм не був переможеним, знищив усіх євреїв і проіснував би ще років 50, він також «заспокоївся» і наприкінці свого існування не знищував би людей мільйонами, а просто знаходив би їм місця в психіатричних лікарнях. Чи означає це, що нацизм був би кращий за комунізм, скажімо, переможений 1945 року, коли він ще не встиг втратити своєї масово-людожерної сутності?»

Можна якось зрозуміти сучасних німців, частина яких масово сповідувала соціал-комуністичну ідеологію за часів існування НДР (Німецької Демократичної республіки) на територіях окупованої у 1945 році РСЧА Східної Німеччини, через бажання об'єднати західних і східних німців у єдину націю.

А що рухає лідерами єврейських організацій? Чи не активна участь євреїв у створенні комуністичних режимів?

Для більшості українців, які вижили після панування на нашій землі соціал-комунізму і соціал-фашизму, зрозуміло, що комуністична ідеологія – це азійський різновид фашистської (європейської). І не може бути накладено табу на жахливі антилюдські злочини та імена злочинців, які здійснювали їх, керуючись цією людиноненажерливою ідеологією.

Сергій СОЛОМАХА

*м. Чернігів
(Далі буде)*

«Сіверщина» № 20 (553) від 14 травня 2004 р.

Земля і вибори

Останнім часом, з наближенням президентської виборчої кампанії, більшість громадян України відчуває на собі певний тиск. Особливо це стосується тих, хто підтримує діяльність опозиційних партій. У цьому контексті не став винятком і Чернігів.

Варто було представникам політичних партій, що підтримують Віктора Ющенка, почати розповсюдження інформаційних матеріалів, як одразу ж не забарилася реакція влади. У м. Чернігові це проявилось у тому, що влада руками міського управління земельних ресурсів хоче обмежити право опозиційних сил на вільний виклад своїх позицій, що гарантовано ст.12 Закону «Про політичні партії в Україні» та ст. 34 Конституції. Для наступу на права громадян було використано формальний привід. Начебто встановлення збірно-розбірних конструкцій, з яких роздаються газети і листівки з правдивою інформацією про режим Кучми-Януковича, є порушенням Земельного кодексу. Крім того, наших активістів звинувачують у самовільному захопленні земельної ділянки без дозволу міської ради, що взагалі виглядає абсурдно, адже політичні партії (Українська народна партія, ПРП, «Солідарність») заздалегідь повідомили про проведення своєї акції особисто міського голову О.В. Соколова.

Люди в нас, звичайно, не дурні. Всі прекрасно розуміють, що влада стоїть на порозі своєї остаточної поразки у жовтні цього року. Ось і намагаються можновладці руками підлеглих чиновників впливати на виборців. Відчути це довелося на собі, адже на мене наклали штраф у розмірі 34 гривні за вигадані порушення земельного законодавства. Проте безпрецедентний випадок у 15-річній новітній історії чернігівської демократії скоріше свідчить про слабкість влади, ніж про її силу.

Андрій ГЛУХЕНЬКИЙ

Сіверщина» № 24 (557) від 11 червня 2004 року

Табу ХХ століття

Перший і останній Президент СРСР Михайло Сергійович Горбачов в інтерв'ю, організованому за сприяння Віктора Мироненка («Дзеркало тижня» № 16 від 24.04.04 р.), заявив: «Генетично я належу обом націям. Мама в мене – українка, батько – воронезький. Українську мову я всмоктав із молоком матері, у буквальному значенні цього слова. Мама була дуже гарна. А як співала! Так задушевно й чисто! Вона очолювала бригаду жінок на прополці... І нині цих пісень чимало знаю, і співаю від душі. І Раїса Максимівна теж була наполовину українкою. Її дівоче прізвище – Титаренко, батько – українець, із Чернігівщини, а мати – сибірячка. Вона напам'ять знала чимало творів Шевченка».

Чи міг М.С. Горбачов і тисячі інших етнічних українців відкрито заявити про своє походження в минулому ХХ столітті на теренах Російської імперії? Питання риторичне. Бо навряд чи після цього могли претендувати на найвищі посади як у Російській імперії, так і в Радянському Союзі. Ще менша вірогідність того, що хтось з наших земляків відкрито пишався своїм українським корінням. У той час підсвідомо, відірвані від коренів, вони без галасу оточували себе земляками. Чи випадково сьогодні поряд з М. Горбачовим – чернігівець В. Мироненко, який у липні 1986 року очолив всесоюзний комсомол.

А легендарні дніпропетровці-брежнєвці, які на початку 80-х років окупували не один кремлівський кабінет, здавалося, назавжди.

Але радянський народ як нація не відбувся. Тож, крім російської (московської) імперської нації, з серпня 1991 року відкрито почала формуватися українська нація. Це право українців визнав весь світ, але не наші колишні земляки, що мешкають на теренах Росії. Тож горбачови, мироненки і їм подібні етнічні українці вибрали собі націю, яка більш престижна і знана у світі, – російську.

Чому українці, другий за чисельністю слов'янський народ, так легко втрачають своїх земляків?

Невже українцям немає з кого брати приклад? Є! І ще який! Сотні років поряд з ними живуть євреї. Народ, якому вдалося через тисячі років відродити мову, державу. Ось лише один зі зразків ставлення представників одного з найменших народів до своєї ролі у світі. У журналі «Лехаим» (№ 5, травень 2001 року), що зареєстрований в Російській Федерації і виходить 50-тисячним накладом, професор Арон Черняк (Держава Ізраїль, Нетер) наводить відомості за період з 1901 по 1992 рік виключно про лауреатів Нобелівської премії, євреїв за походженням. При цьому єврейство ним визначалося пише по матері лауреата. Ось ці дані: з 607 лауреатів – 124 (або 20,3%) євреї, з них у галузі економіки з 32 – 11 (34,4%), фізіології і медицини із 155 – 42 (27,1%), фізики із 140 – 35 (25,4%), хімії із 116 – 19 (16,4%), художньої літератури з 89 – 11 (12,4%).

Щодо Росії, то цей ізраїльський вчений вираховував, що «в этой стране лауреатами Нобелевской премии стали 19 человек, не считая тех, кто покинул её в молодом возрасте. Из них евреев – восемь, что составляет 42%, цифра, вдвое превышающая среднемировой уровень». А чи вважали себе євреями Б. Пастернак, І. Мечніков, І. Тамм, І. Франк чи Л. Ландау та інші росіяни – лауреати Нобелівської премії, ізраїльського вченого, мабуть, не цікавило. А от те, що «полученная картина, безусловно, производит весьма серьёзное впечатление», у нього не викликає сумніву.

Пояснити цей «феномен» ізраїльський вчений намагається двома гіпотезами. Перша – науковий авангардизм, тобто намагання єврейських інтелектуалів висловити нове в творчості, вирватися вперед, випередити колег, що є генетичним наслідком, – бажання вирватися з утисків, яких зазнавало колись єврейство.

Друга, і теж «генетична», гіпотеза – це теорія вибуху. За століття єврейство накопичило прихований творчий потенціал, тож у ХХ столітті цей потенціал вибухнув і спричинив обвальний викид наукової енергії.

Між іншим, А. Черняк визнає, що такі високі темпи зростання частки євреїв-лауреатів Нобелівської премії з часом за законами науки знизяться. Правда, нічого вчений не каже щодо універсальності цих гіпотез і можливості застосування їх до інших народів, наприклад не менш національно пригнобленого українського. Скоріше за все, такий прогноз він робить для того, щоб якимось чином пояснити той факт, що за 50 років існування Держави Ізраїль ця країна не дала жодного лауреата Нобелівської премії з науки.

Чому представники розпорошеного по світах народу шукають один одного, а іншого народу – тікають з усієї сили зі своєї рідної землі, «відхрещуючись» від своїх земляків, і не відчують ніякої образи, коли їх обзивають «хохлами»? Може, тому, що чують ці образи від своїх же зросійщених лише на одне-два покоління земляків?

Нещодавно від одного такого «хохла»-земляка почув, що лише росіяни є для українців братами, а от поляки (хоч і слов'яни) – природні конкуренти, не кажучи про німців. На запитання, чому, почув у відповідь: «А ви бачили хоч одного етнічного росіянина в українському селі не начальником?» Росіяни на нашій землі нам не конкуренти, а поляки і німці – це ж землероби». Невже, подумалося, що і на «генетичному» рівні український селянин не відчуває росіян як конкурентів? А як же у містах? Саме там етнічні росіяни поселяються в Україні, і тут у «хохла» знайшлося пояснення: «Немає проблем. Мої діти навчаються в Росії, назад повернуться росіянами... і ніяких національних проблем».

Тож не дивно, що Горбачі стають Горбачовими, Хрущі – Хрущовими, Бондарі – Бондаревими. І кожен з них докладе всіх зусиль, щоб табу про його українське походження залишилося у силі. Недарма кажуть у Росії: «Там, где хохол прошёл, еврея делать нечего!».

Так буде доти, поки українці в державі Україна (до речі, подібну назву у світі має лише Держава Ізраїль, тобто не республіка чи федерація така-то) не відчують себе нацією, яка спирається на всі атрибути державності. Але для цього необхідно багатьом українським селянам, у першу чергу, відкинути на смітник ХХ століття дурман соціал-комуністичної людиножерної ідеології.

Саме керуючись цією ідеологією, українці нищили один одного в кожному селі і хуторі у ХХ столітті. Така ідеологія не має права відкрито сповідуватися симоненками, вітренками і морозівцями у ХХІ столітті. Не може соціал-комуністична ідеологія ненависті, розподілу людей однієї нації на класи і пропаганди побудови соціалізму, тобто суспільного ладу, що заснований на суспільній власності на знаряддя і засоби виробництва, в т.ч. землю, об'єднати український народ в одну політичну націю, а отже, надалі жити по-людськи серед інших націй. У ХХІ столітті треба в усьому світі накласти табу на гасло «соціалів» «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!», а взяти на озброєння інше: «Нації світу – єднайтеся!».

Тож українцям треба поспішати творити націю, щоб нашим землякам на кшталт Горбачова та їм подібним не кортіло відновлювати Російську імперію тепер уже під вивіскою «ЄЕП».

ДОВІДКА. Розмір кожної з п'яти щорічних Нобелівських премій у 1901 році становив 42 тис. дол. США, у середині 80-х років перевищував 225 тис. дол. США, у 2003 р. – 1,3 млн.дол. США.

Сергій СОЛОМАХА

(Далі буде)

«Сіверщина» № 24(557) від 11 червня 2004 р.

15 років потому, а завдання те ж саме

Багато чи ні 15 років у житті людини, народу, нації? Порівняймо періоди 1917 – 1933 і 1945 – 1961 років. Від Жовтневого більшовицького перевороту у Петрограді до українського голодомору і від Перемоги над гітлерівською Німеччиною до космічного польоту Ю. Гагаріна.

А що змінилося за останні 15 років в Україні з часу утворення «Народного Руху України за перебудову» (НРУ)?

Чи зможе українець-патріот відповісти на це питання «без брому» чи «сліз на очах»?

Чи виконана «важка і відповідальна праця, завдяки якій маємо надолужити згаяний час»?

Як не прикро, але й 9 липня 1989 року, коли в Чернігові відбулася тепер уже історична подія – установчі збори Чернігівського «відділення НРУ за перебудову», схожі настрої панували серед його учасників. Здається, не було бурхливих 15 років, і треба тільки відкинути з назви «більшовицьку» «Р», і та ж перша україномовна публікація-репортаж у «Приборостроителе» (багатотиражці ВО «ЧРПЗ») від 19 липня 1989 року і особливо останнє її речення буде вкрай актуальне і сьогодні. Судіть самі.

«Першочергове завдання НУ («Нашої України») – це надбати довір'я народу, яке є єдиним міцним гарантом успіху у загальній борні за ... нашу Україну».

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 26(559) від 25 червня 2004 року

Є така традиція. «Дружба-2004»

Газета «Україна молода» від 19.06.04 р. повідомила, що Президент України Л. Кучма, Росії – В. Путін та Білорусі – О. Лукашенко 27 червня візьмуть участь у міжнародному молодіжному фестивалі «Дружба-2004» в с. Сеньківка (Чернігівська область).

Сеньківські комсомольські традиції у незалежній Україні було відновлено вже в 1992 році. Але ще жодного разу ці «слов'янські» зустрічі молоді не були «освячені на найвищому державному рівні. Залишається загадкою, чому саме на 13-му фестивалі три президенти «держав-сестер» вирішили «спуститися» до рівня колись міжобласної зустрічі комсомольського активу у с. Сеньківка. Можливо, О. Лукашенко і В. Путін спробують підтримати ветерана-президента напередодні виборів і сподіваються порушити фестивалеву традицію, що державна посадова особа з України, профестиваливши у Сеньківці, втрачає невдовзі свою посаду.

Можливо, Л. Кучма не знає про цю сеньківську традицію і вирішив лише відзначити разом із сусідами-президентами 10-ту річницю свого президентства, яке починалося так обнадійливо з гасла: «В июле у меня хватит полномочий навести порядок». Вистачило?!

До речі, цю традицію випробував на собі нинішній голова Чернігівської облдержадміністрації В. Мельничук. Виступ 10 років тому на відкритті фестивалю виявився для нього останнім публічним виступом в якості представника Президента Л. Кравчука у Чернігівській області.

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 26(559) від 25 червня 2004 року

Ющенко та Тимошенко підписали угоду про створення об'єднання «Сила народу» для перемоги на виборах уже в першому турі

2 липня в Києві відбулося підписання угоди між «Нашою Україною» та блоком Юлії Тимошенко про створення міжфракційного об'єднання «Сила народу». Угоду підписали лідери двох блоків – Віктор Ющенко та Юлія Тимошенко. На церемонії підписання угоди були присутні народні депутати – представники парламентських фракцій «Наша Україна» та БЮТ, а також віце-спікер Верховної Ради України Олександр Зінченко.

Представляючи дану угоду, Віктор Ющенко відзначив, що сторони, які підписують цей документ, виходять з того, що Україна потребує змін. «Ми виходимо з того, що громадянам некомфортно жити в державі, владу якої називають кримінальною і корумпованою, понад 50% економіки якої перебуває в тіні, професія журналіста є небезпечною для життя, 48 мільйонів громадян не можуть захистити свої законні права в суді, прокуратура та суд приватизовані можновладцями, а пенсії та зарплати – найнижчі на всьому пострадянському просторі», – заявив Ющенко.

Лідер «Нашої України» наголосив, що підписаний 2 липня документ «відкритий для партнерів». «Ми звертаємося до Соціалістичної партії України і її лідера Олександра Мороза із закликом ще раз проаналізувати ситуацію і прийняти зважене рішення».

«Наша мета – зібрати всі демократичні державницькі сили. Ми не ділимо Україну за географічним, мовним чи навіть ідеологічним принципом. Сьогодні українське суспільство поділене на купку злодіїв та народ, який прагне змін на краще», – наголосив Віктор Ющенко.

Юлія Тимошенко, коментуючи підписання даної угоди, зазначила, що в українському політикумі створено прецедент єднання потужних політичних сил. «Кожне єднання політичних сил – це крок до перемоги. Кожен такий крок відроджує віру українських громадян у чесну політику. Від сьогодні ми відраховуватимемо дні не до виборів, а до перемоги», – заявила Юлія Тимошенко. Вона пообіцяла, що новостворене об'єднання докладе максимум зусиль, щоб перемогти на президентських виборах уже в першому турі.

Прес-служба «Нашої України»

«Сіверщина» № 28(561) від 9 липня 2004 року

УКРАЇНА – ЗА ЮЩЕНКА

Всеукраїнські народні збори благословили Віктора Ющенко на посаду народного Президента

Представники всіх міст і сіл України заявили: «Так, Ющенко!»

Такої велелюдної політичної маніфестації столиця України не пам'ятає, мабуть, з романтичних часів початку 90-х, часів виборювання незалежності України. Цілком логічно: тоді народ виборював право на власну незалежну державу, нині, після понад десятиліття манівців з московсько-більшовицької імперії до цивілізованої держави, – право на достойне життя в цій державі.

Народні збори України відбулися над сивим Дніпром. На Співочому полі, звичайно ж, місця для десятків тисяч людей просто не вистачило, люди заповнили і наддніпрянські пагорби довкола поля. Адже на зборах були представлені не просто кожна область України, не просто кожен район, а кожне місто й село, де є хоч одна виборча дільниця. А таких дільниць в Україні – близько 35 тисяч. З табличок, якими були означені делегації, можна було вивчати повну географію України. А з гасел і плакатів – те, що люди хочуть сказати збанкрутілій владі, яка чіпляється за владу. «Коломия», «Яремче», «Шостка», «Глухів», «Лубни» і ще безліч назв – «Так, Ющенко!» А ось ще, один плакат: «Шахтеры Донбасса – за Ющенко!»

Поки прибували делегації на Співоче поле, тривав великий концерт зірок української естради на підтримку Віктора Ющенко кандидатом у народні Президенти.

Цвіт української естради висловився своїм мистецтвом і своїми закликами між музичними номерами за народного лідера. А виступали в концерті, зокрема, народний артист України Тарас Петриненко, заслужений артист України Олександр Пономарьов, наші найпопулярніші групи «Океан Ельзи», «ВВ».

Віктор Ющенко з'явився на Народні збори точно в строк, у супроводі своїх політичних соратників, депутатів парламенту, своєї майбутньої президентської команди.

Піднявшись на сцену, Ющенко виступив із промовою і оголосив заяву про те, що він балотується в Президенти України.

Потім на сцену виносять державний прапор України. Ющенко опускається на коліно, цілує прапор і з благословення представників усієї України вирушає в путь, на найвищу державну посаду. На чолі велетенської колони Віктор Ющенко прямує до Центральної виборчої комісії України, щоб подати свою заяву на балотування.

Ми, журналісти, йшли в голові колони. Хода вулицями столиці зайняла близько години. Коли голова колони вийшла на майдан Лесі Українки, до будинку Центрвиборчкому, і Віктор Ющенко піднявся в будинок подати заяву, колона почала вливатися на площу. Схоже, що хвіст цієї колони був у цей час ще на Дніпрових схилах. А вже понад годину безперервним потоком йшла лава людей по Києву і вливалася на площу Лесі Українки. Кажу це тому, що більшість провладних засобів інформації, напевно, просичали щось нерозбірливе і про самі Народні збори, і про кількість та представництво їх учасників.

А на величезній, ущерть заповненій площі відбувся мітинг представників Києва і всіх регіонів України на підтримку Віктора Ющенко. Виступили відомі політики, в тому числі голова Української народної партії Юрій Костенко.

Сьогодні ці десятки тисяч людей уже вдома, у всіх куточках великої України. І вони розривають ту інформаційну блокаду, створену владними ЗМІ довкола «Нашої України» та її лідера, і говорять своїм землякам те, що лунало того літнього дня в столиці: «Час жити по-новому, жити достойно!»

Петро АНТОНЕНКО

«Сіверщина» № 28(561) від 9 липня 2004 року

Створено організацію

3 липня у м. Чернігові пройшла установча конференція Чернігівської обласної організації Українська народна молодь.

Делегати з Ніжина, Бахмача, Щорса, Ріпок, Чернігова одногослосно прийняли рішення про створення в нашій області організації. Головними завданнями було визначено: активна участь у молодіжній політиці, підтримка В. Ющенко на президентських виборах та захист соціальних прав молоді.

Головою організації було обрано Глухенького Андрія, заступниками – Левенка Ігоря та Ясенчука Олександра.

Новостворена організація налагодить конструктивну та ефективну співпрацю з Українською народною партією із залучення політично активного молодого покоління до виборчих процесів.

«Сіверщина» № 28(561) від 9 липня 2004 року

Студенти протестують

У м. Чернігові Коаліцією молоді «Наша Україна» 5 липня було організовано пікетування облдержадміністрації.

Акція пройшла на знак солідарності із сумськими студентами, які борються за свої права. Учасниками пікету були студенти педагогічного і технологічного університетів м. Чернігова, які підтримують вимогу своїх колег із м. Суми про неприйнятність об'єднання трьох вузів під дахом аграрного університету. Організатори пікетування передали в облдержадміністрацію заяву з вимогами скасувати Указ Президента та розпорядження Кабінету Міністрів про злиття трьох сумських університетів в один, припинити тиск на студентів та викладачів і покарати винних у протиправних діях проти учасників акцій протесту.

У разі невиконання вимог студентів представники Чернігівської Коаліції молоді «Наша Україна» готові виїхати до м. Суми, щоб стати учасниками наметового містечка і підтримати своїх сумських побратимів.

Андрій ГЛУХЕНЬКИЙ

«Сіверщина» № 28(561) від 9 липня 2004 року

Скандал на політичне замовлення

Інформаційна агенція «Контакт-медіа» поширила повідомлення під інтригуючою назвою «У Чернігові люди народного депутата України намагаються захопити приміщення колишнього магазину «Дитячий світ». Мова йде про народного депутата Владислава Атрошенка. І пікетувальники з чиеїсь підказки тримали лозунги, які вже стосувалися не тільки самого депутата, але й Віктора Ющенка: «Пане Ющенко! Вгамуйте апетит депутата Атрошенка!» Безсумнівна «прив'язка» акції до висунення Ющенка кандидатом у Президенти.

Прокоментувати ситуацію «Сіверщина» попросила народного депутата Владислава Атрошенка:

– До мене звернулися власники об'єкта щодо депутатського реагування з приводу порушень – упередженої дії міліції, яка не допускала власника до свого майна. Мотивація та, що об'єкт перебуває в рамках кримінальної справи. Я вивчив ситуацію і після висновків юристів став на захист прав власника. У цій історії є особиста зацікавленість начальника обласної міліції пана Куліди. Подальше перешкоджання власнику призведе до судового позову до УМВС у Чернігівській області, і збитки компенсуватиме бюджет. Підприємці не можуть вести роботу і втрачають свої прибутки через свавілля міліції. Я – за дотримання законів!

Щодо звинувачень у мою сторону – навіть якби це була моя власність, то це також не значить, що не треба виконувати закон. До речі, я не є ні власником, ні співзасновником структур, що задіяні в цій справі. Я, як народний депутат від Чернігова, докладаю максимум зусиль для розв'язання конфлікту. «Прив'язування» ж цих подій до мене особисто і тим паче до лідера фракції «Наша Україна» Віктора Ющенка є звичайною політичною провокацією, за якою стоять відомі нам сили. Ближче до виборів слід очікувати ще й не таких дій та заяв. Мета їх зрозуміла: якомога більше вилити багна на Віктора Ющенка, бо ця влада бачить, як у неї вислизає ґрунт під ногами.

Записав Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 28(561) від 9 липня 2004 року

В державній установі Прилук стався конфлікт через агітацію за Віктора Януковича

21 липня в Прилуцькому районному управлінні сільського господарства і продовольства стався конфлікт між представниками блоку «Наша Україна» і посадовцями управління. Його причиною стало розміщення в державній установі стенду з агітацією на користь кандидата в президенти Віктора Януковича. Про це «Контекст-Медіа» повідомив керівник Прилуцького міського представництва «Нашої України» Микола Кіреєв.

Виявивши в державній установі агітаційний стенд, встановлення якого є порушенням «Закону про вибори», Микола Кіреєв, за його словами, намагався розібратися в ситуації, але натомість був побитий працівником управління, особа якого встановлюється.

«На місце конфлікту була викликана міліція, розповів постраждалий, але навіть у присутності заступника начальника міськрайонного відділу міліції Валентина Вовка один з керівників райдержадміністрації вибив диктофон у голови Чернігівської обласної організації Народного руху Віктора Лабазова. При цьому міліціонер-посадовець абсолютно не реагував», – зазначив Микола Кіреєв.

«Сіверщина» № 31(564) від 30 липня 2004 року

Постав свій підпис за Віктора Ющенка

На Чернігівщині розпочався збір підписів на підтримку кандидата в Президенти України Віктора Ющенка. Збір підписів проводитиметься протягом серпня в усіх селах, селищах та містах області. Збирачі підписів від команди Віктора Ющенка мають письмове доручення від довіреної особи кандидата в Президенти.

Збір підписів у м. Чернігові протягом серпня буде проводитися в таких місцях: біля приміщення обласної організації Української народної партії (по вул. Щорса, 4), поблизу пішохідного переходу біля колишнього комплексу громадського харчування «Полісся» (по пр. Миру), біля Центрального ринку поблизу ресторану «Мак Дональдс» (по пр. Перемоги). При собі виборцю необхідно мати паспорт.

Закликаємо виборців Чернігівщини поставити свій підпис на підтримку Віктора Ющенка – майбутнього Президента України.

«Сіверщина» № 32(565) від 6 серпня 2004 року

Прозорі порушення «прозорих» виборів

Посольство Сполучених Штатів Америки провело в Києві цікавий «круглий стіл», присвячений президентській виборчій кампанії в нашій державі.

Журналісти та представники громадських організацій з Києва і багатьох регіонів зустрілися із заступником посла США пані Шилою Гволтні. У своєму виступі вона чітко заявила, що стосовно виборчої кампанії в Україні США роблять акцент не на прізвищах кандидатів, а на дотриманні норм демократії, зокрема на потребі вільного волевиявлення народу. Але те, що з цим є серйозні проблеми, свідчив уже перший пункт порядку денного «круглого столу». Він гласив: «Порушення правил ведення виборчої кампанії з боку виконавчих гілок влади (участь у кампанії, підтримка конкретного кандидата)». Схоже, для світу не є особливим секретом ці брутальні порушення.

Як слушно зауважив один з учасників дискусії, вибори – це не лише день голосування, а кількомісячна виборча кампанія. Вона вже стартувала, і стартувало грубе топтання за кону саме представниками влади. Тому таке зібрання було дуже доречним, і про це слід говорити вже зараз.

На «круглому столі» називались два основні види адміністративного впливу на виборчу кампанію. Перший – це просто вульгарний тиск на виборців, на підлеглих у трудових колективах, на нижчих чиновників з боку вищих. Це коли людині грубо вказують, що вона повинна голосувати за представника влади, інакше її, наприклад, виженуть з роботи. Все це – поза нормами моралі і закону. Врешті, це вже, по суті, кримінальні діяння, і в нашому кримінальному законодавстві є відповідальність за перешкоди на виборах. Вихід один: фіксувати такі факти і подавати матеріали у прокуратуру, в суд.

Більше йшлося на «круглому столі» про «м'якший» вид адмінвпливу, який, проте, не менш антидемократичний. Мова про участь влади у виборчій агітації. Це також заборонено законом. Логіка цієї норми закону зрозуміла: у влади було позаду кілька років, щоб ділом довести свою спроможність, здобути авторитет у людей, і це було б найкращою агітацією за її повторне обрання. А зараз, на виборах, влада повинна чекати присуду співгромадян: переоберуть чи ні?

Але ось це і є та норма закону, яка топтатиметься і вже топчеться повсюдно і повсякчас. На «круглому столі» я навів типовий приклад: голова райради чи райадміністрації виступає перед громадянами і прямо агітує голосувати за того чи іншого кандидата, точніше – за кандидата від влади. Державна посадова особа грубо порушує закон. Нема жодних проблем і з тим, щоб зафіксувати це порушення: це робиться відкрито, прилюдно. Більше того: газета, яку видає орган влади, що представляє посадовець, оця районна чи обласна так звана «державна» газета, публікує цей виступ або інтерв'ю посадовця. Зокрема агітація ведеться в найдієвіший спосіб – через ЗМІ. Запитання просте: як добитися дотримання закону? Відповідь зависає в повітрі? Тоді про яку «демократичну, правову» державу (стаття 1 Конституції України) можна говорити? І які ми тоді в очах світу?

Щоправда, один з учасників дискусії резонно заявив, що тут також треба фіксувати порушення і подавати в суд. І уже в Луганській області створено такий прецедент:

було подано позов у суд на одного з керівників району саме за участь його в агітації. Але водночас пролунало й інше повідомлення з тієї ж Луганщини: губернатор області, коли його звинуватили у виборчій агітації, спокійно відповів, що він «чув щось» про подібну заборону в законі, але «не керується» цим законом про вибори, бо, за Конституцією, всі громадяни рівні, і він «має право» на участь в агітації. Яка казуїстика!

Біда в тому, що в Україні бракує одного з головних елементів демократії – контролю громадян за владою через засоби інформації. Тому другий пункт «круглого столу», щодо «проблем ЗМІ» у виборчій кампанії, лише зайве засвідчив цю картину. Сумно було вкотре вже слухати, що на таких-то телеканалах про кандидата від влади говорилось «у 9 разів більше», ніж про кандидата від опозиції. Я задав у ході цієї дискусії просте запитання: «А що тут дивного? І чому у 9, а не у 29 чи 40 разів?» «Проблеми ЗМІ на виборах» впливають із загальних проблем ЗМІ в Україні. Якщо левина доля преси (і електронної теж) належить органам влади (що є нонсенсом для цивілізованих країн) або олігархічним кланам, то що ми хочемо? Такий-то незалежний юридично телеканал чи незалежна формально газета існують на кошти кланів, прихильних до кандидата від влади. Кого вони мають прославляти? Наївне запитання.

Біда в тому, що за 13 років національно-демократичні сили не створили потужної преси ні на центральному, ні особливо на регіональному рівні (що вже казати про електронні медіа!). Та що там національно-демократична – просто незалежна, незаангажована преса, яка могла б сказати правду про різних кандидатів, і та преса (особливо суспільно-політична, масова, передплатна, а не рекламно-розважальна) у нас лише народжується.

Тому «проблеми ЗМІ» не вирішаться в цю виборчу кампанію, вона лише їх ще раз підкреслить, ці проблеми, цю потребу будувати нову українську пресу.

Єдиним проханням до США й інших країн демократії, що прозвучало на «круглому столі», було допомогти відстояти паростки української демократичної преси, конкретніше – не допустити розправи над газетою «Україна молода», 5-м телеканалом, інтернет-виданням «Українська правда».

Зате щиро-наївним було звертання одного з учасників дискусії до заступниці посла США: «Нехай ваша країна пояснить керівництву України, що буде, коли вибори в Україні пройдуть недемократично». А що, власне, буде, коли народу знову задурманять голови, коли буде потоптано закон і норми демократії? Мабуть, той, хто задавав це запитання, чекає, що будуть «громи і блискавки» з боку світового співтовариства, якісь санкції чи тиск на недемократичних правителів України? А нічого не буде. Врешті, ми ж самі, наш народ, обираємо свою долю. І якщо знову оберемо щось несусвітнє, то демократичний, цивілізований світ лише зниже плечима: «Ну що з вами поробиш? Живіть собі отак, якщо вам так хочеться...»

Петро АНТОНЕНКО

«Сіверщина» № 32(565) від 6 серпня 2004 року

Хіба це законно?

Знаходжу за потрібне повідомити про мою розмову із головою сільради, яка щойно повернулася із «спецнаради» з району – щодо агітації голосувати за Януковича в Президенти. Можливо, ви вже й обізнані з настановою державлади до сільських Рад, але послухайте.

1. Мобілізувати місцевих активістів (агітаторів) для проведення агітації за Януковича.
2. Пряником і кнутом примусити селян ставити свої підписи у їхніх відомостях (чи то списках), що вони будуть голосувати за Януковича.
3. Тих, хто вагається, провалить цю кампанію (це стосується місцевого начальства), застерегти про негайну втрату своїх посад.
4. Зайти в кожну хату села, селища (передбачаються «премії» кожному, хто поставить підпис за Януковича).

5. В разі, якщо місцеві агітатори-патріоти завалюватимуть збір підписів, будуть направлятися з району, області «КГБ-трійки» (в моєму розумінні) на кожну сільраду для допомоги, для розправи.

Мабуть, на вчителів передбачено особливе гвалтування за агітацію сільського населення за Януковича.

До речі, можливо, не треба буде «засвітити» цю голову сільради. По-перше, вона нібито по секрету повідомила мені про цю спецнараду в районі. По-друге, вона душею і серцем за Ющенко, але мусить якось виконувати вказівки райради, в противному разі вона втратить шмат хліба. А прості селяни давно не знають, що таке зарплата.

З повагою до Вас, ветеран війни і праці
НЕСТЕРЕНКО Григорій Наумович
Козелецький район

ВІД РЕДАКЦІЇ. Якщо прокуратуру зацікавить це повідомлення про найгрубіше порушення представниками влади Козелецького району закону про вибори, ми вкажемо і назву села, з якого прийшов лист, і точну адресу та навіть паспортні дані автора.

А втім, що прокуратурі довго шукати ці типові і найбільш масові порушення закону? Вони – на кожному кроці, в кожному районі і селі. Чи буде на це якась реакція з боку стражів закону, з боку Центрвиборчкому?

«Сіверщина» № 32(565) від 6 серпня 2004 року

Працює Прес-клуб «ЗМІ і вибори»

Днями в приміщенні обласної «Просвіти» відбулося перше засідання прес-клубу «ЗМІ і вибори». Це неформальне об'єднання започаткували обласна «Просвіта», Чернігівський журналістський клуб і редакція «Сіверщини». Мета його – демократизація виборчого процесу в Україні і належна роль засобів інформації в цьому процесі, роз'яснення виборчого законодавства нашої держави, контроль з боку громадськості і преси за дотриманням цього законодавства.

Про все це і говорили на зібранні журналісти з Чернігова, Ніжина, Мени, Корюківки, Новгород-Сіверського, Борзни. Темою обговорення стали численні порушення виборчого законодавства в нашій області, допущені насамперед представниками влади, які ведуть агітацію за кандидата від влади. Але законом про вибори Президента України чітко встановлено заборону для органів влади та їх посадових осіб на участь у веденні виборчої агітації, діяльності на користь того чи іншого кандидата. Серед конкретних порушень журналісти називали такі: розміщення виборчих штабів Януковича, а також агітацію за нього у державних установах, залучення державних службовців до виборчої кампанії цього ж кандидата, порушення при зборі підписів (їх «збирають» навіть по телефону).

Журналісти зійшлися на думці про необхідність, насамперед, роз'яснювати через засоби інформації українське виборче законодавство, а також інформувати громадськість про його порушення. А ще – закликати виборців бути активнішими, зокрема, згідно з законом, подавати скарги на порушення під час виборчої кампанії. З такими скаргами може звертатися будь-який виборець – так гласить закон.

Публікації підготовлені в рамках Проєкту газети «Сіверщина» «Свобода слова – свобода вибору», підтриманого Фондом розвитку українських ЗМІ Посольства США в Україні.

«Сіверщина» № 32(565) від 6 серпня 2004 року

Так діялося в Прилуках

Виявлено порушення Закону про вибори

27 липня трьома помічниками народних депутатів, членів фракції «Наша Україна», у райцентрі Прилуки було виявлено порушення чинного законодавства на користь кандидата у Президенти України Віктора Януковича.

Виборчий штаб Януковича розташовано у приміщенні навчального закладу – педагогічного училища ім. Івана Франка. На столі заступника директора училища з господарської

роботи виявлено 49 заповнених підписних листів на підтримку кандидатури Віктора Януковича, про що й було складено відповідний акт.

У навчальних класах тут розміщені агітаційні матеріали на підтримку Януковича, список складу членів штабу (29 людей), графік чергувань, аналітичні документи. Коли ж помічники народних депутатів стали все це фотографувати, працівником штабу Януковича було завдано тілесних ушкоджень редактору газети «Світанок над Сіверщиною» Віктору Лабазову. Викликаний наряд міліції дав йому направлення на судово-медичну експертизу.

Як свідчать виявлені матеріали, керівником міського штабу Януковича у Прилуках є директор вищезгаданого училища Валентин Онищенко, чий робочий телефон подано в документах як службовий телефон керівника штабу Януковича.

«Контекст-Медіа»

«Сіверщина» № 32(565) від 6 серпня 2004 року

Так зреагувала міліція Захищаєш закон – значить, хуліган

Буквально в той же день (надзвичайна оперативність) міліція зреагувала на конфлікт у Прилуках. Гадаєте, подбала про виконання Закону про вибори? Глибоко помиляєтесь. Міліція порушила кримінальну справу проти названих трьох представників «Нашої України», котрі вимагали припинити в педучилищі порушення Закону «Про вибори Президента України». Порушила «за фактом хуліганства».

«Сіверщина» № 32(565) від 6 серпня 2004 року

Рейтинг Януковича в області – 4%

Про це повідомила газета обласної ради газета «Гарт», яку видають Чернігівська обласна рада (вищий представницький орган державної влади в області) і колектив редакції, в номері 30 за 22 липня надрукувала рейтинги кандидатів у Президенти України в нашій області.

Це результати соціологічного опитування, проведеного в липні у Чернігові та області соціологічною службою незалежної профспілки «Поступ». Згідно з цими даними безперечними лідерами рейтингу є Віктор Ющенко та Олександр Мороз, які мають найбільше шансів вийти в другий тур виборів. Досить стабільний рейтинг у Петра Симоненка. І лише на четвертому місці, зі значним відставанням від названих кандидатів, іде Віктор Янукович: його рейтинг в області становить усього лише 4 відсотки. На п'ятому місці – Анатолій Кінах (3,2%).

Ці рейтинги, можливо, розходяться з деякими іншими, опублікованими у пресі, але, принаймні, є і такі дослідження.

«Сіверщина» № 33(566) від 13 серпня 2004 року

Обласний суд звільнив Віктора Лабазова

У минулому номері «Сіверщини» ми повідомляли про події в Прилуках. Там представники блоку «Наша Україна» зафіксували порушення виборчого Закону з боку представників влади, які настирливо агітують за Віктора Януковича. Зокрема, у виборчу кампанію було втягнуто державний навчальний заклад – педагогічне училище, в одному з приміщень якого був розташований виборчий штаб Януковича. Все це категорично заборонено Законом.

Замість того, щоб навести порядок, міліція порушила кримінальну справу проти трьох активістів «Нашої України» нібито «за хуліганство», інкримінуючи їм «напад на штаб». Один із цих активістів – голова обласної організації Народного Руху Віктор Лабазов –

був навіть узятий під варту за рішенням Прилуцького суду і ув'язнений у СІЗО (слідчий ізолятор) Чернігова.

Провладні засоби масової інформації встигли вилити купу дезінформації на людей стосовно подій у Прилуках.

Інцидент набув всеукраїнського розголосу. Позавчора біля обласного апеляційного суду в Чернігові представники опозиції, в тому числі НРУ та УНП, провели пікетування з вимогою негайного звільнення Віктора Лабазова. В акції взяли участь вісім депутатів Верховної Ради України від фракції «Наша Україна».

Апеляційний суд області цього дня розглядав апеляційну скаргу В. Лабазова на рішення Прилуцького суду і повністю задовольнив цю скаргу. Рішенням обласного суду В. Лабазов був звільнений з-під варту.

«Сіверщина» № 33(566) від 13 серпня 2004 року

(Початок публікації – в № № 12, 16, 20, 24)

Погляд

Табу ХХ століття

Демократія – це устрій суспільства, в якому більшість громадян, незалежно від свого походження і родинних зв'язків, має можливість реалізувати свій потенціал та досягнути належного рівня соціальних благ. Тобто суспільне життя будується не на особистих зв'язках громадян і пануванні колективізму, а на їх особистих професійних якостях.

Вибори органів влади, можливість перемоги на них опозиції, конкуренція в усіх сферах, свобода слова, права людини – лише засоби реалізації ідеї демократії.

Чи може людина, наділена владою, бути об'єктивною і неупередженою до своїх дітей, батьків, інших родичів, друзів дитинства, так званих земляків, братів по Афганістану чи комсомолу, як кажуть в Україні – кума, брата, свата? Питання риторичне!

У суспільстві, в якому панує класова ідеологія однієї партії, одного вождя чи одного клану, рано чи пізно бере гору виключно родинно-кланова побудова влади, підприємництва, всіх сфер життя суспільства. Таке суспільство не може бути демократичним, які б гарні і справедливі принципи не були записані в Конституції чи законах.

Про демократію може йти мова лише тоді, коли в суспільстві переважає принцип конкуренції ідей і професіоналізм людей, а не диктат родинних зв'язків (особливо на всіх рівнях влади), табу щодо яких було тотальним у часи офіційного панування соціал-комуністичної ідеології.

Безумовно, відновлення Російської імперії на основі соціал-комуністичної ідеології вимагало заперечення засад, на яких базувалася попередня система влади, – панування в усьому кількох аристократичних родин (кланів), наближених до імперської родини Романових, та деяких німецьких аристократичних родин. Тоді як представникам інших соціальних груп і національностей доступ до найвищих посад у державі, а також тісно пов'язаних з цим соціальних благ був суттєво обмежений чи навіть недосяжний.

Саме це, в першу чергу, і спричинило революцію (тобто зміну влади недемократичним шляхом, без виборів) у Російській імперії під час Першої світової війни. Ця революція була реакцією на соціальну несправедливість у багатонаціональному суспільстві. Але гору взяли не національні, як у Австро-Угорській імперії, а привабливіші для найбільш пригноблених верств населення соціал-комуністичні ідеї. Найбільш пригнобленою, особливо в релігійно-національному плані, у Російській імперії була 5,5-мільйонна юдейська громада, що проживала на теренах так званої «межі осідлості» – сучасні Україна, Польща, Білорусь та балтійські держави. Цю чисельну громаду об'єднували мова ідиш, засади юдаїзму, а головне – тисячолітні традиції общинного життя. Останнє поєднувало євреїв з російським селянством. Це в кінцевому рахунку і визначило перемогу носіїв соціал-комуністичної

ідеології на теренах колишньої Російської імперії. Не дивно, що серед вищого більшовицького компартійного керівництва лівову частку склали представники єврейської національної меншини.

Саме представники цього народу мали найбільший у світі історичний досвід успішного общинно-родинного устрою життя. Без сумніву, вони краще за інших підхоплювали соціал-комуністичну демагогію і опинилися на чолі найбільш принижених соціальною (і навіть національною) несправедливістю мас, особливо молоді. Найбільш здібні з них опинилися в серці «Третього Риму» – Московському кремлі. Ця тенденція проявилася ще під час створення революційного, так званого буржуазного Тимчасового уряду після Лютневої революції 1917 року. Ось перелік міністрів Тимчасового уряду: Керенський, Киткін, Пальчинський, Рутенберг, Бернацький, Ведеревський, Маніковський, Салазкін, Маспов і Терещенко. Тож не дивно, що серед більшовицьких вождів були так поширені гучні псевдо – на кшталт Кіров, Молотов, Сталін, а справжні прізвища, як правило, замовчувалися.

Але чи мали можливість численні представники століттями приниженого єврейського народу досягти вершин влади в Російській імперії без перемоги і допомоги соціал-комуністичної ідеології?

Що ж сталося з традиційними панівними кланами Російської імперії після 1917 року? Безумовно, більша частина з них емігрувала або загинула під час часто-густо некерованого «революційного» терору – звичайнісінького пограбування. Але декому вдалося вижити, особливо на так званих національних окраїнах імперії.

Один із таких кланів – родина Абашидзе. Це впливовий грузинський князівський рід, який правив Аджарією з XIV століття. Рід Абашидзе зберіг свій титул навіть після підписання Георгієвського трактату 1783 року про приєднання православної Грузії до Російської імперії. Хоча Георгій Абашидзе ще у XVI столітті прийняв іслам і ввійшов в історію під іменем Мемед Абашидзе. Його нащадки правили Аджарією під зеленим прапором ісламу, поки останній правитель-мусульманин Юсуф Абашидзе (правив у 1800 – 1848 рр.) не був усунутий від правління Аджарією імператором Миколою I. Але онук Юсуфа Абашидзе – Мемед Абашидзе – став першим головою меджилісу (парламенту) революційної Аджарії, який, до речі, прийняв історичне рішення про остаточне та безповоротне входження Аджарії до складу Грузії.

Чи випадково, що через 73 роки (у 1991 році) після цієї події головою аджарського парламенту стає його онук – Аслан Абашидзе?

Але не менш закономірно й те, що аджарці на чолі з президентом Грузії М. Саакашвілі поклали нарешті край середньовічній візантійській традиції. Ось що пише про цю традицію В. Портников («Дзеркало тижня», № 10 від 13.03.04 р.): «Константинополя вже немає. І Візантійської імперії немає. І навіть Москва більше не столиця Радянського Союзу, авжеж! Але якщо на парламентських виборах у цілком демократичній Греції, на півдні нашої мрії ЄС, змагаються племінник колишнього прем'єр-міністра від правих з онуком і сином колишнього прем'єр-міністра від лівих (племінник, якого звуть як дядька, перемагає онука, якого звуть як дідуся) – це означає не тільки те, що традиція невмируща, а й те, що орли Константинополя розпростерли свої крила і над Афінами, і над Москвою, і над Києвом».

То що принципово змінилося від того, що у кривавій революції одні аристократичні клани (родини) були замінені на інші, більш спритні і жорстокі, а старанно приховувані протягом XX століття родинні зв'язки серед компартійної номенклатури тепер іноді відкрито декларуються. Чим кращі брати Медведчуки, Васильєви, Литвини, Суркіси, Ярославські?

Дехто вважає, що Дмитро Табачник потрапив у Адміністрацію Президента Л. Кучми у 1994 році саме завдяки володінню ним інформацією про приховані родинно-кланові зв'язки української компартійної номенклатури. Ці відомості він накопичив, працюючи як історик в архівах, та випитав у ветеранів КПУ (П. Шелест та інші), які доживали свого віку на підмосковних дачах.

Чи змінилася общинно-родинна психологія людей, що пережили (вижили) на теренах України у страшне XX століття? Судіть самі. Ось приклад, наведений газетою «Вість» (№ 18 від 29.04.04 р.), Олександра Пронікова (прізвище, відоме не одному поколінню чиновників

Чернігівських обл- та міськвиконкомів), колишнього директора Чернігівського інституту МАУП, головбуха Олену Войнович, директора економіко-правового технікуму Ірину Пронікову, дружину О. Пронікова, її заступника Надію Барбаш (мати головбуха) звинуватили в тому, що протягом 1999 – 2002 років вони, зловживаючи своїм службовим становищем, здійснили розкрадання грошових коштів МАУП на загальну суму 170 тисяч гривень. За це Пронікова засуджено (начебто засуджено?) до 4 років позбавлення волі, О. Войнович – до 4 років, з випробувальним терміном 3 роки, І. Пронікову і Н. Барбаш – до 3 років позбавлення волі.

Тож сім'єю (кланом) не тільки керувати легше, але й красти, приховувати і покривати один одного, авжеж!

Як змінилася за ХХ століття психологія представників чи не найбільш пригноненої у Російській імперії національної меншини? Ось під яким гаслом виходить, наприклад, щомісячна газета Чернігівської єврейської общини «Тхия» («Возрождение»): «Все евреи ответственны друг за друга». Отже, газета пропагує колективну відповідальність?! Чому у ХХІ столітті деякі представники народу, який чи не найбільше постраждав від упровадження у життя утопічних соціал-комуністичних та соціал-фашистських ідей на теренах колишньої Російської імперії, не зробили належних висновків?

Не може бути суспільство демократичним, якщо тільки «все євреї...», чи «всі українці...», чи «все русские...» будуть відповідальні один за одного. Чи не час усім жителям України взяти на озброєння зовсім інший принцип: «Всі громадяни України відповідальні один за одного». Що заважає цьому найбільше? Численні табу, які залишилися у свідомості українців з ХХ століття.

Сергій СОЛОМАХА

(Далі буде)

«Сіверщина» № 34(567) від 20 серпня 2004 р.

Міліція повинна служити народу, а не бандитам

Під таким гаслом у м. Чернігові 13 серпня відбулася демонстрація протесту проти свавілля влади та правоохоронних органів. Організаторами акції були обласні організації партій блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» та блоку Юлії Тимошенко, що входить до Коаліції «Сила народу». До таких дій представники опозиційних партій були змушені вдатися після інциденту з головою обласної організації НРУ, прилуцьким журналістом Віктором Лабазовим. Тоді міліція замість того, щоб припинити правопорушення штабом В. Януковича, затримала самого потерпілого журналіста і кинула його до в'язниці.

Місцем збору учасників акції вже традиційно став майдан біля Катерининської церкви. Незважаючи на перешкоди та затримання працівниками ДАІ автобусів з активістами партій, що їхали на акцію з Ріпок, Сосниці та Прилук, запланований захід розпочався вчасно. Спочатку колона демонстрантів рушила на Красну площу, щоб проголосити там свої вимоги. На чолі колони йшли народні депутати України Владислав Атрошенко, Павло Жебрівський та голова Ради Української народної партії, народний депутат Іван Драч. Підійшовши до облдержадміністрації, пікетуючі зупинились та передали звернення до органів влади з вимогою припинити грубі порушення виборчого законодавства і тиск на виборців. Потім під звуки козацького маршу колона рушила по проспекту Миру далі. До гурту, над яким майоріли прапори «ТАК! Ющенко», приєднувалося все більше людей. Тож, коли демонстрація вийшла на проспект Перемоги, колона налічувала вже близько 2 тисяч чоловік. Прихильники Віктора Ющенка пройшли центральними вулицями міста, скандуючи: «Ні – свавіллу влади!», «Ющенко – Президент!», «Янукович не пройде».

Завершилась хода мітингом біля приміщення управління МВС у Чернігівській області. З імпровізованої трибуни виступили народні депутати Іван Драч, Владислав Атрошенко, Павло Жебрівський, довірена особа Віктора Ющенка по м. Чернігову Володимир Приходько, голова обласної організації Української народної партії Володимир Ступак, депутат Ново-

заводської районної ради Андрій Глухенький, помічник-консультант народного депутата України Ольга Костюк. У виступах вони наголошували, що правоохоронці повинні діяти відповідно до статті 60 Конституції України та не виконувати злочинні накази корумпованої влади. Підсумком акції стало вручення звернення політичних партій, що входять до коаліції «Сила народу», до працівників міліції. У ньому учасники мітингу закликали міліціонерів під час виборчої кампанії не прислужувати олігархічним кланам, а діяти у межах своїх конституційних повноважень. Після мітингу народні депутати зустрілися з керівництвом управління внутрішніх справ України в Чернігівській області та передали їм звернення.

Наш власкор.

«Сіверщина» № 34(567) від 20 серпня 2004 року

ТВК починають і...

Виборці нарешті дочекалися початку роботи спеціальних колегіальних державних органів, уповноважених організувати та проводити вибори Президента України на рівні області, району.

Тож, починаючи з 14 серпня, кожен виборець отримав можливість звернутися зі скаргою не тільки до суду і ЦВК, а й до відповідної територіальної виборчої комісії (ТВК).

На Чернігівщині ЦВК утворило шість ТВК. У Чернігові розміщуються ТВК № 208 і № 209, у Козельці – № 210, у Ніжині – № 211, у Прилуках – № 212, у Сосниці – № 213. Та чи зможуть ці ТВК, кожна з яких налічує більш ніж 40 членів (найбільше у № 211 – 45), організувати належним чином роботу?

Те, що працювати, як передбачено Законом, у режимі засідань ТВК не зможуть, очевидно. Застосування владою більш десятка «технологічних» кандидатів перетворило ТВК у «машину» для голосування на кшталт існуючих сьогодні, наприклад, райрад. Приміром, у ТВК № 209 (Чернігівський, Ріпкинський, Городнянський, Щорський райони) навіть стався кумедний випадок: п'ятеро членів ТВК ледь не посварилися на першому ж засіданні «комісії», бо кожен вважав саме себе представником кандидата, ім'я і обличчя якого день і ніч мерехтять на всіх каналах телебачення і шпальтах газет.

Тож викликає, зонайменше, занепокоєння щодо спроможності більш ніж у 4 рази чисельніших ТВК, ніж передбачено для їх оптимальної роботи законом, і на дві третини укомплектованих мобілізованими владою членами розв'язувати питання забезпечення повного й однакового дотримання законодавства щодо виборів Президента України.

А як вважають самі виборці? Мабуть, про це ми дізнаємось лише 31 жовтня? Та чи не пізно?

Наш кор. (Сергій СОЛОМАХА – авт.)

«Сіверщина» № 34(567) від 20 серпня 2004 року

З нагоди Дня незалежності

Традиційно до Дня незалежності представниками демократичних партій Чернігівщини проводяться альтернативні владним урочисті заходи.

Цього року обласні організації партій блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» та блоку Юлії Тимошенко, що входять до коаліції «Сила народу», вирішили спочатку покласти квіти до пам'ятника Т. Шевченку на Валю, а потім провести мітинг та концерт поблизу Катерининської церкви. На жаль, влада зробила все можливе, аби зіпсувати святковий настрій представникам опозиційних сил. За вказівкою обласного керівництва міліція не пустила прихильників Віктора Ющенка з державними та партійними прапорами до пам'ятника Кобзарю. Вочевидь, у такий спосіб влада знову продемонструвала свою «демократичність» та «прозорість» під час президентської виборчої кампанії. Незважаючи на ці перешкоди, делегація «Нашої України» на чолі з народним депутатом Владиславом Атрошенко окремо від влади поклала квіти до пам'ятника Т. Шевченку.

Потім біля пам'ятного знаку «Борцям за волю України» відбувся урочистий мітинг. Розпочався він з молебню за Україну, який відслужили священники УПЦ Київського патріархату. З вітальним словом перед присутніми виступили: народний депутат, керівник обласного штабу Віктора Ющенка Владислав Атрошенко, голова обласної «Просвіти» Василь Чепурний, керівники обласних організацій: Української народної партії – Володимир Ступак, «Батьківщини» – Валерій Дудко, «Солідарності» – Олег Обушний, УСДП – Наталія Романова, депутат Новозаводської районної ради Андрій Глухенький. Кожен з них наголосив на необхідності зміни існуючого політичного режиму шляхом перемоги на президентських виборах народного кандидата Віктора Ющенка.

Мистецьку частину програми розпочала своїм новим віршем «На Співочім полі» відома поетеса Надія Галковська. Завершився захід святковим концертом ансамблю хорового співу «Причастя» під керівництвом Лариси Куровської. У його виконанні пролунали відомі українські народні пісні, які нікого не залишили байдужим. Завершився концерт виконанням Державного Гімну України.

«Сіверщина» № 35(567) від 27 серпня 2004 року

Намети «Так! Ющенко» в Чернігові стоятимуть

20 серпня відбулися судові слухання з приводу законності перебування в центрі міста агітаційних наметів партій блоку Віктора Ющенка «Наша Україна».

Завадили вони не будь-кому, а начальнику міського відділу земельних ресурсів Миколі Даниленку. З цього приводу ним було складено протокол про адміністративне правопорушення і накладено штраф за захоплення земельної ділянки.

Представники партій «Нашої України» не погодилися з таким рішенням і звернулись зі скаргою до суду. Місцевий Деснянський районний суд м. Чернігова після вивчення ситуації ухвалив рішення скасувати постанову відділу земельних ресурсів як немотивовану.

Отже, і далі агітаційні намети «Так! Ющенко» будуть стояти на вулицях Чернігова.

«Сіверщина» № 35(567) від 27 серпня 2004 року

У темряві – значить, за Януковича

Агітація в газетах влади за кандидата в Президенти від влади набуває іноді вже характеру анекдоту. Одна районна газета вмістила замітку, де голова колгоспу, чи вже по-теперішньому – сільгоспідприємства, розказує, як у село приїхала агітаційна бригада від районної влади. Люди прийшли в клуб, аж раптом у селі вимкнулась електрика. У себе в селі голова нічого не міг зарадити, поїхав у сусіднє, більше село. Але й там не знайшов ні електрика, ні причин аварії. Довелося повернутися у своє темне село, в неосвітлений клуб.

Аж тут гості з райцентру знайшли вихід: вони освітили сцену фарами свого автобуса і автомашини голови. Залишимо для читачів загадку, як це вдалося освітити клубну сцену – закотити автобус і автомашину до клубного залу, чи що? Але акція при світлі фар тривала аж дві години (видно, акумуляторів не жаліли).

Дві години агітатори з району разом з головою розказували, як гарно живеться в Україні селянам при Кучмі і Януковичу, і що ці селяни начебто дружно проголосують за Януковича (це при тому, що за Ющенка в цьому, як і в інших селах, готові проголосувати разів у десять більше людей, ніж за отого, від влади).

Коротше, висновок, до якого підводить газета, зрозумілий: хочете жити й далі отак само, як того вечора, при фарах і свічках, голосуйте за нашого...

«Сіверщина» № 35(567) від 27 серпня 2004 року

Кадрові ляпаси влади

Дивні діла відбуваються з нашою обласною владою. За два-три місяці до виборів мала б вона бути згуртованою і впевненою у собі, а виглядає – розгубленою і зніченою. Судіть самі.

Несподівано звільнено з посади першого заступника голови обласної державної адміністрації Володимира Гуценка. Офіційна версія – не став публічним політиком, залишився кабінетним працівником. Ха-ха! І відколи за таке знімають в Україні? Справжня причина лишається невідомою, аж доки гуляють чутки. Перша: хтось із Адміністрації Кучми «засік», як Гуценко зустрівся в Києві з опозицією. Чутка друга: не захотів брати участь у фінансових «дележах», практикованих вузьким колом влади (перед програвшем хочуть ухопити побільше). Знаючи обережність Володимира Гуценка, я більше довіряю другому варіанту. В усякому разі відставка першого заступника керівника області, якому цей керівник (В. Мельничук) завжди довіряв, особливо у сфері фінансів, – ознака розколу влади.

Практично без публічних пояснень звільнено начальника обласного управління екології Івана Донця – мовляв, за помилки а роботі. Які? Мовчать прес-служби і адміністрації, і управління, і міністерства. Доводиться знову ж таки слухати чутки. А вони все про те ж – не зумів чи не захотів годувати-поїти орди перевіряючих із Києва.

І вже абсолютним ляпасом Валентину Мельничуку та його команді (якщо вона є) стало повернення на свою посаду начальника обласної податкової інспекції Валентина Осипенка через 4 місяці після звільнення. Це вже пояснити зовсім нема як – ні старими зв'язками, ні новими проблемами. Пояснюється тільки боротьбою у владних коридорах – і, виходить, що там Мельничуку не довіряють. Я не здивуюся, якщо і його самого звільнять, незважаючи на членство в одіозній, мало не написав – «у мафіозній» СДПУ(о).

Чому влада трясє кадрами, як циган порожнім гаманцем? Бо знає: її програвш 31 жовтня неминучий.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 36(568) від 3 вересня 2004 року

Володимир Сидоренко – порушник Закону

Голова Чернігівської райдержадміністрації Володимир Сидоренко може бути притягнутий до кримінальної чи адміністративної відповідальності за порушення Закону України «Про вибори Президента України».

Виборча кампанія по виборах Президента України набирає обертів, відбуваються зустрічі з виборцями кандидатів у Президенти, їхніми довіреними особами, в містах і селах поширюються листівки, газети, активізували свою діяльність осередки політичних партій, і в цьому немає нічого дивного, бо все це передбачено Законом.

Проте Закон «Про вибори Президента України» передбачає і певні обмеження. Зокрема, забороняється посадовим особам брати участь у передвиборній агітації (стаття 64 пункт 1.2), чинити тиск на підлеглих. Посадовим особам також забороняється використовувати наради та збори колективів для проведення передвиборної агітації.

Серпнева нарада вчителів Чернігівського району була досить представницькою. Зібралися кращі вчителі та директори шкіл одного з найбільших районів області, щоб поділитися педагогічним досвідом, визначити головні завдання на наступний навчальний рік. У роботі вчительської конференції взяв участь заступник обласного управління освіти і науки Іван Чиж. Усе відбувалося на високому професійному рівні.

Та, на жаль, знайшлася людина, яка додала ложку дьогтю. Нею виявився голова Чернігівської райдержадміністрації Володимир Сидоренко. Він вирішив виступити перед учительством району з політичною промовою і навчити кращих педагогів і директорів, як їм голосувати на виборах.

Покритикувавши трохи Мороза та Симоненка, пан Сидоренко вирішив «ударити» по Ющенку. Протягом двадцяти хвилин він аналізував біографію Віктора Юценка. Дісталось всім: і матері, і дружині, і дітям Віктора Андрійовича, і депутатам фракції «Наша Україна». Після багатьох «аргументів» Володимир Андрійович зробив рішучий висновок, що за Юценка голосувати не можна.

А далі почав агітувати за Януковича. Саме від пана Сидоренка освітяни дізналися, що Янукович «криштально» чистий і популярний в народі і за це його прийняли в КПРС (усі, крім Сидоренка, знають інше: «криштально» чистий Янукович двічі сидів за кримінальні злочини).

На завершення своєї промови Володимир Сидоренко перейшов від агітації за Януковича до прямих погроз: якщо, мовляв, не проголосуєте так, як треба, то не чекайте ні газифікації сіл, ні ремонту доріг, водогонів, шкіл. Постанове питання про місце роботи керівників. Отож думайте як слід і зробіть висновки – завершив пан голова адміністрації.

А перед цим на нараді директорів шкіл він зобов'язав кожного директора організовувати в селах агітаційну кампанію за Януковича.

Висновок такий. Голова Чернігівської райдержадміністрації – злісний порушник Закону. Він грубо порушив статтю 64 Закону «Про вибори Президента України», яка забороняє йому як посадовій особі вести агітацію.

А згідно зі статтею 100 цього ж Закону Сидоренко може бути притягнутий до кримінальної чи адміністративної відповідальності.

Шановні директори і вчителі Чернігівського району! Всі ви розумні і мудрі люди, і без пана Сидоренка самі розберетеся, за кого голосувати. А його незаконні вказівки виконувати не можна.

**Володимир СТУПАК,
голова Чернігівської обласної організації
Української народної партії**

«Сіверщина» № 36(568) від 3 вересня 2004 року

ДВК чи «машини» для фальсифікації?

Виборчий процес набирає обертів. Територіальні виборчі комісії (ТВК) не пізніше 10 вересня зобов'язані утворити за поданням виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних у містах рад виборчі дільниці, встановити їх єдину нумерацію та визначити межі кожної з них. Відомості про це згідно із вимогами Закону повинні з'явитися в друкованих засобах масової інформації (ЗМІ) не пізніше 15 вересня. Для мешканців районів області такими ЗМІ є газети, засновниками яких є міськради та райдержадміністрації (РДА).

Також до 24 години 15 вересня довірені особи кандидатів у Президенти мають право внести до відповідної ТВК (в області їх 6: № 208, 209, 210, 211, 212, 213) подання щодо кандидатур до складу дільничних виборчих комісій (ДВК). Тож владний режим, ігноруючи Закон, розгорнув тотальну кампанію з мобілізації залежних від неї людей у ДВК (їх в області буде більше 1100) за допомогою так званих «технологічних» кандидатів. А точніше – найманців режиму.

Дійшло навіть до анекдотичних випадків. У ТВК № 209, що розташована у приміщенні Чернігівської РДА, вже другий тиждень з району везуть заяви від людей на згоду працювати в ДВК не тільки від кандидатів – засланих «казачків», але й від самого «дона». Цій ТВК довелося навіть 28 серпня прийняти рішення про повернення заяв 12 мешканців с. Петрушин Чернігівського району. Але чомусь не самим заявникам безпосередньо, а голові сільради М.М. Литвиненку згідно з його письмовою заявою...

Чи не є це свідченням того, що РДА і міськрайвиконкоми перетворено режимом у виборчі штаби Прем'єра? А органи місцевого самоврядування – у підручних режиму. Це – грубе

порушення Закону. Без сумніву, режим Кучми-Януковича запланував «захоплення» ДВК за допомогою «технічних» кандидатів і перетворення їх у «машини» для голосування, як це вже відбулося з ТВК.

Невже влада сподівається, що у XXI столітті спрацює сталінський принцип: «Неважливо, як голосують, важливо – хто рахує»?

Наш кор. (Сергій СОЛОМАХА – авт.)
«Сіверщина» № 36(568) від 3 вересня 2004 року

Ющенко приїздить до Чернігова у неділю, 5 вересня

Кандидат у Президенти України, голова фракції «Наша Україна» Віктор Ющенко зустрічатиметься з мешканцями Чернігова і області у неділю, 5 вересня, на Красній площі міста.

Також ви зможете почути чудові пісні улюблених українських артистів: Олександра Пономарьова, Оксани Білозір, Тараса Петриненка, гурту «ВВ».

Початок – о 16 годині.

«Сіверщина» № 36(568) від 3 вересня 2004 року

Скрябін у Чернігові: «Яка різниця, якою мовою?...

Якщо людина нормальна, то хай собі живе...»

«Наша естрада завжди була «куда фи́га – туда дым», и какой уж тут патриотизм? Было конъюнктурно петь на украинском, а сейчас конъюнктурно – на русском, вот и весь секрет «перевоплощения»... Основную массу эстрадников сложно назвать патриотами и настоящими носителями культуры... Именно в этом корень существующего спроса на некачественный продукт...»

**З інтерв'ю Олега Скрипки газеті
«Бізнес-Анонс»**

4 вересня з Красної площі Чернігова стартував Всеукраїнський тур «зірок» вітчизняної естради «Молодь – Проти (націоналізму, тероризму – прим. «ВВ»)! Молодь – За (стабільність, патріотизм, дружбу з Росією – прим. «ВВ»)!». Метою акції, свідками якої стануть жителі 30 найбільших міст України, є з'ясування думок і прагнень молодих людей та ознайомлення з ними кандидатів у Президенти. Про це йдеться у прес-релізі організаторів.

Перед чернігівською публікою попрацювали: Ірина Шинкарук, Андрій Князь (Львів), «Друга ріка», «Скрябін». Ірина Білик теж виконала кілька пісень зі свого російськомовного репертуару і висловила сподівання, що молодь «сделает правильный выбор». Частина «зірок», які не приїхали до нашого славного міста партизанської слави, відкривали Всеукраїнський тур у Сумах.

Відвертій агітації на концерті не помічено. Все було набагато професійніше. Великий напис «Вибір-2004» нагадував «бігборд» одного з кандидатів Вікторів. А прізвище цього Віктора було написано на блакитних прапорах, які тримали перед сценою хлопці і дівчата. «З'ясування думок молоді» нагадувало, скоріш, нав'язування пріоритетів. Інакше можна було б подумати, що до молодої людини у нічних кошмарах завжди приходять криваві терористи, а під ранок нас всіх заспокоюють рожеві сни про «стабільність». Немов усі без винятку молоді громадяни цієї країни є успішними і їм (а не організаторам дійства) вже є що «стабілізувати».

Аби завершити інформацію на оптимістичній ноті і дотриматися генеральної лінії інтернаціональної дружби, поділимося інформацією доброї знайомої з Росії. За словами однієї з газет славного міста Ярославля: «Если бы во время концерта на центральной площади нашего города на сцену вышел дворник Вася, народ бы этого не заметил...»

5 вересня чернігівську публіку перед виступом іншого Віктора розігривають вже інші зірки. У т.ч., і Олег Скрипка...

«Високий Вал»

5 вересня 2004 р.

(<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180364.html>)

Чернігів нарешті побачив Віктора Ющенка і послухав «політичний рок» Олега Скрипки

Свою зустріч з чернігівськими (і не тільки) журналістами Віктор Андрійович провів у офісі «Нашої України», який знаходиться на першому поверсі житлового триповерхового будинку по вулиці Магістратській. Цього разу медіа-публіка побачила відомого політика приблизно із півгодинним запізненням. Деякі функціонери «Нашої України» чомусь привітали присутніх майстрів слова з Днем підприємця. Минулого разу, коли Ющенко давав прес-конференцію у офісі Чернігівського прес-клубу реформ, він теж запізнився. Тоді він застряг у ліфті. Проте, як заявив потенційний Президент, він «у жодній справі ще не програвав».

Київські журналісти, яких було дуже багато, ставили в основному глобальні запитання. Тому Ющенко торкнувся проблем корупції, сільського господарства і поїздки Януковича до Іраку. Ця поїздка (так само як і поїздка до Греції) для лідера опозиції є незрозумілою. У Прем'єр-міністра, мовляв, і в Україні є безліч важливих справ, тому крім піару подібні тури нічого не означають. Віктор Андрійович також поставив питання «Чому за останні десять років нація так чисельно скоротилася?». Один з варіантів – «Можливо, багатьом не дали елементарної надії». «Незлим-тихим» словом згадав Ющенко і корупцію.

А на Красній площі на Ющенка чекав багатотисячний натовп прихильників і просто цікавих (приблизно 20 тисяч), який майже на порядок перевищував кількість присутніх на акції 4 вересня «Молодь – ЗА! Молодь – ПРОТИ!» (Цікаво, чому букмекерські контори «думають» інакше?). Багато людей з числа прихильників було привезено з районів області. Віктор Андрійович намагався бути «своїм хлопцем» і закликав людей не піддаватися залякуванню на цих виборах. «Бандити», мовляв, все одно у меншості. Говорив довго, але рекорду Фіделя Кастро не перевершив. Потрібно визнати, що невеличкі плакати, вивішені «пустотливою рукою» на приміщенні товариства «Знання» з написами «ЮЩ\$НКО – ГЕТЬ» та «юЩенки, це крісло не для ПРООдажу України!» на загальному фоні виглядали як дрібне нешкідливе хуліганство і «гнали» не на користь їх авторам. Пізніше місцеві активісти «НУ» одне з гасел зірвали, друге – не змогли.

А ввечері публіку накручували «зірки» естради. Особливо гаряче було від виступу Олега Скрипки, який не дав розслабитись нікому. І, насамперед, собі. Він закликав згадати, чому «ми всі тут зібралися»: «На нас усіх чекає рішучий крок. Грає політичний рок!».

«Високий Вал»

6 вересня 2004 р.

(<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180367.html>)

Чернігівщина – за Ющенка

Віктор Ющенко продовжує свій тріумфальний агітаційний тур Україною. Позбавлений можливості нормального доступу до телебачення, радіо, преси, лідер коаліції «Сила народу» обрав єдино вірний шлях у своїй виборчій кампанії – йти безпосередньо до народу.

Десятки тисяч людей з Чернігова і районів області мали змогу зустрітися з кандидатом у народні Президенти цього недільного дня на Чернігівщині. Спершу в обласному штабі Ющенка відбулась його прес-конференція для журналістів столичних і чернігівських засобів інформації. Журналістів у зал набилосся стільки, що ніде було й стати. Одна біда: хто з них зможе щось надрукувати чи передати в ефір з цієї прес-конференції, окрім банальних кількох слів, що «відбулася прес-конференція». Це така у нас ситуація в ЗМІ.

Але без усяких ЗМІ, напряду з тисячами й тисячами людей спілкувався Віктор Ющенко на центральній площі Чернігова. Його годинний виступ, виголошений емоційно, на одному диханні, звичайно ж, не з папірця, люди слухали, як кажуть, не поворухнувшись, кожне слово, кожне судження. Бо ці слова відповідали на найболючіші проблеми, якими живуть ці люди, і коли Ющенко процитував сказані в Росії Президентом Кучмою дивні слова, що, мовляв, Росії повезло – у них є нація, народ, а в Україні цього нема, то наш кандидат у Президенти звернувся до людей так: «То ви що – не нація, не народ?» і ці болісні слова зачепили за живе кожного. Бо кожен, мабуть, у цю мить подумав: «Я таки ж народ і я достоєн людського життя».

Потім були відповіді Ющенка на численні запитання людей. Відповіді такі ж чесні, відверті і прямі, як і його виступ. На найгостріші, найболючіші теми.

Ще перед виступом Ющенка присутніх порадували концертом народний артист України Тарас Петриненко і заслужена артистка України Тетяна Горобець. А після свого виступу Ющенко представив жителям міста й області інших знаменитих українських артистів, які підтримують його у виборчій кампанії і приїхали до Чернігова порадувати глядачів цього чудового вечора. Представлення почалося з легенди української пісні – Дмитра Гнатюка. Далі виступав патріарх українського гумору, народний артист України Анатолій Паламаренко. А найпопулярніший естрадний співак України Олександр Пономарьов, який усією душею підтримує Ющенка, хіба потребує якихось додаткових компліментів – його спів говорив сам за себе. Народна артистка України Оксана Білозір – не просто знаменита україночка нашої естради, а й депутат Верховної Ради України з фракції Віктора Ющенка. Ну а ударним, завершальним акордом вечора став виступ однієї з культових українських груп – «ВВ», на чолі з неперевершеним Олегом Скрипкою. Молодь, та й не лише вона, була просто «на вухах» від цього «забійного» українського року.

Другого дня на одному з багатолюдних чернігівських базарів, де зараз, схоже, концентрується все економічне і громадське життя, я почув, як одна літня жінка, в міру своїх сил і можливостей, переповідала знайомій те, що напередодні говорив на майдані людям Віктор Ющенко. Оці прості люди, які всупереч думці нездарних правителів дійсно є народом, є і найкращим засобом масової інформації для нашого майбутнього народного Президента.

Петро АНТОНЕНКО

«Сіверщина» № 37(569) від 10 вересня 2004 року

Провокації не зупинять народний вибір!

Заява прес-служби обласного штабу Віктора Ющенка

З достовірних джерел обласному штабу Віктора Ющенка стало відомо про підготовку владою провокацій проти керівників штабу, народного депутата України Владислава Атрошенка, працівників штабу та членів їхніх сімей.

Зокрема, відстежуються магазини, в яких їхні дружини та матері купують продукти, з тим, щоб через продавців підсунути фальшиві гроші. Розробляються також варіанти підкидання наркотиків і зброї. Не виключено псування штабів конкурентів начебто від імені нашого штабу.

У зв'язку з цим ми не висловлюємо протесту цій владі. Бо в передчутті кінця вона не чує доводів розуму. Ми лише закликаємо правоохоронців служити законності, а не бандитизму! Адже Віктор Ющенко переможе, і справедлива кара не мине злочинців.

Василь ЧЕПУРНИЙ,

**керівник прес-служби Чернігівського
обласного штабу Віктора Ющенка**

«Сіверщина» № 37(569) від 10 вересня 2004 року

Огляд дотримання прав людини, пов'язаних в виборчим процесом, у Чернігівській області

Другий місяць активної фази президентської кампанії на Чернігівщині виявився досить насиченим подіями та фактами, які чітко окреслили основні тенденції виборчих перегонів 2004 р. Саме в серпні значно посилилась тенденція силового тиску на свідомість виборця. Це проявилось у використанні представниками органів державної влади у виборчому процесі адміністративних засобів. Показником загострення політичної ситуації в регіоні разом з іншими чинниками також стало збільшення звернень громадян до нашого комітету за захистом своїх порушених політичних прав.

Про динаміку виборчих процесів свідчить увага, яку приділили виборцям Чернігівщини своїми візитами протягом серпня декілька впливових кандидатів у Президенти України та зростаюча кількість відвідин області народними депутатами України. В їхніх виступах активно використовувалась тематика незахищеності людини перед владними структурами, порушення її законних прав. Опозиційні настрої електорату намагалися використати навіть помірковані кандидати у Президенти. Але питання дотримання прав людини в традиційному, загальноприйнятому вигляді майже ніхто з кандидатів на зустрічах з виборцями не зачіпав. Досить часто політичними силами застосовувалась тактика використання мітингу опонента у власних інтересах, внаслідок чого виникали ексцеси.

На особливу увагу заслуговує питання насиченості інформаційного простору виборчого процесу. З наближенням 31 жовтня виборець все частіше стає предметом інформаційних атак конкуруючих політичних сил. Інформаційна боротьба за симпатії виборця знайшла свій прояв у зростанні кількості друкованих матеріалів (листівок, буклетів, газет), адресованих виборцям. Причому вже зараз можна говорити про початок масового використання не зовсім чистих політтехнологій, унаслідок яких можуть бути порушені політичні права виборців.

Як позитивну тенденцію серпня, Чернігівський громадський комітет захисту прав людини зафіксував підвищення кількості освітніх дій політичних партій по відношенню до виборців та інших суб'єктів виборчого процесу. Ми відмічаємо розширення кола охоплення та урізноманітнення форм таких освітніх дій. До активної просвітницької діяльності підключилися також громадські організації, що в цілому сприяє більш широкій обізнаності виборців щодо своїх прав і є вагомим важелем впливу на дотримання прав людини та захист виборчих прав. Активну форму захисту щодо порушених прав застосував ЧГКЗПЛ, зробивши дві публічні заяви, пов'язані з порушеннями прав людини.

Освіта з питань захисту права на вільні вибори та свободу волевиявлення, інших громадянських прав

З наближенням виборів все більше суб'єктів виборчого процесу звертаються до питання просвітницької діяльності серед виборців щодо їхніх прав та можливих порушень під час виборів. Приділяється увага не тільки теоретичним аспектам виборчого законодавства, але й конкретним випадкам, коли неправильне тлумачення законодавчих норм може призвести до фактичної помилки виборця. Розуміючи велику роль, яку відіграють територіальні виборчі комісії (ТВК) та дільничні виборчі комісії (ДВК) у виборчому процесі, більшість потужних політичних сил у серпні організували для членів комісій та спостерігачів заходи з метою ознайомлення з Законами України «Про вибори Президента України», «Про Центральну виборчу комісію» та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують процес виборів. Це відбувалося шляхом проведеного власного навчання або сприяння залученню цих осіб до участі в семінарах, організованих громадськими організаціями. Так, власні навчання з серпня місяця для членів ДВК розпочали соціалісти та продовжувала коаліція «Сила народу».

У серпні значно активізували свою освітню діяльність в сфері виборів громадські організації. Так, силами Чернігівського обласного відділення Всеукраїнської громадської організації «Комітет виборців України» була проведена серія семінарів на тему «Підготовка членів територіальних комісій» з залученням до участі у них всіх представників виборчого процесу. Подібні семінари проводили і деякі інші громадські організації.

До того Чернігівське обласне відділення Всеукраїнської громадської організації «Комітет виборців України» разом з Управлінням юстиції в Чернігівській області та бібліотекою ім. М.М. Коцюбинського Чернігівської міської комунальної централізованої бібліотечної системи, за підтримки служби захисту прав виборців ВГО «КВУ», що фінансується Американською асоціацією юристів за програмою «Правова ініціатива в Центральній та Східній Європі» (ABA/CEELI), організували виставку, присвячену виборам Президента України. Відкрилась виставка з 27 серпня 2004 року у приміщенні центру правової інформації бібліотеки ім. М.М. Коцюбинського.

У цей же день – 27 серпня 2004 року в Чернігові в приміщенні готелю «Придеснянський» відбувся семінар для суддів Чернігівської області «Право на вільні вибори у міжнародному та вітчизняному законодавстві у розрізі виборів Президента України», який було організовано Чернігівським громадським комітетом захисту прав людини та Апеляційним судом Чернігівської області в рамках проекту «Активний захист виборчих прав 2004» за підтримки Дирекції з питань розвитку та співробітництва Швейцарії. Метою заходу було ознайомлення суддів Чернігівщини з сучасними стандартами прав людини, пов'язаними з виборчим процесом. На семінарі істотна увага була відведена проблемі застосування нових Законів України «Про вибори Президента України» та «Про Центральну виборчу комісію», було висвітлено право на вільні вибори у розумінні Європейської конвенції з прав людини.

Відмічаємо, що представники всіх політичних сил охоче беруть участь у таких семінарах, де отримують необхідну законодавчу базу та консультації від кваліфікованих експертів, що загалом повинно позитивно вплинути на фаховий рівень членів виборчих комісій та спостерігачів.

Права людини та публічна діяльність кандидатів

Протягом серпня Чернігів відвідали декілька кандидатів у Президенти України, зокрема, Н. Вітренко та П. Симоненко. Родзинкою цих візитів є те, що вони досить активно були використані представниками інших політичних сил з метою поширення власних переконань, що призвело до зіткнень у натовпі та втручання правоохоронних органів для відновлення порядку.

Так було під час зустрічі з Н. Вітренко, яка відбулася ввечері 13 серпня, і на яку прийшли переважно люди похилого віку. Не обійшлося без скандалу – міліція затримала молодих людей – розповсюджувачів листівок наклепницького змісту. Під час цієї події у деяких її учасників навіть склалося небезпідставне враження, що роздача компрометуючих матеріалів була ініційована самою пані Вітренко, з метою наголошення на своїй опозиційності по відношенню до влади. Пропагуючи ідею Союзу Росії, України та Білорусі, пані Вітренко запевнила, що його столицею буде Чернігів. Соратник Н. Вітренко В. Марченко назвав вибори, закріплені в Конституції, «ЛОХОТРОНОМ», бо виборець не може відкликати обраного ним кандидата, але під кінець мітингу був організований збір підписів за кандидата у Президенти Н. Вітренко, аби й вона могла взяти участь у поійменованому В. Марченком «ЛОХОТРОНІ».

* * *

Більш динамічними виявилися відвідини Чернігова іншим кандидатом у Президенти України – лідером Комуністичної партії України П. Симоненком, які були відзначені мітингом прихильників 22 серпня на Красній площі Чернігова. Учасників мітингу налічувалось близько 1,5 тисячі осіб, переважно похилого віку. Петро Миколайович, як завжди, проявив себе як гарний оратор, представляючи основні пункти своєї передвиборчої програми. Звертаючись до учасників мітингу по черзі українською та російською мовами, лідер комуністів чітко та послідовно критикував діючу владу, звинувачуючи посадовців та олігархів в розкраданні народного майна. Також пан П. Симоненко торкнувся найбільш актуальних та болючих питань пересічного виборця: підвищення комунальних тарифів, низької пенсії та зарплати, проблем молоді, охорони здоров'я, безробіття. Окремо кандидат у Президенти зупинився на питаннях інтеграції з колишніми країнами СРСР та перебування військового контингенту України в Іраку. У кінці виступу Петро Миколайович відповів на запитання виборців.

Загалом зустріч здавалася звичайним та спокійним передвиборчим заходом. Хоча перебування серед учасників мітингу представників інших кандидатів – народного депутата України, лідера Чернігівського обкому Соціалістичної партії України Миколи Рудьковського та вірного помічника пані Н. Вітренко Володимира Марченка, обіцяло щось цікаве та неординарне, що згодом знайшло своє підтвердження.

Спочатку проявив себе лідер Чернігівських соціалістів. Під час виступу П. Симоненка пан М. Рудьковський підійшов до трибуни та, як здавалось, намагався отримати слово, але отримав відмову. Через декілька хвилин в середині натовпу мітингуючих виник інцидент. Відомий активіст соціалістичного руху Чернігова Віталій Ходінов, використовуючи мегафон, почав викрикувати незрозумілі лозунги та заважати виступу Петра Симоненка. Це викликало різко негативну реакцію учасників мітингу. Від побиття пана В. Ходінова врятувало тільки оперативне втручання працівників міліції, які вивели його з натовпу.

Після закінчення мітингу лідер комуністів подякував виборцям за зустріч та разом з помічниками поїхав на новенькому шикарному Chevrolet Explorer. Місце, що звільнилося, відразу було зайняте Володимиром Марченком. Навколо нього зібралось кілька десятків прибічників та противників Наталі Вітренко. Відбувся дуже гарячий обмін думками, який іноді доходив до брудної лайки. Але раптом на одній зі сторін площі біля будинку Чернігівської облдержадміністрації зупинився автомобіль «Таврія», обладнаний гучномовцем, з якого чоловік, який назвав себе керівником обласного осередку ПСПУ Іваном Донцем, почав вигукувати звинувачення на адресу лідера комуністів та лозунги на підтримку Наталі Вітренко. Це знов призвело до негативної реакції з боку прибічників компартії, які відразу кинулися до машини. Кілька найбільш активних комуністів намагалися навіть перевернути «вороже» авто. І знов тільки втручання міліції попередило більш тяжкі наслідки сутички.

Усі ці події дають нам повне право говорити про відсутність політичної культури серед представників лівої опозиції та намагання порушити політичні права один одного.

* * *

Але цими подіями політичне життя області у серпні не обмежувалося.

Намагаючись прихилити до себе симпатії молодого покоління, 23 серпня, напередодні Дня незалежності з молоддю нашого міста, під час проведення карооке, спілкувався народний депутат М. Рудьковський. До того, соціалісти намагалися перехопити ініціативу спілкування з вчителями міста, коли міська влада збирала їх біля драмтеатру 24 серпня для пішої ходи до виставки квітів. Під час вищезазначених заходів питання дотримання прав людини як завжди переводились у площину соціально-економічних проблем виборця, лунали взаємні звинувачення політичних сил. У розпал пристрастей про себе заявила так звана «Третя сила», яка засвітилася в Чернігові у свята Незалежності. Її активісти роздавали газети «Демократична Україна» та листівки із зверненням кандидата у Президенти України А. Кінаха. Свій електорат цей кандидат у Президенти шукав у місті серед підприємців ринків «Нива», «Центральний», «Привокзальний», де було розташовано точки агітації за А. Кінаха. В листівках зауважувалось, що виборцям намагаються обмежити права вибору, нав'язуючи через ЗМІ думку про те, що є лише два основні кандидати в Президенти – Ющенко та Янукович.

* * *

У серпні також заявила про себе команда кандидата у Президенти Д.В. Корчинського, яка відвідала місто у зеленому камуфльованому джипі під лозунгами «Ми розповімо правду про Ющенка», «Ющенко – бухгалтер»!!! Представники агітбригади півтори години роздавали газети, повідомивши, що їхній лідер до Чернігова не прибув, бо знаходиться у Придністров'ї. Атрибутика дійства – від прапора зі Спасом Нерукотворним до портретів Че Гевари та Ф. Кастро в купі з камуфляжем та червоно-чорною уніформою були розраховані, на нашу думку, перш за все, на залучення симпатій радикально налаштованої молоді. Провокаційне спрямування подібних акцій підкріплювалося закликами до зневаження будь-яких законів, як ознаки справжнього молодого козацького духу нації, що свідчить про спробу закликати до зневаження прав інших осіб. Загалом питання дотримання прав людини цією політичною силою не ставилося під час акції.

* * *

«Ходіння в народ» здійснили штаби Януковича. В серпні на вулицях міст області з'явилися агітатори в уніформі з літерою «Я», які роздають агітаційну літературу. Також низку зустрічей з виборцями області провела довірена особа В. Януковича С. Пасталиця, на яких доносила інформацію про передвиборчу програму та конкретні дії свого кандидата. Розголосу в пресі набула ситуація з тяжкохворою дитиною, мати якої звернулась до В. Януковича з проханням оплатити дороге лікування. Довірена особа знайшла благодійника, який оплатив лікування дитини в столичній лікарні.

* * *

Питання політичної культури під час виборчого процесу проявляє себе в суто практичній площині. Як стало відомо нашому комітету, 24 серпня під час святкування 13-ї річниці незалежності о 10-й годині під час покладання квітів до пам'ятника Т.Г. Шевченку, представники влади фізично відтіснили від пам'ятника представників опозиції з державними прапорами, які зібралися для покладання квітів, призначеного на 11.25. На мітингу, який відбувався у цей же день біля пам'ятника борцям за незалежність, у багатьох виступах звучала тема порушень прав людини та норм Європейської Конвенції в Україні.

«Справа Лабазова»

11 серпня в м. Чернігові відбувся розгляд апеляційної скарги щодо законності обрання запобіжного заходу для В. Лабазова (деталі справи дивіться у нашому дайджесті за липень). За рішенням Прилуцького міськрайонного суду він утримувався в Чернігівському СІЗО. Резонанс справи Лабазова пояснювався присутністю у залі суду 9 народних депутатів України від опозиційних фракцій, представників центральної та місцевої преси, телебачення, регіональних лідерів опозиційних політичних партій, правозахисних організацій. В своїх виступах адвокати вказували на порушення норм вітчизняного законодавства, а також статей 6, 10¹ та п.3² Протоколу Європейської Конвенції. Дякуючи незалежній позиції суду, рішення про негайне звільнення В. Лабазова з-під варти було сприйнято як відновлення порушеної законності. Після оголошення рішення колона пікетувальників вирушила до СІЗО, де відбувся мітинг, на якому виступали народні депутати України І. Сподаренко, Б. Тарасюк, Л. Григорович та інші. Народний депутат України Ю. Кармазін у своєму виступі озвучив тему дотримання прав людини в Україні, наголосивши на порушенні в поточному виборчому процесі не тільки вітчизняних норм але й міжнародних стандартів. Звільненого В. Лабазова присутні зустріли оплесками та квітами. Однак кримінальна справа проти В. Манька, В. Лабазова та М. Кіреєва не припинена. На сьогодні слідство вже закінчене і звинувачені допущені до ознайомлення з матеріалами справи. ЧГКЗПЛ надав одному зі звинувачених адвоката, який буде представляти його інтереси в судовому процесі.

У відповідь на своє переслідування В. Лабазов звернувся до представників Міжнародної Гельсінської Федерації з прав людини Аарона Роудса та Володимира Вайсмана з приводу порушення норм вітчизняного законодавства та статей Євроконвенції у виборчому процесі в Україні.

13 серпня Черніговом пройшла колона людей, висловлюючи протест органам державної влади та міліції проти фактів порушень ними норм виборчого законодавства та прав людини. Акція була влаштована представниками коаліції «Сила народу». В ній також взяли участь соціалісти. Щодо недопустимості порушень законності і прав людини владою і правоохоронними органами, учасники акції прийняли два звернення – до облдержадміністрації і міліції. В акції брали участь народні депутати України І. Драч, В. Атрошенко. В. Лабазов не міг бути присутнім на акції, бо в цей час був викликаний на допит в прокуратуру.

У цілому ж «справа Лабазова» змусила політичні сили гучно заговорити про стан дотримання прав людини в Україні під час виборчого процесу 2004 року і привернула увагу української та міжнародної громадськості до можливих порушень у ході виборів та переслідування представників опозиції. Як і мукачівські події, політичний конфлікт у Прилуках може свідчити про обрання владою силового варіанту для досягнення поставленої мети.

Права людини, вибори, органи державної влади...

У серпні продовжувалось перегрупування сил в облдержадміністрації. Так 17.08.2004 р. першим заступником голови був призначений М.І. Стрілець, який до того обіймав посаду заступника голови та керівника апарату облдержадміністрації. Заступником голови облдержадміністрації з фінансово-економічних питань було призначено В.В. Ведмідя, депутата Чернігівської облради, який до того обіймав посаду начальника головного фінансового управління облдержадміністрації.

За даними, які потрапили до нашого комітету, протягом серпня в державних установах, колективах шкіл та лікарень адміністрація цих закладів залучалася до агітації за кандидата від влади. Одночасно велика кількість плакатів, що агітують за кандидата в Президенти В. Януковича, з'явилась у вітринах більшості магазинів та супермаркетів обласного центру. Як розповів нам один з торговців, йому «порекомендували» вивісити цей плакат у міському відділі торгівлі.

Про можливість перевитрат передвиборчого фонду можуть свідчити розташовані по всьому місту біг-борди з зображенням єдиного кандидата. Інші претенденти загнані в «резервації» на агітаційні стенди, місця розташування яких визначені рішенням міськвиконкому. Агітаційних плакатів за В. Януковича на зазначених стендах нами не зафіксовано.

У серпні до ЧГКЗПЛ звернулись громадяни міста Чернігова з інформацією про те, що на перехресті вулиць Т. Шевченка та О. Молодчого під великим біг-бордом В. Януковича два дні лежав перекинутим офіційний передвиборний стенд з плакатами інших претендентів. Представники органів державної влади та місцевого самоврядування не вжили жодних заходів для усунення такої перешкоди для агітації.

У цілому аналізуючи кількість звернень громадян до комітету у серпні, ми констатуємо збільшення тенденції адміністративного тиску у виборчому процесі з боку представників влади. Іноді такий тиск набуває брутальних форм.

Про факти використання адмінресурсу свідчать дані, які надійшли до нашого комітету від блоку «Наша Україна». За цією інформацією на голову ТВК № 209 (Городнянський, Ріпкинський, Чернігівський, Щорський райони) А. Лащевського, висунутого від кандидата у Президенти Бродського М.Ю., відразу ж після прийняття ним посади почали чинити тиск податківці.

Загалом округ № 209 вже зараз є проблемним. Так ТВК № 209 було зафіксовано факт, коли 10 заяв на висунення власних членів комісій від 5 кандидатів у Президенти передала єдина особа – голова сільради, а не довірені особи кандидатів.

Але тиск на представників опозиції у серпні не обмежувався лише адміністративними засобами. Так, на довірену особу кандидата в Президенти О. Мороза по виборчому округу № 209 О. Демчука було здійснено напад в селищі Михайло-Коцюбинське Чернігівської області. Як стверджує народний депутат України М. Рудьковський, «на нього напала міліція в цивільному та відібрала посвідчення». Довірній особі були нанесені тілесні ушкодження. Але за свідченням Демчука, дані експертизи разом з іншими документами, які він подав до відділу міліції, зникли. Цей факт може свідчити про порушення правоохоронними органами норм вітчизняного та міжнародного законодавств.

Свобода слова та друку в виданнях області

У серпні продовжувала мінятися редакційна політика видань регіону з урахуванням майбутніх виборів.

Нашим комітетом для вивчення ситуації з правами і свободами у матеріалах ЗМІ, було проведено дослідження всіх суспільно-політичних друкованих ЗМІ Чернігівської області, які виходили за останній місяць; є регулярними у виданні; видаються більше одного року; розповсюджуються по каталогах Укрпошти. Тобто були вивчені видання, які вже мають постійну аудиторію та розповсюджуються на комерційній основі.

В результаті моніторингу були отримані такі результати.

Як і у липні, при вивченні видань було зафіксовано, що майже 100% суспільно-політичних ЗМІ продовжують бути рупором окремих політичних сил. Знову фіксується абсолютна безальтернативність наведення матеріалів у цих засобах, тобто видання присвячують більшість матеріалів лише одній окремій політичній думці. Крім окремих випусків газети «ГАРТ», нами у жодній з досліджених газет не було зафіксовано прикладу, коли наводились би альтернативні позиції чи посилання авторів статей на наявність таких. Існування лише «однобоких» матеріалів у ЗМІ дозволяє говорити про перешкоди у гарантуванні права на доступ до інформації, зокрема у розрізі неупередженої суспільно-політичної інформації. Так як і раніше, в виданнях регіону більшість матеріалів було присвячено лише одному кандидату в Президенти України.

Всеукраїнська тижнева газета «Сіверщина», як і належить правим опозиційним виданням, більшість своїх публікацій присвячувала В. Ющенку, його діяльності, а також недолікам та прорахункам в діяльності нині діючого уряду на чолі з В. Януковичем. Про таку спрямованість статей говорять заголовки: «Україні – достойного Президента», «Невдалих замах на Ющенка перетворився у фарс», «Імітація «підтримки», «Янукович приховав від виборців судимість, неслужбу в армії й місце проживання», «Міліція повинна служити народу, а не бандитам», «Мій штаб – моя фортеця. А закон?», «Президент Ющенко виведе українців з Іраку» («Сіверщина» № 34 від 20 серпня 2004 р.).

Що ж стосується видань, засновниками яких є органи державної влади та місцевого самоврядування, наприклад, таких, як «Деснянська правда», то в даному випадку ситуація у порівнянні з минулим місяцем теж не змінилась. Як і раніше, публікуються статті про «досягнення уряду, очолюваного В. Януковичем» і жодної, яка б стосувалася інших потенційних кандидатів у Президенти.

Жодна з досліджених газет, окрім «Сіверщини», не відводила будь-якої суттєвої уваги проблемам освіти потенційних виборців щодо їхніх громадянських та політичних прав. Тобто мали на меті тільки політичні цілі.

Якщо все ж таки зосередитися на висвітленні проблеми прав людини, то була помічена лише одна публікація («Сіверщина» № 32 від 6.08.2004 р.) під назвою «Чому українці за кордоном позбавляються права голосу», де порушувалося це питання.

* * *

У кінці хочеться додати, що у серпні продовжувала загострюватися ситуація з дотриманням прав людини, пов'язаних з виборчим процесом. Продовжували відбуватися події, які можна назвати порушенням прав людини. В основному це було пов'язано з діяльністю органів державної влади щодо підвищення іміджу та авторитету кандидата в Президенти, якого підтримує діючий Президент. Протягом місяця адміністративний тиск на виборців ставав все більш міцним та нічим необмеженим.

Усе вищенаведене дає право зробити висновок – серпень підтвердив наші підозри про появу ще більш брутальних порушень прав людини, пов'язаних з виборчим процесом. І дедалі їх стає більше.

Хочемо висловити подяку всім представникам органів державної влади та місцевого самоврядування, політичним структурам, громадським організаціям, які сприяли підготовці цього дайджесту та запрошуємо всіх надавати інформаційну підтримку, як цьому дайджесту, так і проєкту в цілому.

**Чернігівський громадський комітет захисту прав людини
Наталія Романова, Олексій Тарасов, Тухан Едієв**

9 вересня 2004 р.

(<http://svoboda.fm/politics/ukraine/180374.html> (скорочено))

Після візиту до Чернігова стан Ющенко різко погіршився. Штаб заявив, що кандидата намагалися отруїти

Мовою оригіналу:

Есть все основания говорить о попытке покушения на кандидата в президенты Виктора Ющенко. Об этом сегодня заявил руководитель избирательной кампании лидера «Нашей Украины» Александр Зинченко, передает «Трибуна».

По словам Зинченко, вечером 5 сентября после агитационной поездки в Чернигов Ющенко почувствовал сильное недомогание, сопровождавшееся рвотой и другими симптомами. На следующий день ему стало хуже. Врачи решили, что у Ющенко грипп и до 10 сентября лидера «Нашей Украины» пытались лечить соответствующими средствами. Затем было решено отправить Ющенко на лечение в австрийскую клинику «Рудольфинерхаус», врачи которой обнаружили у пациента острый панкреатит. Исследования показали, что вещества, вызвавшие недомогание, не являются компонентами продуктов питания. Как сказал Зинченко, по словам врачей, если бы Ющенко привезли на пару часов позже, вероятность летального исхода составила бы 80%.

Сейчас Виктор Ющенко чувствует себя лучше. Австрийские медики настаивают на двухнедельной терапии, однако, сказал Зинченко, лидер «Нашей Украины» все же прибудет завтра в Киев, чтобы выступить на предвыборном митинге.

Зинченко также отметил, что представители «Нашей Украины» не будут обращаться в правоохранительные органы Украины по факту инцидента, поскольку не видят в этом смысла.

ProUa

17 вересня 2004 р.

(<http://svoboda.fm/politics/ukraine/180399.html>)

Темні плями «прозорих» виборів

Брехня. Блюзнірство. Речі, про які огидно говорити. Але необхідність змушує. Бо люди повинні знати все про те, яку вони мають владу. І які вони, наші владці. Ті, хто з екранів телевізора та зі шпальт приручених видань клянуться забезпечити «прозорі», «чесні» вибори, а кандидатам – рівні можливості у передвиборних перегонах.

Чи то так збіглося (хоч у випадковість віриться важко), чи зумисне, але напередодні приїзду до Чернігова В.А. Ющенко на Талалаївщину (можливо, й в інші райони) прибув десант обласної міліції. Для так званого «відпрацювання» району. Розповімо про деякі подробиці цього «відпрацювання».

На Ющенко – заборона

Українське – село велике. А місця, де б можна було розмістити інформаційні матеріали про кандидатів, – мало. Однієї дошки біля приміщення сільради явно недостатньо. Ось і прилаштовують прихильники того чи іншого кандидата відповідні агітматеріали, де прийдеться. Портрети О. Мороза – по всьому селу, в тім числі на електроопорах. На занедбаному павільйоні автобусної зупинки найбільш віддаленої від центру села бригадної окраїни (тут уже й забули, що таке автобус) – також портрети О. Мороза, П. Симоненка. Подумалось: чому б не прилаштувати ще й агітматеріали про В. Ющенко? Та тільки вдався до задуманого, як міліція тут як тут. Кажуть: «Будемо складати протокол про адміністративне порушення».

– Так ось же портрети Мороза й Симоненка, – кажу у відповідь. – Вони також опозиціонери.

То нехай. Хто їх вішав, ми не бачили. А на вас складемо протокол.

Жінки стали на захист: мовляв, нехай прилаштує агітматеріали про Ющенко, бо про нього в центрі села немає нічого, а у нас і поготів.

Та міліціонери наполягали на своєму. Заперечувати їм не став, Я – один, їх – п'ятеро. До того ж душком міцної домашньої від одного тягло. Навіщо неприємності?

Але ж справа не в протоколі. Справа в тому, що матеріали про Мороза, Симоненка можна, виходить, клеїти хоч на кожному стовпі. А ось про Ющенко – зась.

Щоб не зустрілися з Ющенком

Бажаючих поїхати 5 вересня у Чернігів на зустріч з В.А. Ющенком у районі виявилось занадто багато – транспорту б не вистачило, а сотні на півтори знайти можна. Крім іншого, для цієї поїздки домовили маршрутні «ГАЗелі» приватних перевізників. Та безпосередньо перед поїздкою всі вони відмовились: водіям було наказано не робити в бік Чернігова ніяких пасажирських перевезень на замовлення, а краще взагалі 5 вересня не виїжджати з Талалаївки, інакше будуть неприємності. Аж до вилучення ліцензії на перевезення. Для повнішої гарантії невиїзду з «ГАЗелей» перевізників міліція познімала номерні знаки. А по райцентру хтось оперативно став поширювати чутки, що їхати на зустріч з Ющенком небезпечно, мовляв, усім учасникам поїздки будуть непереливки.

Усе ж таки півторасти людей було відправлено легковими автомашинами та одним приватним автобусом. Не встиг той автобус виїхати за межі Талалаївки, як його спинили обласні ДАІшники. Щоб не мати клопоту, пасажирів сказали, що їдуть на базар у сусідні Ромни. Відпустили.

Однак стражі порядку на автодорогах звідкись дізналися, що автобус поїхав таки на Чернігів. Ті ж самі ДАІшники наздогнали нас на автошляху Москва – Київ неподалік повороту на Сосницю. Вилучили номерні знаки. Тепер, сказали нам, можете їхати. Все одно далі Вертіївки чи Сосниці не доїдете.

Ми таки доїхали до Чернігова. У населених пунктах обіч дороги юрбилося багато людей – значить, не в одній Талалаївці перевізникам заборонили виходити на чернігівські маршрути.

Кандидату від влади – дулю

Ця майже детективна історія з нашою поїздкою на зустріч із народним улюбленцем, справді народним кандидатом на пост Президента України Віктором Ющенком до сліз довела вразливе жіноцтво, яке було в автобусі. Глибоко обурені люди на всі заставки ляляли

міліцію, її покровителів: «Що це за влада?», «В якій країні ми живемо?», «Хто дозволив так принижувати людську гідність?» – ніби в самих себе запитували до краю збуджені люди. А вже коли в'їхали в Чернігів, і мимо вікон автобуса почали мерехтіти численні бігборди з одним і тим же обличчям, ображені дали повну волю емоціям. Вони дружно показували дулі «чесному» і «надійному». Він же продовжував посміхатись до них чи то іронічно й зверхньо, чи то з байдужістю до всього, що діється.

Ці ж емоції, переплавлені в людській душі на нездоланне бажання домогтися змін, підсилювало тисячоголосе, що лунало над Красною площею Чернігова: «Ющенко – наш Президент!»

Рим ДОЛОВ

Талалаївка – Чернігів – Талалаївка

«Сіверщина». Спецвипуск. Талалаївка. Вересень 2004 року. (тираж – 3000 прим.)

Хто рахуватиме голоси?

Саме на це болюче для виборців питання не пізніше 25 вересня включно зобов'язані відповісти територіальні виборчі комісії (ТВК). Не пізніше 28 вересня ці відомості мають бути оприлюднені в засобах масової інформації кожного регіону. Цьому передувала не менш важлива подія – утворення ТВК виборчих дільниць, визначення їх меж та переліку будинків, що входять до них, а також місцезнаходження дільничних виборчих комісій (ДВК).

Значних змін щодо кількості виборчих дільниць у Чернігівській області порівняно з виборами 2002 року не відбулося. Хіба що у 208-му виборчому окрузі (м. Чернігів) їх кількість зі 100 зросла до 105. Але аж на 10-ти дільницях усе одно кількість виборців перевищує три тисячі осіб, що допускається Законом лише у випадку неможливості утворити додаткову виборчу дільницю на цій території.

Не скрізь дочекалися ТВК, особливо у містах, як того вимагає Закон від виконавчих комітетів міськрад і переліку будинків, що входять до кожної звичайної виборчої дільниці.

Це, на думку багатьох фахівців з виборчого права, не тільки є порушенням Закону, але й створює умови для махінацій зі списками виборців. Тож, починаючи з 30 вересня, кожен громадянин України за Законом має право ознайомитися зі списком виборців на будь-якій виборчій дільниці, завітавши у приміщення ДВК, та перевірити правильність внесених до списку відомостей як про себе, так й інших осіб без будь-яких обмежень.

У разі виявлення «помилки» і неточностей у списках виборців, кожен громадянин України (не тільки виборець) має право оскаржувати їх до ДВК, ТВК або безпосередньо до місцевого суду за місцезнаходженням виборчої дільниці.

Перевірити відомості про себе у списках виборців – не тільки право, але й обов'язок кожного з нас. Це значно зменшить вплив на результати голосування тих, хто буде підраховувати голоси виборців, тобто членів ДВК. Здається, саме на байдужість українців і розраховують «політтехнологи» від влади, мобілізуючи сьогодні до ДВК через сільських голів залежних від неї людей.

Будьмо пильними.

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 38(571) від 17 вересня 2004 року

Юрій Костенко: «У випадку усунення

ЮЩЕНКА стає зрозумілим план МЕДВЕДЧУКА – МОРОЗА...»

«У випадку усунення з перегонів Ющенко стає зрозумілим сценарій Медведчука – Мороза щодо перемоги лідера соціалістів на президентських виборах», – заявив під час зустрічі з виборцями у Херсоні лідер Української народної партії Юрій Костенко, відповідаючи на запитання щодо ситуації, яка виникла у зв'язку із замахом на життя Віктора Ющенко. Він зазначив, що «інформація про такий сценарій просочилася після зустрічі у Москві В. Медведчука з В. Путіним».

Юрій Костенко переконаний, що «ні в кого не викликає сумніву, що кандидат від влади не має ніяких шансів бути обраним, тому за відсутності Ющенко найбільш вірогідно пережить Мороз».

«У разі, якщо за сценарієм Банкової вдасться провести «політреформу», Мороз не матиме особливого впливу на процеси в державі, а основні повноваження сконцентруються в руках прем'єра, яким може стати В. Медведчук. Тут стає зрозумілою мотивація Мороза, чому він разом з Медведчуком так завзято бореться за т. зв. «політреформу», зміст якої всім давно зрозумілий: зберегти при владі бандитський режим; зрозуміло також, чому Мороз не підписав угоду з Ющенком і Тимошенко», – зазначив Юрій Костенко.

Як відповідальний за переговорний процес – зокрема з Тимошенко та Морозом – він нагадав, що «підписання угоди про створення коаліції з Юлією Тимошенко до останнього моменту відкладалося саме через те, що Мороз не відповідав ні «так», ні «ні», а щодня висував усе нові й нові вимоги».

«Я завжди пам'ятав, що 26 квітня 2001 року Мороз голосував за відставку Ющенка. І що ідею так званої «політреформи» народила дуже дивна, на перший погляд, трійка: Медведчук-Мороз-Симоненко. Однак мені здавалося, і Олександр Олександрович цього не заперечував під час наших спільних міжнародних зустрічей, зокрема з канцлером Німеччини Шредером, що лідер соціалістів якийсь час був готовий до висунення спільного кандидата від опозиції. Однак чим ближче до виборів, я бачив, що він лише шукає привід, який би дозволив йому самому піти на вибори. Однак моїм обов'язком було вичерпати всі можливості, аби опозиція вийшла з єдиним кандидатом. Якби Мороз поставив перемогу демократії над власними амбіціями, Ющенко гарантовано переміг би вже в першому турі», – зазначив Юрій Костенко.

Прес-служба Української народної партії

«Сіверщина». Спецвипуск. Талалаївка. Вересень 2004 року. (тираж – 3000 прим.)

Дивіться Ющенка в Ніжині!

18 вересня Кандидат в Президенти Віктор Ющенко виступатиме на площі в Києві, і цей програмний його виступ транслюватиметься на великий екран на центральній площі Ніжина. Початок – з 18 години.

«Сіверщина» № 38(571) від 17 вересня 2004 року

Отрути у влади не вистачить – переконаний Віктор Ющенко

Такого Віктора Ющенка ми ще не бачили. Він вийшов виступати з носовою хусткою, якою зразу ж став витирати ліву частину обличчя. Ще ніхто нічого не зрозумів – були тільки неясні чутки про отруєння, але ж це таке: з ким не буває! Проте, коли Віктор Андрійович заговорив, – площа в Ніжині, де я дивився трансляцію виступу народного лідера з Києва, напружилась, пішла хвиля нерозуміння. Що з ним? Адже Віктор Ющенко явно не вимовляв слова так чітко, як це було в нього раніше. Люди стали тісніше, як перед небезпекою.

«Мені тепло і затишно бачити вас усіх тут, бо я вже міг тут і не стояти», – говорив з київської площі Віктор Ющенко. Лікарі, що були на площі, мимоволі почали ставити діагнози – більше говорили про інсульт. В усякому разі стало ясно: ліва частина обличчя у Віктора Ющенка не зовсім здорова. За 20 хвилин виступу він пив воду, кілька разів витирав губи і око. Камера в той час показувала вражену київську площу.

«У цієї влади не вистачить отрути і КамАЗів для всіх вадимів гетьманів, в'ячеславів чорноволів, гій ґонгадзе!» – запевняв не зовсім слухняними губами Віктор Ющенко. А площа в Ніжині почала дихати нервово – жінки заплакали, чоловіки стискали зуби і стиха матюкалися. Такого Ющенка Україна ще не бачила.

Виявляється, як розповів керівник виборчої кампанії Ющенка, заступник голови Верховної Ради Олександр Зінченко, після візиту в Чернігів Віктор Ющенко відчув себе погано. Думали – грип. Кілька днів пішло на лікування саме за таким діагнозом, хоча довелося лягти в лікарню у Києві. Проте йому ставало дедалі гірше. Родина вирішила госпіталізувати за кордон, і правильно зробили, бо українські лікарі (може, і не спеціально, а від нашого рівня медицини) лікували грип, що ще більше ускладнювало отруєння. Саме такий діагноз поставили австрійські лікарі. Два тижні Ющенко боровся за життя. Козацький організм переміг, хоча ще й не зовсім.

Закордонні лікарі констатували: отруєння сталося речовинами, які не могли потрапити до організму через їжу. Технологій зараз багато: можуть дати якийсь предмет, вимазаний невидимою для ока отрутою, вприснути шприцем тощо. І тому просто гидко було слухати Олександра Мороза, який заявив по телебаченню: мовляв, українські продукти треба їсти, тоді нічого й не буде. Може, Морозу й не буде, бо від райкомівських часів звик харчуватися із компартійних розподільників. Та й його теперішня «дружба» з Медведчуком настільки очевидна, наскільки й захищає від отруєння – ця влада Мороза труїти не буде, бо Мороз вийшов з цієї влади і хоче знову до неї повернутися.

Ющенко – мужня людина. Він не став усю свою промову перетворювати у звинувачення влади. Він повівся як чоловік. Хоча це зовсім не означає, що ми, виборці, повинні також делікатничати з владою, яка труїть, убиває, краде. Віктор Ющенко наближається до перемоти на виборах. Він переконує: «Бандити сидітимуть у тюрмах!» Тому влада й скаженіє.

...Кілька днів тому Леонід Кучма сказав кримським спецназівцям: мовляв, повстання в Україні не буде. Тоді ніхто нічого не зрозумів – до чого це, якщо в нас усе тихо і мирно, на барикади ніхто не зве? Виявляється, Кучма проговорився наперед. Він знав, що каже. Народний опір – найбільше, чого боїться влада. Не Європи, не суду Божого, а повстання власного народу! Але ж повстання, за визначенням самого слова, відбувається тільки на окупованій території. Україна окупована не українською, бандитською владою. Повстання в нас дійсно не буде. Але і труїти та вбивати наших лідерів народ безкарно не дасть. Це кучми святкують ювілеї щербицьких та інших холуїв. Наші ж герої – Гонта і Залізник, князь Святослав і гетьман Виговський, ми не забули ні Холодного, ні Конотопу.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 39(571) від 24 вересня 2004 року

Перед отруєнням Ющенко пив у Чернігові міцну домашню настоянку

Мовою оригіналу:

Как стало известно, перед своим «отравлением» Виктор Ющенко в Чернигове пил 70-градусную домашнюю настойку. Так, 5 сентября житель г. Чернигова Шур Валентин, известный в регионе коллекционер старинных икон вручил Ющенко крест.

А по окончанию встречи лидера «Нашей Украины» с избирателями Чернигова В. Шур пригласил Ющенко к себе домой помянуть свою жену.

Кандидат откликнулся на приглашение и вместе с В. Шуром и народными депутатами, которые его сопровождали, подъехал к дому В. Шура.

В доме В. Шур угостил В. Ющенко домашним напитком, который приготовлен им по следующему рецепту: на 1/2 3-литровой банки засыпается кора дуба, которая заливается собственноручно приготовленным самогонем крепостью приблизительно 70 градусов, потом настоянный самогон сливается в отдельную посуду, а кора, что осталась в банке, заливается кипяченой водой. Затем предварительно слитый напиток смешивается с водой, которая заливалась в банку, и, по словам В. Шура, домашний напиток готов к употреблению.

Во время общения В. Ющенко употребил приблизительно 150–200 граммов настойки. При этом никакая пища на стол не подавалась. К завершению встречи М. Шур дал В. Ющенко «в дорогу» 0,5-литровый стакан с напитком. Справочно: по данным специалистов-токсикологов, употребление самодельных спиртных напитков, настоянных на отходах древесины, в количестве до 200 граммов на пустой желудок из-за наличия в них большого количества сивушных масел, тяжелых металлов и т.п., может привести к интоксикации, следствием которой является резкое снижение функций центральной нервной системы, нарушение функций желудка, поджелудочной железы, кишечного тракта, печени и почек; развитие острого гастрита и панкреатита.

Употребление большего количества этого напитка может вызвать кому и необратимые изменения в организме, вследствие чего не исключается летальный исход.

В данный момент проводится экспертиза напитка.

From-Ua

24 вересня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180433.html>

ДТП у Красному: правда і вигадки влади

У п'ятницю, 17 вересня, народний депутат України Владислав Атрошенко по-вертався з Києва додому. Він сам перебував за кермом, бо має 12 років водійського стажу без жодної аварії. У селі Красне на дорогу несподівано вискочив чоловік, який від удару автомобіля помер на місці. В. Атрошенко викликав міліцію та «швидку допомогу». Дуже швидко приїхала не просто міліція, а начальник обласного управління МВС в області В. Куліда, прокурор області М. Лісовий. Аварія сталася о 20 годині 20 хвилин.

На місці аварії встановлено: В. Атрошенко не мав у крові алкоголю, зіткнення сталося за 25 метрів до пішохідного переходу, перед яким, до речі, ще й не було знака. Дорожній знак поставлений наступного дня. Міліцейське начальство стало зразу висувати версію про велику швидкість, з якою начебто їхав народний депутат. Проте для цього нема жодних підстав: елементарні розрахунки, відомі будь-якому водію, показують, що машина йшла зі швидкістю близько 80 кілометрів. До речі, знака обмеження швидкості в цьому селі також нема.

Як розповів В. Атрошенко, міліцейський начальник був пійманий на місці службового злочину: став черевиком підсувати фарбу з автомобіля ближче до переходу, щоб справцювала версія про порушення депутатом правил руху по пішохідному переходу. Та йому не повезло: біла ґрунтовка фарби залишила чіткий слід. Тоді міліціант став двома ногами на рештки фарби, а його підлеглий став переконувати, що це тут щось якось не тее, і теж возькатись черевиками по сліду від фарби. Не вдалося і йому затерти речові докази!

Часто кажуть: мовляв на міліцію тиснуть, вони люди хороші, от тільки команди їм дають погані. Хто тиснув у даній ситуації? Хто давав команду перешкоджати розслідуванню справи? І чи є тоді в них совість? І чи не за її відсутність дає Кучма генеральські погони?

На місце події прибув давній друг Л. Кучми, перший заступник міністра внутрішніх справ М. Манін. Наступного дня телевізія вже смакувала генеральською брехнею про перевищення швидкості народним депутатом із фракції «Наша Україна». Однак телевізія забула сказати, як та ж міліція обробляла дружину та сина загиблого – ви ж дивіться, це ж депутат від Ющенка! Та ті прийшли явно нетверезі, тож хтозна що й зрозуміли... До речі, 69-річний потерпілий перебігав дорогу до магазину... Про мертвих не говорять погано, але ж ніде правди діти... До того ж – якась легкова машина переїхала голову потерпілого, а зрозумівши, що сталося, – втекла. Але ту машину міліція не шукає...

Шкода будь-яке людське життя. Але ж не треба ради політичної вигоди аварію обставляти міліцейсько-політичною брехнею. Бо на ній далеко не заїдеш.

Владислав Атрошенко на прес-конференції висловив співчуття родині загиблого та надав фінансову допомогу на організацію похорону.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 39(571) від 24 вересня 2004 року

«Троянські» коні режиму?

Древні греки, яким не вдавалося здолати опір троянців, застосували військову хитрість: залишили великого дерев'яного коня перед брамою Трої, а самі зробили вигляд, що повертаються додому. Наївні троянці, щоб втягнути цей «дар» у місто, зруйнували браму. За що, як твердить міф, були жорстоко покарані спритними греками.

Те, що відбулося 22 вересня на засіданні територіальної виборчої комісії виборчого округу № 208 (м. Чернігів), примусило присутніх згадати про цей древній міф.

Судіть самі. Подання на членів дільничних виборчих комісій (ДВК) від 12-ти з 22-х кандидатів на пост Президента України (І. Душина, Д. Корчинського, О. Базилюка, Б. Бойка,

Р. Козака, В. Нечипорука, В. Волги, О. Ржавського, А. Чорновола, Ю. Збітнева, О. Яковенка, В. Кривобокова) виявилися оформленими приватним нотаріусом Київського міського округу Наталею Гончаренко з порушенням законодавства.

Ця нотаріус не здійснила дій щодо встановлення повноважень осіб, які підписали всі ці подання, а записи, що стосуються відомостей про цих осіб, було завірено не в друкованому вигляді. Самі ж ці подання, крім одного (І. Душина), внесено членами ТВК, які грубо порушили Закон, перебравши повноваження довірених осіб кандидатів на пост Президента України. Це А.В. Славець, І.П. Бондар, С.В. Мітасова, Л.Г. Бурковський, Н.В. Юрченко, Є.М. Семін, Т.Г. Дзюб, К.Л. Сапон, Г.В. Коломійчук, Д.А. Башинський, Н.В. Марущак.

Крім того, з'ясувалося, що довірена особа В. Волги по виборчому округу № 208 звернувся до голови ТВК з проханням надати йому копію подання «для роботи». А довірена особа О. Ржавського намагався подати ще одне подання на членів ДВК від свого імені. Це свідчить, що підбір членів ДВК від вищевказаних кандидатів здійснювався не в штабах цих кандидатів, посередньо органами. Ніхто з більш як 2400 внесених до подань своїх заявах не вказав номерів відповідної дільничної комісії, на участь у якій він дає згоду. Цим грубо порушено частину 7 статті 24 ЗУ «Про вибори Президента України».

Яку ж мету ставили перед собою організатори цієї обурюючої? Якщо хтось наївно вважає, що лише для «захоплення» більш як половини керівних посад у ДВК, то навіщо було допускати стільки грубих «помилочок»?

Можливо, хитрість полягає саме в тому, щоб примусити членів ТВК від цих кандидатів на пост Президента України взяти на себе відповідальність за ці порушення (так воно, до речі, і сталося під час голосування), а після завершення виборів не на користь режиму Кучми-Медведчука через суд визнати ці вибори недійсними саме через ці порушення?

З історії відомо, що злочинні режими перед своїм крахом свідомо здійснювали масові злочини перед людством, наприклад знищення євреїв у гітлерівській Німеччині, з метою зробити якомога більше людей заручниками свого режиму. Тож не варто повторювати трагічних помилок тих же міфологічних троянців, а діяти виключно відповідно до вимог Закону. А що думають про те десятки тисяч виборців, яких режим втягнув у брудні виборчі технології з формуванням ДВК?

Наш кор. (Сергій СОЛОМАХА – авт.)

«Сіверщина» № 39(571) від 24 вересня 2004 року

Просунуті технології в агітації і... чим це інколи закінчується

Першою незвичною для чернігівців шоу-зустрічню кандидата в президенти стала реакція на виступ Олександра Мороза на центральній – Красній площі – Чернігова. Тоді, ще в середині липня, кожна вдала фраза або голосування за резолюцію «зацвітали» малиновими прапорцями на площі. Створювалося враження, що тисячі чернігівців одноставно, раз і назавжди обрали собі «най..., най..., най...» Олександра Мороза.

І окрім нього немає нікого, хто б міг би з ним не те що позмагатися, а навіть стати. Рівних не було! Так полум'яно і одноставно злітали маленькі малинові прапорці з написом «За впевненість у завтрашньому дні. Олександр Мороз».

Пізніше, коли місто заповнили біг-борди «Тому що... надійний, лідер, патріот, справедливий...» чернігівці зрозуміли, що існує така сила, з якою не може змагатися ніхто. Потім – рядами і колонами у центрі Чернігова кроком рушили десятки сіті-лайтів. З них хороші люди кількома словами переконували городян і гостей, що ми живемо у найкращій земній країні, яку можна порівняти тільки з раєм небесним! Отоді-то чернігівці дійсно зрозуміли: хто в домі хазяїн чи господар, а може, й патрон чи якимось інше – як кому подобається.

Ліс прапорів...

Не менш ефектним став приїзд до Чернігова Віктора Ющенка 5 вересня. Сцена для його виступу, як дві краплі води нагадувала сцену акції «Молодь – проти! Молодь – за!», що відбулася днем раніше і ненав'язливо підказувала, що потрібно голосувати за «...надійного, лідера, патріота» і т.д.

Ющенківці підняли стільки прапорів, що заткнули за пояс «морозівців» не тільки кількістю, а й якістю. Вони частково приховували навіть свого кандидата під час виступу, а ще – частково закрили біг-борд свого головного супротивника. Створювалося враження, що Чернігів став помаранчевим, адже додалися ще й апельсинові кепки та футболки. Прапори «Так – Ющенко!» гордо майоріли на сотнях пластикових телескопічних вудилищ і переконували, що чернігівські рибалки будуть одностайні у своєму виборі. Однак, у цьому не був впевнений біг-борд, що незважаючи ні на що, дивився на це все і продовжував посміхатися.

...і море транспарантів

Біг-борд не здавався. Адже 24 вересня на акцію «Молодь – за мир! Молодь проти війни!» зібралось кілька тисяч студентів. І хоча вони не всі були «електорального» віку, однак завзято тримали транспаранти та надійні клейончасті гасла «Молодь – за Януковича!» Складалося враження, що всі вони одностайні у своєму виборі, принаймні так відповідали журналістам, хоча не могли пояснити, навіщо прийшли на багатотисячний мітинг. Кількість транспарантів вражала! Але недовго! Після мітингу, на якому студенти підтримали мир і виступили проти війни, вони забрали частину плакатів із собою додому. Певно подумали, що в господарстві гарні клейончасті плакати знадобляться.

Ноу-хау

Найновішим способом агітації просунутих студентів стали мобілки. У Чернігові цим займаються «молоді нашоукраїнці». Варто комусь ненароком дати номер свого мобільника, як уже наступного дня можеш одержати яку-небудь віршовану фразу на тему виборчих стосунків двох Вікторів. У кінці ж приписка: «Надішли це 5 друзям і після 31 жовтня тобі буде щастя!»

Єдине, що не викликає сумніву, що як би не закінчилися вибори, а кожен українець відчує себе щасливим. Одні будуть менш щасливі, маючи маленькі прапорці. Інші – щасливіші, живучи в найкращій країні. Треті, можливо, ходитимуть на риболовлю з новою телескопічною вудкою. Хтось матиме новий довгий транспарант, яким можна заслати весільний стіл...

Але найголовніше щастя полягатиме в тому, що **УСЕ НАРЕШТІ СКІНЧИЛОСЯ.**

Федір Куючок, www.polit.com.ua

27 вересня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/ukraine/180444.html>

У Чернігові відбулося чергове передвиборне «шоу вихідного дня»

Як повідомив сайт www.elections.cn.ua, концерт «Ми діти твої, Україно» на підтримку Віктора Януковича почався у неділю 26 вересня о 18.00 на Красній площі Чернігова. За всю історію виборів Чернігів ще не бачив такого сузір'я зірок естради. Українських виконавців представляли тільки Олена Степова та Микола Гнатюк, які і починали концерт. Далі виступали тільки російські виконавці, хоча і деякі народилися в Україні: Надежда Бабкіна, Діана Гурцкая, Валерій Меладзе (єдиний, хто співав під фонограму), Наташа Корольова, Лоліта Мілявська.

До речі, Лоліта дуже гарно заводила чернігівську публіку. Вона виконала пісню українською мовою та зробила компліменти Чернігову як батьківщині Солов'я-розбійника та «сексуальному» спецпідрозділу міліції «Сокіл». Закінчували концерт розбишаки «Отпетіе мошиннікі».

Чернігівці були дещо здивовані тим, що наприкінці не було вже традиційного для таких заходів салюту.

До речі, тим самим чернігівці «були здивовані» і після концерту на підтримку Віктора Ющенка 5 вересня. А взагалі, життя перед виборами стало нагадувати суцільне свято. Схожі заходи, сцена, публіка... От тільки портрети над «сузір'ям» постійно змінюються. Іноді таке відчуття, що ти потрапив на чарівний острів Гаїті в епіцентр магічного ритуалу і при тому на тебе дивляться холодні очі «піддослідних», які зійшлися на звуки «бубна місцевого шамана».

28 вересня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180449.html>

Візьми Закон – йди до ДВК

Увечері 27 вересня Чернігівський міськвиконком нагадував кіношний Смольний часів жовтня 1917 року. Хіба що не було матросів, солдатів... і вождя. Декілька сотень щойно призначених ТВК голів дільничних виборчих комісій (ДВК), їх заступників та секретарів намагалися добитися від керівників територіальної виборчої комісії № 208, яким чином без списків членів ДВК, адрес і телефонів можливо зібрати не пізніше 28 вересня дільничні виборчі комісії, до складу яких входить більше ніж 40 членів.

Революційна ситуація була знята лише після заяви одного з членів ТВК про те, що мінімум 26 членів у кожній ДВК (по 2 від 13 кандидатів на пост Президента України) підібрані працівниками райвиконкомів, тож вони й забезпечать їхню явку на засідання ДВК. Залишається знайти ще лише по 3 – 4 представники від опозиції, і кворум буде забезпечено. Авжеж!

До речі, керівний склад у 20 ДВК у м. Чернігові сформовано виключно із представників провладної команди кандидатів на пост Президента України на чолі з прем'єром, які працюють у тій же установі, де розташована ДВК.

Отже, виборчий процес вступив у завершальну фазу. З 28 вересня почали діяти ДВК. На Чернігівщині повинні запрацювати 1079 ДВК. Найбільше – в Чернігові (105). Козелецькому, Чернігівському районах – по 81, найменше – у Варвинському, Куликівському районах – по 18.

Це декілька десятків тисяч, в основному – працівників бюджетної сфери (вчителів, медиків, культпрацівників) та пенсіонерів, у т. ч. і колишніх посадових та службових осіб державної влади та органів місцевого самоврядування.

На виборчі комісії Законом покладена відповідальність за організацію підготовки, проведення виборів та однакове дотримання законодавства України щодо виборів Президента України.

Не виключено, що саме на «своїх людей» у виборчих комісіях режим покладає останню надію на своє збереження – зрив виборів.

Як не згадати історію? У жовтні 1917 року, за два тижні до виборів в «Учредительное собрание», комуно-більшовики здійснили революційний переворот, мотивуючи тим, що буржуазний Тимчасовий уряд сформував виборчі комісії та списки виборців. Тож фальсифікація результатів виборів на користь влади – неминуча.

Чим це закінчилося, добре відомо. Увечері 27 вересня 2004 року «вождь» у міськвиконкомі так і не з'явився. Поки... І, мабуть, не з'явиться, якщо ті, хто вщерть заповнили залу міськвиконкому, як і ті, хто лишився вдома, будуть керуватися на виборах Законом, а не «поняттями».

Наш кор. (Сергій СОЛОМАХА – авт.)
«Сіверщина» № 40(572) від 1 жовтня 2004 року

І знову влада порушує закон

У статті 3 Закону України «Про вибори Президента України» говориться: громадяни України беруть участь у виборах на рівних засадах; рівність прав і можливостей... забезпечується: забороною привілеїв чи обмежень кандидатів на пост Президента України; забороною втручання органів державної влади і місцевого самоврядування у виборчий процес тощо.

А що насправді? Керівники ряду талалаївських районних організацій політичних партій вказали у своїй заяві на грубі порушення закону, направили відповідну телеграму на адресу Центральної виборчої комісії. До речі, відповідальний у ЦВК за зв'язок з адресантами Б. Райковський у телефонній розмові зазначив, що подібних повідомлень з місць до ЦВК іде безперервний потік.

Та повернемося до нашого випадку. У сільради району (знову ж таки в порушення чинного законодавства) надійшов список... кандидатів на пост Президента України від яких слід формувати склад дільничних виборчих комісій з жорсткою вимогою знайти таких людей. Заяви для роботи в ДВК від провладних кандидатів часто змушували писати під загрозою чи шантажуючи людей.

Хто ж ці привілейовані кандидати, членів дільничних комісій від яких мають шукати працівники сільради? Ось вони (подаємо перелік відповідно до оригіналу): Янукович, Ржавський, Базилюк, Яковенко, Бойко, Козак, Чорновіл, Душин, Збітнєв, Волга, Корчинський, Нечипорук, Кривобоков. Ось така вийшла чортова дюжина.

Запам'ятайте ці прізвища. На них працює влада. Дюжина з них вочевидь – технологічні кандидати, а єдиний справжній – Віктор Янукович.

Що хоче влада? Можемо лише здогадуватися. 13 кандидатів матимуть по дві людини в кожній дільничній комісії. Це по 26 на дільницю. У районі – 28 дільниць. Отже, сподівається влада, вже на район – 728 голосів. Не за «спасибі», звичайно ж.

Але такий сценарій не пройде! Виборець уже зовсім не той, яким він був два, тим більше – п'ять років тому. Під час зустрічі в Чернігові 5 вересня ц. р. Віктор Ющенко про подібні речі говорив: дають – беріть. Бо то ж ваші гроші, вкрадені владою. Але голосуйте так, як підказує серце і совість. Бо великий гріх продавати за подачку, якою б вона не була, своє майбутнє і майбутнє своїх дітей.

Наше майбутнє – у наших руках. І тільки від нас залежить, як ми будемо жити після 31 жовтня: у зоні, в яку може перетворитися Україна, чи у справедливій і європейській державі.

Треба все зважити і тільки після цього зробити остаточний вибір. Безпомилковий. Бо занадто багато покладено на ваги наступних виборів.

Хай цей рік для всіх нас стане переломним. Переломним у новітній історії незалежної України.

«Сіверщина» № 40(572) від 1 жовтня 2004 року

«На війні, як на війні...»

Штрихи до виборчої кампанії на Чернігівщині

Кандидатський мінімум

Вісім кандидатів із 24 публічно відвідали Чернігівщину від початку виборчої кампанії. Основні фігури передвиборчих перегонів Віктори – Ющенко і Янукович – упродовж тижня відміtilись в обласному центрі і області. Їхні зустрічі з електоратом – абсолютно різні за завданнями, як і методи завоювання авторитету.

Ющенківці – влаштували шоу з прапорами, концертом і намаганням зібрати якомога більше людей на центральній площі Чернігова. Більше години Віктор Ющенко спілкувався

зі сцени з чернігівцями, відповідав на запитання і постійно намагався підкреслити та в гумористичному тоні натякнути, що він живе не за «поняттями» і не має ніякого відношення до тих місць, де носять смугастий одяг. Ющенко намагався бути емоційним трибуном усього електорату.

Зустріч Прем'єр-міністра Віктора Януковича з міським електоратом виглядала зовсім по-іншому.

По-перше, уже о 9 годині ранку, в суботу, коли опозиція ще спала після нічного розмалювання міста гаслами типу «Ленін – за Януковича!», на центральній площі обласного центру кандидата зустрівся весь адміністративний апарат або «актив області». Щоб на побачення не пройшли ніякі провокації і провокатори та зайвий електорат, уже за квартал до площі чергували чоловіки у цивільному і «обмацували» поглядами всіх підозрілих.

Прем'єр в обласному театрі виступив перед активом і цю зустріч мала змогу широко побачити завдяки обласному телебаченню в новинах уся Чернігівщина. Всеукраїнські телеканали теж підставили своє плече Віктору Януковичу. А перебування Януковича на батьківщині Олександра Довженка в Сосниці запам'ятали не лише кінематографісти, а й тисяча простих сосничан, з якими прем'єр спілкувався «на короткій нозі».

Перебування ж у Чернігові Віктора Ющенка побачили, крім більше 20 тисяч на площі, тільки глядачі «5 каналу». Правда, про те, як Петро Порошенко мало не з кулаками намагав зняти якесь антиющенківське гасло – бачила вся область. А потім телеглядачі мали змогу спостерігати, як після спілкування з якоюсь рукою Ющенка – тобто Порошенком – нещасний міліціонер лежав у лікарні.

А ось кандидати у президенти Мороз, Симоненко, Бойко, Вітренко, Ржавський, Збітнев, мабуть, не заслужили права, щоб їхні візити до Чернігова показали у новинах. Але свій кандидат-мінімум вони здали – перед населенням області засвітилися. Більше тисячі зібрали на мітинг тільки Мороз, Симоненко і Вітренко. Бойко, Збітнев і Ржавський поспілкувалися, в основному, з журналістами і перехожими, що не вилилось у масову інформаційну кампанію.

Неоголошена війна

В одному із чернігівських штабів іменитого кандидата, який публічно демонструє прихильність до свого не менш іменитого колеги, висів календар із написом «До поразки (такого-то) залишилося 44 дні». Там було вписано прізвище аж ніяк не Януковича, а іншого кандидата – «брата» по опозиції.

Це було б смішно, якби ці імениті кандидати публічно не домовилися про чесні, прозорі, цнотливі вибори та ще й не підписали відповідну заяву та не розтрубили її в усіх ЗМІ, а не лише в контрольованих ними.

Втім, нічого дивного в цьому не було, адже ще взимку 2004 року, коли київські політики (нині імениті кандидати) домовлялися про співробітництво, їхні партійні осередки на Чернігівщині, зокрема, вишукували і накопичували «компромат» для того, щоб «вилити помиї» під час президентської кампанії.

Жорстка конкуренція між собою кандидатів від опозиції, яку особливо помітно на регіональному рівні, може знову, вкотре в Україні, поставити під сумнів перемогу бодай одного з них на цих виборах. А, можливо, вони думають не про спільну справу «порятунку України», як говорять, а тільки про «трон»?

Робота і показуха

Найбільш активними у вересні безумовно були штаби Януковича, Ющенка, Мороза та Симоненка. Правда, команда останнього веде «приховану роботу» – тобто кампанію від дверей до дверей, яка зазвичай не така помітна для ЗМІ.

Чернігівщину непогано «відутюжили» відомі підписанти за Віктора Януковича – экс-мер Донецька Володимир Рибак, президент аналітичного центру «Академія» Олександра Кужель, освітянка-нардеп Тамара Прошкуратова та інші.

З боку Ющенка не менш відомі особи, як наприклад Володимир Яворівський і інші V.I.P. – персони теж гав в області не ловили, а розповідали, хто є хто в нинішній президентській кампанії.

Соціалісти Мороза, якими в області керує невтомний вигадник та фантазер нардеп Микола Рудьковський, теж «ставили на вуха» цілі райони області в основному силами свого лідера та місцевих рядових активістів.

Штаби цих трьох кандидатів проводять найбільшу поклейку листівок та розповсюдження друкованої продукції, а також працюють з виносними щитами та наметами.

Трохи з відривом від лідерів дріботять симоненківці та вітренківці, які забезпечують поклейку листівок у найбільш видних місцях крупних населених пунктів.

А ось кілька десятків листівок Бойка можна було побачити лише під час його візиту до Чернігова, та ще один раз – певно, пішли у «підпілля».

Великі і яскраві плакати Збітнева, які чернігівці переплутали з гастрольними афішами чи то співака, чи то актора, повисіли пару днів на парканах будівельних майданчиків у центрі Чернігова по маршруту руху збітневського авто обласним центром. Показушна роздача листівок, тобто PR-акція цього кандидата відбулася кілька хвилин і то – біля приміщення, де він давав прес-конференцію журналістам.

Можливо, правду кажуть у якійсь мудрій книзі, що по трудах їхніх воздасться.

«Дурдом під назвою ДВК»?

Чернігівці, які уже мають досвід участі у виборах і роботі виборчих комісій, очікують виборів, як небезпечної стихії – потопу чи землетрусу. Одна тільки публікація списків дільничних виборчих комісій довела, що в країні під час виборів запущений такий механізм, яким керувати практично неможливо. Списки ДВК Чернігова опубліковані з кількадечним запізненням, адже це питання виявилось настільки складним технічно, що важко навіть уявити.

Варто лише зазначити, що списки членів 105-и ДВК зайняли 16 сторінок газети формату А-3 та ще й 6-им шрифтом, які необхідно читати з лупою.

У партійній приналежності, а тим більше у симпатіях до кандидатів у президенти, членів ДВК сам чорт ногу зламає. Адже можна побачити, як симпатики одного кандидата представляють інтереси його опонента. І до того ж багато членів ДВК тільки з газет незабаром дізнаються (після того, як знайде терпіння і гарні окуляри прочитати дрібний шрифт), що вони, виявляється, будуть стояти на охороні прозорості мутно організованого виборчого процесу та й за того кандидата, якого в очі не бачили і ніколи не чули про нього.

Що буде відбуватися в день виборів – можна тільки здогадуватися. Принаймні на виборчих дільницях, певно, збиратиметься стільки людей, включаючи спостерігачів, що голосувальникам місця там може і не вистачити. Тому вибори-2002 з величезними чергами біля дільниць можуть здатися лише квіточками.

Федір Куючок, www.polit.com.ua

5 жовтня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/ukraine/180482.html>

Чернігівська міліція затримала двох «ПОРАшників»

Як повідомив політтехнічний сайт «Майдан», «близько 12 ночі в Чернігові було затримано двох активістів громадянської кампанії «ПОРА!» Олександра Ломака та Тетяну (Пекур – авт.). Затримання проводили міліціонери Строкін та Барабаш. Після перевезення з міського управління до Деснянського райвідділку та кількох годин утримання у ньому активістів відпустили. Попередньо вилучивши 71 наклейку. Міліціонери пообіцяли не забувати про активістів кампанії «ПОРА!» і довести справу до штрафу».

Якого змісту були наклейки і на які місця їх намагалися приліпити посеред ночі молоді «активісти», наразі не повідомляється. Слід зазначити, що попередню інформацію Майдану стосовно оригінальних музичних привітань Президента на місцевих ФМ-радіостанціях нам не підтвердили.

Ми утримаємося від оцінок виконаної на досить пристойному поліграфічному рівні продукції «ПОРА», яку в обласному центрі можна зазвичай побачити на непристосованих для цього місцях, а також на плакатних обличчях інших кандидатів. Її можна порівняти хіба що із тиражем антиющенківських карикатур, знайдених днями у київських павільйонах ВДНГ.
«Високий Вал»

***P.S. Чистая правда со временем восторжествует,
если проделает то же, что явная ложь...***

В. Высоцкий

7 жовтня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180498.html>

31 жовтня. Так!

50% + один голос

Обраним у день виборів Президентом України вважається кандидат, що одержав на виборах більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. З кожним днем, що наближає час виборів, усе менше й менше тих, хто має сумнів, що ім'я наступного Президента України – Віктор і це колишній прем'єр-міністр.

До 23 жовтня включно кожен виборець згідно із Законом повинен особисто отримати запрошення на участь у виборах, в якому має бути вказано час і місце голосування та роз'яснено його права. Здійснити це повинні дільничні виборчі комісії (ДВК) шляхом направлення (вручення) запрошень. У разі відсутності такого іменного запрошення чи виявлення в ньому помилок у прізвищі, імені, по батькові чи місці проживання (за паспортом) кожен свідомий виборець повинен негайно звернутися до ДВК. Якщо він цього не зробить до 30 жовтня включно, то в день виборів 31 жовтня, щоб проголосувати йому без проблем, доведеться шукати правди або у місцевому районному суді, або у територіальній виборчій комісії (ТБК). Закон забороняє внесення змін до списку виборців за скаргами виборців самій ДВК у день голосування.

І ні в якому разі не продавайте свій голос. Вже сьогодні під виглядом попереднього голосування спритні ділки скуповують відкріпні посвідчення, незаконно видані окремими членами ДВК на виборців, які за 15-20 гривень погодились не йти 31 жовтня на вибори.

Отже, саме вашого голосу може не вистачити, щоб вибори відбулися в один тур 31 жовтня. Навіщо давати можливість режиму Кучми-Медведчука грабувати український народ ще кілька місяців?

Варто врахувати і економію бюджетних коштів (наших з вами коштів) у разі обрання Президента України вже 31 жовтня.

Судить самі. Тільки оплата роботи 20 членів ДВК (а їх тільки у м. Чернігові на кожній ДВК у середньому 40, при мінімальній потребі за законом – 12) у день виборів і у день підрахунку голосів виборців на 105-и виборчих дільницях становить більше 65 000 грн.

Тож чи є глузд витратити кошти на задоволення амбіцій політикам, які беруть участь у виборах або з метою «розкрутки» на вибори-2006, або виконують замовлення з обливання брудом лідера перегонів? Щоб зупинити цей глум над українцями вже 31 жовтня, на жаль, може не вистачити одного голосу – вашого голосу.

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 41(573) від 8 жовтня 2004 року

Володимир Сорока: «Ющенко Мороз не зупинить!»

На минулих парламентських виборах блок Віктора Ющенка «Наша Україна» набрав на Бахмаччині 29% голосів виборців, а Соціалістична партія – 26%. «Якою очікується ситуація 31 жовтня?» – поцікавився я у вчителя, керівника Бахмачького районного штабу Віктора Ющенка Володимира СОРОКИ.

– Думаємо, що Ющенко набере значно більше голосів, ніж Мороз. Принаймні опитування вчителів показало: Ющенко перемагає лідера соціалістів, не кажучи вже про Януковича. Звісно інтелігенція – не основний учасник виборів. Але і селяни та городяни все більше схиляються до Ющенко.

Цьому сприяє і ситуація в нашому районі. Скажімо, найкрупніше наше підприємство «Полімермаш», за словами голови районної державної адміністрації, перебуває у стані санації. Це слово означає оздоровлення. Так ось таке «оздоровлення» затягнулося і більше схоже на хворобу: багатомісячна заборгованість з виплати зарплати, продаж станків у Тамбов за ціною, трохи вищою за ціну чорного металу, люди ходять на роботу без перспективи. Хто, крім Ющенко, зможе налагодити економічний механізм країни так, щоб працював «Полімермаш»? Успішність уряду Ющенко – очевидна, за що його і зняв Кучма. Ні Янукович, за влади якого ростуть ціни, як гриби, ні Мороз, який вже керував Верховною Радою і ніколи не займався реальною економікою, не зможуть запустити в дію економічний механізм держави.

Ця влада не може вирішити навіть невеликі проблеми. Так наша районна організація Української народної партії домоглася, щоб до села Красного ходив автобус. Але невдовзі його відмінили – мовляв, невігідно. У результаті, скажімо, учитель історії школи в Красному Олександр Домашенко мусить із Бахмача їхати в Конотоп і там пересідати на транспорт, що йде до Красного. З Конотопа до Красного пускати транспорт вигідно (і податки туди віддавати!), а з Бахмача – ні.

Не викликає довір'я і довірена особа О. Мороза – колишній голова сільськогосподарського підприємства Олександр Ткаченко, брат якого є головою районної організації СДПУ(о). Сам же Олександр Іванович відомий у Бахмачі ще й негарною ситуацією зі службовою квартирою, і придбаний при допомозі Мороза автомобіль не сприяє його авторитету. Всі в Бахмачі знають, що партія Мороза викупила під офіс квартиру по вулиці Жовтневій – звідки гроші в партії, яка клянеться у своїй бідності»?! Тому ми з розумінням сприйняли слова Ющенко про «підтанцьовки» Мороза у Медведчука. До речі, «Сільські вісті», передплачені багатьом жителям Бахмаччини безкоштовно (але ж хтось за газету заплатив!), останнім часом огидно читати – вони пишуть про Ющенко так, як і кучмині та медведчукові газети.

– **Як сприймаються в районі газети, що пишуть добре про Ющенко?**

– Їх дуже не вистачає. Те, що ми можемо роздати, – вмить розбирається. Люди хочуть читати правду!

Питав Василь ЧЕПУРНИЙ

*«Сіверщина». Спецвипуск. Бахмач, Борзна.
Жовтень 2004 року. (тираж – 5000 прим.)*

Тому що... рейтингник

Відомо, що гвалтівник – це той, хто гвалтує, зневолює силою до статевому акту (сексу), що є найганебнішим проявом насильства над волею у цивілізованих країнах. Але в нашій мові ще немає влучного слова, яким можна було б назвати того, хто гвалтує волю виборців. Хіба що після цих президентських перегонів такого статусу набуде слово «рейтинг» кандидатів на пост Президента України.

Яких тільки маніпуляцій не робили продажні політтехнологи і провладні ЗМІ, щоб до 16 жовтня (а це згідно з Законом день, з якого припиняється поширення інформації про результати опитування громадської думки щодо кандидатів на пост президента України), щоб вивести «єдиного» кандидата від влади у переможці «народної» довіри за рейтингом опитування громадської думки. Але це – дрібниці порівняно з тим, що коїть цей «рейтингник» зі своїми підлеглими. У державних установах, органах місцевого самоврядування, бюджетних установах і не тільки там набирає обертів тотальне опитування «громадської»

думки. На список беруться усі підлеглі та члени їхніх родин, де вони працюють, де розміщена їхня виборча дільниця. Для них зверху під підпис встановлюється час голосування і вибір кандидата. Безумовно, ніхто не ризикує – усі як один беруть зобов'язання проголосувати за «рейтингника» – лідера оголошених по газето-, теле-, радіомовленню результатів опитування громадської думки.

Скільки ж мільйонів підписів будуть збирати згвалтовані підлеглі? Може, стільки, щоб оголосити «рейтингника» Президентом України і як доказ представити не протоколи підсумків таємного голосування виборців, а ці списки згвалтованих і «опущених». Хіба сильний Президент – це нахабний «пахан»-гвалтівник людської волі, яким лякають дітей, а не лідер народної підтримки і довіри?

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 42(575) від 15 жовтня 2004 року

Затриманому активісту «ПОРА» Олександрові Коваленку «шиють» збут фальшивих грошей

Затриманому 18 жовтня у Чернігові активісту кампанії «ПОРА!», студенту Чернігівського педагогічного університету Олександрові Коваленку інкримінували збут фальшивих грошей у одному з місцевих барів. Звідки взялися гроші, які знайшли у хлопця при обшуку (у кількості 40 грн), не знає ніхто. Також нібито знайшлося декілька людей, які начебто написали до міліції заяви, що він розраховувався з ними фальшивими купюрами.

Зараз Олександр знаходиться у СІЗО, де згідно з законом його можуть протримати протягом 72 годин. Як повідомив «Високому Валу» вночі Андрій Глухенький, з міліцією активно спілкуються адвокати, народний депутат В. Атрошенко, правозахисники, міжнародний спостерігач і заступник директора IRI (Міжнародний республіканський інститут, США) Брайєн Меффорд.

Затриманого у Ніжині Олександра Турчина протримали близько 6 годин і відпустили.

На сьогодні запланована прес-конференція за участю усіх постраждалих, міжнародних спостерігачів і народних депутатів.

«Високий Вал» слідкуватиме за перебігом подій.

«Високий Вал»

19 жовтня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180535.html>

Студенти Чернігова підтримують своїх арештованих колег

Сьогодні Громадянський рух «Чиста Україна» провів у Чернігові акцію протесту проти політичних репресій та на підтримку арештованих міліцією студентів.

Акція розпочалась в 12:00 під стінами Педагогічного університету, а завершилась під стінами міського управління міліції.

У результаті 80 студентів добились того, що міліція прийняла від них звернення і дозволила передати арештованим передачу.

Завтра «Чиста Україна» і «Студентська хвиля» мають намір оголосити загальночернігівський страйк студентів на підтримку політичних в'язнів сучасної України.

Не будь байдужим – приєднуйся!

www.maidan.org.ua

20 жовтня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180543.html>

Так! Доживемо до понеділка

За законом передвиборна агітація закінчується о 24 годині останньої п'ятниці перед днем виборів. Тобто 29 жовтня о 24 годині з вулиць і площ міст, селищ, сіл повинні зникнути агітаційні стенди, з бігбордів позивають «морди» кандидатів і тих, хто за них агітує, зі стовпів та парканів поздирають листівки. Навіть посадові і службові особи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування нарешті, можливо, припинять незаконну передвиборну агітацію за свого патрона. Авжеж!

А наступного дня – у суботу – кожен виборець, який не встиг переконатися в тому, що він є у списках виборців і досі не отримав запрошення на вибори, візьме свій паспорт і заскочить до своєї дільничної виборчої комісії (ДВК), на всяк випадок, щоб не мати проблем 31 жовтня. Для чого? Та щоб не жалкувати в понеділок, 1 листопада, що саме його голосу не вистачило для того, щоб виборчий «беспредел» нарешті закінчився.

Про цей «беспредел», мабуть, думала більша частина працівників органів державної влади, місцевого самоврядування, бюджетних установ та підприємств, яких мобілізувала влада у робочий час минулого понеділка, 18 жовтня, на мітингах-зустрічах з прем'єром-кандидатом на пост Президента України у Бобровицькій, Ніжинській зонах області та Чернігові. До речі, ніжинців примусили навіть проходити через рамку металошукача, перед тим, як вишикувати їх на футбольному полі місцевого стадіону. У Чернігові перевдягнені у цивільне працівники силових структур широкою дугою через усю Красну площу відгородили сцену від юрб чернігівців. Мабуть, для того, щоб не те що яйце, звук ледь міг долетіти до вух Прем'єра.

Ентузіазму учасників цих агітаційних заходів геть не відчувалося. На концерт майже ніхто з них не залишався.

Сам кандидат-прем'єр здавався втомленим і, як завжди, небагатослівним. Можливо, вкотре не спав уночі, вирішуючи державні проблеми? У нього, з його ж слів, «увійшло в звичку з давніх пір і по сьогодні: якщо... треба прийняти одне рішення, а в голові – калейдоскоп думок крутиться, то я можу тоді не спати навіть тижнями. День не сплю, другий, п'ятий, доки у мене калейдоскоп крутиться і я не зачепився за рішення, не розкрутив його, не побачив результатів, не прорахував його, я не сплю – такий я вже... А переспши із проблемою, тоді вже й вирішуєш», (див. стор. 91 В. Чемерис «Загадка В. Януковича», тираж – 1 200 000). Тож чи варто дійсно мучити Прем'єра щодо другого туру? Краще поставити крапку 31 жовтня і з понеділка, 1 листопада, почати відлік нового часу в Україні, часу, коли кожен виконує свої функції і обов'язки, міліція ловить злочинців, а не, як колись царська «охранка», затримує безпідставно активістів молодіжних організацій напередодні приїзду «Я.», чиновники виконують не вказівки, а норми Закону, а Президент є гарантом Конституції, а не дахом для «братви».

Чекати залишилося недовго... до понеділка. Якого? Це залежить від вибору кожного громадянина України 31 жовтня 2004 року.

Наш кор. (Сергій СОЛОМАХА – авт.)

«Сіверщина» № 43(576) від 22 жовтня 2004 року

(Закінчення. Початок публікації – в №№ 12, 16, 20, 24, 34)

Погляд

Табу ХХ століття

«Євреї, як ми знаємо, живуть у найближчому зв'язку з українським народом. Це навіть не сусіди, як здебільшого інші народи, а одна із складових частин людності на самій же такій українській землі».

(див. «Єврейська справа на Україні» С. Єфремова).

Так вважав відомий український літературознавець і культуролог Сергій Єфремов ще на початку ХХ століття. У той же час досі тривають суперечки про те, чи існували (існують) українські євреї на кшталт польських, литовських, румунських, угорських, російських. Адже, заперечує дехто, українські землі століттями були під Польщею або Росією. І, на їхню думку, не може бути й мови про окремих українських євреїв, бо вони лише «прислужували» полякам чи росіянам. Чи багато ми знаємо про українських євреїв?

Чи відомо багатьом про те, що, наприклад, одним із засновників сучасної ідишської літератури був хасидський цадик Нахман із Брацлава, а більшістю читачів на ідиш були мешканці шевченківського краю?

І чи багато відомо українцям про протистояння народної релігії (хасидизму) та секулярного просвітництва (Гаскалі) на українських землях? Хіба що дехто чув про щорічні багатотисячні осінні вояжі на єврейський Новий рік до Умані до могили духовного наставника хасидів ребе Нахмана його прихильників з усього світу, у 2004 році їх приїхало до Умані близько 11 тисяч. Зверніть увагу! Чи випадково, що до місця народження генія українського народу Тараса Шевченка від Умані – всього близько 100 кілометрів. До Чернечої гори біля Канева, де поховано Кобзаря, – ще 40 кілометрів. Разом відстань – як від Києва до Чернігова.

Тож чи достатньо вивчено взаємовплив двох народів на формування їхніх світоглядів?

Для С. Єфремова сумнівів щодо існування українських євреїв не було. Як не було для нього дивом і те, що, наприклад, у тому ж Богуславі (за 40 кілометрів від батьківщини Т. Шевченка) у 1901 році проживало іудеїв – 15268 душ, православних (у т. ч. українців) – 13362, штундистів – 126, католиків – 18.

Без сумніву, значна кількість українських євреїв орієнтувалася на хасидизм, який зберігав досить тісний зв'язок із простим народом і який використовував у мові переважно ідиш. Водночас прихильники Гаскалі (просвітництва) були, як правило, багаті й освічені євреї, які орієнтувалися на іврит, а ще більше – на російську мову й освіту, та співпрацювали з російським урядом. Отже, вважали ідиш шкідливим простолюдним «жаргоном».

Таким чином, на початку ХХ століття на українських теренах існували, щонайменше, дві впливові течії у ставленні до мовної проблеми серед українських євреїв. Це – симпатичні хасидизму, прихильники народництва, які були тісно пов'язані з ремісництвом і навіть із землеробством, зайняті продуктивною працею й торгівлею. Вони, як правило, спілкувалися на ідиш. Друга течія – прихильники Гаскалі (просвітництва), які наполягали на вивченні як івриту, так і (особливо) російської мови, а також були лояльні й віддані Російській державі.

Яка течія взяла гору – добре відомо. У державі Ізраїль державною мовою є іврит. Тож без зняття табу з відомостей про співпрацю НКВС і КДБ керівниками з впливових єврейських організацій годі шукати (відроджувати) залишки культури українських євреїв, особливо на мові ідиш, в Україні.

Яку страшну ціну заплатили імперському Молоху обидва бездержавні на початку ХХ століття народи, духовне відродження яких почалося на одній землі, щоб створити власні національні держави?

Скільки поколінь українців і євреїв (до речі, конкуруючих між собою) перетворила у «гвинтики» тоталітарна соціал-комуністична імперія? Мабуть, саме від цих «гвинтиків» та їхніх нащадків і досі поширюються міфи про «українців-погромників» або «жидів-енкаведистів». Саме ці «гвинтики», породжені ідеями Леніна-Сталіна, знищували не тільки мільйони і мільйони безвинних людей всіх національностей, а й один одного, щоб отримати собі і своїм родичам посади, привілеї в останній у ХХ столітті імперії. Себе вони називали «советским» народом, а не українцями чи євреями.

Сьогодні їхні нащадки з тим же «комсомольським» завзяттям створюють міфи про братні слов'янські народи (чомусь тільки росіян, білорусів та українців) і єдиний православний світ. Тим, хто вважає себе українцем або євреєм, треба, мабуть, відкинути існуюче табу не тільки на «темні», але й «світлі» плями в історії стосунків наших народів. І не соромитись показати світу взаємовплив культур двох наших народів, який дав стільки видатних досягнень світового рівня. Сьогодні це вкрай актуально, бо декому дуже хочеться посварити наші народи, щоб і далі у ХХІ столітті вербувати «гвинтики» для порятунку агонізуючої московської імперії під назвою чи то СНД, чи то ЄЕП, чи то союз братніх слов'янських народів.

Невже ХХ століття нас нічому не навчило? Імперії тримаються доти, поки в них є бездержавні, пригнічені народи. Тож імперські «гвинтики» почувають себе впевнено і комфортно, тому що їм здається, що вони вищі, розумніші за так званих «чурок». Шкода, що вони не помічають (або не хочуть помічати) того, що самі є «чурками» для будь-кого, хто ближче до тіла царя-батюшки, генсека чи президента.

У колишній Радянській Армії був навіть анекдот про сержанта-узбека і рядового-українця. Сержант звертається за столом до рядового: «Подай сол!» Рядовий-українець: «Ось сіль, товаришу сержанте!» Сержант у відповідь обурено: «Не сіль, а сол, чурка нерусская!»

Не дивно, що закономірним було використання будівничими соціал-комуністичної московської імперії на початковому етапі євреїв проти українців та інших народів, а потім навпаки.

Судить самі. За даними, наведеними в газеті «Сіверщина» (№ 38 від 17.09.2004 р.) В. Шкварчуком, у 1936 році серед найвищого керівництва внутрішніх органів СРСР було: 43 євреї, 33 росіянина, 9 латишів, 6 українців, 5 поляків, 4 грузини, 2 білоруси, 2 німці, 1 вірменин і 1 азербайджанець. Після того, як когось розстріляли, хтось «вмер під час слідства» чи в таборі, у 1941 році: росіян – 118, українців – 28, грузинів – 12, євреїв – 10, білорусів – 4, вірменів – 2, латишів – 1.

Чи не нагадує «перестройка» М. Горбачова чергове «очищення» Московського Кремля – цього разу від тих, хто мав українське або інше не московське коріння? А небачений «успіх» верок сердючок українського походження та діячів культури на кшталт поплавських є не чим іншим, як намаганням формування у росіян та «советских» почуття зверхності чи не до останніх «чурок» імперії – «хохлів», українців за походженням.

До речі, українські селяни, за свідченням етнографа Тадея Рильського, батька Максима Рильського, на початку ХХ століття поважали євреїв за вірність і відданість їхній давній релігії, за їхню солідарність.

За що у путінській Росії можуть сьогодні поважати тих, хто вважає себе «хохлою»? Чому українські євреї не бажають, щоб їх називали «жидами» (хоча у ХІХ столітті це був чи не найуживаніший у літературі термін), а мільйони українців й досі почувають себе комфортно «хохлами»? Вважаю, що на ці питання не повинно бути накладено табу для громадян України у ХХІ столітті. Тож, поки не пізно, вивчаймо ретельно досвід і досягнення однієї «з складових частин людності на самій же такій українській землі».

Сергій СОЛОМАХА,
член Національної спілки журналістів України
«Сіверщина» № 43(576) від 22 жовтня 2004 року

Чернігівська міліція служить бандитам?

18 жовтня під час візиту Прем'єр-міністра В. Януковича до Чернігівської області відбулися масові незаконні затримання членів Української народної партії працівниками міліції.

Членів УНП, в основному студентів (серед яких були і дівчата), міліціонери, часто навіть не пред'являючи посвідчень, затримували на вулиці і у брутальний спосіб тягли до відділів міліції. Там їм пояснювали, що вони затримані за підозрами – хто в зґвалтуванні, хто в пограбуванні. За дивним збігом обставин усі «гвалтівники», «грабіжники» та «фальшивомонетники» є членами Української народної партії та Української народної молоді. Всього протягом кількох годин було затримано 14 осіб у Чернігові та Ніжині. Серед затриманих – депутат Новозаводської районної ради, голова обласної організації УНМ Андрій Глухенький, довірена особа кандидата в Президенти, помічник-консультант народного депутата України Олексій Пій, члени УНП Олександр Ломако, Тетяна Пекур, Олександр Ясенчук, Віталій Назаренко, Роман Назаренко, Лідія Лещинська, Юрій Колівошко, заступник голови Ніжинської міської організації УНП, викладач Ніжинського університету Олександр Турчин. Координував проведення цієї брутальної операції перший заступник начальника обласної міліції Іван Кочубей.

Громадян України, порушуючи їхні конституційні права, тримали у відділах карного розшуку до тих пір, поки кандидат В. Янукович не виїхав з Чернігова. Після цього нахабно у

гуртожитку було затримано члена УНМ, студента педуніверситету Олександра Коваленка. При обшуку йому підкинули фальшиві гроші. За статтею Кримінального кодексу порушена справа. Відразу після затримання студента біля міського відділення міліції зібралося з півсотні молодих людей у супроводі міжнародного спостерігача, адвоката, народного депутата України Владислава Атрошенка та голови обласної організації Української народної партії Володимира Ступака з вимогами припинити політичну провокацію. Зараз Олександра затримано на 72 години для з'ясування обставин справи.

20 жовтня працівники міліції і підкинули, а потім, провівши обшук, знайшли у квартирі, де проживає член УНП Олександр Ломако, фальшиві гроші та речі, схожі на вибухівку. Його затримано і доставлено в міліцію. Того ж дня працівники міліції нахабно вривалися до більшості кімнат гуртожитку історичного факультету Чернігівського університету, проводили обшуки та затримували студентів.

Коментує ці події голова Чернігівської обласної організації Української народної партії, довірена особа кандидата в Президенти України Віктора Ющенка Володимир СТУПАК.

«Те, що відбувається, можна назвати лише словами «беспредел» міліції і всієї влади. Вона доживає свої останні тижні і перебуває в агонії. Зрозуміло, що вибухові речовини, фальшиві гроші підкинуті працівниками міліції для того, щоб залякати людей, збурити суспільство, а потім звинуватити опозицію в підготовці масових безпорядків. Начальник обласної міліції Василь Куліда та його перший заступник Іван Кочубей виконують злочинні накази міністра внутрішніх справ Білоконя, організовують в області політичні переслідування і будуть нести відповідальність за це. Хочу звернутись до жителів області із закликом: не піддавайтесь на провокації. 31 жовтня ми всі маємо зробити вирок цій владі».

«Сіверщина» № 43(576) від 22 жовтня 2004 року

Біля Прилук міліція зупинила автобус із опозиційно налаштованою молоддю

11:30. На околиці м. Прилуки Чернігівської обл. близько 11 год. міліція зупинила бус із активістами громадянського руху «Чиста Україна», які їхали у м. Чернігів. Причину затримання міліціонери пояснили просто: «В нас вказівка з райвідділу, що у вас в бусі міна».

Насправді обшук відразу не провели, а просто зупинили рух буса. Напевне, чекали, доки їм підвезуть міну, щоб її підкинути.

Зараз приїхали пожежники і військові. Зараз планують залити машину піною, щоб... знешкодити бомбу!!!

Останні події в Києві, Чернігові, Полтаві, Львові та інших містах, а тепер і в Прилуках свідчать, що влада шалено боїться студентів, а, отже, абсолютно невпевнена у своїх силах. Настільки, що готова оголосити кожну кімнату в гуртожитку чи зняту студентами квартиру складом вибухівки, кожен студентський клуб чи просто тусняк, кожну студентську вечірку і дискотеку – зборами терористів. А машина із студентами – це вже шахіди їдуть підривати все і всяка. Комедія! Було б смішно, якби не було сумно...

12:40. Затриманих 8 активістів «Чистої України» стережуть 15 міліціонерів, військових і пожежників, а про їхнє здоров'я дбає машина швидкої допомоги.

Свої дії міліція ніяк не пояснює, за винятком того, що їм повідомили, що у машині міна. Інформація нібито надійшла із Сум, звідки виїхав бус. Коли з'ясували, що машина виїхала з м. Ромни, то міліція почала говорити, що повідомлення надійшло із Ромен. Наразі ситуація ніяк не розвивається, а обіцянку залити машину піною не виконали.

www.maidan.org.ua

22 жовтня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/180551.html>

Студентів-активістів «ПОРИ» звільнено під підписку про невиїзд

У вівторок, 26 жовтня, Деснянським судом Чернігова було звільнено з-під варти заарештованого активіста «ПОРИ» Олександра Коваленка під підписку про невиїзд. Студента правоохоронні органи підозрюють у збуті фальшивих грошей. Слідство по справі триває.

Іншого активіста громадянської кампанії «ПОРА» Олександра Ломака було звільнено у четвер, 28 жовтня, також під підписку про невиїзд. У студента 3-го курсу Чернігівського державного педагогічного університету під час обшуку «знайшли» тротил загальною вагою 574 г, запальний шнур з детонатором довжиною 39,6 мм та запальну трубку з капсулем-детонатором типу КД-Н8А. Підозрюваного було затримано в порядку ст. 115 КПК України. Слідство триває.

«Високий Вал»

28 жовтня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180584.html>

Огляд дотримання прав людини, пов'язаних з виборчим процесом, у Чернігівській області у вересні та жовтні

Цим дайджестом Чернігівський громадський комітет захисту прав людини (далі ЧГКЗПЛ) продовжує підготовку та публікацію матеріалів щодо дотримання прав людини, пов'язаних з виборчим процесом, у Чернігівській області. Дайджест охоплює період з 1 вересня по 29 жовтня 2004 року.

Дані матеріали підготовлені в рамках моніторингу дотримання прав людини під час виборів Президента України в ході реалізації проєкту «Активний захист виборчих прав 2004» за фінансової підтримки Дирекції з питань розвитку та співробітництва Швейцарії. Більш детальну інформацію про проєкт «Активний захист виборчих прав 2004» можна отримати на сайті www.elections.cn.ua, який, крім іншого, є джерелом інформації щодо дотримання на території Чернігівської області прав людини, пов'язаних з виборчим процесом.

Події вересня–жовтня на Чернігівщині засвідчили, що виборча кампанія досягла свого апогею. Ці місяці характеризувалися крайньою соціальною напругою, протистоянням політичних еліт, масовими порушеннями прав людини та основних свобод.

Політична активність населення регіону, наближеність Чернігова до столиці – епіцентру політичних баталій – стали причиною того, що наш регіон опинився в авангарді подій, загальноукраїнського значення. Це стосується «отруйного» скандалу, початок якого співпав у часі з приїздом до Чернігова кандидата в Президенти України В. Ющенко та арештів Чернігівських активістів громадянської кампанії «ПОРА!». Політична напруга позначилася на стані дотримання прав людини в Чернігівському регіоні. На думку членів нашого комітету негативні тенденції щодо порушень прав людини в останні місяці набули більшого масштабу.

Так, аналізуючи за останні 2 місяці звернення громадян за захистом своїх порушених прав до ЧГКЗПЛ, ми констатуємо однозначне посилення адміністративного тиску з боку владних структур. У тому числі він набув своїх проявів в окремих діях правоохоронних органів по відношенню до студентів, асоціацій, представників органів місцевого самоврядування тощо.

Приїзд на Чернігівщину двох лідерів президентських перегонів мав широкий резонанс в регіоні. Обидві події дозволили відстежити методи політичної боротьби, яким віддає перевагу кожен з кандидатів, та проаналізувати підходи їх штабів до розуміння проблеми прав людини.

Досить позитивним є те, що сьогодні загальний соціальний інтерес переважної частини виборців зміщується з проблеми реалізації соціальних прав у побутовому розумінні в площину реалізації прав політичних, зокрема таких, як право на вільний вибір, право на свободу слова та інформації, на свободу зборів та демонстрацій.

Комітет звертає увагу на проблему перенасиченості інформаційного простору виборчої кампанії в регіоні, що не означає покращення його якісного стану. Процент інформації, яку можна вважати неправдивою, набув загрозливих масштабів, що свідчить про масоване застосування до виборця брудних політтехнологій. Викликають занепокоєння пропорції подачі інформації щодо різних кандидатів. Так, районна преса щодо одного з кандидатів дає 100% позитив, у той час як щодо іншого або негативну, або ніякої взагалі. Це дає підстави нашому комітету стверджувати, що ситуація зі свободою слова в регіоні далека від демократичних стандартів.

Протягом останніх двох місяців в регіоні розширилось поле освітніх дій. Громадські організації, в тому числі ЧГКЗПЛ провели цілу низку семінарів, круглих столів, конференцій, метою яких було створення суспільного резонансу, обговорення важливих проблем, пов'язаних з виборами, максимальне охоплення різних цільових груп. Але знов-таки ж констатуємо, що у випадках грубих порушень прав людини до публічних заяв вдалися лише ЧГКЗПЛ (заява з приводу порушень прав журналістів та заява стосовно порушень прав активістів кампанії «ПОРА») та Чернігівське обласне відділення ВГО «Комітет виборців України» (з приводу списків виборців). Більш детально з заявами ЧГКЗПЛ можна ознайомитися на сайті www.elections.cn.ua.

19 жовтня Чернігівське обласне відділення ВГО «Комітет виборців України» розповсюдило заяву для засобів масової інформації та ТВК. В ній було оприлюднено результати моніторингу списків по ТВК № 208, 209, 210, 211, 212, 213. Найбільш типовими порушеннями є:

а) відсутність у списках рядків для включення до них виборців на підставі відкріпних посвідчень, рішень суду чи рішень виборчих комісій. На деяких дільницях такі рядки просто перекреслені;

б) включення до списків померлих;

в) відсутність списків у приміщенні дільниці і наявність їх у сільрадах. В цілому ж, як зазначає КВУ, процес уточнення списків проходить досить мляво, виборці не поспішають себе перевірити, а виборчі комісії не поспішають це зробити через запити до відповідних органів.

Ці проблеми знайшли своє підтвердження під час круглого столу для ТВК, який проводив ЧГКЗПЛ, коли голови дільничних комісій скаржилися на відмову ЖЕКів займатися клопіткою роботою з перевірки списків. Переважна більшість учасників круглого столу (члени ТВК та голови дільничних комісій) засвідчили велику кількість технічних помилок у списках виборців, а також неузгодженість з відповідними органами та складність процедури уточнення списків.

Права людини та публічна діяльність кандидатів

Вересень

4 вересня в Чернігові стартувала Всеукраїнська акція «Молодь – проти! Молодь – за!» Цей захід зібрав близько 10-15 тисяч мешканців. У спеціально обладнаних поряд з імпровізованою сценою місцях велось анкетування молоді та громадське опитування. Оформлення сцени нагадувало біг-борди В. Януковича. Можливість розповсюдження агітаційних матеріалів використала не тільки команда В. Януковича, але й представники О. Мороза та В. Ющенка. Під час акції на великому екрані демонструвались кадри, де молоді люди висловлювалися на підтримку дружніх стосунків з Росією та надання російській мові статусу другої державної.

03.09.04 прес-служба УНП заявила про те, що чернігівська влада готує масштабну провокацію проти В. Ющенка під час його візиту. УНП звернулася з проханням до начальника міліції області В. Куліди та начальника СБУ області В. Колесникова не допустити провокації.

5 вересня в Чернігові відбулась зустріч виборців з кандидатом в Президенти України Віктором Ющенком. На Красній площі зібралося за різними оцінками близько 10–20 тисяч виборців. Звертаючись до виборців, Ющенко закликав усіх прийти проголосувати, аби не залишати невикористані бюлетені для можливих фальсифікацій. За свідченнями присутніх, це була наймасовіша акція з початку президентської кампанії.

За інформацією Чернігівського громадського комітету захисту прав людини, планувався альтернативний мітинг. Невідомі особи пропонували по 10 грн за участь у мітингу проти Ющенка. За півгодини до виступу Ющенка, біля будинку філармонії по Проспекту Миру, де знаходиться штаб Януковича, зібралося близько 200 осіб, в основному молодь, якій пообіцяли видати плакати та прапори. За інформацією, яку нам повідомили, серед цих людей були помічені представники управління внутрішньої політики Чернігівської облдержадміністрації та голова Чернігівського обласного осередку Народно-демократичної ліги молоді Володимир Максак. Але захід не відбувся. Кілька народних депутатів з фракції «Наша Україна» дізналися про плани конкурентів та перешкодили заходу. Міліція цьому не заважала. Як нам повідомили, учасники акції, що не відбулася, в якості компенсації отримали по 5 грн.

Наступними днями чернігівський візит В. Ющенка отримав резонансне продовження у зв'язку із можливим отруєнням кандидата. Одночасно декілька джерел «викинули» інформацію про «чернігівський слід» (телеканал Інтер, УСБУ в Чернігівській області та інші). В зв'язку з цими подіями до ЧГКЗПЛ почали звертатися журналісти з повідомленнями про виклики на співбесіди в місцеве СБУ представників журналістського корпусу Чернігівщини, що висвітлювали візит Ющенка до Чернігова. Журналістів стурбувало те, що всім їм нав'язувалась думка про те, що кандидата отруїли саме в Чернігові. Працівники СБУ цікавились тим, хто й звідки наливав воду Ющенкові – чи то сам, чи хтось інший.

Загальну позицію журналістів висловив депутат Чернігівської міської ради, член Національної спілки журналістів Сергій Шумило.

«Без наявності реальних доказів, спроби з боку правоохоронних органів і провладних ЗМІ представити справу так, нібито Ющенко отруївся саме в Чернігові, а не пізніше, лише в черговий раз мимоволі підштовхують до думки про штучність і малу ймовірність такої версії. Подібна спроба кинути тінь на Чернігів і його жителів, є не що інше, як побита передвиборна піар-тактика».

Враховуючи важливість цих подій, ЧГКЗПЛ зробив заяву, в якій вказав на порушення норм Європейської Конвенції з прав людини та вітчизняного законодавства (дивіться www.elections.cn.ua).

Також привертає увагу те, що оприлюднена в мас-медіа версія стосовно того, що до «отруєння» може бути причетний відомий чернігівський колекціонер В. Шур, у домі якого Ющенко скуштував домашньої настоянки, було грубим втручанням у приватне життя людини, яке завдало шкоди її репутації.

Тема «маленької людини» окреслилась під час трагічної події 17 вересня, коли на трасі Київ-Чернігів у селі Красне Чернігівського району народний депутат України, керівник Чернігівського обласного штабу кандидата в президенти В. Ющенка Владислав Атрошенко збив насмерть 69-річного пенсіонера. З цього приводу відбулися дві прес-конференції: самого народного депутата Атрошенка та керівництва обласної міліції в обличчі начальника слідчого управління УМВС в Чернігівській області М. Товкала та начальника відділу ДАІ УМВС В. Авраменка. І представники міліції, і В. Атрошенко висловили співчуття близьким загиблого. Коментуючи ДТП, В. Авраменко сказав: «Я не хотів би акцентувати на тому, – сказав далі В. Авраменко, – що цей водій є народним депутатом, що він входить до коїтроїсь з парламентських фракцій, очолює передвиборний штаб кандидата в Президенти. На цьому не буду наголошувати, щоб не давати комусь можливості розігрувати політичну карту. В дорожньо-транспортній пригоді політики нема і не може бути в принципі. Є тяжкі, трагічні наслідки». 28 вересня начальник УМВС в Чернігівській області генерал-майор Василь Куліда повідомив, що відділ по розслідуванню дорожньо-транспортних пригод міліції міста Чернігова порушив кримінальну справу по факту смерті пішохода, збитого депутатом Верховної Ради України Владиславом Атрошенко у селі Красне Чернігівського району.

11 вересня відбувся перший приїзд на Чернігівщину прем'єр-міністра В. Януковича. Зустріч в Чернігові мала всі ознаки візиту високого урядовця в провінцію. Здавалося, що за мету візиту прем'єр поставив спілкування саме з владними структурами області. У приміщенні обласного драмтеатру було зібрано актив області. Масовку на площі біля театру створювали близько тисячі працівників держустанов Чернігова, зокрема обласної державної адміністрації, податкової інспекції, обласного центру по нарахуванню пенсій та допомог, управління праці та соціальної політики, працівники правоохоронних структур у цивільному тощо. За інформацією, яку Чернігівському громадському комітету захисту прав людини надали деякі учасники заходу, їх було зібрано в цей вихідний день у примусовому порядку під страхом звільнення з роботи. Перед заходом вони повинні були відмітитися у списку, за який відповідав представник відповідної установи. У якості компенсації всім, хто відвідає зустріч, було обіцяно додатковий відгул. Учасникам мітингу було роздано прапорці, листівки та де-комусь навіть футболки на підтримку кандидата в Президенти України Януковича.

На нараді в драмтеатрі підіймалися питання погашення заборгованості по зарплатах та пропозиції по бюджету.

Після закінчення наради з активом області В. Янукович кілька хвилин поспілкувався з виборцями на сходах драмтеатру. Далі, як і планувалося, кортеж прем'єра вирушив до райцентру Сосниця з нагоди святкування 110-ї річниці з дня народження Олександра Довженка. Ні в Чернігові, ні в Сосниці прямої агітації за Віктора Януковича, як кандидата в Президенти України, а також акцій проти візиту кандидата в президенти з боку інших передвиборчих штабів помічено не було. Хоча під час очікування приїзду прем'єр-міністра на Красній площі були присутні кілька молодих хлопців з бейджами та в костюмах, на яких було написано, що вони представляють київський центральний штаб Януковича. Вони записували побажання та зауваження громадян до кандидата в Президенти Віктора Януковича.

Кінець вересня був позначений декількома акціями на підтримку діючого прем'єр-міністра Януковича. В п'ятницю 24 вересня відбулася «добровільно-примусова» акція «Студенти за Януковича». Студентів перших курсів чернігівських державних ВУЗів, яких налічувалось близько тисячі, зібрали в центрі міста біля пам'ятника Б. Хмельницькому. Далі на чолі з оркестром молодь «відвели» до пам'ятника Т. Шевченку, де відбувся мітинг. У рядах цієї дивної демонстрації з антиющенківськими гаслами деякі представники студентської молоді на знак протесту проти примусу позначили себе навпаки «ющенківською» символікою та під час ходи колони вигукували лозунги «Так, Ющенко!».

На жаль, ще раз приходиться констатувати, що влада продовжує застосовувати адмінресурс для демонстрації «всенародної любові» до єдиного кандидата від влади, що ніяк не впливає ні на любов з боку виборців до влади, ні на захист їхніх прав.

Симпатії виборців до В. Януковича повинен був прихилити концерт на підтримку кандидата «Ми діти твої, Україно», який відбувся в неділю 26 вересня на Красній площі Чернігова. Власне з українських «дітей» були тільки Валентина Степова та Микола Гнатюк, всі інші – зірковий склад російської естради, громадяни Росії Надежда Бабкіна, Валерій Меладзе, група «Отпетіє мошеннікі» та інші.

Святковий передвиборчий захід не мав інформаційної завантаженості і не мав жодного стосунку до вирішення реальних проблем, з якими пересічний виборець стикається кожного дня.

Інший відтінок носили вересневі передвиборчі виступи на Чернігівщині кандидата в Президенти України Олександра Мороза. 8 вересня він відвідав Ніжин, Прилуки та Бахмач. Його супроводжували народні депутати України Микола Рудьковський та Юрій Луценко. Основною темою виступів кандидата була розповідь про те, якою він бачить реформу в соціальній та економічній сферах та тема утвердження чесної влади в державі. Як завжди, соціалістами підіймалася тема забезпечення соціальних прав та гарантій.

На фоні вищезазначеного дивним фактом видалися відеокадри в рекламному ролику на підтримку В. Януковича, який транслювався 15 вересня на УТ-1, де одним з фігурантів

відеоряду був перший секретар Чернігівського обкому СПУ – народний депутат М. Рудьковський. В коментарі до події пан Рудьковський сказав, що дуже здивований цим і готує відповідну реакцію.

Інші кандидати в президенти протягом вересня вели агітаційну кампанію досить мляво. На агітаційних стендах зафіксована агітаційна продукція кандидатів А. Кінаха, Н. Вітренко, П. Симоненка. Від кандидата О. Ржавського працювали пересувні агітаційні пункти.

Жовтень

Початок жовтня видався багатим на візити кандидатів у Президенти другого ешелону. Так, 6 жовтня з чернігівськими журналістами у прес-центрі «Вибори-2004» спілкувався кандидат Юрій Збітнев. Він зустрівся з колективом швейної фабрики ТК «Стиль», а також у Ніжині спілкувався з викладачами та студентами ніжинських ВУЗів. Одне з його гасел – захищеність кожного громадянина, консолідація нації на засадах українського солідаризму.

5 жовтня Чернігів відвідав посланець «третьої сили» Анатолій Кінах. Нинішню президентську кампанію він назвав «боями без правил». Пан Кінах акцентував увагу на недопустимості розпалювання національної ворожнечі, поділу на схід та захід.

За інформацію ЧГКЗПЛ, під час відвідування Анатолієм Кінахом ВАТ «ЧеЗаРа» адміністрація заводу «добровільно-примусово» збирала працівників на зустріч з кандидатом. Це призвело до того, що актовка зала заводу було переповнена і багато хто з присутніх не мали місця, тому значна кількість людей вимушена була повернутися на робочі місця. Пан Кінах переважно переймався економічними питаннями, складними для розуміння пересічному виборцю. В кінці кандидат відповідав на записки з залу, які, за думкою учасників, були заздалегідь підготовані.

Безумовно, найбільш яскравою подією місяця став другий візит на Чернігівщину прем'єр-міністра В. Януковича. На відміну від попереднього це була спроба «ходіння в народ». Народ, якого на площі зібралося за різними оцінками від 15 до 20 тисяч, був доставлений керівниками установ та підприємств в обов'язковому порядку. Багатьох прийти просто змусили під страхом звільнення з роботи. За свідченням очевидців до площі прямували мовчазні колони під проводом своїх керівників. Наприклад, колону освітян очолювала начальник міського відділу освіти Лещенко Н.П. Автобусами зі всієї області були зведені сотні учасників з числа працівників правоохоронних органів.

Промову прем'єра чернігівці сприйняли досить в'яло, а скандування організаторів «За Януковича!» практично ніхто не підтримував. Невелике пожвавлення викликала інформація про медичне обладнання на суму 5 мільйонів гривень для обласної дитячої лікарні та на п'ятсот тисяч гривень для онкодиспансеру.

Сам прем'єр говорив мало, проте багато говорили про нього. Здебільшого це були слова подяки та клятви вірності і неодмінної підтримки. Представники від різних державних установ, селяни, освітяни, студенти, ветерани говорили практично одне й те саме, але різними словами.

Після того, як кандидат поїхав, розпочався концерт зірок естради. Але люди, здебільшого покинули площу, бо відчували, що їх примусово використали в якості натовпу, наступивши на їхню свободу.

Під час концерту виїзна бригада ЧГКЗПЛ зафіксувала випадки побиття працівниками міліції у штатському молодих людей у дворах навколо площі, де відбувався концерт.

Окрім Чернігова, В. Янукович відвідав Ніжин, Бобровицю та 169-й навчальний центр Сухопутних військ України. Під час виступу кандидат пообіцяв наступного року на 60% збільшити фінансування армії та вирішити проблему з житлом для військовослужбовців.

Права людини у громадській діяльності партій Чернігівщини

7 жовтня збори представників Чернігівських обласних організацій політичних партій та громадських об'єднань «Разом заради майбутнього», які підтримують кандидата на пост президента України В. Януковича прийняли звернення до Верховної Ради України з вимогою дати політичну оцінку порушенням виборчого законодавства, які, на їхню думку,

допускаються представниками парламентських фракцій «Наша Україна», БЮТ, соціалістів. У ній існує посилення: на «справу Лабазова», яка, за їхньою версією, є прикладом нападу на штаб Януковича; на дії народних депутатів Рудьковського та Порошенка на Чернігівщині. Правда, з точки зору Закону «Про вибори Президента України» дивно видається фраза «...опозиційні до ГОЛОВНОГО претендента на пост Президента України В.Ф. Януковича». Адже таке формулювання прямо порушує ст. 3 Закону України «Про вибори Президента України» стосовно рівних можливостей для всіх кандидатів.

Звернення, яке адресовано молоді, підписали обласні молодіжні організації демократичного спрямування, профспілкові та студентські комітети Чернігівських вищих навчальних закладів.

«Студентів втягують у вир немолодіжних пристрастей, обіцяючи їм золоті гори та райське життя, забуваючи про те, що результати будь-якої революції неможливо спрогнозувати, як це було в історії багатьох держав!» – говориться у зверненні.

Останні події як в нашому місті, так і в Україні показують, що більшість молоді залишається поза такими політичними ігрищами. Тому представники обласних молодіжних громадських організацій демократичного спрямування застерігають – не гратися в небезпечні ігри, правила яких багатьом просто невідомі.

Автори звернення переконані, що порушення завойованого громадського спокою та миру – неприпустиме. Вони висловили упевненість, що чернігівська молодь залишиться розумною та активною.

Звернення підписали лідери молодіжних організацій Чернігівщини та університетських студентських профкомів.

Чергову акцію, яка мала стати «перевіркою штиків» перед виборами, провели 26 жовтня на Красній площі Чернігова соціалісти. Вони зібрали близько 3 тисяч прихильників у рамках Всеукраїнської акції протесту проти підвищення цін на продукти харчування та товари першої необхідності. Незважаючи на підвищення урядом пенсій, основними учасниками акції були люди похилого віку – прихильники Олександра Мороза. Була прийнята резолюція мітингу, після чого людський натовп, очолюваний народним депутатом України Миколою Рудьковським, вирушив до перехрестя проспекту Миру та проспекту Перемоги, де на півгодини у час пік вони перекрили рух транспорту. Реакція інших громадян на такі дії була неоднозначна – хтось підтримав такий вияв протесту, хтось навпаки побачив у цьому порушення своїх прав і публічно, виходячи з тролейбусів, висловив своє обурення.

Не можна залишати поза увагою клопітку роботу суб'єктів виборчого процесу, пов'язану з формуванням дільничних комісій, та корпусу спостерігачів. Ця робота була завершена по членах дільничних комісій – на початку жовтня, по спостерігачах – в 20-х числах жовтня. Таким чином велика кількість громадян на сьогодні залучена до участі та контролю за виборчим процесом. До подій у місті Києві навколо ЦКВ 24 жовтня представники штабів Януковича та Ющенка проводили велику роботу по формуванню корпусу членів дільничних комісій та спостерігачів для закордонних дільниць. На сьогодні представники коаліції «Сила народу», соціалістів та комуністів ведуть активну роз'яснювальну роботу серед своїх прихильників, роз'яснюючи право таємного голосування, право на активну позицію на виборах, закликаючи проконтролювати процес волевиявлення на кожній дільниці.

Однак за даними опитування, яке проведене Чернігівським обласним відділенням ВГО «Комітет виборців України», тільки 29% з 2561 опитаних членів дільничних виборчих комісій висловились упевнено, що вибори відбудуться чесно.

Цікаві результати відповідей одержано на запитання «Як ви вважаєте, чи обмежується право вести агітацію за кандидатів у президенти України для членів ДВК?» Хоча 43,4% вважають, що їхнє право повністю обмежується, то 19,5% опитаних переконані, що вони можуть агітувати, а ще 20,7% стверджують – «лише частково обмежується».

Хоча 69% переконані – працюватимуть нейтрально і неупереджено, а 20% – сумніваються.

І, нарешті, 48% опитаних вважають, що президентська виборча кампанія відбувається на Чернігівщині з дотриманням усіх норм і процедур, передбачених чинним законодавством. Проте, майже чверть опитаних – 24% – стверджує – «ні», а ще 28% – сумнівається.

Права людини, вибори, органи державної влади...

За повідомленням прес-служби Чернігівської облдержадміністрації, з метою сприяння підготовці і проведенню виборів Президента України, забезпеченню виконання вимог Закону України «Про вибори Президента України» у межах наданих повноважень та на виконання доручення голови Центральної виборчої комісії в обласній державній адміністрації утворено обласний координаційний штаб зі сприяння підготовці і проведенню виборів Президента України.

Керівником обласного координаційного штабу призначено першого заступника голови, керівника апарату облдержадміністрації М.І. Стрільця. Розроблено і затверджено план роботи обласного координаційного штабу та заходів облдержадміністрації щодо забезпечення реалізації Закону України «Про вибори Президента України».

Для вивчення стану діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо матеріально-технічного забезпечення територіальних та дільничних виборчих комісій за територіальними виборчими округами закріплені відповідальні особи.

Органи місцевого самоврядування постійно працюють в контакт з відповідними ТВК та ДВК. Але ЧГКЗПЛ було засвідчено, що під час проведення навчання для членів дільничних комісій по Деснянському району міста Чернігова, запрошені на навчання представники органів самоврядування дещо однобоко тлумачили окремі положення Закону України «Про вибори Президента України», намагаючись знівелювати рівень відповідальності державних органів за складання списків. Непоодинокими є випадки присутності представників міських та райвиконкомів на засіданнях комісій без запрошення, що засвідчує намагання місцевої влади впливати на роботу ТВК.

На жаль, є приклади силового тиску на членів дільничних комісій. За повідомленням, яке надійшло до ЧГКЗПЛ з одного з районів області, до представників дільничних комісій застосовувалися методи залякування – у членів дільничних комісій, які представляють опозиційних кандидатів, правоохоронні органи проводили обшук з метою знаходження доказів торгівлі самогоном. Факт брутального переслідування за політичні погляди наводить газета «Сіверщина» від 8 жовтня 2004 року: «Днями за особистою вказівкою голови Козелецької районної державної адміністрації Віктора Овдака звільнено зі своєї посади директора районної бібліотеки Анатолія Пенського за його політичні переконання – він є членом територіальної виборчої комісії від кандидата в Президенти Віктора Юценка. Анатолія Пенського звинувачено в тому, що змусив трьох сільських бібліотекарів погодитися працювати в дільничних комісіях саме від цього кандидата. А. Пенський є хорошим спеціалістом бібліотечної справи, відомим у районі краєзнавцем, і його звільнення влада навіть не намагалася подати як невідповідність посаді. Його змусили написати заяву про звільнення «за згодою сторін».

Мабуть, загроза звільнення примушувала людей, присутніх на мітингу 18 жовтня на підтримку В. Януковича, підходити до керівників своїх установ з метою засвідчити свою присутність.

Ще більше проявилось застосування силових методів щодо студентів гуртожитку Чернігівського педуніверситету з боку правоохоронних органів після студентського віче в Києві. Намагання використати правоохоронні органи з метою силового тиску на свідомість політично активної частини населення проявилось, коли міліція зупиняла транспортні засоби, якими громадяни намагалися дістатися до Києва, щоб взяти участь у акції біля ЦВК 24 жовтня.

Наведені приклади засвідчують, що представники влади напередодні виборів застосовують адміністративний та силовий тиск як вагомий засіб політичної боротьби. На думку комітету, випадки застосування адмінресурсу на Чернігівщині мають системний характер і створюють реальну загрозу проведенню прозорих, демократичних та вільних виборів.

Свобода слова та друку в виданнях області

Нашим комітетом для вивчення ситуації з правами і свободами у матеріалах ЗМІ, було проведено дослідження усіх суспільно-політичних друкованих ЗМІ Чернігівської області, які виходили за останній місяць; є регулярними у виданні; видаються більше одного року; розповсюджуються по каталогах Укрпошти. Тобто були вивчені видання, які вже мають постійну аудиторію та розповсюджуються на комерційній основі.

Найбільшу увагу передвиборчій агітації та подіям що трапляються навколо того чи іншого кандидата на пост Президента України приділяють далеко не всі засоби масової інформації. Наприклад, газета «Деснянська правда» більшість своїх статей, що стосуються виборів Президента, присвячує посадовій діяльності єдиного кандидата від влади Віктора Януковича. Наповнення цих статей різноманітне. Деякі розповідають про перебування «Прем'єр-міністра України на Чернігівщині», деякі про «Мітинг протесту проти екстремізму». Неозброєним оком можна помітити провладні настрої авторів статей та негативне ставлення до представників опозиційних сил на чолі з Віктором Ющенком. Про це свідчить стаття під назвою «Націоналізм – це хвороба», в якій висвітлюються Івано-Франківські події 24 вересня. В цій статті наведені слова обурення народного депутата від фракції «Регіони України» Олександра Колоніарі: «Ви, «нашоукраїнці», виховали підлоту, банду!». Нижче цитуються вислови В. Януковича з цього приводу.

Вагою протидії вищенаведеному виданню є опозиційна газета «Сіверщина». Статті цієї газети направлені на критику діючого уряду. Про це свідчить цілий ряд статей з такими назвами як «Пенсії і вклади на два місяці» (№ 39 від 24 вересня 2004 року), «І знов влада порушує закон» (№ 40 від 1 жовтня 2004 року), «Отруйний режим» (№ 39 від 24 вересня 2004 року), «Пенсійний «деребан», або звідки гроші?» (№ 42 від 15 жовтня 2004 року) та багато інших. Дуже багато публікацій звернень Віктора Ющенка до народу України, де він закликає до активних дій з боку громадян. У жовтневому номері з'явилась стаття під назвою «Мороз – чесний?», де автор стверджує, що «багато хто помилково думає про О.О. Мороза як про чесну, порядну, демократичну людину, що дбає про людей». В цій статті розповідається про те, що він очолював «групу 239» – більшість, яка працювала проти людей, в інтересах влади. Тобто можна зробити висновок, що тижнева газета «Сіверщина», як і належить правим опозиційним виданням, більшість своїх публікацій присвячувала В. Ющенку, його діяльності, а також недолікам та прорахункам у діяльності нині діючого уряду на чолі з В. Януковичем.

Що стосується газети «Гарт», то вона, на нашу думку, займає найбільш політично нейтральну позицію. Про це може свідчити хоча б те, що останнім часом в цьому виданні публікуються матеріали про Олександра Мороза, Віктора Ющенка, Анатолія Кінаха, не кажучи вже про кандидата від влади. В одному з номерів опубліковано дві цікаві статті: «Прокурорів теж судять», та «Мороз вимагає вибачень від Ющенка за брехливі звинувачення». В першій статті О. Мороз наголосив, що виступає на захист В. Ющенка «незважаючи на несправедливий і нестриманий виступ, який 21 вересня озвучив лідер «Нашої України». В другій лідер соціалістів зажадав публічних вибачень за звинувачення його в причетності до отруєння В. Ющенка.

У багатьох видавництвах Чернігівської області було помічено опубліковані проекти указів В. Ющенка, які, з його слів, набудуть чинності негайно у разі перемоги. Вищезгаданий кандидат планує підвищити пенсії, швидше повернути заощадження, створити 5 мільйонів робочих місць та деякі інші.

Цікавим було повідомлення про те, що музиканти шести популярних чернігівських рок-груп агітують неформальну молодь нашого міста прийти 31 жовтня на виборчі дільниці та зробити свій вибір. «Ми не будемо агітувати за якогось конкретного кандидата» – пояснив журналістам «Гарту» Станіслав Тавлуй (представник Центру прогресивної молоді «Апельсин»).

Коментар Станіслава Тавлуя: «На той час наша організація Центр прогресивної молоді «Апельсин» реалізувала проект «Крок до вибору!». В рамках нього з метою активізації чернігівської молоді до участі у президентських виборах 2004 року проводилися культурно-масові заходи (рок-концерти). Проект здійснювався за кошти американських платників податків через фонд «Дім Свободи» (Фрідом Хауз).

У цілому, як і у минулі періоди, можна констатувати, що практично всі друковані періодичні видання регіону подають матеріали на підтримку лише одного кандидата, не подаючи альтернативних точок зору. До того, жодна з досліджених газет, окрім «Сіверщини», не відводила будь-якої суттєвої уваги проблемам освіти потенційних виборців щодо їх громадянських та політичних прав. Тобто мали на меті тільки політичні цілі.

* * *

У кінці хочеться додати, що у вересні та жовтні остаточно загострилася ситуація з дотриманням прав людини, пов'язаних з виборчим процесом. Почали відбуватися події, які можна назвати масовими порушеннями прав людей. Відбувається обмеження прав і свобод вагової частини виборців. Дії правоохоронних органів перевищують їх конституційні повноваження. Порушення процесуальних норм та Конституції України під час їх діяльності стало систематичним і ніким не обмеженим.

Представниками держави вчинені дії, які свідчать про порушення статей 5 та 13 Європейської Конвенції про захист прав і основних свобод людини та Протоколу до неї, обов'язки по виконанню яких взяла на себе країна.

Багато порушень були пов'язані з діяльністю органів державної влади по підвищенню іміджу та авторитету кандидата в Президенти, якого підтримує діючий Президент. Протягом останніх місяців адміністративний тиск на виборців ставав все більш міцним та нічим необмеженим. До тиску залучені правоохоронні органи.

Все вищенаведене дає право зробити висновок – вересень та жовтень підтвердили наші підозри про початок масових, брутальних порушень прав людини, пов'язаних з виборчим процесом.

Хочемо висловити подяку всім представникам органів державної влади та місцевого самоврядування, політичним структурам, громадським організаціям, які сприяли підготовці цього дайджесту та запрошуємо всіх надавати інформаційну підтримку, як цьому дайджесту, так і проєкту в цілому.

**Чернігівський громадський комітет захисту прав людини
Наталія Романова, Олексій Тарасов, Тухан Едієв**

29 жовтня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/ukraine/180587.html> (скорочено)

Коли студенти за ґратами, а міліція підкидає вибухівку – це бандитизм

Студенти історичного факультету Чернігівського педагогічного університету імені Т. Шевченка Олександр Коваленко зі Срібного та Олександр Ломако зі Щорса затримані міліцією 19 жовтня під виглядом боротьби з поширенням фальшивих грошей та вилучення вибухівки.

Володимир Приходько, який був під час обшуку О. Ломака, переконаний – і вибухівку, і гроші підкинуто міліцією: «Я запитав у Сашка, чи є в нього гроші. Той вийняв із кишені свої 17 гривень. Але міліція саме ці гроші не захотіла взяти, бо вони вже підкинули і самі ж вилучили фальшиві. А вибухівку Сашко начебто зберігав у газовій плиті – хто повірить у таку брехню?!» Про це Володимир Приходько говорив на мітингу студентів перед приміщенням міської міліції. Близько 400 студентів провели страйк і пішою ходою від історичного факультету пройшли до міського управління МВС з лозунгом «Звільніть невинних студентів!». Акція виглядала вражаюче – дружно, організовано. Недаром кучмівська міліція так боїться молодих хлопців і дівчат!

До студентів вийшов перший заступник начальника обласного УМВС Іван Кочубей – веселий, цинічний. Це той Кочубей, що охороняв антиющенківські написи на будинку під час візиту Ющенка до Чернігова. Це той Кочубей, який штовхав редактора газети «Гарт» Дмитра Іванова під час приїзду Януковича («Гарт» за 21 жовтня). Цей же Кочубей причетний до підкидання студентам фальшивих грошей та вибухівки. Копи запитав Кочубея, чому не дають матері О. Ломака зустрітися із сином, той цинічно відповів: «Ми так вирішили! Хочемо – пускаємо, не хочемо – не пускаємо».

Один дослідник епохи Мазепи, зрадженого Кочубеєм, доводить на повному серйозі, що і наш міліцейський герой є нащадком отого Кочубея. Так далеко ми не заглядаємо, але те,

що Іван Кочубей є порушником закону – однозначно. До речі, знаменно, що будівля міської міліції зведена до 10-ї річниці великого терору комуністичної влади.

Олександра Ясенчука затримали працівники вже не міліції, а Служби безпеки: прийшли додому, забрали комп'ютер та агітаційні матеріали за Ющенка. Що – агітматеріали вже є злочином, на думку спадкоємців кагебістів? Наказали зібрати речі і дві години допитували на предмет діяльності «терористичної організації «ПОРА». Хто визначив, що вона терористична, – який суд, яке слідство? Нема. Зате є логіка СБУ, що дуже нагадує логіку НКВС про агентів «маньчжурської розвідки».

...Останні політв'язні режиму Кучми-Медведчука-Януковича сидять в ув'язненні. Агонія влади очевидна. Завтра буде нова Україна. Без кучм і кочубеїв. З міліцією та СБУ, які будуть українськими.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 44(577) від 29 жовтня 2004 року

Україна – не концтабір

Заява Чернігівського журналістського клубу

У суботу, 23 жовтня, в столиці України Києві проходила масова акція виборчої коаліції кандидата на пост Президента України Віктора Ющенка «Сила народу». Участь у цій акції, в тому числі біля Центрвиборчкому, взяли понад 100 тисяч чоловік.

Але тисячі громадян України не змогли потрапити на цю акцію до столиці своєї держави. Їх брутально, під надуманими приводами або й зовсім без усяких приводів, зупиняли на всіх трасах, що ведуть до столиці, працівники правоохоронних органів. Було паралізовано рух не лише спеціально найнятого для поїздок, а й рейсових автобусів, маршрутних таксі. У багатьох випадках застосовувалось грубе насилля, вчинялися провокації.

Не змогли потрапити того дня до столиці і багато жителів Чернігівщини, які хотіли підтримати свого кандидата на пост Президента України. Ось лише один із багатьох таких випадків.

На виїзді з Чернігова міліція затримала автобус, яким їхали до Києва близько 40 чернігівців. Автобус був належним чином орендований громадською організацією, міг експлуатуватися до кінця цього року. Однак автоінспекція не дозволила їхати далі, зняла з автобуса державний знак і повернула транспорт назад у Чернігів.

Десятки людей, які їхали на мирну, гарантовану виборчим законом акцію, так і не змогли потрапити на неї.

Цим самим працівники міліції грубо порушили і Конституцію України:

- статтю 28, де сказано: «Кожен має право на повагу його гідності»;
- статтю 33, де сказано: «Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування...»;
- статтю 34, де сказано: «Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань».

Міліція порушила також Закон України «Про вибори Президента України», стаття 2 пункт 3 та стаття 58 пункт 2 якого гарантують громадянам право на вільне ведення передвиборної агітації.

У цьому автобусі їхала у Київ також група чернігівських журналістів. Незаконна заборона проїзду до Києва позбавила журналістів можливості виконувати свій професійний обов'язок. При цьому міліція порушила статтю 26 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» та статтю 10 Закону України «Про інформацію», які гарантують журналістам право на вільний доступ до інформації, а всіх посадових осіб зобов'язують не лише не чинити перепон журналістам, а й сприяти їм у їхній професійній діяльності.

У нас є задокументовані свідчення і беззаконня – протокол, підписаний десятками людей, які їхали в цьому автобусі і яким було заборонено їхати у Київ. Є фотографії з місця інциденту. Є свідчення міжнародних спостерігачів, які прибули на місце цього інциденту, все задокументували і зняли на відеокамеру.

Чернігівський журналістський клуб висловлює протест проти таких порушень прав виборців, журналістів, що були допущені міліцією. Ми звертаємось до Прокуратури і Служби безпеки України з вимогою захистити наших громадян-виборців, журналістів від подібної сваволі. Адже Служба безпеки України має стояти на захисті саме безпеки громадян, їхніх конституційних прав, як Прокуратура, яка до того ж має контролювати діяльність інших правоохоронних органів, у тому числі міліції. Сподіваємось, ми дійсно живемо у правовій, демократичній державі, як сказано в статті 1 Конституції України.

**Рада Чернігівського
журналістського клубу**

«Сіверщина» № 44(577) від 29 жовтня 2004 року

Так! Переможемо

31 жовтня буде переведено годинники на годину назад. Може так трапитися, не дай Боже, що відразу – минуле ХХ століття. Тому що... вибори.

Перед яким вибором поставили українських громадян російські політтехнологи? Судіть самі. Якщо українці «обирають» діючого Прем'єра Президентом, російські імперські шовіністи і «совецькіє» зі зверхністю заволають: «Бачите, «хохли» – «козли» (до речі, улюблена лайка «Я.»), навіть президента обрали із зеків»... Не те, що росіяни – чекіста, який цих «зеків»... Тож гей, до нас, у євразійський простір, ЄЄП. Чи як там його, мати твою..!?»

Європейці замисляться! Авжеж. Ці українці так бояться Америки, що готові бути під представником найбільш кримінального регіону та ще й із прізвиськом, співзвучним із прізвиськом організатора останнього масового голодомору 1947 року Л. Кагановича. І зроблять логічний висновок: навіщо нам у Європі ці євразійські моральні покручі, які біле від чорного відрізнити не можуть?

Те, що у двобої (до речі, кому потрібен II тур 21 листопада?) зійшлися саме В. Ющенко і «дон Я.» – не випадковість, а ретельно розроблений план – немає сумнівів.

Мета – навіки, остаточно зламати волю українців (останньої опори і надії людського резерву московської імперії) до свободи і суверенітету.

Це – психологічна зброя, зброя ХХІ століття, від якої немає ще захисту. Тож для тих, хто нею володіє, зробити з 31 навпаки 13 – не проблема.

Символічно, що саме стільки кандидатів на пост Президента України виставив і безпосередньо режим Кучми–Медведчука.

Януковича проти В. Ющенка. Сам Я. та ще 12 «технологічних» козаків, корчинських, яковенок тощо, які день і ніч з радіо-, телеекранів, шпальт газет, листівок зомбують українців, розпалюють ворожнечу серед них.

Але це – ще не все. Чи не в кожній виборчій комісії від цих «кандидатів» 31 жовтня будуть (можуть ?) діяти 26 емісарів режиму (дві чортові дюжини!), які, не виключено, за гроші будуть готові виконати завдання з фальсифікації підсумків виборів. І це – не враховуючи офіційних спостерігачів від влади, головним чином, деяких керівників бюджетних установ і їхніх підлабузників. Тож захистити волевиявлення українських громадян від фальсифікації завдання не з легких.

Але виконати його – обов'язок кожної порядної, чесної людини.

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 44(577) від 29 жовтня 2004 року

Виборчі пристрасті з кримінальним відтінком

Дивні опитування і плутанина зі списками

«Сіверщина» вже писала про дивні опитування, які проводились напередодні виборів серед населення представниками бюджетної сфери на замовлення штабів провладного кандидата. Це коли людину запитували, за кого вона голосуватиме і ставили проти прізвища виборця відповідну позначку – плюс чи мінус. Результати цих опитувань впливли у день виборів. За дивним збігом, прізвища людей, які збиралися голосувати за Віктора Ющенка, не завжди потрапляли до списків виборців. А значить, і не усі люди могли проголосувати. Винахідливість премудрої влади виявилась і в тому, що до списків не було внесено людей цілими будинками і навіть вулицями. Звичайно, мало хто звертався за захистом своїх прав до суду. Не випадково і те, що до списків не потрапило багато молодих людей. А молодь же, як правило, готова була підтримати опозиційні сили. Зате у списках зустрічалися прізвища людей, які вже залишили цей світ. Бували люди, які не один рік працювали у виборчих комісіях, стверджують, що такої плутанини у списках виборців ніколи не було. Тобто хаос цей свідомо створювався владою.

Ціна за голос: від 10-и до 3-х гривень

На одній із виборчих дільниць у Корюківському районі за голос за Януковича пропонували 10 грн, а в Киселівці Менського району спостерігачі склали акт на жінку, яка намагалася підкупити виборців, організувавши жвавий торг. Вартість голосу за провладного кандидата падала до трьох гривень. Чи багато купилося селян, сказати важко. Але в селі, де чимало людей мають ліві погляди, за Віктора Ющенка проголосувало 334 виборці, а за Віктора Януковича – 188.

Запасайтеся джерелами освітлення

Бо увечері на дільниці може виключитись електроенергія. Подібне сталося у Менському районі – у Лісках, Максаках, Осьмаках, у Сосницькому районі – у Вільшанах, у Щорському районі – у Старій Рудні та в гімназії в райцентрі. Звичайно, причини відключення списали на старі і перевантажені трансформатори, слабкі дроти тощо. Та хіба що не спишеш погоду, яка в день вибрів 31 жовтня була теплою і спокійною. Отож, шановні члени дільничних комісій, на повторних виборах запасайтеся кишеньковими ліхтариками, гасовими лампами, всім, що дає світло.

Про зіпсовані бюлетені і недосвідченість виборців

На низці виборчих дільниць виборчого округу № 213 траплялося чимало зіпсованих бюлетенів. Складається враження, що не всі виборці вміють правильно голосувати. Хоч премудрість тут невелика: у клітинці проти прізвища кандидата у Президенти треба було поставити +. Але ж бувало, що дехто писав слово «так», хтось викреслював усіх і залишав одного кандидата. За дивним збігом, помітки, яких не повинно було бути на бюлетені, знаходили в тих, хто голосував за Віктора Ющенка. Тобто підтверджуються сигнали, які надходили ще до виборів: членам комісій від провладних кандидатів доводили план зіпсувати по 7 бюлетенів виборців, які проголосували за Віктора Ющенка. Отож спостерігачам треба бути пильними.

Валерій МАГУЛА

*«Сіверщина» Спецвипуск. Корюківка, Щорс (Сновськ).
Листопад 2004 року (тираж – 5 000 прим.)*

Щорський район: небачений тиск влади

Вже перед виборами щорська влада пустила в дію весь свій адміністративний ресурс. Своїм рішенням вона змушувала дільничні виборчі комісії погоджуватися на присутність на дільницях спостерігачів від РДА і райради. Приміром, у селі Петрівка представник РДА мав направлення райдержадміністрації. Вимагали, щоб на засідання комісій ходили сільські голови та керівники сільгоспформувань. У кого вистачило розуму, той не ходив на засідання. Але це робили далеко не всі керівники.

Багато людей голосувало за відкріпними посвідченнями. Що теж наштовхує на певні висновки. У списках виборців панував повний хаос. Люди, які не знаходили своїх прізвищ у списках, йшли до суду. Та феміда теж не балувала. Суддя з'явився із запізненням, люди чекали по кілька годин.

Виборців обурювало втручання у роботу виборчих комісій представників влади. Траплялися випадки, коли деякі із гостей ображали членів виборчих комісій, погрожували їм. Щодо всіх цих питань було складено відповідні акти.

Не можна обійти мовчанкою і різних капостей, які чинили сили, зацікавлені у зриві виборів. Приміром, на дільниці в гімназії, що в райцентрі та в селі Стара Рудня, на 15 хвилин відключалося світло. Я змушена була звертатися до перших керівників району. Світло підключили, але причини перебоїв залишились невідомі. Як і невідомі зловмисники, які в авто офіційного представника від кандидата у Президенти Віктора Ющенка Сергія Василечка біля дільниці в селі Чепелів попробували колеса. Правда, всім відомо, чий то почерк. За всі незаконні дії доведеться відповідати вже найближчим часом.

Любов УДОД,
керівник Щорського виборчого штабу Віктора Ющенка

*«Сіверщина» Спецвипуск. Корюківка, Щорс (Сновськ).
Листопад 2004 року (тираж – 5 000 прим.)*

Корюківщина обирає Президента

Виборці зчинили бунт

І було від чого. Прийшовши на виборчі дільниці, корюківчани не знаходили себе у списках виборців. Особливо це відбувалось на виборчій дільниці, яка знаходиться у приміщенні Корюківського РЕМУ. Та не всі люди розгубилися. Дехто пішов до суду. Протягом дня ним було розглянуто більше 80-и скарг виборців про внесення до списків. А загалом же підрахунки показують, що у Корюківці при складанні списків не внесено, пропало або перекручено прізвища та включено небіжчиків у кількості більше 1000 виборців. Що з цього приводу скаже прокуратура, невідомо. Адже порушено 70-у і 71-у статті Конституції України. Основного Закону, за яким живе держава. За порушення якого, за навмисні дії чи службову недбалість передбачена кримінальна відповідальність.

Цікаво і те, що місяць тому по місту ходили якісь люди і фіксували, хто буде голосувати за певного кандидата від влади. А в кінцевому підсумку це вилось у те, що у списках були пропущені не окремі подвір'я, а цілі вулиці (приміром, Перемоги) та провулки, багатопверхові будинки. До речі, голова виборчої комісії М.І. Воротинський, дізнавшись про те, що пропущено дві вулиці, з власної ініціативи звернувся з офіційним листом і отримав доповнення до списку більше, ніж на 200 виборців. Таким чином, у нових списках обов'язково з'являться прізвища пропущених виборців, і люди наперекір владі, яка їх чомусь не бачить за синьо-білими окулярами, підуть і проголосують. Але проголосують тепер за Віктора Ющенка.

Обіцянка-цяцянка

Більше 100 чоловік проживає в селі Олешня, що за п'ять кілометрів від смт Холми. Раніше там була виборча дільниця, тепер немає, тож людям можна було проголосувати у Холмах. Пообіцяли їм, що зранку подадуть транспорт, щоб можна було поїхати і виконати свій громадянський обов'язок. Зібралися пенсіонери та інваліди, прочекали кілька годин біля автобусної зупинки. Хто дужчий, пішов пішки, інші запрягли коника, а більшість залишилися ні з чим. Як з'ясувалося, на 1200 виборців, які були приписані до виборчої дільниці, що розташована у приміщенні Холминської селищної ради, виділили аж... одну машину на виїзді. А треба ж було об'їздити чотири села, походити по хатах, дійти до кожного виборця, яких записалося майже дві сотні. Отак. Просили люди, телефонували протягом дня до селищної ради, депутатів облради, керівнику ПСП Віктору Самойленку, до інших установ. Але транспорту не додалося. Може, через те, що села хотіли голосувати за Віктора Ющенка?

Правда, у Корюківському районі є й інші приклади. За 20 кілометрів від Наумівки розташоване вимираюче село Спичевате, де зараз залишилась одна садиба і живе один виборець. І це, мабуть, на всю Україну унікальний випадок, коли за 20 км зі скринькою поїхало 5 членів комісії та спостерігачі. Щоб проголосувала жінка похилого віку. Оце дійсно демократично. До речі, на останній виборчій дільниці працювали на виїзді аж 4 одиниці техніки. У тому числі два автобуси. Виходить, можемо, якщо хочемо?

І сотні представників преси

У Корюківському районі перед виборами з'явилось багато представників районної преси із посвідченнями, виданими облуправлінням з питань преси та райгазетою «Маяк». І ці новоспечені представники чомусь опинилися на виборчих дільницях. Приміром, начальник районного центру зайнятості населення К.Я. Пененко заїхала аж у Ключи, що на кордоні з Росією. Подібні документи і обов'язки мали начальник КРУ в районі, райфінвідділу тощо.

Найцікавіше те, що представники преси, судячи за номерами посвідчень (на одному значився 178-й номер), була не одна сотня. Ото новина. Тепер, якщо ті «кореспонденти» будуть дописувати до газети, то, мабуть, тираж зросте у сотні разів, а газета виходитиме обсягом у кілька десятків сторінок.

А якщо серйозно, то ці факти свідчать, що влада таки знайшла шпарину у виборчому законодавстві. Щоб посадити «представників преси» спостерігати за діями виборчих комісій.

**Валерій МАГУЛА,
Корюківський район**

*«Сіверщина» Спецвипуск. Корюківка, Щорс (Сновськ).
Листопад 2004 року (тираж – 5 000 прим.)*

У Чернігові Янукович переміг у колонії та слідчому ізоляторі

Зі 105 чернігівських дільниць тільки 6 дали перевагу Януковичу, в тому числі виправна колонія № 44 – 86,32%, слідчий ізолятор № 31 – 70,26%, районна лікарня – 41% при дуже великій кількості бюлетенів, визнаних недійсними – аж 13%, міська лікарня № 1 – 44,11%, геріатричний будинок-інтернат – 72,03%.

Тобто тільки спеціальні заклади, де люди дуже залежні від керівництва, проголосували за Януковича. Все інше місто віддало перевагу народному кандидату Віктору Ющенку!

*«Сіверщина» Спецвипуск.
Листопад 2004 року (тираж – 150 000 прим.)*

Чернігівщина – за Ющенка

Чернігівщина чесно порахувала свої голоси

Керівник штабу кандидата в президенти України Віктора Ющенка депутат Верховної Ради Владислав Атрошенко заявляє про чесний підрахунок голосів у Чернігівській області.

Народний депутат повідомив на прес-конференції, що результати паралельного підрахунку голосів до сотої відсотка збіглися з офіційними результатами, які були подані до Центральної виборчої комісії з територіальних виборчих комісій.

Водночас Атрошенко відзначив багато дрібних порушень і зазначив, що розсипалися спроби влади посадити на пост глави держави діючого Прем'єр-міністра України уже в першому турі. «Влада вибори програла», – сказав він і додав, – «Всі ресурси і можливості вона використала».

Керівник штабу Віктора Ющенка висловився, що після першого туру виборів усі громадяни Чернігівщини та й України загалом переконалися, що висловлений протест проти влади чесним голосуванням показує, як можна боротися з допомогою голосів виборців і перемагати.

«Ющенко буде наступним президентом», – однозначно повідомив він журналістам.

Відповідаючи на запитання, Атрошенко сказав, що найбільші спроби представників влади втручатися у виборчий процес були помічені в Чернігівському та Куликівському районах. На репліку одного з журналістів, що висловлена теза про безсилість влади хибна, народний депутат відповів, що будь-які намагання адмінресурсу завадити перемозі Віктора Ющенка не матимуть успіху.

**Василь Вава,
«Політична Україна»**

3 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/180626.html>

Чернігівщина не злякалася тиску, не повірила брехні

Ніжинський район проголосував за Ющенка, а на другому місці у нас – Мороз. З 53-х дільниць тільки дві ми програли – села Вікторівка і Зруб. Це маленькі села по 200 і 120 виборців. Тиск влади найбільше відчувався у Заньках і Дуболугівці. Працівники адміністрації намагалися всупереч закону перебувати на дільницях, але ми добилися, щоб цього психологічного тиску не було!

**Борис МЕЛАШЕНКО,
помічник-консультант народного депутата**

Наш район проголосував за Ющенка, але Добрянку, Радуль, Любеч і деякі села – за Януковича. Перші два з них купилися на обіцянку ввести другою державною російською мову, адже там проживають російські старовіри. Самі ж Ріпки, Замглай і більшість сіл за Віктора Ющенка.

**Юрій ЛЕМЕШКО,
керівник Ріпкинського районного штабу Віктора Ющенка**

У нас легше перерахувати ті села, які не за Ющенка, бо весь район – за нього. Отже, Януковича підтримали Кусії, де один телефон на село, Вихвостів, де Янукович пообіцяв дитсадок побудувати... Сама Городня, Макишин, Великий Дирчин та більшість сіл – за Ющенка.

Прямо в церкві у Городні о. Мирон роздавав листівки за Януковича і пояснював, що Ющенко – католик, хоча насправді він православний. Перед виборами голова районної

адміністрації Г. Рекрученко збирав священників, і ця неправдива установка, мабуть, звідти. Брехня владі не допоможе, і Ющенко переможе!

**Володимир ГОЛУБОВСЬКИЙ,
лікар Городнянської районної лікарні**

Люди були підкуплені подачкою влади до пенсій, і тому багато голосів ми втратили. Ми не всім роз'яснили, що це – не добавка до пенсії, а тимчасова допомога, яка і з'явилася лише за два місяці до виборів. Але загалом весь район проголосував за Ющенка, інакше – тільки військове селище Десна і окремі села, де живуть прапорщики-контрактники. Політвідділи вдовбали їм, що, мовляв, Ющенко відібрав у військових пільги. Хоча це було забрано Медведчуком, коли він був у Верховній Раді, і підписано Верховним головнокомандуючим Л. Кучмою. У другому турі ми переможемо!

**Володимир ФРАНЦУЗ,
член територіальної виборчої комісії, Козелецький район**

Одне тільки село в нашому районі – Бакланова Муравійка – проголосувало інакше, а весь район – за Ющенка. У цьому селі пообіцяли газ провести, і вони повірили. Районна газета жодного хорошого слова про Ющенка не сказала і відмовилася друкувати наші статті. Зате вмістили кілька великих інформацій за Януковича, і виявилось, що ті люди, чії підписи стоять, тих статей не писали. У багатьох селах люди зробили подвиг: були погрози, але вистояли і проголосували за В. Ющенка. Голови сільрад, колгоспів, директори шкіл були куплені владою і тиснули на виборців, але люди вже не ті, щоб сліпо вірити. Навіть працівники фельдшерсько-акушерських пунктів ходили по хатах і агітували, однак люди вибрали Ющенка. Влада програла в першому турі, програє і в другому!

**Сергій ХОРОШОК,
лікар-хірург Куликівської районної лікарні**

Питав Василь ЧЕПУРНИЙ
«Сіверщина» № 45(578) від 5 листопада 2004 року

Фальсифікація по-українськи

Ющенко оскаржуватиме результати виборів

Віктор Ющенко має намір оскаржувати результати голосування в першому турі виборів Президента, оскільки вважає їх сфальсифікованими.

Ющенко заявляє про свій намір оскаржити результати виборів, які поставили його на один рівень із Віктором Януковичем.

За спостереженнями Віктора Ющенко, результати голосування викликали шок в урядових колах і нагадали їм про «слабкі претензії на легітимність».

Ющенко нагадує, що ОБСЄ назвала вибори «кроком назад» у порівнянні з парламентськими виборами 2002 року, в той час як представники США, Німеччини та ЄС висловили серйозне занепокоєння.

«Ми не маємо допустити, – наголошує Ющенко, – залякування виборців та відкритого урядового втручання».

«Сіверщина» № 45(578) від 5 листопада 2004 року

Інформаційна фальш

Те, що всі владні установи в день виборів і в ніч підрахунку голосів працювали на повну потужність, не є секретом.

Що ж робили підлеглі Прем'єр-міністра? Удень вони контролювали явку «загітованих» виборців», яку забезпечили численні агітатори, бригадири спостерігачів і «свої», люди в дільничних комісіях (ДВК) за допомогою так званих «стрічок» завширшки у 4 см, на яких проставлялися номери зі списку виборців. А після закриття дільниць уся енергія щедро

оплачених «доном» Я. членів ДВК була направлена на «прискорений» підрахунок голосів. Ті із членів ДВК, хто намагався діяти за Законом, були відсторонені від цього процесу. Як тільки був отриманий результат, бригадири Я. повідомляли його у свій штаб та райдержадміністрацію. Ті аналізували, і, якщо результат був вигідний для кандидата Я., приймалося рішення про негайну доставку (навіть з будь-якими порушеннями при оформленні виборчої документації) і приємні для влади цифри передавалися електронною поштою до ЦВК у Київ. І вся Україна «бачила», що попереду – єдиний кандидат від демократичних сил. На дільницях, де явно перевага була на боці В. Юценка, члени ДВК і спостерігачі від влади чинили всілякі перешкоди (навіть вимагали дотримуватися вимог Закону), аби результат підрахунку потрапив до ТВК якомога пізніше.

Наслідки цієї інформаційної фальсифікації підсумків виборів можуть тривати ще декілька днів. Остаточний результат «невідомий», тому що останні «непідраховані» дільниці – це дільниці, де В. Ющенко перемає з великою перевагою.

Отже, перемогу В. Юценка у першому турі виборів за допомогою інформаційної фальсифікації брутално вкрадено!

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 45(578) від 5 листопада 2004 року

Колеги, майте совість!

Звернення уповноваженого Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації до журналістів області

Передвиборна ситуація яскраво показала, хто є хто в журналістському середовищі. Мова йде зовсім не про політичні симпатії, а про порядність, без якої нема журналістики. Бо інакше – то не журналістика, те явище має іншу назву.

Я не знаю, як дивиться донині своїм землякам в очі редактор куликівської газети «Поліська правда» Катерина Буй, яка особисто надрукувала багато неправди про Юценка, а земляки-куликівці не послухалися своєї «районки» і проголосували за нього. Від імені цілих сіл фальсифікувалися у редакції заяви – за Януковича, і цілі села показали дулю не тільки «Поліській правді», але і Януковичу, проголосувавши за Юценка.

«Ющенко отруївся борщем» – насміхалася газета «Град Прилуки», не посмівши назвати прізвище автора, а заховавшись за анонімним «За матеріалами інтернет-видань». А Прилуки не повірили брехні газети і вибрали Юценка. Корюківська газета «Маяк» (редактор Ірина Гайова), як і та ж куликівська, як і багато інших, вмістили інформацію за підписом вигаданого автора про бійки народних депутатів від опозиції. Корюківська редакторка порадила судитися з автором, забувши заглянути в Закон про пресу, за яким відповідальність несе і газета.

Постійно відзначалася в поширенні неправдивих відомостей обласна газета «Деснянська правда», практично жодна державна чи комунальна газета області (крім «Гарту») не забезпечила передбаченого законом рівного доступу кандидатів до ЗМІ. Натомість шурувалися цілі сторінки, теле- і радіопередачі за провладного кандидата. Чернігівщина його не вибрала. Що це означає для згаданих ЗМІ?

Перш за все – втрату читача, слухача, глядача. Адже люди, яких не вдалося обдурити, які вже вийшли з полону брехні, вже не стануть передплачувати поширювачів неправди. Якщо редактори надіються і далі на місцеву владу, яка тиском забезпечить передплату, – вони глибоко помиляються. Нова влада, а вона прийде обов'язково, не буде штучно, за рахунок податків громадян, підтримувати збанкрутілі видання. Не потрібні вони будуть і Януковичу – його команда вже зараз керує «по поняттях» зони.

Тому в останні тижні перед перемогою народного кандидата раджу всім колегам відрегулювати свої видання відповідно до совісті і закону. Щоб не позичати в Сірка очей.

Василь ЧЕПУРНИЙ,

уповноважений Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації

«Сіверщина» № 46(579) від 12 листопада 2004 року

Лукавство районних газет

У 19 районах області у першому турі переміг Віктор Ющенко, але більшість районних газет, які утримуються на податки виборців, замість простого і правдивого повідомлення результатів голосування вдалися до брехні.

Скажімо, щорська «Промінь» (редактор Олена Циганок) пише на цілу сторінку як голосував район. Багато тексту, багато фото. Але нема головного – як же проголосував Щорський район. Натомість вибрано Ключи та Гуту Студенецьку – тільки ті села, де переміг Янукович. Зате із тих сіл, де переміг Ющенко (а їх більшість), – ні гу-гу. Заціпило.

Ріпкинська «Життя Полісся» (редактор Надія Шопська) та ічнянська «Трудова слава» (редактор Віктор Устенко) кували явно розісланий з одного центру матеріал «Брехня Ющенка про українську економіку», де розпікають народного кандидата за те, що він назвав бездарною економічну політику нинішнього уряду. Натомість друкуються твердження Януковича: «Ціни на м'ясо і м'ясо-молочні продукти в Україні знизилися». Це, треба розуміти, не брехня, мабуть, із серії вигадок найправдивішої людини у світі – барона Мюнхгаузена... А може, ті, хто пише такі химери, не ходять на базари та в магазини і харчуються зі спецрозподільників?

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 46(579) від 12 листопада 2004 року

«Як я заробила 30 гривень від Януковича»

Ця жінка боїться називати своє прізвище, тому що побачила бандитів зблизька, – ми назвемо її Марією П. Вона була разом з тими студентами, яких перед виборами було вивезено із Чернігова на концерт у Київ для підтримки Януковича. За це обіцяно було по 30 гривень. Натомість цих чернігівців завезли в ліс під Київ і протримали більше доби. Отже, розповідає учасниця поїздки Марія П.

– Нам запропонували поїхати в Київ на концерт, постояти там, може, години дві – три...

– А ви знали, що концерт – на підтримку Януковича?

– Наш автобус, а це були дорослі, хоч що-небудь знали, а ті студенти, яких нагнали 18 автобусів, їхали тільки на музику. По дорозі нас два чи три рази зупиняла міліція, спереду в нас їхала охорона – молодчики в затемнених іномарках, от вони виходили, здоровалися з міліціонерами за руку, відходили і ділили гроші. Скільки коштувало проїхати, ми не знаємо, але відомо, що такі великі партії людей не могли їхати просто так. Водії також не знали, куди ми їдемо, для чого, інформації, як такої, не було. Наша бідність штовхнула нас на цю поїздку, ми їхали за гроші – нам обіцяли по 30 гривень.

Близько 7 години нас привезли, але не в Кончу-Заспу, як ми думали, а кудись далі. Не знаю, де то було, але в якомусь лісі. А потім розквартирували по санаторіях, будинках відпочинку, потім сказали йти на вечерю. Годували, до речі, добре і ми собі говорили: це ж скільки мільярдів треба накрасти, щоб стільки народу вивезти, оплатити санаторії, харчування, транспорт! Водіям, тим, хто їсти готував, – це ж страшні гроші.

Частина людей обурювалась куди ж це нас привезли? Ніхто ж не знав, що їдемо з ночівлею. Частина студентів пішла на трасу, в кого були гроші, та стали звідти вибиратися своїм ходом. Багато стали обурюватися, і один автобус відпустили. Вони десь о третій годині ночі добралися назад. Тоді нам навезли горілки, молодь понапивалася. Ці хлопці, що нас супроводжували, принесли пакет грошей отак, як ми носимо, тільки ми – за ручки, а то так жужмом зв'язано і туго набито грішми. Це я на власні очі бачила.

Я бачила, як одна студентка підійшла до молодиків, дуже так обурювалася: для чого нас привезли, ми ж не стадо баранів, уже ж не можна і голосувати... А вони так, з насмішкою

і матом лаялися, та й усе. А вже як понапивалися – і скло били, і між собою билися, і ці бритоголові, що нас везли, до дівчат приставали, були там і з'валтування... Щоб їм роти закрити, стали давати вже не по 30 гривень, а по 50. Дуже багато з тих, хто отримав гроші, другого дня зразу поїхали, повтікали.

Наша старша по автобусу також стала питати: «Скільки ж нас тут будуть тримати?» Другу ніч, а це вже було 31 жовтня, ми не хотіли залишатися. Якось старша владнала, бо й ми вже стали бунтувати, і нам сказали тихенько взяти речі, і десь годині о четвертій до нас під'їхав автобус. Зразу підбігли чоловік 15 студентів, щоб теж з нами їхати, але їх силою тримали і не пускали. Потім ця дівчора кричала: «Побігли на трасу!» Вони думали, що хоч там ми їх заберемо. Водій наш не хотів, я стала казати: «Давайте заберемо!» Наша староста: «Ні-ні, поїхали!» Йй, мабуть, сказали нікого не брати. І ті діти так благаючи стояли на трасі...

Багато дітей, ще як привезли, дуже плакали – це розказували про студентів із медичного. У них позабирали мобілки, щоб додому не дзвонили.

Хоча, знаєте, деяким подобалось. Вони виїхали, як на курорт, гуляли собі. От у нас одна із автобуса: «Я б залишилася і на третій день... Що ж, я сиджу на роботі, заробляю 10 гривень, а тут добре». Але ж це добре, що добре закінчується. А то ж нас би використали як гарматне м'ясо у провокаціях!

Чернігівщина бідна, у благополучних районах таких людей не знайшли б, а наші поїхали. Що хочеш, там могло бути... Я бачила, не тільки студенти там були, а діти по 15 - 16 років. Куди їх везли, для чого? Ця влада могла на все піти...

– І як оці люди, що їздили, за кого будуть тепер голосувати?

Невже ж після цього не задумуються – як воно оце все робиться! Так брудно, цинічно влада пропихає свого Януковича.

***Післямова.** Марія П., а тим паче студенти, не знала, що 31 жовтня, в ніч підрахунку голосів, команда Януковича намічала велику бійку під стінами ЦВК. Януковичівці сподівалися, що прихильники Ющенко не зможуть спокійно дивитися на масові фальсифікації і вийдуть протестувати. Тому для організації бійок були зведені бригади кримінальних угруповань, попереду яких мали б іти оці наші діти-студенти.*

Виникає питання: чому міліція у змові з бандитами? Чому СБУ не розслідує факт примусового затримання такої великої маси людей із грубим порушенням їх прав на пересування, на телефонний зв'язок, зрештою на право вибору, адже більшість із них так і не змогли проголосувати? Хто, власне, керує державою, якщо відкрито кояться отакі речі?

Прошу вважати цей лист інформаційним запитом до начальника управління Служби безпеки в Чернігівській області В. Колесникова та начальника обласного управління МВС В. Куліди. Відсутність відповіді буде означати, що посадові особи прикривають злочини.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 46(579) від 12 листопада 2004 року

Сенсація: фальсифікаторів виборів викрито

Немає нічого таємного, що рано чи пізно не стає явним. Мабуть, члени дільничних виборчих комісій (ДВК) від влади забули цю вічну істину на виборах 31 жовтня.

Брудна, кримінальна технологія підкупу виборців із застосуванням «стрічок» з номерами виборців у списку виборців, екранів ходу голосування в Чернігові викрита. Ця технологія неможлива без активної участі сотень і сотень громадян. На жаль, це слово до них не підходить, це – потенційні злочинці. Не тільки «бригадири» спостерігачів і агітаторів будуть нести відповідальність перед законом за цей злочин, але і «гвинтики» – члени ДВК, які готували і передавали відомості про хід голосування на дільницях станом на 10, 12, 14 і 16 години про тих, хто був вказаний у списку, переданому їм зі штабу дона Я. 30 жовтня до 15 години.

Ця брудна технологія, застосована ще у 2003 році на проміжних виборах у м. Чернігові, викрита, зібрані необхідні докази, в т. ч. і відеоматеріали.

Тож у II турі виборів Президента України фальсифікаторів чекають несподіванки, які назавжди покладуть край цим злочинним діям.

Понесуть відповідальність за бездіяльність і правоохоронні органи. Такі злочини не мають терміну давності.

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 46(579) від 12 листопада 2004 року

Митрополит Київський і всієї України Володимир благословив Віктора Ющенка

Напередодні другого туру президентських виборів Віктор Ющенко (8 листопада – авт.) зустрівся із предстоятелем Української православної церкви Московського патріархату, митрополитом Київським і всієї України, Блаженнішим Володимиром (Сабоданом) у Свято-Успенському соборі Києво-Печерської лаври.

Зустріч тривала близько години та пройшла в теплій атмосфері. Віктор Ющенко і митрополит Володимир зауважили, що їх обох турбує нагнітання ситуації у суспільстві напередодні виборів, а також штучний розкол України «на Схід і Захід, за конфесіями та релігійними ознаками».

Співрозмовники категорично висловилися за неприпустимість утручання світської влади в церковні справи, водночас визнавши необхідність спільної роботи світської влади та церкви заради збереження спокою в суспільстві. Блаженніший Володимир також пригадав те, як Віктор Ющенко, будучи главою Нацбанку, багато допомагав відродженню наших християнських святинь – Києво-Печерської та Почаївської лавр. Наприкінці зустрічі за церковною традицією митрополит дав пастирське благословення Вікторові Ющенку.

Ця зустріч у резиденції митрополита є символічною хоча б через те, що спростовує чутки та брудні листівки, які постійно поширює штаб провладного кандидата, про те, ніби Ющенко, ставши Президентом, трохи не в катакомби зажене УПЦ Московського патріархату.

Насправді Ющенко дуже толерантна людина. Ставши Президентом України, він гарантуватиме всім церквам і конфесіям рівні права. За його словами, конституційне право людини на свободу віросповідання – священне. Тому він, як майбутній гарант Конституції, надійно забезпечить його дотримання. Ющенко підтримує особисті стосунки із предстоятелями найбільших церков України – і з митрополитом Володимиром, як уже згадувалося, і з Патріархом Київським всієї Русі-України Філаретом, і з главою Української греко-католицької церкви кардиналом Любомиром Гузаром. При цьому Ющенко чітко стоїть на принципі неутручання держави в церковні справи.

До речі, напередодні офіційного висування у кандидати в Президенти України Ющенко відвідав службу Божу в рідному селі Хоружівка, що на Сумщині (ця церква, до речі, перебуває в юрисдикції УПЦ Московського патріархату та відбудована за сприяння родини Ющенків).

«Сіверщина» № 47(580) від 19 листопада 2004 року

Ноу-хау по-білошицьки

Цікаво пройшов перший тур президентських виборів у селі Білошицька Слобода Корюківського району на виборчій ділянці № 49. Проголосували майже всі виборці. Такого ще не було – тільки з виданих бюлетенів залишилося п'ять. І що найцікавіше, це доречно спитати у членів виборчої комісії, о 20 годині 25 хвилин 31 жовтня вже були відомі результати, пораховані бюлетені, закриті в конверти і рушили...

Але те, що є добре для керівництва району, не є таким для простих виборців. Так і не дійшли з переносною урною для голосування до багатьох громадян похилого віку, навіть

інваліда забули вдома відвідати. Зате бюлетені вкинули. І це все засвідчено громадянами при журналістському розслідуванні за зверненнями виборців. Отож прокуратурі Корюківського району та, мабуть, і не тільки й буде цікаво спілкуватися з головою дільничної комісії Віктором Бездушним. Як кажуть, цілий букет порушень. Спочатку тримав у сейфі від стороннього ока списки виборців, отримані по акту з територіальної виборчої комісії, посилаючи громадян на ознайомлення зі списками, які вивішені у приміщенні сільради ще в червні. Потім, напередодні дня голосування, не відчиняв декілька годин виборчу дільницю. І нарешті під час проведення виборів організував виборчий процес з таким розмахом, що всім була робота.

У першій кімнаті деякі члени комісії видавали бюлетені, через стіну, у другій кімнаті, поставили дві кабінки для голосування. І нарешті у третій кімнаті, у самому кутку – скриньки для бюлетенів. Мабуть, Віктор Миколайович має неабиякий дар бачити, що робиться у виборчому процесі, через стіни. Але інші – як члени виборчої комісії, так і спостерігачі – не зовсім бачили, що діється в кабінках, біля них та особливо – коло скриньок. От і вийшло, що штатні службові особи декілька разів, як засвідчили виборці, заходили до кабін, показуючи, за кого треба голосувати. Навіть одна із «начальниць» увірвалася до кабінки, де голосувала вагітна жінка. І такого було багато.

Ще цікаво і те, що сільський голова добродій Сірий весь день зустрічав виборців біля сільради з посмішкою та насінням. А до насіння пропонував щось конкретніше. Заробляючи собі пошану, а може, і медаль від районного керівництва. А ж втім, за ознаками декількох статей Кримінального кодексу можна вже порушувати справу за фактом. Про що й подана заява до районної прокуратури та територіальної виборчої комісії.

Анатолій САВЧЕНКО,
кореспондент газети «Громадський контроль»
«Сіверщина» № 47(580) від 19 листопада 2004 року

15 срібняків. Ціна влади

Я точно знаю, що на підкуп виборців від Януковича виділялося о 20 гривень. Але, як підтверджує відеозапис, у нашому районі голоси-інвалідів купували за 15 гривень – різницю вкрали?

Підкупом виборців займався начальник районного управління соціального захисту Станіслав Катрушенко – об'їздив інвалідів і штовхав на беззаконня. Маємо документальні докази.

Та це януковичівцям не допомогло: Талалаївщина в першому турі дала 60% голосів за Юценка, а в другому – дасть більше 80. Навіть єдине село – Петькове, де переміг Янукович, розколюється і буде голосувати, як весь район.

...Іуда продався за 30 срібняків. Невже ж так упала в ціні зрада, що вже продаються люди і за 15 гривень?

Володимир ОПРИШКО
Талалаївський район
«Сіверщина» № 47(580) від 19 листопада 2004 року

Чому міліція боїться помаранчевого кольору?

Член територіальної виборчої комісії 209-го виборчого округу, викладач Олександр Мисюра, йдучи на засідання комісії, побачив, як чоловік зриває оранжеві (помаранчеві) стрічки на деревах. «Чому ви це робите?» – запитав і показав посвідчення член ТВК. У відповідь почув погрози.

Чоловік назвався працівником міліції, але посвідчення показати відмовився. Зате вимагав піти в Деснянське відділення міліції. Там не знали, що робити із членом комісії, а

невідомий начальник по телефону цікавився у підлеглих міліціонерів головним: чи не показали, бува, вони посвідчення? Тобто – чи не засвітилися? Прізвище міліцейського борця з помаранчевим кольором відоме – Бичко.

Виходить, міліціонерів вигнали на боротьбу з кольором і наказали не признаватися – хто вони і звідки? Боїться влада не тільки Ющенка, але навіть його кольору.

Василь АВДІЙ

«Сіверщина» № 47(580) від 19 листопада 2004 року

Олександр Ломако – останній політв'язень режиму Кучми?

Коли таке визначення мого співрозмовника я навів у журналістському колі, дехто із колеґ, наближених до міліцейського середовища, скептично посміхався: який же він, мовляв, політичний? Формально так: студент-історик Олександр Ломако затриманий чернігівською міліцією за підозрою у виготовленні і зберіганні вибухівки. Але ж ми пам'ятаємо, що і Чорновіл один зі своїх строків сидів формально за зґвалтування, а фактично – за політику. Так і Сашко – активіст студентського руху, був кинутий на підлоту і засаджений у міліцейську хурдигу за опір режиму Кучми.

– Сашко як це було психологічно страшно опинитися у неволі?

– Справа в тому, що наша діяльність спрямована проти діючого режиму Кучми-Медведчука-Януковича і сама по собі несе небезпеку, бо ми знаємо, як брутально влада поводить-ся з людьми. Психологічно ми були до цього готові, бо в Києві вже був обшук і знайшли тротил, у мене було і своє передчуття, бо за 20 хвилин до обшуку я подзвонив батькові і попередив: якщо щось подібне станеться – будьте готові. Також я бачив, що за мною слідкують майже цілодобово. Тобто до подібних ситуацій ми були готові. Єдине було страшним – щоб це все не затягнулося більше 10 днів.

– Тебе затримали, привезли в міліцію, двері камери зачинилися... До речі, це була одиночка?

– Ні, наша камера розрахована на 8 чоловік.

– А хто ті вісім?

– Вона не дуже переповнена – там були один за пограбування поштарки, якийсь наркоман, п'яниця, один за торгівлю наркотиками. Вони постійно мінялися.

– От двері камери зачинилися, і які твої відчуття були?

– Я хотів узяти собі як історичний документ графік нервування в камері: шоста ранку – підйом, сьома – сніданок, сьома тридцять – прогулянка на вулиці, восьма тридцять – перегляд телепередач, чотирнадцята – обід, десь двадцята – двадцять перша знову перегляд телепередач, прогулянка, двадцять друга – вечеря. Насправді все відбувалося зовсім по-іншому. Якщо підйом о шостій – це нормально, то сніданок був такий, що їсти неможливо...

– А що там було?

– Якщо ввечері привозили ріденьку кашу і супчик, то зранку те, що не доїли, – знову розігрівали і давали. А обіду як такого не було. Давали вечерю разом з обідом. Тобто кашу і суп.

– Тобто годували двічі на день?

– Так. І якщо передбачено бути на вулиці годину і десять хвилин за розпорядком, то я за десять діб був менше години. Нас виводили, обшукували і зразу заводили. Ніяких телепередач також не було. Конвой був злий на всіх, кого утримував, і між собою вони постійно сварилися. І постійно горить лампочка – 24 години на добу. Постіль, матрац – страшні.

Одного разу, як була перевірка, нам видали краще і зразу ж після перевірки забрали. Білизни нам ніякої не видали.

Відчуття було таке, що ця несправедливість швидко закінчиться, а по-друге – ну що ж, хтось же має сидіти.

– А було таке відчуття, що все, соратники покинули, ти нікому не потрібен...

– Ні, я був певен, що в цей час відбуваються буремні події. І адвокат також казав про мітинги у Києві та Львові.

– Адвокат коли з'явився?

– Я встиг під час обшуку передзвонити Приходьку (*Володимир Приходько – довірена особа Віктора Ющенка – ред.*), і він викликав адвоката, який з'явився на кінець обшуку. Мене за те, що вимагав від міліції документи, кинули на підлогу. І тоді знайшли фальшиві гроші та вибухівку, хоча я не певен, що там було 560 грамів тротилу, – мені говорили, що коли б це було насправді, то весь будинок би ізолювали.

– Як тебе зустріли в камері?

– Коли я сказав, за що я сиджу реально – не за гроші, не за вибухівку, то всі сказали, що дійсно бандитська влада і нас будуть тримати до виборів. По мені було видно, що я не рецидивіст і не бандит, а студент.

– Як до тебе ставилися?

– У камері – нормально, конвой – теж. Розпитували весь час про вибори – я був у партійній футболці УНП – як правильно голосувати, чи може один кандидат віддати голоси іншому тощо. Я просив, щоб мене посадили разом із Коваленком (*ще один затриманий студент – ред.*), я чув його голос, але мені відмовили, хоча місця були і в його камері, і в моїй. Хоча мені казали, що по справі зайняті 16 слідчих, але зі мною говорив тільки один, уже перед судом, і опитали тільки батька та матір і в Щорсі, вдома, провели обшук. Оце все слідство.

– Яка реакція батьків?

– Батьки були в шоці. Я вчора удома ...

– Тільки вчора?

– У мене ж підписка про невиїзд, але вчора я повідомив слідчому, і він дозволив. Батьки були зі сльозами на очах, сказали, що втратили по 10 років життя. А батько ще й бачив мене в наручниках – для нього це взагалі була травма.

– Хто твої батьки?

– Батько працює токарем у локомотивному депо, а мати – в санепідемстанції. Менший на два роки брат навчається у профтехучилищі. Батьки знали, що в мене любов до України, і тому поставилися з розумінням, хоча мати й говорила, що краще б я удома сидів. Брат, якщо раніше не цікавився політикою, то зараз пішов, перевірів себе у списках на вибори і пішов у суд.

– Як реакція на курсі?

– Дуже приємною була реакція декана Олександра Борисовича Коваленка – обняв, сказав: «Як ти, синок? Тримайся!» Заступник декана Лариса Анатоліївна Юда також добре поставилась, багато викладачів навіть прощають борги – кажуть, розберися із судами, тоді здаси заліки...

– Що було найстрашніше в перебуванні там, за ґратами?

– У четвер ставилося питання про продовження мого затримання – слідчий і прокурор подали позов. Була постанова суду про моє звільнення та прийшов слідчий, сказав, що

нічого не може зробити, – мене продовжували тримати за вказівкою Шевчука (*начальника міського відділу міліції – ред.*). Є постанова суду, а мене не звільняють. Конвой зранку приїхав з великими очима: «Хтось дуже хоче тебе закрити». І вже питають про шапку – щоб везти в тюрму, треба шапку мати. І коли я дізнався, що й адвокати про це не знають... Але в п'ятницю вже ввечері адвокат знайшов слідчого Гроня, якого він шукав по всьому місту, і я підписав підписку про невиїзд.

– Ти помітно схуд ...

– На третину. 75 годин, як затримали, взагалі нічого не їв. А передачі доходили не всі – якщо мені передавали два літри соку, то приносили стакан, якщо грамів триста – чотириста ковбаси, то приносили 4–6 шматочків. І кілька разів відмовлялися приймати передачі в моїх друзів.

– Як звільнився, ночував не на тій квартирі, яку наймав?

– Ні, я там психологічно не міг бути – я жив у друзів у гуртожитку.

– Як спалося першу ніч на волі?

– Дуже гарно. Я, коли вийшов, сказав, що хочу побачити сонце вдень і темряву вночі. Тому що там весь час горіла лампочка і вікна в камері не було. Виводили буквально на кілька хвилин о сьомій ранку і пізно ввечері.

– Часу вільного там у тебе було багато?

– Я втомлювався лежати і ходити, а читати передали десь на п'ятий день Домонтовича – якраз перед тим я купив його «Дівчинку з ведмедиком», і друзі передали. Найбільше я переживав за матір: у неї хворе серце, і нам не дають зустрітися, вона не бачить мене...

– А що було найбільш приємним в ув'язненні?

– Коли на суді був повен зал людей і прийшли навіть ті, кого я не очікував бачити, з ким я жив у гуртожитку два роки тому і кого бачив усього кілька разів на факультеті. Очі людей, які за мене переживали, – то важливо. Коли суддя Мурашко ухвалив рішення про моє звільнення, зал аплодував йому стоячи. Я дякую всім, хто мене підтримував, бо на моєму місці міг бути кожен.

Спілкувався Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 47(580) від 19 листопада 2004 року

Церква, що служить не Богу, а Януковичу?

У селі Чернецьке Талалаївського району отець Феодосій прямо на похороні став агітувати за Януковича – місце вибрано, що й казати...

У Корюківці 13 листопада благочинний отець Олександр Яворський після поминальної служби сказав прихожанам: «Увага!» (ну й стиль у московських батюшок!) – і почав обливати брудом Ющенка. Дехто обурився, став виходити з храму, а церковні «працівниці» тут як тут: стали тицяти в руки листівку «Кто такой Ющенко?» Такі ж листівки переслані до нашої редакції і з Прилук, роздавалися вони і в Чернігові, у кафедральному Троїцькому соборі УПЦ Московського патріархату. Агітували за Януковича священники Городні і Вересочі Куликівського району – цим двом попало від їх прихожан: як сказала одна літня жінка, якщо у вас є отой хрест у душі, що висить на пузі, то не повинні агітувати за бандита.

Безумовно, це грубе порушення закону. Як і те, що із сибірських монастирів приїхали агітатори за Януковича – громадяни іноземної держави втручаються у внутрішні справи України. А влада не тільки мовчить, але й помагає: у всіх районних газетах області надруковано звернення єпископа Амвросія – також за Януковича.

Спростовувати брехню, поширювану про Ющенка агітаторами в рясах, навіть і не хочеться – настільки вона дрімуча і, вибачте, дурна. Ну, наприклад, як вам теза про те, що Ющенко кинув двох малолітніх дітей, якщо він скрізь і всюди фотографується з усіма своїми п'ятьма дітьми! Або невігластво про те, що Ющенко, коли був главою уряду, «вернул задолженность за счет иностранных кредитов»? Зовнішній борг України за часів Ющенка зменшився – вперше за роки незалежної України, а за прем'єрства Януковича – борг України збільшився. Власне, церковним діячам якось би і не з руки лізти в економіку, в якій вони не спеціалісти. Але тут мова про інше – кому служить УПЦ Московського патріархату? Богу чи кесарю?

До речі, в рідному селі Ющенка – Хоружівці на Сумщині – на кошти братів Ющенків зведено храм. І він належить до УПЦ Московського патріархату! Що не заважає згаданим священникам брехливо твердити про Ющенка...

Усовіщати священників – справа потрібна, але здебільшого марна, якщо вже людина відійшла від Божої заповіді «Не свідчи неправдиво!»... Болить мені інше: оця попівська агітація відштовхує багатьох людей, нестійких у вірі, від православної церкви взагалі. Лукаві пастирі отримають, звісно, заслужене – але ж нам від того не легше! Не легше Україні, за яку б мали молитися всі священники, – вони ж тим часом возгласяють то за московського патріарха Алексія (Рідігера), то за донецького Януковича. Бог їм суддя! А ми, православні, не повинні ховатися за оте «Так велів батюшка!» – у священника своя міра відповідальності, у нас, мирян, своя – перед Богом і перед Україною.

Василь ЧЕПУРНИЙ, православний

«Сіверщина» № 47(580) від 19 листопада 2004 року

Що з тобою, «Трудове слово»?

Мій журналістський стаж налічує 35 років, упродовж яких я тричі кидав гарну роботу, як тільки хтось посягався на мою незалежність та на честь моєї професії, і, по суті, починав творче життя спочатку. Цим я щасливий.

А починався мій стаж із «Трудової слави», де колись кожен журналіст був особистістю: редактор О. Климіша, зав. відділом листів Т. Борщан, відп. секретар І. Харченко, пізніше – зав. відділом літератури В. Голець, редактор П. Багмут. Спілкуючись з ними, я ще в юному віці зрозумів, що журналістика – річ особлива. Що ця професія вимагає чесності, принциповості, гордості, зразковості. Коли обманюють журналісти – це трагедія народу.

Нині весь світ із жахом дивиться на Україну, де влада веде свій народ до прірви. І найбільш показовими українськими болячками світове співтовариство називає жакливу корупцію та відсутність свободи слова. В останні роки було вбито Г. Гонґадзе, бо він дорожив професійною честю, провідні журналісти кидали гарну роботу й відмовлялися виходити в ефір на знак протесту проти тиску, «темників», запровадження політичної цензури, намагання влади змусити ЗМІ обслуговувати її забаганки. Журналісти голодують і мітингують, але борються за свої права. Бо якщо говоритимуть брехню – народ загине.

У цьому місяці журналістики. У роки здобуття незалежності України журналісти були героями, а нині з їхніми мужніми вчинками люди пов'язують надії на відродження нашої Батьківщини,

Журналісти «Трудової слави» завжди мали професійну гідність. Навіть у радянські роки, коли вільнодумство не допускалося, вони не були блазнями влади і не обслуговували інтереси нечесних та злочинних політиків. Так було завжди. Мені навіть приснитися не могло, що може стати інакше. Що з приходом нового редактора В. Устенка «Трудова слава» аж зараз, на початку XXI століття, зганьбить себе, перетворившись на рупор брехливої пропаганди і слухняне знаряддя захисту забаганок влади. Цікаво, чи коли-небудь в інших сферах великі редактори О. Климіша й П. Багмут матимуть змогу заглянути в очі маленького-маленького редактора В. Устенка, який своїм лакейством принизив честь Великої Професії?

Улітку у мене з ним була розмова про жахливі порушення «Трудовою славою» виборчого законодавства, яке зобов'язує газету надавати рівні можливості для виборчої агітації всім кандидатам на посаду Президента. І пан Устенко, пообіцявши дотримуватися Закону (помістити хоч якісь правдиві матеріали про Ющенка), жалівся: перед райдержадміністрацією він, мовляв, безправний. То невже врятування власного життя важливіше за одурманення неправдою тисяч людей – свого народу? Чесний і справжній журналіст неодмінно скаже «ні!».

В. Устенко заховався в кущі, бо не опублікував не лише кілька переданих до редакції матеріалів відповідно до вимог виборчого законодавства, а й моєї згодом поданої репліки про наскрізь брехливу публікацію «Ми демократію учили не по Ющенку» (25.09.2004 р.). Не знаю, хто такий В. Васильченко, який підписав цей маразматичний опус. Так само не знаю, хто такий М. Карпенко – автор подібного опусу «Брехня Ющенка про українську економіку» (6.11.2004 р.), але очевидно, що ці люди – безсовісні й мають бути витурені з журналістики за девальвацію професійних цінностей, я переконаний, що ці автори (чи люди, які криються за цими прізвищами) після виборів будуть відповідати за наклепи. Вся Україна знає, які провокації готувалися в Чернігові проти В. Ющенка. На будинках міліціонери вивішували й охороняли провокаційні гасла (самі ж офіцери міліції розповіли про це і про виконання інших провокацій та політичних завдань проти опозиції у кількох виданнях). Саме в Чернігові було вчинено останній замах на життя Ющенка (отруєння й боротьба за його життя в австрійській клініці). А «Трудова слава» публікує звідкись принесений редактором брехливий матеріал про те, скільки грошей могло піти на організацію того мітингу. Перехрестіться, пане Устенку, – там було не 4 тисячі людей, як написала «ТС» (брехня від обласної влади), а 30 тисяч (уперше в історії міста!), і ніхто нікому не платив, бо концерт від щирого серця давали О. Пономарьов і О. Скрипка з гуртом «ВВ», яких не раз принижувала ця влада і які пов'язують свої надії на краще саме з Ющенком. Але вам, мабуть, цього не зрозуміти.

Мабуть, вам багато чого не зрозуміти в журналістиці, якщо ви дозволили опублікувати в «Трудовій славі» (вже згадана стаття «Брехня Ющенка...») дикунські порівняння між Ющенком і Януковичем: типу того, що перший нібито «ухитрився знецінити національну валюту» і «золотовалютним запасом розпоряджався, як власним гаманцем», а другий приніс національній валюті стабільність. Ви що – на базар і в магазини не ходите й не бачите цієї «стабільності»? Між тим, кожна неупереджена доросла людина знає й пам'ятає, що саме Ющенко запровадив гривню, провівши єдину в історії України неконфіскаційну реформу (це оцінив увесь світ, назвавши його одним з найкращих фінансистів сучасності!), домігся її стабільності в розрахунках замість долара, а також, уперше не позичивши за кордоном жодного долара фінансової допомоги, ліквідував не лише гігантські заборгованості попередніх урядів з пенсій і зарплат, а й скоротив (достроково!) міжнародний борг України майже на 2 млрд. доларів. То про яке «розпорядження золотовалютним запасом» пише цей політичний невіглас М. Карпенко? Уряд Януковича, до речі, вже взяв за кордоном позики на 9 млрд. доларів – це рекордна сума за всі роки української історії.

Після того, що сталося, раджу молодому редактору йти геть із журналістики, яку він устиг за кілька місяців так брутално принизити й зганьбити. Йти з «Трудової слави», яка при жодному попередньому редактору не переживала такої моторошної ідеологічної наруги над своїми читачами. Якщо він усвідомлює місію журналістики (не на харч заробляти, обдурюючи людей, а горіти правдою заради прийдешніх поколінь) – неодмінно піде.

Навіть після скандалу з вигаданими неправдивими рейтингами кандидатів на посаду Президента, які влітку було надруковано в «Трудовій славі» з посиланням на неіснуючу соціологічну службу, перед самим голосуванням газета помістила ще одну зухвалу брехню (взагалі без посилань на будь-які дослідження і без підпису – може, тому, що під нею гидко було підписуватися). Стверджувалося, що на Ічнянщині за В. Ющенка готові проголосувати 27,8%, за О. Мороза – 7,8%, за В. Януковича – 26,9%. Насправді виявилось: Ющенко – 55,7% (удвічі більше); Мороз – 17,4% (у 2,2 разу більше); Янукович – 16,8% (майже вдвічі менше).

У царській армії молоді офіцери із загостреним почуттям честі в таких випадках стріляли собі в скроню. Зараз інші порядки й інша уява про честь та совість у багатьох прислужників влади, яка ці порядки встановлює. Випадок з В. Устенком – цьому підтвердження.

Бог йому суддя, але що він зробив із «Трудової слави»? Хто й коли їй віритиме після таких ганебних провалів?

Подібною ганьбою вкрили себе перед виборцями, читачами і більшість інших районних державних газет області.

Віталій ШЕВЧЕНКО,

журналіст, народний депутат України в парламенті
другого і третього скликань.

м. Ічня

«Сіверщина» № 47(580) від 19 листопада 2004 року

Народ піднімається з колін

31 жовтня я працював членом ДВК на дільниці № 6 у м. Ніжині. Як, мабуть, і всюди в Україні, проблема не занесених до списків для голосування величезної частини виборців торкнулась і нас. Зате у списках багато померлих. Гадаю, що влада зробила це навмисне, щоб перешкодити В. Ющенку отримати реальну перемогу ще в першому турі. Але владний адміністративний ресурс не спрацював.

Особисто мене радувала активність наших виборців, які попри «зомбування» людей радянською системою змогли розрізнити, де чорне, а де біле.

Результати виборів на нашій дільниці показали, що з 1471 голосуючого за Ющенка віддано 848 голосів виборців, за Януковича – 197, за Мороза – 188, за Симоненка – 91. Подібні результати – по всіх 28 дільницях Ніжина. Це означає, що розум, здоровий глузд, національна свідомість у нашого народу зросли.

Але на цьому заспокоюватись ще рано. Нам потрібно активізуватись і 21 листопада зроби останній крок до перемоги.

6 листопада я був на зустрічі з Віктором Ющенком у Києві. Близько 100 тисяч киян прийшли привітати Віктора Андрійовича з перемогою. На бамперах та на антенах автомобілів майоріли помаранчеві стрічки.

Поява на сцені Віктора Ющенка підняла гучні оплески та скандування. Тепло і радісно зустріли і представників опозиції – Юлію Тимошенко, Олександра Зінченка та Олександра Мороза, який приєднався до коаліції «Сила народу».

Усі революції зазвичай починаються зі столиці. І після першого туру голосування Київ одразу відчув перемогу. Знаю, вірю, впевнений, що після 21 листопада вся Україна буде відзначати свято вставання із колін.

Олександр БОГДАН,

член Ніжинської організації УНП

«Сіверщина» № 47(580) від 19 листопада 2004 року

Поширена інформація про існування так званих «клонів» у списках виборців міста Чернігова (ТВО № 208)

Сьогодні вранці ряд інформантів України з посиланням на джерела близьких до виборчого штабу Віктора Ющенка, заявили про дублювання прізвищ у списках виборців територіального виборчого округу № 208, за деякими даними, від 4,5 тис. до 10 тисяч виборців. Було, зокрема, повідомлено, що «у результаті перевірки, яка проводилася на комп`ютерах у програмі Excel, було виявлено багато «двійників» з однаковими паспортними даними, які голосують на різних дільницях або розкиданих у списку однієї дільниці».

На думку інформаційно-аналітичного відділу Чернігівського обласного відділення ВГО «Комітет виборців України», при розповсюдженні цієї інформації не було враховано те, що в Чернігові проживає велика кількість людей, які носять не лише однакові прізвища, але, нерідко, й імена. Так, лише вибіркового аналізу списків виборців дав наступні результати. Тільки одних Кучм внесених до списків виборців у Чернігові проживає 7, Ющенків – 20, Морозів – 84, Мельничуків – 12, Іванових – 49, Петренків – 167 і т.д.

Однак, певний сенс у поширеній агентствами інформації все ж є. До так званих «клонів» могли бути зараховані ті виборці, які між першим та другим турами виборів змінили місце постійного проживання, а також ті виборці, у яких на руках залишилися паспорти громадян України старого радянського зразка. Як відомо, Кабінет Міністрів 28 жовтня 2004 р. постановою № 1429 дозволив вважати дійсними паспорти громадян України, що оформлені з використанням бланків паспортів колишнього Союзу РСР, до 1 грудня 2004 року. До цього часу так і не відомо, скільки таких паспортів ще існує в Україні. Також не відомо, чи співставлялись дані про прописку у паспортах радянського зразка та дані про реєстрацію громадян у паспортах нового зразка. За даними КВУ, ніхто таких перевірок не робив. Списки виборців від територіальних до дільничних виборчих комісій надійшли, переважно, із запізненнями у 2–3 дні. У ДВК та простих виборців просто не існувало достатнього часу перевірити та уточнити списки виборців. Це і породило той масив проблем зі списками виборців, який усі ми маємо зараз.

**Прес-служба Чернігівського обласного відділення
ВГО «Комітет виборців України»
«Політична Україна»**

21 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180727.html>

Громадський комітет захисту прав людини зафіксував ряд порушень під час проведення виборів у Чернігівській області

У рамках роботи інформаційного центру «Права людини на виборах» Чернігівський громадський комітет захисту прав людини (далі – ЧГКЗПЛ) в рамках проекту «Активний захист виборчих прав 2004» за підтримки Дирекції з питань розвитку та співробітництва Швейцарії розповсюджує інформацію про порушення прав людини, пов'язаних з виборчим процесом, та виборчого законодавства зафіксовані на 14:00 21 листопада 2004 року на території Чернігівської області.

У продовж останніх годин у розпорядженні ЧГКЗПЛ знаходиться інформація про наступні порушення:

- увечері 20 листопада 2004 року довірена особа кандидата у Президенти України В. Ющенко – Приходько В.В. подав до ТВК № 208 скаргу про зафіксовані численні випадки (за деякими даними тисячі) наявності у виборчих списках дублювання прізвищ виборців, тобто записаних по декілька разів;
- на виборчій дільниці № 16 ТВО № 208 є проблеми з голосування сліпих виборців, що мешкають у гуртожитку УТОС (вони з фізичних можливостей не можуть голосувати таємно, додаткових пристроїв для забезпечення таємності вибору до дільниці та інших дільниць Чернігівської області, де голосують сліпі, не надходило);
- на всіх дільницях, де було здійснено моніторинг на 14:00, існує велика проблема з таємницею голосування – виборці не складують бюлетені, коли кидають їх в скриньку, тому, користуючись її прозорістю та наявністю лише двох прізвищ у бюлетені, можна легко побачити вибір особи та здійснювати моніторинг прихильності виборців;
- на виборчій дільниці № 13 ТВО № 208 є включеним до списку виборців екс-губернатор Чернігівської області, посол України в Республіці Беларусь Шаповал Петро Дмитрович,

хоча він буде голосувати поза межами країни і є, за повідомленням, включеним до списку виборців у закордонному виборчому окрузі (загалом члени ТВК констатують істотні проблеми з передачею інформації про виключення із списків виборців, які на даний момент голосують за межами країни у ЗВО);

- на багатьох дільницях, зокрема ТВО 208: 54, 55, 96, 97, 101, 105; ТВО 213: 13; ТВО 210: 73, 75, 76; ТВО 209: 49, 89, 94, всупереч статті 28 п. 10 Закону України «Про вибори Президента України» в приміщенні виборчої дільниці знаходяться працівники МВС;

- на виборчих дільницях 45 ТВО 208 та 151 ТВО 209 зафіксовано голосування у кабінах по дві людини;

- на виборчих дільницях 73, 75, 76 ТВО 210 та 94 ТВО 209 відсутні програми кандидатів у Президенти України;

- на виборчих дільницях 73, 75, 76 ТВО 210 та 151 ТВО 209 йде масове голосування осіб без паспортів, тобто бюлетені видають після усного оголошення прізвища;

- на виборчій дільниці № 76 ТВО 210 відсутня навіть вівіска про те, що тут знаходиться виборча дільниця;

- на виборчій дільниці № 73 ТВО 210 молодь, яка тільки повернулася з армії і не знайшла себе у списках виборців, перебуваючи у нетверезому стані, учинила скандал на дільниці, чим зашкодила голосуванню інших виборців;

- на виборчій дільниці № 155 ТВО 209 члени комісії не дозволили офіційним спостерігачам виїхати з виносною скринькою на голосування поза межами дільниці;

- на виборчій дільниці № 132 ТВО 209 член комісії перешкодив діяльності мас-медіа, прогнавши з дільниці представника ЗМІ, який був на ній офіційно зареєстрований.

Наступне повідомлення щодо зафіксованих порушень буде розповсюджено 21 листопада 2004 року о 17.00.

Більш детальну інформацію про проєкт «Активний захист виборчих прав 2004» можна отримати на сайті www.elections.cn.ua, який, крім іншого, є джерелом інформації щодо дотримання на території Чернігівської області прав людини, пов'язаних з виборчим процесом.

Чернігівський громадський комітет захисту прав людини

21 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/180733.html>

У Чернігові триває акція протесту. На площі – вже понад 3000 прихильників Віктора Ющенка

Кількість учасників акції протесту проти фальсифікації виборів на центральній площі Чернігова досягла 3000 чоловік. Люди з помаранчевим кольором заповнили собою весь простір і вимагають появи мера міста Олександра Соколова. Протестуючим роздали рішення Київради про недовіру Центровборчкому.

Перед присутніми виступив заслужений артист України Віталій Таганов, представник «Нашої України» Віктор Лазар. Від Соціалістичної партії виступив другий секретар обкому Михайло Коропатник. Орієнтовно з 14.00 прихильники Віктора Януковича у кількості 300 чоловік біля кінотеатру ім. Щорса намагаються влаштувати альтернативний мітинг. Проте, це їм на даний момент не вдається. Прихильники Ющенко взяли своїх опонентів, яких було виведено на площу у примусовому порядку, у «кільце» і скандують «Ющенко!».

Схоже на те, що акція буде безстроковою.

«Високий Вал»

23 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180745.html>

300 прихильників Януковича провели у Чернігові мітинг на його підтримку

Мовою оригіналу:

Около 300 сторонников кандидата в президенты, премьер-министра Виктора Януковича провели митинг в его поддержку в Чернигове. Выступающие на митинге призывали образумиться сторонников кандидата в президенты, лидера блока партий «Наша Украина» Виктора Ющенко.

«Не дадим «нашистам» отменить результаты выборов», – сказал представитель областной организации Народно-демократической партии Юрий Гранчак.

Митингующие приняли резолюцию, в которой призвали признать легитимными результаты выборов.

У сторонников Януковича возникло несколько столкновений со сторонниками Ющенко, которые скандировали: «Ющенко!» и не давали выступать сторонникам Януковича.

Митинг начался около 14:00 и продолжался до 14:15.

Ранее более 2 тысяч сторонников Ющенко собрались на митинг в его поддержку в центре Чернигова на Красной площади.

«Подробности»

23 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180748.html>

Створено Комітет Національного порядку у Чернігівській області

Учасники мітингу на підтримку Віктора Ющенка у Чернігові пікетували обласне радіо. Головна вимога – неупереджене висвітлення подій. Пікетувальникам вдалося досягти певних домовленостей з керівництвом обласної телерадіокомпанії. Резолюція мітингу прозвучить у вечірньому ефірі.

Під час мітингу було проголошено про створення Комітету Національного порядку у Чернігівській області. Співголовами Комітету стали викладач Чернігівського державного педагогічного університету Володимир Тандура і голова Правління ВАТ «Чернігівський ремонтно-механічний завод «Жовтневий молот» Людмила Ковтун. Працівники заводу прийшли на акцію масово й організовано.

Про підтримку акції протесту почали заявляти підприємства і установи обласного центру: Чернігівський комбінат хлібопродуктів, фірма «Електрон», комбінат хлібопродуктів «Нивки», завод «Жовтневий молот». На ранок запланована масштабна акція-пікетування міської ради.

«Високий Вал»

25 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180761.html>

Виборчі пристрасті

Арсенал: погрози, тиск, провокації

Передвиборні перегони показали у всій красі весь маразм і агонію діючої влади. Щоб не бути голосливим, звернувся лише до деяких прикладів. Під час поїздки агітаційної машини з Києва для демонстрації фільмів про Віктора Ющенка на автостоянці у Чернігові (стоянка охоронялася) в авто пробивали всі чотири колеса. Коли КамАЗ із Городні прибув до Корюківки, то лише там виявили цей факт. Колеса пробивали шилом чи швайкою, тому повітря

якийсь час ще трималося. У Корюківці агітаційна бригада виступала перед численною аудиторією. На ніч авто загнали до приватного двору. А близько 3-ї години ночі вся вулиця була розбуджена вибухом. Хтось кинув на машину вибуховий пакет. Повідомлена зранку місцева міліція не могла нічого знайти. Та на неї ніхто і не надіявся. Просто почерк зловмисників був надто знайомим.

А тим часом із районів 213-го виборчого округу надходили численні скарги щодо тиску на виборців з боку влади. Доходило до смішного. На одній з виборчих дільниць керівник бюджетної установи посадила біля ящика для голосування спеціальних людей із членів комісії, які мали дивитися, як голосують працівники установи. Останні ж повинні були показувати бюлетені. Хтось повірив обіцянкам влади підтримати підприємство. Були і серед пенсіонерів люди, які купилися на разову подачку до пенсії. А в сільських п'яничок було справжнє свято. Надходили сигнали, що спиртне їм презентували не лише представники влади, а навіть правоохоронці. Але ніякі маніпуляції, підкуп, погрози не допомогли. 213-й виборчий округ більшістю районів – Менський, Сосницький, Корюківський, Коропський – проголосував за Віктора Ющенка. Лише у Новгород-Сіверському та Семенівському районах більшість була за Віктора Януковича.

Загалом же у другому турі президентських перегонів 54% виборців округу віддали свої голоси за Віктора Ющенка, а у Менському районі за нього висловилися 72% виборців.

Відігралися на голові райдержадміністрації

Як відомо, у період між першим і другим туром президентських виборів по Україні було звільнено з посад 11 голів РДА, а на Чернігівщині – 4. До цього числа несподівано потрапив і голова Менської РДА Петро Киценко. Зібраним 12 листопада керівникам підприємств, організацій та установ району обласне начальство пояснювало, що Петра Федоровича звільнили за недоліки в соціально-економічному розвитку району. Хоч всі і в області, і в районі прекрасно знають, що насправді район з багатьох економічних показників випереджає середньообласний рівень, а Петро Киценко користується повагою і авторитетом серед жителів району, керівників різного рівня, лідерів різних політичних сил. Під час першого туру виборів за Віктора Ющенка проголосувало у Менському районі майже 50% виборців. Отут, думається, і зарита собака. Але ми добре знаємо, що після приходу до влади Віктора Ющенка всі незаконно звільнені керівники будуть поновлені на своїх посадах.

Тим часом же у другому турі Менський район, обурений діями влади, висловився за Віктора Ющенка майже так, як і Київ. А село Стольне, де Петро Киценко був головою сільгоспкооперативу, майже повністю проголосувало за народного Президента.

Не допомогла і «бомба»

Під час першого туру президентських виборів у смт Березна у громадському туалеті було знайдено новонародженого хлопчика. Цю сенсацію потім обсмоктували деякі обласні газети. А в день другого туру виборів Березну сколихнула інша сенсація. Хтось зателефонував до обласного управління міліції і повідомив, що на виборчій дільниці у селищній раді закладено бомбу. Було це близько 11-ї години. Виборців швидко евакуювали, приміщення оточили, хоч ящик з бюлетенями охороняв міліціонер. Піротехніки, звичайно ж, ніякої бомби не знайшли. Але вибори було перервано більше ніж на три години. Та березнянці теж проголосували за Віктора Ющенка. Почерк дій провокаторів із вибухівкою не зрозумілий хіба що дитині.

Люди готові захистити свій вибір

До такого висновку приходиш уже на другий день після другого туру виборів. Люди готові стати на захист свого волевиявлення. Про це свідчать численні звернення громадян, їхня небайдужа позиція під час самих виборів. До речі, у виборах узяли участь аж 96% громадян Менського району. Такої активності не було, мабуть, і в радянські часи, коли голосували за наперед визначених кандидатів. Люди ж, як можуть, добираються до обласного центру, а то й до столиці, де беруть участь у масових акціях протесту.

Валерій МАГУЛА

«Сіверщина» № 48(581) від 26 листопада 2004 року

ЗВЕРНЕННЯ

учасників мітингу 23 листопада 2004 р. у м. Чернігові

Від імені майже 100 тисяч жителів міста Чернігова ми звертаємося до депутатів міської ради із закликом підтримати рішення і дії Київської міської ради, Вінницької міської ради, Івано-Франківської міської ради, Львівської міської ради та міських рад інших міст України. Провести позачергову сесію та підтримати волевиявлення жителів Чернігова та Чернігівської області.

21 листопада 2004 року народ України обрав своїм Президентом Віктора Ющенка. Янукович, Кучма, Медведчук та їхні прибічники щосили намагаються вирвати у нас нашу перемогу, брутально нехтуючи волевиявленням народу України. Вони розраховують назавжди залишити владу в своїх руках, запрягти український народ в ярмо своєї бандитської влади.

Ми заявляємо: не буде по-їхньому! 31 жовтня, 21 листопада ми, українці, знову відчули себе НАРОДОМ. Ми обрали народну владу і ми здатні захистити свій вибір. Нас – мільйони!

Ми закликаємо всіх громадян виявити солідарність і підтримку всім учасникам безстрокової акції громадянської непокори у м. Києві.

Виявіть свою активну позицію, знайдіть можливість у найближчі години виїхати до нашої славної столиці, де зараз вирішується доля України, доля кожного з нас, доля наших дітей та онуків!

Захисти свій вибір, Чернігівщино!

«Сіверщина» № 48(581) від 26 листопада 2004 року

Влада Прилук – за Ющенка

Прилуцька міська рада Чернігівської області

Рішення спільного засідання постійних депутатських комісій ради

від 24.11.2004 року

м. Прилуки

Про суспільно-політичну ситуацію в місті Прилуки, що склалася після проведення повторного голосування по виборах Президента України.

21 листопада відбувся II тур виборів Президента України. Депутати Прилуцької міської ради констатують про волевиявлення прилучан та підтверджують: у цілому вибори Президента України в місті Прилуки відбулися у відповідності до Закону України «Про вибори Президента України».

Однак згідно з інформацією учасників виборчого процесу, а також журналістів багатьох телерадіокомпаній, інших засобів масової інформації України під час голосування та підрахунку голосів у регіонах держави мали місце масові порушення та фальсифікації волевиявлення громадян.

На підставі викладеного та, керуючись статтями 38 та 140 Конституції України, статтею 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», та з метою недопущення порушень громадського порядку в місті, депутати міської ради на спільному засіданні депутатських комісій вирішили:

1. У зв'язку з виступами громадян проти фальсифікації результатів виборів Президента України звернутися до Верховної Ради України з пропозицією розглянути питання про масові порушення Закону України «Про вибори Президента України», які суттєво вплинули на попередні результати підрахунку голосів (звернення додається).

2. Звернутися до населення міста задля забезпечення громадського порядку та збереження демократичних засад завершення виборів Президента України та прийняття рішення ЦВК, виходячи з волевиявлення населення України (звернення додається).

Міський голова М.О. БАБІЙ

**Голови депутатських комісій Прилуцької міської ради
В.С. ДМИТРЕНКО, М.М. ПРАВДИВЕЦЬ, С.М. ПУЗАНОВА**

Чернігівська облрада визнала Ющенка Президентом

Чернігівська обласна рада своїм рішенням визнала лідера блоку партій «Наша Україна» Віктора Ющенка Президентом, обраним в ході другого туру голосування на виборах Президента 21 листопада. Про це «Українським Новинам» повідомив депутат облради Микола Бутко.

«Проголосували підтримати волевиявлення народу про обрання Віктора Ющенка», – сказав він. Бутко не повідомив інших подробиць.

Нагадаємо, що сьогодні понад 8 тисяч прихильників Ющенка зібралися біля мерії Чернігова з вимогою до сесії міськради визнати Ющенка Президентом. Народний депутат від фракції СПУ Микола Рудьковський звернувся до міліції з проханням пропустити його на сесію міськради, яка почалася о 10:00. Потім напроти співробітників міліції вишикувалася колона чоловіків – прихильників Ющенка на чолі з Рудьковським. Він повторно звернувся з проханням пропустити його на сесію. За командою Рудьковського колона чоловіків відтіснила міліцію від входу в мерію. Близько 10:30 вибухнули десять шашок із сльозогінним газом. Учасники штурму розбіглися, але через 10 хвилин знову зібралися біля входу. «Міліція застосувала сльозогінний газ за наказом заступника начальника обласної міліції Івана Кочубея», – сказав Рудьковський.

Після цього інциденту прихильники Віктора Ющенка затримали заступника начальника міліції Чернігівської області Івана Кочубея. За наказом народного депутата Миколи Рудьковського прихильники Ющенка оточили Кочубея і відтіснили від входу в мерію. Кочубей перебуває неподалік міськради в оточенні чоловіків міцної статури. За словами Кочубея, він віддав наказ застосовувати газ, коли побачив загрозу співробітникам міліції. Кочубей додав, що закон дозволяє давати йому такий наказ, і назвав відповідну статтю. За словами учасників мітингу, в зіткненнях постраждало 6 осіб, їх забрала машина швидкої допомоги. Серед потерпілих 1 міліціонер, біля обличчя якого вибухнула шашка із сльозогінним газом, і жінка, яка потрапила в зіткнення.

ProUa

26 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/180767-print.html>

Чернігівські обласна і міська ради підтримали вибір жителів області за Віктора Ющенка і виступили проти фальсифікації виборів

Сесія Чернігівської обласної ради 26 листопада прийняла рішення «Про суспільно-політичну ситуацію в державі та області, що склалася за результатами проведення повторного голосування виборів Президента України».

Сесія зазначила, що на Чернігівщині вибори пройшли в основному в рамках закону. Виборці Чернігівщини проголосували так: за Віктора Ющенка – 65,44%, за Януковича – 29,91%. У першому пункті рішення сесії сказано: «Підтримати вибір більшості жителів Чернігівської області, які обрали Президентом України Віктора Ющенка».

У наступних пунктах міститься вимога відставки Центральної виборчої комісії і невизнання виборів на території Донецької та Луганської областей, де вони були сфальшовані.

3 рішення сесії Чернігівської міської ради від 26 листопада 2004 року

У відповідності до п. 1 ст. 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та, визнаючи суспільно-політичну ситуацію у місті такою, що може призвести до порушень громадського порядку та дестабілізувати роботу міського господарства, з метою

консолідації політичних сил і громадськості, створення сприятливих політичних, соціальних, економічних та організаційних умов щодо забезпечення життєдіяльності міста, міська рада вирішила:

1. Звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України вжити вичерпних заходів для забезпечення мирного врегулювання конфлікту, спокою та стабільності в суспільстві, законодавчого врегулювання всіх спірних питань щодо реального волевиявлення громадян України.

2. Звернутись до Верховної Ради України розглянути питання щодо виразу недовіри Центральній виборчій комісії.

3. Звернутись до Верховної Ради України, Верховного Суду України здійснити повний і об'єктивний розгляд усіх заяв та скарг щодо порушень Закону України «Про вибори Президента України» у різних регіонах держави.

«Сіверщина» № 49(582) від 3 грудня 2004 року

Рішення 14-ї сесії: міська рада підтримує і поважає вибір чернігівців

«Міська рада підтримує і поважає вибір чернігівців» – саме таке формулювання має рішення 14-ї сесії міськради Чернігова, який дав 56,33% голосів Віктору Ющенку. Своїм рішенням депутати також закликають Верховну Раду України розглянути питання про недовіру Центральній виборчій комісії, а громадян – дотримуватися закону і не піддаватися на провокації.

УКРАЇНА ЧЕРНІГІВСЬКА МІСЬКА РАДА (чотирнадцята сесія четвертого скликання) РІШЕННЯ

Про оцінку суспільно-політичної ситуації у м. Чернігові, що склалася після проведення повторного голосування по виборах Президента України

21 листопада 2004 року відбувся другий тур виборів Президента України. Повторне голосування у м. Чернігові пройшло організовано, у спокійній обстановці, без суттєвих порушень, які б могли вплинути на волевиявлення мешканців міста. За підсумками виборів у місті 96 002 виборця (56,33%) підтримали кандидата на пост Президента України Ющенка В.А.

Міська рада підтримує та поважає вибір чернігівців.

У даний час, в результаті поляризації політичних сил в Україні існує реальна загроза розколу суспільства і порушення територіальної цілісності держави.

Існуюче протистояння накладає свій відбиток на ситуацію, що склалася у місті Чернігові і може привести до порушення громадського спокою, конституційних прав і свобод громадян та до непередбачених наслідків не тільки у суспільно-політичному, а і соціально-економічному житті міста. Дестабілізація у суспільстві і порушення у роботі міського господарства негативно відобразиться на широких верствах населення нашого міста.

У відповідності до п. 1 ст. 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та визнаючи суспільно-політичну ситуацію у місті такою, що може привести до порушень громадського порядку та дестабілізувати роботу міського господарства, з метою консолідації політичних сил і громадськості, створення сприятливих політичних, соціальних, економічних та організаційних умов щодо забезпечення життєдіяльності міста, міська рада **вирішила:**

1. Звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України вжити вичерпних заходів для забезпечення мирного врегулювання конфлікту, спокою та стабільності в суспільстві, законодавчого врегулювання всіх спірних питань щодо реального волевиявлення громадян України.

2. Звернутись до Верховної Ради України розглянути питання щодо виразу недовіри Центральній виборчій комісії.

3. Звернутись до Верховної Ради України, Верховного Суду України здійснити повний і об'єктивний розгляд всіх заяв та скарг щодо порушень Закону України «Про вибори Президента України» у різних регіонах держави.

4. Закликати обидві сторони негайно провести переговори і знайти шляхи виходу українського суспільства із стану конфронтації.

5. Закликати всі осередки політичних партій та громадських організацій забезпечити спокій та суспільну рівновагу в місті.

6. Рекомендувати керівникам підприємств, організацій, установ міста не піддаватися на провокації, підбурювання людей до незаконних антиконституційних дій, забезпечити безперебійне функціонування міського господарства.

7. Звернутись до вчителів, викладачів вищих та професійно-технічних навчальних закладів, батьків утримати неповнолітніх мешканців міста від участі у демонстраціях та мітингах, від здійснення протиправних дій, направлених на дестабілізацію ситуації в місті та країні в цілому.

8. Звернутися до населення міста уникати громадських конфліктів, поважати політичні уподобання сторін, толерантно відноситись до політичних опонентів.

9. Засобом масової інформації міста висвітлювати правдиву та об'єктивну інформацію щодо ситуації, що склалася в нашій державі та у м. Чернігові.

10. Чернігівському міському відділу УМВС України в Чернігівській області (Шевчук Д.Б.) здійснити необхідні організаційні заходи по забезпеченню громадського порядку та безпеки жителів міста.

11. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Чернігівського міського голову.

«Високий Вал»

26 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180770-print.html>

Черниговское МВД обвинило сторонников Ющенко в применении взрывпакетов

Управление Министерства внутренних дел в Черниговской области обвиняет сторонников кандидата в Президенты Виктора Ющенко в применении взрывпакетов против милиции, передают «Українські Новини».

Об этом сообщила пресс-служба УМВД в Черниговской области.

В сообщении сказано, что около 10 утра в Чернигове собралось около 2 тыс. сторонников Ющенко и прибыл депутат Верховной Рады Николай Рудьковский, который призвал собравшихся войти в помещения областного и городского совета и занять их.

УМВД утверждает, что Рудьковский был беспрепятственно пропущен в здание, но за ним пытались пройти остальные участники пикета и не реагировали на запрет милиции.

После того, как милиция не пропустила сторонников Ющенко вовнутрь, они стали ломать турникеты, двери, бросать в сотрудников милиции взрывпакеты.

Один из взрывпакетов, брошенный из толпы, попал на плечо начальника городского отдела милиции подполковника Дмитрия Шевчука и в результате взрыва он получил многочисленные ожоги и осколочные ранения лица и глаза.

УМВД заявляет, что после этого милиционеры применили шумо-дымовые шашки.

УМВД также обвиняет интернет-издания в искажении информации об этом инциденте.

Управление областной милиции также призвало всех быть сдержаннее.

Как сообщал Корреспондент.net, сегодня возле здания мэрии Чернигова собрались 8 тыс. сторонников Ющенко, а Рудьковского милиция не пропустила вовнутрь, после чего Рудьковский при поддержке собравшихся пытался попасть в здание и они оттеснили милицию от входа в мэрию.

Рудьковский сказал, что милиция применила слезоточивый газ по приказу заместителя начальника областной милиции Ивана Кочубея, которого сторонники Ющенко задержали. После применения слезоточивого газа в сторону горсовета полетели снежки.

«Кореспондент»

26 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180774.html>

Міліцейський начальник знаходиться у лікарні в стресовому стані

Перший заступник начальника УМВС в Чернігівській області Іван Кочубей, який у п'ятницю керував діями місцевої міліції, знаходиться у лікарні в стані чи то стресу, чи психологічного шоку.

Як повідомили «Високому Валу», наслідком «спілкування» з демонстрантами у неполіткоректних формах є не тільки моральні страждання. «Потерпілий» скаржитись на те, що його під час сутички добряче «пом'яли». Інформація наразі уточнюється.

«Високий Вал»

29 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180786.html>

300 сторонников Ющенко провели в Чернигове митинг в его поддержку

Около 300 сторонников лидера блока партий «Наша Украина» Виктора Ющенко провели митинг в его поддержку на Красной площади перед театром в центре Чернигова.

Митинг начался в 15.00 и закончился в 16.45.

Выступающие на митинге подвергли резкой критике представителей власти, организовавших выборы на местах, а также участников Всеукраинского съезда местного самоуправления в Северодонецке (Луганская область) от Черниговской области.

«Это последняя агония власти!» – сказал руководитель областной организации партии «Солидарность» Олег Обушный.

Митингующие приняли резолюцию, в которой требуют отправить в отставку премьер-министра Виктора Януковича, Генерального прокурора Геннадия Васильева, министра внутренних дел Николая Билоконя, а также председателей облгосадминистраций, поддержавших идею создания автономной республики, и делегатов съезда от Черниговской области, которые занимают государственные посты.

В резолюции требуется объявить персонами нон-грата мэра Москвы Юрия Лужкова и политтехнолога из России Глеба Павловского, уволить заместителей губернатора, причастных к фальсификации на выборах, а также отправить в отставку начальника областного УМВД Василия Кулиду и начальника городского отдела МВД Дмитрия Шевчука за применение слезоточивого газа против сторонников Ющенко, а против первого заместителя начальника УМВД Ивана Кочубея возбудить за это уголовное дело.

Митингующие потребовали включить в резолюцию вопрос об отставке городского головы Александра Соколова.

Участники митинга держали оранжевые и государственные флаги, а также знамена Социалистической партии и партии «Батьківщина» и скандировали: «Ющенко!», «Кучму – геть!»

Как сообщало агентство, 21 ноября в Украине прошло повторное голосование на выборах Президента.

По подсчетам Центральной избирательной комиссией данных 100% протоколов 2-го тура выборов, 49,46% избирателей проголосовали за Януковича, 46,61% – за Ющенко.

24 ноября ЦИК признал Януковича победителем выборов Президента.

25 ноября Верховный Суд запретил ЦИКу публиковать результаты выборов Президента до своего решения по жалобе Ющенко.

27 ноября Рада признала результаты повторного голосования на выборах Президента сфальсифицированными и недействительными, а также выразила недоверие ЦИКу.

С 21 ноября в Киеве и регионах сторонники Ющенко проводят массовые акции в его поддержку.

24 ноября созданный партиями-сторонниками Ющенко Комитет по национальному спасению объявил всеукраинскую политическую забастовку.

В Киеве и других городах проходят также акции в поддержку Януковича с требованием признать его победителем выборов Президента.

Українські Новини, Владислав Савенок

30 листопада 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180793.html>

Нація, що прокинулася

Нотатки з помаранчевої революції в Чернігові

Штурм міськради

Рішення Київської міської ради про недовіру ЦВК за фальсифікацію виборів стало вибуховим для рад і не тільки. Проте чернігівський міський голова Олександр Соколов із прозорою хитрістю відтягнув сесію міської ради до п'ятниці. Це вже після того, як прилуцький міський голова Микола Бабій висловився чітко.

...Міліція стояла при вході до ради зі щитами, кийками і в шоломах. До десятка тисяч громадян вимагали: «Ю-щен-ко!» та «Міліція – з народом!». За командою народного депутата від соціалістів Миколи Рудьковського юрба стала відтісняти міліцію. Нею командував перший заступник начальника обласного управління МВС Іван Кочубей. Прозвучав холостий постріл, і в людей полетіли димові шашки. Люди кинулись назад, але за 6 хвилин повернулись до дверей міськради, які вже були вільні від міліції. Лунало: «Га-ди!» Запахло газом. Я сам бачив, як із другого поверху міськради чиясь рука кидала шашки. Кочубея відтиснули і взяли під охорону. Хтось зумів здерти з нього полковницькі погони.

Хоча я був у перших рядах мітингуючих, але вважаю заклики М. Рудьковського невиваженими, щоб не сказати більше. Зрештою, якщо треба було зайти у міськраду, це можна було зробити через огорожу, де міліції було мало і була вона без кийків. Проте це зовсім не виправдовує застосування спецзасобів проти беззбройних людей. А тим більше неприйнятною є брехня міліції: мовляв, це люди самі застосували газ. Начальник обласного управління МВС В. Куліда заявив, що застосування спецзасобів було правомірним. Відтак справедливою є вимога мітингу про його відставку – наяву намагання міліцейського керівництва все списати на полковника Кочубея, який і без цих подій став би вже пенсіонером.

Двері відчинили, і за ними людей зустріли 6 шеренг міліції. Між ними і людьми стали священники Української православної церкви Київського патріархату отці Олег Сіренко та Ілля Бідняк. «Щоб не допустити кровопролиття», пояснив отець Олег. Блаженні миротворці...

Проте цікаво, як же розвивалися події в цей час на сесії міськради. Коли пролунав постріл, то, за словами депутата Сергія Шумила, міський голова Олександр Соколов сидів незворушно, а самому Шумилу, який вимагав від голови припинити бійню, вимкнув мікро-

фон. Тоді депутат кинувся до нього в президію і став виговорювати в обличчя – Соколов не реагував. Це дає змогу припустити, що застосування газів проти людей було узгоджено із Соколовим. У всякому разі він мусив би негайно вийти до людей і зупинити беззаконня. Соколов цього не зробив, на відміну, до речі, від київського міського голови Олександра Омельченка. Невипадково люди під міськрадою стали вигукувати: «Який він афганець?! Він – зас...ць!»

Сесія прийняла рішення про недовіру ЦВК, але це сталося після рішення обласної ради, яке, на диво, виявилось набагато різкішим. Треба віддати належне голові обласної ради Василю Ковальову та депутатам Віктору Лазарю, Володимир Старостишену, Миколі Бутку, народному депутату Владиславу Атрошенку, які домоглися мудрого рішення ради.

До речі, найкумедніше постраждав начальник міською відділу міліції Дмитро Шевчук. Коли міліція кидала в людей димові шашки, хтось серед людей виявився тямковитим і миттю кинув одну шашку назад. Оскільки вона вибухає не зразу, то часу виявилось достатньо, щоб розірватися на начальника міської міліції. Багато телеканалів показали, як він, дебелий, кричав на сесії міської ради – істерично і зовсім не як військовий. А мені згадується прислів'я про те, що Бог когось там ото мітить...

Похід на прокуратуру

Скаргу на дії міліції подали в обласну прокуратуру в суботу, і мітинг з площі перемістився туди. Вийшов перший заступник прокурора Євген Ходико і запевнив, що у понеділок буде попереднє рішення, проте в понеділок отримали відписку: мовляв, іде слідство. До речі, про кожне застосування спецзасобів міліція сама зобов'язана повідомляти прокуратуру. Невипадково головний «герой» Кочубей ліг у лікарню – перенервувався, бідака! Зате Валентина Татарчук, мати трьох дітей, отримала струс мозку та перелом двох ребер. Народний депутат Владислав Атрошенко відвідав потерпілу і передав гроші, зібрані на площі, для лікування. До речі, на відміну від Кочубея, якому несуть і везуть, потерпіла В. Татарчук не могла лягти в лікарню, бо в неї не було грошей. А друга міська лікарня, якою фактично продовжує керувати заступник голови обласної державної адміністрації Володимир Фаль, вже давно перетворилася в найдорожчий медичний заклад міста.

Готувався надзвичайний стан?

Про це попереджав Віктор Ющенко в Києві, але ми маємо дані і по Чернігову. Так, за словами коменданта наметового містечка Віктора Рахубовського, ввечері площа була оголошена інженерною технікою, а в театрі затаївся загін спеціального призначення. Команди на розкидання наметів і побиття людей вони не отримали – Кучма злякався?

Є нація!

Коли оголосили рішення міськради, люди стали обніматись і танцювати. Зримою стала українська нація. І потуги команди Януковича звести все до торгівлі (нате Ющенку посаду прем'єра – наче за посади йде війна, а не за чесні вибори) мають на меті забамбулити обивателя. Чи вдасться? Принаймні, частішають розмови: хай, мовляв, ідуть обоє. Думаю, що це сіють гнилі думки прихильники Януковича. Адже йти мають Кучма, Медведчук, Янукович і бажано – геть з людських очей. Відповівши спочатку за фальсифікацію виборів, за махінації з Державним бюджетом, за вимирання українців. А Ющенко мусить стати Президентом, бо він – лідер нації, яка прокинулася.

Коли на площі під час одного з мітингів лунав Гімн України, я бачив, як зняли шапки і заспівали старий чоловік і юнак. Вони не були знайомі. Вони просто стояли поруч. Але вони вже стали єдині у великій і сильній українській нації.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 49(582) від 3 грудня 2004 року

Три мітинги за тиждень

Після другого туру президентських виборів помітно активізувалось політичне життя у Мені. Лише протягом одною тижня у райцентрі відбулись три досить багаточисельні мітинги, в яких брали участь від 300 - 500 осіб.

У прийнятих резолюціях стверджується, що в нинішній політичній кризі в державі винна злочинська влада. А тому її необхідно змінити. Депутатам місцевих рад пропонувалося скликати позачергові сесії і дати політичну оцінку протиправним діям Віктора Януковича та головам Донецької, Харківської та Луганської ОДА, які погрожували організувати розкол України. Учасники мітингу підтримали позицію та дії Віктора Ющенка і тієї частини Верховної Ради, яка виступає за цілісність України.

На мітингах висловлено недовіру головному лікарю Менської центральної райлікарні Петру Хомрачу. Присутні зажадали звільнення його з посади за допущені під час виборів порушення у вигляді тиску і залякування виборців, від яких вимагали голосувати за Віктора Януковича. Серйозно попереджено також менського міського голову Михайла Кадушка, начальника райвідділу освіти Володимира Фесенка, макошинського селищного голову Валерія Кравцова, начальника районної міліції Юрія Поляха, які теж допускали тиск на виборців. Згаданих осіб, а також редактора райгазети, яка підхвалювала В. Януковича, запрошено виступити перед людьми на наступному мітингу.

Валерій Магула

«Сіверщина» № 49(582) від 3 грудня 2004 року

Ющенко підтримує Ічня

Віктора Ющенка як переможця виборчої кампанії підтримує Ічнянська міська рада Чернігівської області й визнає його новообраним Президентом України. Так місцева влада відреагувала на вимогу учасників наймасовішого за роки незалежності мітингу в цьому райцентрі.

Депутати міськради під час ухвалення цього рішення спиралися на той факт, що незважаючи на шалений тиск з боку керівника райдержадміністрації С. Рубашки на Ічнянщині під час другого туру голосування Віктора Ющенка підтримало 80% виборців.

Місцева влада Парафіївки підтримала В. Ющенка і засудила сепаратизм прибічників В. Януковича

Віктора Ющенка як новообраного Президента України підтримала Парафіївська селищна рада Ічнянського району на Чернігівщині. Як повідомляє селищний голова Валентина Карпенко, місцеві депутати на позачерговій сесії цієї ради дали схвальну оцінку постанові парламенту, в якій вказується на фальшування під час президентських виборів та висловлюється недовіра ЦВК.

Селищна рада засудила сепаратистські заклики керівників кількох регіонів Східної України. На території робітничого селища Парафіївки 83% виборців проголосували 21 листопада за В. Ющенка.

«Сіверщина» № 49(582) від 3 грудня 2004 року

Варва підтримала Віктора Ющенка

У Варвинському районі за Віктора Андрійовича Ющенка проголосувало 80.95% виборців.

Представники трьох політичних партій – Української народної партії, Соціалістичної партії і партії «Батьківщина» – прийняли рішення поставити питання про підтримку

Ющенко на наступній сесії селищної ради, що мала відбутись 25 листопада. Цього дня о 10 годині ранку на центральній площі селища зібрався мітинг на підтримку Віктора Ющенко.

Сесія селищної ради вирішила на своєму засіданні підтримати кандидатуру Віктора Ющенко.

Коли зібралась сесія райради, до адмінбудинку прийшло до тисячі громадян району, щоби підтримати Ющенко. Люди скандували, виголошували короткі промови на ганку райради, і сесія відбувалась під цей акомпанемент. Проти 80,95% виборців та тисячі присутніх під приміщенням райради учасникам позачергової сесії діватись було нікуди, і вони прийняли одногосно рішення про підтримку Ющенко.

Ми, представники політичних партій опозиції і всі жителі району, висловлюємо подяку телерадіокомпанії «Оріон» за оперативне висвітлення подій і за оголошення про мітинги. Протягом виборчої кампанії «Оріон» підтримував опозицію.

Виборці Варвинського району не допустили великої фальсифікації виборів. У цьому – заслуга активістів Української народної партії, Соціалістичної партії, партії «Батьківщина», підприємців району, які проявили велику активність.

М. БОГОДЕНКО,
секретар Варвинської районної організації УНП,
О. ДАВИДЕНКО,
голова Варвинської районної організації Соціалістичної партії,
М. ЛЯШЕНКО,
голова районної організації партії «Батьківщина»
«Сіверщина» № 49(582) від 3 грудня 2004 року

Короп. Підтримка Віктору Ющенку і недовіра районній владі

Другий тур президентських виборів у Коропському районі був набагато вдалішим для опозиції, порівнюючи з першим. За Віктора Ющенко було віддано 62,9% голосів, за Януковича – удвічі менше.

Відчувається, що в районі згуртовано діють опозиційні сили, які вже найближчим часом можуть узяти у свої руки всю повноту влади. Під час мітингу жителів райцентру 26 листопада від імені тринадцяти з половиною тисяч виборців Коропщини, які 21 листопада на виборах підтримали Віктора Ющенко, виступали солідні і авторитетні люди.

Вони закликали депутатів районної і селищної рад підтримати рішення Київської, Вінницької, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської, Рівненської та інших міських і районних рад України на позачергових сесіях місцевих рад. А у прийнятій резолюції міститься вимога до керівництва райдержадміністрації через недовіру більшості населення району нинішній владі негайно подати у відставку, передавши владні повноваження органам місцевого самоврядування.

І пироги не допомогли?

По мішку борошна на пироги отримали трудівники та пенсіонери ТОВ «Авангард» Коропського району з нагади святкування Дня працівника сільського господарства, і хоч свердловчани щиро вдячні своєму керівнику Олександру Боровику за щедрий подарунок, але у другому турі президентських виборів проголосували 60 з лишком відсотків за Віктора Ющенко. Тоді як у першому турі все було навпаки: більшість голосів набрав Янукович. Виходить, не завжди пироги допомагають?

Валерій Магула
«Сіверщина» № 49(582) від 3 грудня 2004 року

«Чесні» вибори по-кучмівськи

Наш псевдогарант виступав по телебаченню і ратував за чесні і прозорі вибори, казав, що все буде нормально.

Я наведу приклади махінацій у нашому Варвинському районі. Будучи спостерігачем на троє сіл – Антонівка, Макіївка і Кулишівка, виявив такі порушення. У село Антонівку приїхало п'ять молодих громадян із відкріпними талонами, виданими Прилуцькою дільницею № 1. Один із них – це заступник керуючого товариства «Макіївське», а решта – двоє громадян села Дідовці Прилуцького району, а інші – жителі міста Прилук.

Ці п'ятеро чоловік уже проголосували в селах Макіївці, Леляках і Дашенках.

На сесії районної ради депутат Бутенко О.М. у вічі сказала голові райдержадміністрації Бакуменку П.І., що він возив автобусом людей, як установлено зі Срібнянського району. Як робив Кучма, так наслідували його приклад і районні кучменята.

М. БОГОДЕНКО

секретар Варвинської районної організації УНП

«Сіверщина» № 49(582) від 3 грудня 2004 року

Ухвала носівського міського віче від 28 листопада 2004 р. Про ганебну, антинародну позицію районної газети «Носівські вісті»

Учасники віче з глибоким занепокоєнням заявляють, що районна газета «Носівські вісті» в ході передвиборної президентської кампанії і в останні дні займає позицію, діаметрально протилежну волі і поглядам районної та міської територіальних громад, являючись у той же час комунальним друкованим органом. По суті, це позиція лакейства і безпринципності, що суперечить усім засадам чесної журналістики. Перед першим і другим туром газета працювала виключно на В. Януковича, рекламуючи його широко на сотнях квадратних метрів газетної площі, поливаючи при цьому брудом Віктора Ющенка. Вина за це повністю лягає на редактора газети О. Нестеренка, який не зробив ніяких висновків з подій 1991 року, коли його відставки вимагало близько 10 тисяч чоловік.

З огляду на сказане, носівське міське віче ухвалює:

1. Висловити недовіру редактору районної газети «Носівські вісті» Нестеренку О.Г. і поставити перед засновниками газети – районною радою і райдержадміністрацією – вимогу його відставки.

2. Вимагати від засновників газети «Носівські вісті» сформулювати для журналістів застави чесної, об'єктивної, порядної роботи, врахування думок, поглядів і настроїв районної територіальної громади, тисяч платників податків, які утримують за свої гроші працівників редакції, забезпечити об'єктивність і неупередженість у висвітленні передвиборної боротьби перед повторним голосуванням у другому турі виборів Президента України.

«Сіверщина» № 52(585) від 24 грудня 2004 року

1,5 тыс. сторонников Ющенко провели в Чернигове митинг в его поддержку

Около 1,5 тыс. сторонников лидера блока партий «Наша Украина» Виктора Ющенко провели в Чернигове на центральной – Красной площади митинг в поддержку Ющенко.

Митинг продолжался с 12:00 до 13:45.

Выступающие приветствовали решение Верховного Суда, отменившее результаты повторного голосования 21 ноября, и проведение повторного голосования 26 декабря, а также назвали основными нарушителями законодательства о выборах президента – исполнительную власть и Центральную избирательную комиссию.

Они осудили бездействие Президента Леонида Кучмы, который не подписывает указ об отставке правительства и молчание, когда предпринимались попытки разделить страну.

«(Кучма) не реагирует – не подписывает указ об отставке (правительства), к тому еще и запугивает сепаратизмом или тем, что через несколько дней экономика развалится, хотя целый год расхваливал Януковича, что она (экономика) достигла небывалых высот», – сказал главный редактор газеты «Гарт» Дмитрий Иванов.

В резолюции митинга требуется отправить в отставку правительство и премьер-министра Виктора Януковича, Генерального прокурора Геннадия Васильева, неотложно сформировать правительство народного доверия, а также заменить состав ЦИК и сформировать территориальные и участковые комиссии из представителей двух кандидатов в равном количестве.

Митингующие потребовали отставки местных руководителей, причастных к массовым фальсификациям волеизъявления избирателей, а также руководства милиции области за применение силы против демонстрантов.

В резолюции митинга вынесено предупреждение всем должностным лицам исполнительной власти и местного самоуправления, работникам милиции, налоговых органов о недопущении их вмешательства в избирательный процесс и криминальной ответственности за нарушение избирательного законодательства.

Митингующие держали плакаты «Ющенко – наш Президент», государственные флаги, оранжевые знамена, а также флаги Социалистической партии.

Они скандировали «Ющенко!» и «Ганьба!».

Милиция не препятствовала собравшимся.

Українські Новини, Владислав Савенок

5 грудня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180810.html>

Резолюція мітингу жителів Чернігова

4 рудня 2004 року

Жителі Чернігова, що зібралися 4 грудня на мітинг, вітають рішення Верховного Суду України щодо скасування результатів повторного голосування 21 листопада та проведення повторного голосування 26 грудня.

Ми вважаємо, що головними порушниками Закону «Про вибори Президента України» були виконавча влада та Центральна виборча комісія.

Ми заявляємо, що керівники органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, правоохоронних органів, які винні у порушенні законодавства, мають бути звільнені з посад та притягнуті до відповідальності.

1. Ми вимагаємо від Леоніда Кучми у відповідності до постанови Верховної Ради України від 27 листопада звільнити В. Януковича з посади Прем'єр-міністра України.

2. Вимагаємо звільнити з займаної посади Генерального прокурора України Геннадія Васильєва.

3. Вимагаємо невідкладного формування уряду народної довіри.

4. Вимагаємо від Леоніда Кучми виконання постанови Верховної Ради України щодо заміни складу Центральної виборчої комісії. Новий склад територіальних та дільничних комісій має бути сформований із представників обох кандидатів у рівній кількості.

5. Жителі Чернігова вимагають відставки місцевих керівників у зв'язку з причетністю їх до масових фальсифікацій волевиявлення виборців:

– відставки голови облдержадміністрації В. Мельничука, його заступників: М. Стрільця, В. Тканка, В. Фаля;

– голів Чернігівської та Коропської райдержадміністрації Сидоренка та Півня, керівників інших районів, де відбувалися масові фальсифікації;

– відставки керівника податкової адміністрації в Чернігівській області Валентина Осипенка;

– мітинг вважає, що міський голова Чернігова Олександр Соколов, який проводив агітацію за Януковича та ганебно повів себе під час сесії міської ради 26 листопада, повинен подати у відставку;

– відставки начальника обласного управління МВС Василя Куліди та начальника міського відділу МВС Дмитра Шевчука за застосування сили проти мирних демонстрантів і незаконне затримання громадян та притягнення до кримінальної відповідальності першого заступника начальника УВС області Івана Кочубея.

6. Ми попереджуємо всіх посадових осіб, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, працівників міліції та податкових органів про недопустимість їхнього втручання у виборчий процес та кримінальну відповідальність за порушення виборчого законодавства.

«Сіверщина» № 50(583) від 10 грудня 2004 року

Міське віче в Носівці

Минулої неділі (5 грудня – авт.) на міській площі відбулося віче за участю прихильників кандидата в президенти України В. Ющенка.

Його організували носівські політичні організації Народного Руху та Української республіканської партії з іншими представниками коаліції «Сила народу» та Соціалістичної партії. Учасники мітингу заявили про повну беззастережну підтримку кандидата Віктора Ющенка. Засуджено також спроби окремих політиків порушити територіальну цілісність держави. Учасники віче прийняли ухвалу, в якій заявили про своє визнання президентом України Віктора Ющенка, висловили недовіру ЦВК тощо, повідомили «Носівські вісті».

Асоціація міст України

9 грудня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/180823.html>

Талалаївці пригрозилися висловити недовіру місцевій виконавчій владі за ігнорування мітингу

Минулої неділі (5 грудня – авт.) на центральній площі селища відбувався мітинг, ініційований оргкомітетом з підтримки В. Ющенка. Мітингуючі висловлювали своє обурення фактами фальсифікації виборів в окремих регіонах, своїми враженнями поділились жителі району, які побували в ці дні у Києві на Майдані Незалежності.

Прийнято резолюцію мітингу, де висловлено обурення діями посадових осіб, які проігнорували мітинг, не з'явившись для спілкування з людьми і в разі повторення ігнорувань висловити недовіру місцевій виконавчій владі, ввести в практику регулярне проведення подібних зібрань, на обговорення яких виносити найактуальніші питання з життя селища та району, відповідним посадовим особам провести службове розслідування незаконного розповсюдження в Талалаївці незаконно

виготовленої листівки, що брутально паплюжить кандидата в президенти В. Ющенка, від районної газети і її засновників мітинуючі вимагали об'єктивного і всебічного висвітлення життя району, основних його подій, а також оприлюднити основні пункти попереднього мітингу, який висловив недовіру ЦВК, вимогу змінити її склад тощо, повідомила газета «Трибуна хлібороба».

Асоціація міст України

9 грудня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/180824.html>

Пора оголосити всеукраїнську акцію «Піймай Президента!»

Виступаючи на мітингу в Чернігові у суботу, 4 грудня, я, як православний християнин, не міг забути, що зараз йде різдвяний піст. І тому мені не личило кричати «ганьба» – я став висловлювати співчуття.

Мої співчуття комуністам, які недалеко від нашого зібрання вийшли провітрити від нафталіну свої червоні прапори. Комуністична партія остаточно і безповоротно сіла в калюжу, чітко показавши продажність своїх лідерів і дружбу їх із кучмівською владою.

Я співчую сирим людям із сірого будинку обласної адміністрації, багато з яких причетні до тиску на виборців, залякування, фальсифікацій. В Україні буде видана «Чорна книга фальсифікаторів», і там будуть прізвища багатьох чернігівських можновладців. Валентин Мельничук, поки що голова облдержадміністрації, в інтерв'ю, що прозвучало по обласному радіо і текст якого висить на сайті «Високий Вал», у цій революційній українській ситуації найбільше переживає за те, що хлопці на Красній площі м'ясо, начебто, смажать. Понесло вітром до його кабінету запахи, чи що? Так хоч би вийшов та подивився, як насправді. До речі, після закінчення цих протестів треба подарувати Мельничуку той металевий лист, в якому хлопці дійсно розводять вогонь (а не прямо на площі, як привиділося Мельничуку). Те, що він багатий пивовар, не біда – багаті люди рідко бувають щедрими, тож і від подарунка не відмовиться. Взагалі, співчувати Мельничуку треба ще й через те, що він багатий, а не через те, що його начебто побив Янукович. Так, саме співчувати багатому, бо Шевченко писав: «Не завидуй багатому, багатий не має ні приязні, ні любові – він то все наймає...»

Я співчую міському голові Олександр Соколову із того будинку, під яким влада та її міліція труїли нас газом. Соколов не зворухнувся, почувши під вікнами постріли, і тому отримав від людей оцінку: «Який він афганець?! Він – зас...ць!» Мої співчуття!

Я співчую ієрархам та священникам УПЦ Московського патріархату, які купилися на срібляники Януковича і пішли проти власного народу, проти своєї совісті. До речі, отець Сергій Іваненко, який виступив у «Сіверщині» та на мітингу із закликом «повергнуть грязные гривенники к архиерейским стопам», указом єпископа Амвросія звільнений за штат і заборонений у священнослужінні. Але в багатьох містах і селах моєї Чернігівщини люди виступили проти продажності своїх батюшок московської церкви і словами жінки з Вересочі Куликівського району сказали чітко: «Батюшко, якщо у вас у душі є отой хрест, що висить на пузі, – не повинні агітувати за Януковича!»

Я співчую Леоніду Кучмі, бо він так держиться влади, як воша кожуха. І дограється до того, що в Україні буде оголошена всенародна акція «Піймай Президента!». І той, хто піймає його першим, матиме право плюнути йому – ні, не в обличчя, бо він давно втратив лице. Як і повагу до Верховної Ради, Верховного Суду та власного народу. Юнаки з «ПОРИ» вже заблокували дачу Кучми в Кончі-Заспі, де він проводить якісь нелегальні наради. Дождеється більшого!

Мій народ намагалися і намагаються дурити. Але, як вірно сказав Борис Олійник, «народ не візьмеш на макуху, він зоддаля розрізнить чин: і хто є син його по духу, і хто по духу – сучий син». Україною мають керувати сини України. І тільки.

Василь ЧЕПУРНИЙ

Сіверщина» № 50(583) від 10 грудня 2004 року

Срібнянщина допомагає учасникам акції на майдані Незалежності

Вже більше двох тижнів у Києві триває акція протесту громадян України у зв'язку з фальсифікацією результатів виборів Президента України.

Десятки жителів Срібнянщини щодня їдуть до Києва, аби взяти участь в акції протесту. На майдані Незалежності також знаходиться багато молоді зі Срібнянщини, яка навчається та працює в Києві.

Районний штаб кандидата в Президенти України Віктора Ющенка разом із райкомом Соціалістичної партії України звернулися до жителів Срібнянщини допомогти учасникам акції протесту продуктами харчування. На прохання люди відгукнулися дружно. За неповних два дні було зібрано 1,5 тонни різноманітних овочів, картоплі, консервації, сала, м'ясних продуктів та меду. Щодо меду, то житель с. Артеменків Юрій Іванович Легостаєв подарував учасникам акції цілий бідон меду (60 кг).

Минулої неділі всі зібрані продукти були доставлені в Київ і здані в одну із їдалень, де харчуються учасники акції протесту. Ну хіба знали жителі Срібнянщини, копаючи картоплю, консервуючи овочі, що ними в грудні смакуватимуть жителі із усіх куточків України і дякуватимуть срібнянцям за їхню допомогу.

Від усієї душі дякуємо жителям Срібного, Грициївки, Подолу, Артеменкового, Гурбинців, Гнатівки за їхню допомогу для перемоги демократії та справедливості в нашій країні. Не можна було спокійно спостерігати за людьми, які зі сльозами на очах, приносячи свої скромні запаси, вкладали в сумки листи, бажаючи учасникам акції вистояти до перемоги, не захворіти і якнайшвидше після перемоги повернутися до своїх осель.

Своєю скромною допомогою срібнянці на ділі довели, що вони небайдужі до подій, які відбуваються сьогодні.

***Володимир ВАСЮК,
керівник районного штабу Віктора Ющенка,
голова Срібнянської районної організації
Української народної партії
«Сіверщина» № 50(583) від 10 грудня 2004 року***

Дрібниць на виборах не буває

Переконаний: чекати на чесні, прозорі вибори не доводиться, поки у переважній більшості українців панує думка, що бувають порушення виборчого процесу (закону) дрібні чи несуттєві, які не впливають на результат виборів або майже не впливають. Так, мабуть, міркували і 31 жовтня ті, хто надав до ЦВК сфальсифіковані відомості про кількість виборців на 8 спеціальних виборчих дільницях виборчого округу № 208 (м. Чернігів) на 8 годину ранку. Хто конкретно це здійснив, повинна з'ясувати міська прокуратура.

Ось конкретні факти фальсифікації виборчої документації. У Чернігівській міській лікарні № 2, що знаходиться під «патронатом» заступника голови облдержадміністрації В. Фалья (ДВК № 50), замість 293 виборців-хворих до ЦВК було передано значно більшу цифру – 1050. У Чернігівській райлікарні (ДВК № 36) замість 95 виборців-хворих було повідомлено аж про 500. У Чернігівському обласному протитуберкульозному диспансері замість 250 виборців збрехали про 500. У слідчому ізоляторі приписали скромно – 50 виборців, у виправній колонії № 44 – 160. Загальна фальсифікація кількості виборців склала 2118 душ виборців. Ну і що заволають численні прибічники популярного мультиплікаційного персонажу – кота Леопольда: «Давайте жити дружно!» Авжеж! Може час подумати про «озверін» для кота Леопольда.

Ця «дрібничка» з фальсифікацією кількості виборців на 8 спеціальних виборчих дільницях у м. Чернігові дозволила організаторам масових фальсифікацій (органам влади і ЦВК) приховати реальні дані про голосування фальшивими відкріпними посвідченнями не менш як 2000 прихильникам (найманцям) дона Я. І це тільки в одному виборчому окрузі. А їх в Україні – 225.

Чи будуть притягнуті до кримінальної відповідальності за статтями 158 чи 366 Кримінального кодексу України організатори та виконавці цих начебто «дрібних» фальсифікацій?

Поки будуть панувати в українському суспільстві настрої (на кшталт «Ну і що, що закон, мало чого там напишуть депутати, треба швидше діло робити...»), годі сподіватись на краще. Тож чи в законах справа?

Сергій СОЛОМАХА

***P.S.** Фальсифікація відомостей про кількість виборців на початок голосування була потрібна злочинцям, щоб обійти норму закону, якою встановлено, що в день виборів до списку виборців вносяться громадяни лише за рішенням ТВК, суду чи за відкріпними посвідченнями. Кількість рішень ТВК і судів сфальсифікувати важко. Тож знайшли вихід: на 8 годину штучно збільшили кількість виборців, а потім на 11, 15, 20 годину звітували ЦВК уже справжні відомості про кількість виборців.*

«Сіверщина» № 50(583) від 10 грудня 2004 року

Церковні репресії після правди про вибори

Наша газета друкувала лист протоієрея УПЦ Московського патріархату, священника храму св. Феодосія о. Сергія Іваненка-Коленди, в якому він розповідав, як церкву було втягнуто в порушення закону агітацією за Януковича. Він закликав «повергнуть грязные гривенники к архиерейским стопам». З такими ж міркуваннями він виступив і на мітингу в Чернігові.

Реакція керівництва Чернігівської єпархії промосковської церкви не забарилася. Як розповів у відкритому листі на ім'я предстоятеля УПЦ Московського патріархату митрополита Володимира Сабодана сам автор – отець Сергій, спочатку йому запропонували піти добровільно і переїхати в іншу єпархію. Коли ж він це відхилив, поступив ультиматум: якщо не напишеш спростування, буде заборона у священнослужінні. Як бачите, про такі поняття, як совість, правда, порядність, у церковних «розборках» не йдеться.

І ось – указ керуючого Чернігівською єпархією єпископа Амвросія: «Виступив публично с клеветой и поношением на священноначалие Церкви Вы нарушили Апостольские правила». Помилки, як і мову – російську чомусь, у церкві, яка зве себе українською, – залишаємо без змін. До речі, чи була «клевета», може встановити тільки суд – і не думайте, що суд є тільки у світських людей, він мав би бути і церковним. Але в московській церкві досі про це не йдеться. Таким чином, священник, батько чотирьох дітей, залишився без засобів до існування. Такі «дрібниці», мабуть, єпископа Амвросія не цікавлять.

У листі до митрополита Володимира Сабодана отець Сергій пише: «Вся епархия знает о том, что рядовое духовенство Черниговской области, по милости то ли политиков, то ли церковного священноначалия, было втянуто в грязь предвыборной кампании Януковича». Багато священників агітували за нього навіть під час цілування хреста! І тому «они разделяют позор Януковича, «победа» которого была явно сфальсифицирована», що і визнав Верховний Суд.

Отець Сергій просить зняти з нього заборону у священнослужінні та нагадує апостольський заклик: «У головному – єдність, у другорядному – різноманітність, у всьому – любов!» Саме дефіцит любові до свого народу і до правди й привів московську церкву до зганьблення себе участю в агітації за Януковича.

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 50(583) від 10 грудня 2004 року

Губернаторське крісло ніколи не було вінцем мрій депутата Атрошенка

«Губернаторське крісло ніколи не було вінцем моїх мрій», – саме так відповів на запитання одного з журналістів начальник чернігівського обласного штабу Владислав Атрошенко.

Прес-конференція, яка проходила у приміщенні обласного штабу «Нашої України», була присвячена новому етапу виборчих перегонів. Характеризуючи методи роботи регіонального штабу, Владислав Атрошенко підкреслив, що «ми навряд чи винайдемо щось суттєво нове». Основна ставка буде зроблена на прихильників Віктора Ющенка – «народних агітаторів». По відношенню з керівниками адміністративної ланки, підкреслив народний депутат, буде більш жорстке спілкування, особливо з тими, хто сприяв порушенню законодавства про вибори. Ярим порушникам же потрібно очікувати знайомства з правоохоронними органами.

Керівник обласного виборчого штабу запевнив присутніх журналістів, що відрив Віктора Ющенка від Віктора Януковича на Чернігівщині буде ще більшим, а по Україні він мінімум буде 3 млн. голосів.

Юрій Паперний, «Політична Україна»

14 грудня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180846.html>

Чернігівський священник заявив, що на нього почався тиск після відмови вести агітацію за Януковича

Священник храму Св. Феодосія УПЦ (МП) з Чернігова протоієрей Сергій ІВАНЕНКО-КОЛЕНДА заявляє, що після його виступу проти втягнення Церкви у виборчі процеси, зокрема, проти проведення агітації в церквах за Віктора ЯНУКОВИЧА, на нього з боку керівництва місцевої єпархії розпочався тиск.

Про це він сказав сьогодні на прес-конференції в агентстві УНІАН.

За словами отця Сергія, 23 листопада він виступив з публічною заявою та оприлюднив факти, що у храмах Чернігівської єпархії УПЦ (МП) чимало священників через тиск влади і церковного керівництва проводили агітацію за кандидата у президенти В. ЯНУКОВИЧА, роздавали відповідні агітаційні матеріали, друкували статті у місцевій пресі тощо. Більше того, відбулись єпархіальні збори настоятелів усіх храмів області, на яких єпископ Чернігівський Амвросій з довіреними особами В. ЯНУКОВИЧА у наказовому порядку «рекомендував» духовенству агітувати паству за «православного кандидата», при цьому кожному священнику видавався конверт з 200 грн.

Після заяви о. Сергія, за його словами, послідували погрози на його адресу, вимоги «розкаятись». Коли ж священник відмовився це робити, єпископ Чернігівський Амвросій видав наказ про заборону йому в священнослужінні. Як відзначено у наказі, сказав о. Сергій, заборону здійснено «за наклеп на священноначаліє». Проте він такі дії церковного керівництва розцінює як політичні репресії проти нього.

О. Сергій повідомив, що після того, як він направив відкритого листа на ім'я Предстоятеля УПЦ (МП) митрополита Володимира САБОДАНА з поясненням ситуації і проханням зняти з нього протизаконну заборону, йому почали телефонувати невідомі і погрожувати фізичною розправою. За даним фактом о. Сергій уже подав заяву до УМВС України у Чернігівській області.

У свою чергу депутат Чернігівської міської ради, голова Центру гуманітарних ініціатив Сергій ШУМИЛО, який був присутній на прес-конференції, заявив, що тиск на о. Сергія є проявом політичних репресій і розправи над незгодними з порушенням канонів Церкви і

чинного законодавства. Подібні дії депутат розцінив як пряме порушення Законів України «Про свободу слова», «Про вибори Президента України» та «Про свободу совісті і релігійні організації».

Сергій ШУМИЛО також нагадав, що ч. 3 ст. 16 Закону України «Про свободу совісті і релігійні організації» визначає, що за політичну агітацію релігійні організації можуть бути примусово ліквідовані у судовому порядку.

Під час прес-конференції було наголошено, що випадки агітації представниками УПЦ (МП), окрім Чернігова, були зафіксовані у Луганську, Кіровограді, Одесі, Сумах, Запоріжжі, Полтаві, Донецьку та інших містах. Агітація відбувалася як у самих церквах після богослужінь, так і в окремих інтерв'ю чи публічних заявах.

УНІАН

15 грудня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/180852.html>

Чому плакав депутат Атрошенко?

Бабуся і «мерседеси» зі стрічками

Саме так асоціюються у народного депутата Владислава Атрошенка бурхливі українські події.

Каталізатором єднання українського народу, старанно роз'єднуваного до сьогодні режимом Кучми, назвав події «помаранчевої революції» керівник Чернігівського обласного штабу Ющенко, народний депутат Владислав Атрошенко на своїй прес-конференції.

Пояснив депутат і секрет «економічного дива» Януковича. Причин, на його думку, три. Перша: як відомо, в українській економіці експорт перевищує імпорт, і за законом має бути державою відшкодування податку на додану вартість експортерам. Так ось уряд Януковича виплатив цей податок тільки структурам, наближеним до Пінчука, Ахметова, Медведчука. А десять мільярдів, які мали бути повернуті великим і середнім підприємствам, реструктуризовані у векселі. Друга: приватизаційні надходження направлені на «проїдання» замість розвитку економіки. Народний депутат це порівняв з тим, що якби ми продали шапку і купили ковбаси – з'їли, що далі продавати? А не краще продати шапки і туфлі та купити вулик і бджіл, та вже за мед купити і ковбаси? Третя складова: податки урядом Януковича стягнуті з підприємств наперед. Умовно кажучи, сьогодні ми з'їдаємо податки березня, а що далі?

За даними соціологів, наголосив народний депутат, Ющенко сьогодні випереджає Януковича на 10–12%. Та головне, що вже не буде махінацій з відкріпними талонами і голосуванням удома. Проте зараз у Чернігові зафіксовані випадки, коли донецькі формують так звану «карусель» – це коли людині дають бюлетень, уже заповнений за Януковича, який вона повинна вкинути, а натомість винести чистий. За це платять гроші. Депутат закликав не продаватися і попередив про кримінальну відповідальність тих, хто буде цим займатися. «Буде певна робота для прокурорів і суддів, – запевнив В. Атрошенко. – Кількох голів районних адміністрацій та сільських голів ми навчимо поважати закон».

Зайшла мова і про «справу Кочубея» – того міліцейського полковника, який дав наказ застосувати проти мирних людей газ. «Прокурор області Лісовий мене брутально обдурив!» – заявив В. Атрошенко, якому було пообіцяно відкрити кримінальну справу. Натомість справу відкрито, але... проти самих людей.

Великий інтерес викликала у журналістів відповідь на питання Г. Гнипа («Чернігівський вісник») про те, чи не планує Атрошенко зайняти після перемоги Ющенко крісло голови обласної державної адміністрації. Владислав Атрошенко запевнив, що Ющенко ні з ким не вів розмов про майбутні посади – ні на столичному рівні, ні на регіональному. І при підборі кадрів він виходитиме з принципів відкритого обговорення кандидатур та з особистих фахових якостей. Щодо себе, то В. Атрошенко заявив: «Губернаторське крісло ніколи не

було вінцем моїх мрій, але в будь-якому разі я докладатиму максимум зусиль для розквіту Чернігівської області. Єдине, на що я точно впливатиму після перемоги Ющенка в області – на кадрові призначення у районних ланках і в силових структурах».

Природно, що виплила тема колишнього голови області Миколи Бутка, який, судячи з усього, дуже хоче повернутися на те ж місце. Владислав Атрошенко прокоментував це так: «Двічі в одну ріку не входять. І до нових засад мають вести нові менеджери. Микола Бутко був представником цієї влади, і ніде не дінеться від свого образу прислужника Кучми».

ПИТАННЯ ВІД «СІВЕРЩИНИ»: «Що для вас було найбільш пам'ятним під час «Помаранчевої революції»?

– Я щиро плакав, коли бачив очі старенької бабусі, яка принесла на Майдан чи то маленький бідончик, чи то великий термос із чаєм і безкоштовно його пропонувала людям. Я був розчулений і переконався, які великі люди – українці. На Майдані були і дядьки в кирзових чоботях, і жінки в норкових шубах. По Києву їздили автомобілі з помаранчевими прапорами – і ті, що дорожче 100 тисяч доларів, і «Жигулі» 1971 року народження. Усі люди обіймалися і були єдині, як могутня нація. Я бачив очі міліціонерів, які охороняли Адміністрацію Президента, – повірте мені, вони не стріляли б у людей! І ще вразило, як Кучма боїться людей. Він боїться власного народу!

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 51(584) від 17 грудня 2004 року

Ющенко був отруєний

Лопнула ще одна брехня продажного режиму, який стверджував, що Ющенко не було отруєно. Але хто скоїв злочин – про це ми дізнаємося тоді, коли дізнаємося також, хто вбив В'ячеслава Чорновола, Георгія Гонґадзе, Вадима Гетьмана та багатьох інших жертв злочинного режиму.

Австрійські лікарі визначили, чим отруїли Ющенко

Лікарі віденської клініки «Рудольфінерхаус» заявили, що вони абсолютно впевнені в отруєнні діоксинами кандидата в Президенти Віктора Ющенка. Про це на прес-конференції повідомив керівник клініки Міхаель Цимпфер.

«За останні 24 години ми завершили роботу над аналізами крові й у нас не залишилося ніяких сумнівів. Однозначно мова йде про спробу отруєння діоксинами», – сказав він. Цимпфер зазначив, що в крові та тканинах Ющенка концентрація діоксину в тисячу разів перевищувала норму.

За словами Цимпфера, лікарі клініки підходили «з великою обережністю» до питання, чим саме отруїли Ющенка, консультуючись зі своїми колегами з інших країн. Проте всі вони однакові у своїх висновках.

Генпрокуратура відновила кримінальну справу про отруєння Ющенка

Ющенко заявив, що нові дані, які надійшли в розпорядження слідчих органів, допоможуть дати відповідь на питання, хто стояв за спробою його отруєння.

На запитання, чи переконаний він, що до його отруєння причетна влада, Ющенко відповів ствердно: «Це робота влади. Потрібен лише час для того, щоб провести розслідування».

Ющенко зізнався, що йому відомо вже достатньо обставин замаху на його життя. «Якщо Генпрокуратура буде стояти на букві Закону і діяти відповідно, скоро Україна і весь світ дізнаються, хто це зробив», – переконаний Ющенко.

«Сіверщина» № 51(584) від 17 грудня 2004 року

«Сіверщина». Спецвипуск. Грудень 2004 року (тираж – 200 000 прим.)

Чернігівщина: вибори-2004

Адміністративний тиск не зменшується!

Нещодавно Верховний Суд України визнав результати 2-го туру виборів Президента України недійсними і призначив повторне переголосування на 26 грудня 2004 року. З метою зменшення кількості фальсифікацій під час виборів Верховна Рада України 8 грудня 2004 року прийняла зміни до виборчого законодавства та утвердила новий склад ЦВК.

Але поки що залишається невирішеним питання використання провладним кандидатом В. Януковичем адміністративного ресурсу. Місцеві чиновники, відчуваючи свою безкарність, не перестають чинити тиск на виборців.

Коропщина не залишилась осторонь політичної кризи в Україні. 26, 28 листопада 2004 року в Коропі пройшли мітинги, на яких переважна більшість громадян заявили про недовіру місцевій владі та прийняли резолюцію з вимогою до селищної і районної рад скликати сесії та дати на них оцінку політичній ситуації в державі.

9 депутатів Коропської селищної ради, а саме: Аршаниця М.О., Крупина А.Г., Кривенко В.П., Лаврик А.П., Грицай О.І., Городиська Л.О., Сиплива Т.В., Лихошерст М.І., Довгий М.О. почули своїх виборців та 30 листопада 2004 року на підставі пункту 7 ст. 46 Закону України «Про місцеве самоврядування» направили звернення до селищного голови Коропської селищної ради Белана М.В. з проханням скликати сесію Коропської селищної ради.

Згідно з вимогою вищезазначеного закону селищним головою було призначено засідання Коропської селищної ради на 10 грудня 2004 року.

7 грудня 2004 року відбулось засідання сесії Коропської районної ради народних депутатів, на якій вищезазначені рішення не знайшли підтримки більшості депутатського складу.

Після чого 8 грудня 2004 року стало відомо, що 3 депутати, які ініціювали скликання сесії селищної ради, а саме: Лаврик А.П., Грицай О.І. та Сиплива Т.В. відкликали свої підписи – сесію відмінили.

Що могло заставити цих людей змінити рішення? Невже селищні депутати, дивлячись на результати районної сесії, бояться підтримати своїх виборців та висловити думку, яка може не сподобатися місцевій владі? Відповідь на ці запитання залишаємо читачеві. Але, на нашу думку, Півень М.О. та Демиденко П.М., котрі були присутні на мітингу 28 листопада 2004 року і на заклики громади зізнатися у вчинених порушеннях лише запитували в організаторів мітингу: «Де ви бачите тут народ?», продовжують не помічати громадян Коропщини і не перестають здійснювати тиск на волевиявлення виборців, уперто проштовхуючи свого кандидата у президентське крісло.

Ми вважаємо, що свавілля місцевої влади та порушення нею конституційних прав громадян можна зупинити, лише притягнувши її до кримінальної відповідальності за протиправні дії (бездіяльність), учинені під час президентських виборів 2004 року. Тому готуємо до оприлюднення факти цих порушень і застерігаємо владу від подальшого нехтування законом та правами громадян.

**Районний штаб блоку В. Ющенко «Наша Україна»:
голова районної організації УНП Кирилюк В.Д.,
голова районної організації СПУ Касьяненко Г.В.,
депутат Коропської селищної ради Аршаниця М.О.,
громадянин України Дашевський О.П.**

«Сіверщина» № 51(584) від 17 грудня 2004 року

Ніжин давно з Ющенком

Можливо, знайдуться і опоненти до цієї фрази, але впевнена, що їх буде обмаль. Яскравим підтвердженням факту незаперечної підтримки кандидатури Віктора Андрійовича виборцями Ніжина було голосування у першому і другому турі виборів. Тоді в місті за Ющенка віддали голоси спочатку майже 57% (I тур), потім трохи більше – 73% (II тур). Стверджувати щось інше, окрім «Ніжин – за Ющенком», в цьому випадку недоречно.

Практично паралельно з подіями на центральному майдані української столиці у Ніжині теж розпочалися акції громадянської непокори. Незгоду з рішеннями ЦВК висловили мешканці Ніжина, які зібралися біля будівлі, де розташовано міськвиконком. В авангарді боротьби за правду виступили студенти Ніжинського університету, які були підтримані учнівською молоддю всіх навчальних закладів міста. Вони не лише стояли на центральній ніжинській площі, висловлюючи підтримку В. Ющенку, але й ходили по Ніжину колоною із закличками і помаранчевою символікою.

Ці мітинги – тривалістю кілька днів – дали відповідний закономірний, виправданий результат. До міського голови Михайла Приходька та депутатів міської ради звернулася молодь з вимогою визнати незаперечну перемогу Віктора Ющенка в Ніжині. Юне покоління стисло і аргументовано висловило прагнення жити лише за законом добра, совісті, правди.

Тож по закінченні засідання представників міської влади було оголошено, що Ніжин висловлює свою підтримку В.А. Ющенку.

Звісно, що говорити про якесь заспокоєння наразі не можна. Ситуація така, що спокій народу України допоки навіть і не сниться. Але подібна перемога демократії в містах нашої держави є доказом дійсного пробудження народовладдя і суспільної свідомості,

Анжела СКОРОХОД
м. Ніжин

«Сіверщина» № 51(584) від 17 грудня 2004 року

У кого яка совість

Другий тур виборів особливо показав ставлення наших громадян до долі, майбутнього країни.

Більшість виявили патріотизм, громадянську свідомість, не дивлячись на повсякденний тиск провладних структур на роботі, в засобах масової інформації. Справа доходила до абсурду – приносить листоноша пенсію стареньким і на замовлення влади каже: «Оце ж я принесла пенсію, вона трохи зросла. Так це заслуга Януковича, щоб ви знали. Так ото ж дивіться, за кого тепер голосувати».

А в цієї бабусі радіо не працює, телевізора нема, і вона отримує інформацію через листоношу та сусідів. Але, хоч рідко буваючи в магазині, вона зразу ж відчула, що ціни стрімко полізли вгору, бо уряд Януковича своєю непродуманою політикою до цього призвів. Так що бабусин гаманець залишився без змін. І більшість людей зрозуміла, що з такою владою їм не по дорозі.

Буваючи на виборчих дільницях, я спостерігав таких членів комісій, які не втратили своєї гідності. А були й такі, що за якісь подачки готові продати і рідну матір, а не те що долю України.

Микола БОГОДЕНКО,
секретар Варвинської райорганізації УНП
«Сіверщина» № 51(584) від 17 грудня 2004 року

Як нас агітували – ламали

22 жовтня у нашому великому селі Кучинівка за вказівкою вищої влади було проведено сход. Можновладці мали намір таким заходом підтримати Віктора Януковича. Пішов на сход і я.

Спершу, зазвичай, представники з району взялися розхвалювати уряд Януковича. А вже майже наприкінці сходу до залу зайшли ще вищі гості з району. Начебто якийсь відомий підприємець і один із заступників голови райдержадміністрації. Вони стали залякувати людей, мовляв, усі обов'язково повинні голосувати лише за Януковича. Бо Президентом усе одно буде він. А якщо за нього не проголосуєте, то вашому селу і всім його жителям надалі не бачити ніякої перспективи.

Почувши такі слова, я згадав полеглих на війні свого батька і чотирьох дядьків. Це ж вони ціною життя дали нам свободу. А ці новоявлені можновладці хочуть продати мою батьківщину бандитській владі. Тому я не витримав і сказав високим посадовцям, щоб вони забирались із залу зборів і не залякували людей. Я нагадав, що, агітуючи за провладного кандидата, гості порушують виборче законодавство. Та й скільки ще можна знущатися над нашим народом?

Бачачи, що присутні в залі почали мене підтримувати, непрохані гості подалися в поле до людей, які піднімали і вантажили льон. Провівши подібну агітацію, згадуваний підприємець витягнув 700 грн і всім 70-ти працюючим дав по десятці.

Назавтра, 23 жовтня, я планував у справах їхати до Чернігова, але добратися того дня до обласного центру виявилось не просто. До Кучинівки було направлено спецпідрозділ міліції, яка зупиняла майже весь автотранспорт, що їхав у напрямку Києва. Спершу я не знав, чому міліція зупиняє рейсові автобуси, ретельно їх перевіряє. Таке було з автобусом Щорс–Чернігів, який їхав через село о 8-й годині ранку. Міліція хотіла повернути транспорт назад до Щорса. Але я підбурив людей, здогадавшись, що їх затримують, бо бояться, що поїдуть на мітинг до Києва. І коли ми стали вимагати у міліціонерів посвідчення, нас відпустили.

На другий день після поїздки до обласного центру я подався з дружиною на базар до Щорса продати два ящики своїх яблук. А десь о 10-й годині до мене підійшов представник, котрий у Кучинівці на сході села вів шалену агітацію за Януковича і добре чув, як я виступив проти них. Отож, побачивши мене, чоловік сказав: «Торгуєш, діду, ну торгуй» і пішов далі. А через годину до мене підійшли якісь два молодики добрячої статури, років по 25 - 30, у шкірянках, і один із них нагнувшись до мене, сказав: «Коли ще будеш багато виступати, то вкоротимо твоє життя, запам'ятай це». І швидко зникли.

Там же на базарі я бачив і того бізнесмена, який був у Кучинівці, а потім роздавав гроші льонарям. Чия банда мені погрожувала, сказати точно не можу, але переконаний, що надходили ті погрози не від односельців.

Під час першого туру виборів перемога Віктора Ющенка в селі була вражаючою. Але ж знайшлося 160 людей, які згодні були продати Україну, голосувавши за злочинську владу. І це зовсім не випадково. Щодня в село приїздили десятки представників різних рангів і тиснули, залякували, підманювали. Та ще зі скринькою голосування за заявами людей по селу направляли членів комісій лише від провладних кандидатів. От і назбиралося півтори сотні «прихильників влади». Хоч насправді чи не всі люди в селі її ненавидять.

Ігор КОВБАСА
с. Кучинівка, Щорський район

Від редакції. Коли матеріал було підготовлено до друку, надійшов лист із Кучинівки від дружини нашого постійного автора і дописувача, великого прихильника Ющенка – Ігоря Семеновича Ковбаси. Вона писала про те, що чоловік тяжко захворів: паралізувало ліву сторону тіла. Після виборів день і ніч дивився телевізор і так розхвилювався через підлу брехню влади, що важко захворів і був на межі життя. Тож бажаємо Ігорю Семеновичу якнайшвидшого одужання та покращення здоров'я.

«Сіверщина» № 51(584) від 17 грудня 2004 року

Звернення Віктора Ющенка до мешканців Чернігівщини

Шановні сіверяни-чернігівці!

Ваш край для мене рідний, сусідня Сумщина довгий час більшою своєю частиною входила до складу Чернігівщини. Їдучи до матері, я завжди бачу Чернігівщину. А головне, що ваш край – батьківщина гордого козацького духу! Мені уявляється, як тут ходили вільні люди, що виборювали для себе добробут, для суспільства – свободу.

«Помаранчева революція» показала всьому світові, який великий, могутній український народ: ми культурно, без крові і насильства, довели своє право на чесні вибори, ми не дали вкрасти голоси мільйонів виборців, які хочуть жити в заможній, мирній Україні. Влада, що відходить, зробила все для фальсифікації, але народ так масово піднявся на захист своїх конституційних прав, що влада капітулювала, а Прем'єр-міністр цієї влади мусить видавати тепер себе за... опозиціонера.

Для мене ніколи Україна не ділилася ні на Північ, ні на Південь. Ні на Схід, ні на Захід. Ні за мовою, ні за церквою. Підкреслюю: всі ми єдині, незалежно від того, що хтось носить у кишені партійний квиток Аграрної партії, хтось – Ліберальної, хтось – Соціалістичної, хтось – Народної, а хтось Комуністичної партії. Я переконаний, що сьогодні, як і перед першим туром, був і залишається один поділ України. З одного боку є бандити, з іншого – чесні люди. І незалежно від політичних орієнтацій і симпатій ми єдині. Тому я декларую, що сьогодні мета номер один – це посадити за круглий стіл людей, які мають різні політичні погляди, які до цього, можливо, були опонентами, за якими стоїть, можливо, різна ділова еліта. Але всі ми, українці, повинні збагнути, що тільки через порозуміння, тільки через діалог ми можемо вирішити ті іспити, що залишила нам та влада, яка відходить, – розбрат, непорозуміння, брехня, бідність, насильство, неправда.

Наша мета – зробити уряд народної довіри. Уряд, який би складався із представників різних політичних і не тільки політичних сил. Мене будуть цікавити тільки три речі, коли ми будемо давати відповідь, як сформувані цей уряд, хто може бути тими достойниками, що займуть крісла в тому чи іншому міністерстві, відомстві чи території. Ці люди повинні бути професійними, вони повинні бути чесними.

Це люди, в яких б'ється гаряче серце, що любить Україну, які здатні працювати на націю, на свій народ, на Україну.

Шановні сіверяни-чернігівці!

Я вас прошу прийти 26 грудня на виборчі дільниці і ще раз проголосувати за краще життя. Я і моя команда знаємо, як його збудувати для всіх трудящих людей в Україні. Ми маємо досвід і ми віримо у свій народ!

Віктор ЮЩЕНКО

«Сіверщина». Спецвипуск.

Грудень 2004 року (тираж – 200 000 прим.)

Донецкие провокаторы обписались?

В ночь с 19 на 20 декабря магазины и офисы Чернигова обписаны провокаторами предположительно из Донецкой области. Особенно им понравились недавно отремонтированные здания для надписей «Так! Ющенко» и «Геть жидів!».

Областной штаб Виктора Ющенко заявил не только о непричастности к этим грязным провокациям, но и потребовал от милиции и СБУ найти негодяев и наказать за разжигание межнациональной розни и попытки срыва выборов. С этим требованием обратился к начальникам областных управлений МВД и СБУ В. Кулиде и В. Колесникову руководитель штаба, народный депутат Владислав Атрошенко. Он также просит проверить цель приезда в область группы из 295 жителей Донецкой области, разместившихся в менском санатории «Остреч».

«Грязные провокации – последнее средство команды Януковича» – убеждены в избирательном штабе его конкурента.

В. ЧЕПУРНЫЙ

20 грудня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180865.html>

Прокуратура – на варті Закону про вибори: порушені кримінальні справи

Зокрема, 16 рудня цього року Ніжинська міжрайонна прокуратура порушила кримінальну справу за ст. 158 ч. 2 кримінального кодексу України за фактом використання явно підроблених виборчих документів на територіальному виборчому окрузі № 211.

Перевірка даного факту встановила, що 4 мешканці міста Ніжин у день голосування (21 листопада 2004 року) на кількох виборчих дільницях Ніжинського району голосували за підробленими відкріпними посвідченнями. Нагадаємо: ч. 2 ст. 158 КК України передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років.

Того ж дня, 16.12.04, прокуратурою Козелецького району порушено кримінальну справу за ст. 157 ч. 2 КК України за фактом перешкоджання здійсненню виборчого права шляхом підкупу виборців. Під час проведення агітації за одного з кандидатів на пост Президента України виборцям було видано по пляшці горілки. Такі дії караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Крім того, 15 грудня порушено кримінальні справи за ознаками злочину, передбаченого ст. 158 ч. 1 КК України (покарання у вигляді обмеження волі на строк від трьох до п'яти років або позбавлення волі на строк до трьох років) за фактом порушення виборчого законодавства у Носівському і Талалаївському районах.

За вказаними справами триває досудове слідство.

***Прес-служба прокуратури Чернігівської області**
«Сіверщина» № 52(585) від 24 грудня 2004 року*

Прокуратура Чернігова порушила кримінальну справу за фактом застосування сльозогінного газу проти міліції

Прокуратура Чернігова порушила кримінальну справу за фактом застосування 26 листопада сльозогінного газу проти прихильників кандидата в президенти Віктора Ющенка в Чернігові, повідомляють «Українські Новини».

За словами прокурора Чернігова Вадима Бедриги, кримінальну справу порушено за ст. 365 Кримінального кодексу «Зловживання владою або службовими повноваженнями». Він додав, що розслідування може тривати 2-6 місяців, тому що на мітингу було близько 5 тис. осіб і належить провести дуже великий обсяг слідчих дій. «Потрібно все вивчити експертним шляхом», – сказав прокурор.

Бедрига повідомив, що прокуратура також порушила кримінальну справу за фактом навмисного завдання тілесних ушкоджень 10 співробітникам міліції при виконанні ними службових обов'язків. Він уточнив, що кримінальна справа була порушена за ч. 2 ст. 345 «Погроза або насильство стосовно співробітника правоохоронного органу».

Нагадаємо, що 26 листопада 2004 року співробітники міліції в Чернігові застосували проти прихильників Ющенка сльозогінний газ. Цього дня більше ніж 8 тис. прихильників Ющенка зібралися біля будинку мерії Чернігова і вимагали від сесії міськради визнати Ющенка президентом. Зіткнення почалися після того, як депутат Верховної Ради від фракції Соціалістичної партії Микола Рудьковський спробував силою за допомогою прихильників Ющенка прорватися через міліцейський кордон на сесію міськради.

ProUa

25 грудня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180890.html>

На деяких дільницях Чернігівщини В. Ющенко мав кращу підтримку, ніж на Галичині

Одна з найпівнічніших областей України, що межує з Білоруссю та Росією, – Чернігівщина, яка, до того ж, ще недавно мала репутацію «червоного» регіону, перетворилася під кінець президентських виборів на надійний оплот Віктора ЮЩЕНКА. Між першим та другим туром виборів усі 6 тутешніх територіальних округів зорієнтувалися на лідера «Сили народу».

А 26 грудня позиції В. Ющенка тут ще більше зміцніли. Порівняймо результати різних турів голосування: 43,35% – 65,65% – 71,15%.

Керівник Ічнянського районного штабу Блоку В. Ющенка і райорганізації Української народної партії – селищний голова Парафіївки Валентина Карпенко вважає, що подальші змагання із збанкрутілим політичним режимом ще більше піднесли б авторитет новообраного Президента. Приміром, із 48 виборчих дільниць лише на одній 26 грудня він отримав менше 80% голосів. А в цілому по Ічнянському району за В. Ющенка проголосувало майже 90% виборців. На кількох дільницях – по 92–93%. Подібними результатами, наголошує В. Карпенко, не скрізь похваляться навіть на Галичині.

Майдан-Інформ

29 грудня 2004 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/180900.html>

Валентин Мельничук: «Для нової влади найголовніше – виваженість»

Кого найкраще питати про наступного керівника області? Звичайно ж у людини, яка юридично закінчує свій строк при владі чи тільки-но пішла у відставку. Валентин Мельничук ще не пішов, але за законом після вступу на посаду нового Президента зобов'язаний буде написати заяву про відставку. Але ж ще не написав, тому саме думку Мельничука і кортіло дізнатися. Та, мабуть, не тільки мені.

«ВеВе», як його називають поза очі, пощастило упіймати у відпустці по телефону 31 грудня – в останній день старого року.

МЕЛЬНИЧУК ПРО НАСТУПНИКІВ

– Валентине Васильовичу, 17 грудня 2004 року на прес-конференції в Чернігові ви сказали, що на посаду губернатора ви бачите дві кандидатури...

– Є багато кандидатур, один хоче дуже...

– Я теж знаю приблизно, кого ви маєте на увазі. Чи могли б ви назвати прізвища тих людей, які реально претендують, а то вже з'явилися різноманітні прогнози.

– По-перше, є офіційна заява пана Ющенка. В ній говориться про те, що начальник штабу стане губернатором. А у нас начальник штабу на Чернігівщині пан Атрошенко. Так же?

– Так-так.

– Через те пан Атрошенко автоматично претендує на посаду губернатора. Він депутат Верховної Ради, молода енергійна людина... Тільки є дві речі, які можуть зіграти проти нього. По-перше – він народний депутат і треба дивитися, за яких обставин він може полишити Верховну Раду... (Мельничук перервав інтерв'ю, щоб відповісти на терміновий дзвінок керівництва країни – авт.)

– Валентине Васильовичу, у головах багатьох людей, сам тому свідок, не вкладається, як може хороший губернатор піти у відставку.

– Ще раз поясню, згідно з чинним законодавством, я працював у команді Кучми. Є закон, є – Конституція. Є – положення про державну адміністрацію і статус голови обласної державної адміністрації. Згідно з ними я повинен обов'язково написати заяву про звільнення зі своєї посади. Там немає «але» чи ще чогось. Обов'язково треба написати.

ЧИ МОЖЕ МЕЛЬНИЧУК ПРИЙТИ УТРЕТЕ?

– Але уявімо, що приходить Ющенко. Чи є обставини, що він може Вас залишити на посаді чи взяти в свою команду чисто теоретично? Адже, по суті, політичні сили області за 2 роки проти вас практично не виступали, за винятком одного разу на початку грудня?

– Ви, певно, чули заяву Ющенка, що він також буде шукати лідерів у кожній з областей, або – шукати лідерів на посаду прем'єр-міністра. Як вони (*команда Ющенка – авт.*) це узгодять – побачимо. Я дуже добре знаю Порошенка по Верховній Раді, коли там був. Скажу своє бачення. Політика уже закінчилася, нам потрібно думати про потужний розвиток економіки, яка б наближала людей до добробуту.

– За час вашого керівництва областю економіка розвивалася...

– Тому я й кажу, якщо Ющенко чи Порошенко, чи хтось інший захоче бачити мене на посаді, то можуть і мені запропонувати. Тоді я вже буду вирішувати – маю я моральне право бути в команді Ющенка чи ні. Ось такий приблизно механізм. Тобто це спочатку вирішується через звільнення і по-іншому бути не може. Згоден?

– Так. А що б ви побажали своєму наступнику, якщо залишитесь на губернаторській посаді?

– Я б побажав йому виваженості у своїх кроках. Якщо її – виваженості – не буде, то настане біда для Чернігівщини. Ми знов будемо сидіти там, де сиділи до цього. І не через те, що Мельничук якийсь не такий, а тому що, де розбрат – там толку немає.

ПРО ДЕМОКРАТІЮ І ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ ПОХІД

– Що б ви сказали про ділові якості ваших потенційних наступників.

– Я не маю морального права критикувати тих, хто був переді мною і тим більше тих, хто прийде. Вони можуть іще краще себе показати. Люди достойні. Що я можу сказати про нашого Владислава (*Атрошенка – авт.*). Він показав себе непоганим організатором. Я розумію, що в суспільстві уже назріло очікування змін і цих подій, які відбулися. Тому що стомилися без того, що ми називаємо демократією. Так же?

– Абсолютно. В засобах масової інформації це було особливо відчутно. Вони постраждали, і суспільство обурювалося цим. Хоча інтернет-видання практично залишалися плацдармом демократії, адже юридично не відносяться до засобів масової інформації.

– Я торкнувся демократії не тому, що маю якісь амбіції, а тому що для мене головне – аби мої наступники були розважливими у використанні тієї влади, яку вони отримують. Вважаю, що за цими політичними подіями повинні прийти до влади прагматики, які розуміються на економіці і знають, що треба робити для Чернігівського краю. Адже роботи тут іще стільки... Щоб ми знов 11 чи 12 років не чекали, коли будемо відбудовувати мости і школи, газопроводи і дороги та все інше. Згоден?

– Погоджуюся з цим і з більшістю сказаного. Валентине Васильовичу, на згаданій уже прес-конференції ви говорили, що підете на виборах 2006 року до парламенту. Це вже вирішено?

– Буду йти обов'язково! Знаю, що як парламентар багато чого встиг зробити. І закон про вибори – брав участь у його підготовці. І для Чернігівщини – бюджет приймали, як потрібно. І Атрошенко був, і я. І пишаюся тим, що робив для Чернігівщини максимально те, що міг зробити, як депутат.

– Валентине Васильовичу, наостанок, чого побажаєте жителям Чернігівщини у новому році?

– Найголовніше – спокою, впевненості в завтрашньому дні, щоб їх не чекали ніякі катаклізми, ні політичні – ніякі. Здоров'я і добробуту!

Бесіду вів Владислав САВЕНОК 31 грудня о 10.20

3 січня 2005 р.

<http://svoboda.fm/politics/ukraine/180904.html>

Владислав Атрошенко не буде вистоювати в черзі за губернаторством

Народний депутат України з фракції «Наша Україна», керівник виборчого штабу Віктора Ющенка на Чернігівщині Владислав Атрошенко дав своє перше інтерв'ю у 2005 році 3 січня об 11.30. Він одразу погодився зробити це по телефону, не відволікаючись від справ. Саме тому довелося використати ту фотографію, на якій Владислав Анатолійович показує, як повинна рухатися Україна.

АТРОШЕНКО НЕ ПОСПІШАЄ

– Владиславе Анатолійовичу, діючий губернатор Валентин Мельничук високо оцінює ваші організаторські здібності і говорить про те, що ви, виходячи з заяви Ющенка, перша кандидатура на посаду губернатора. Але я помітив у словах Мельничука сумнів, що ви відмовитеся від виборної посади народного депутата України на користь губернаторства? На вашу думку, він помиляється чи ні?

– Стосовно призначення губернатора я висловлювався неодноразово.

По-перше, згідно з чинним законодавством, повинна відбутися інавгурація чинного президента.

Друге, президент шляхом дуже складного компромісу між інтересами країни, стабільності у відносинах президент-прем'єр-парламент, а також між інтересами політичних сил, повинен визначити кандидатуру прем'єра.

Третє, повинна формуватись вертикаль виконавчої влади в інтересах держави. Мусять прийти високопрофесійні менеджери, які повинні за короткий проміжок часу довести, що виконавча влада, яку привів Ющенко – краща, професійніша, принциповіша, дієздатніша.

– І хто ж тоді...

– Виходячи з цього, я вважаю, повинна відбутися розмова Президента з кандидатами на міністерські посади та посади губернаторів. Можу однозначно сказати, що ні за яких обставин не буду їздити у Київ, записуватися на прийом до Віктора Андрійовича стосовно обговорення якихось своїх перспектив і тому подібного. Буде пропозиція – будемо її обговорювати.

– Добра відповідь.

– Незалежно від того – буде пропозиція чи ні. Я думаю, що у мене є абсолютно всі важелі та інструменти для того, щоб працювати на користь держави у парламенті. І з будь-яким губернатором, якого призначить Ющенко в Чернігівській області, буду працювати разом на благо жителів області.

– А все-таки ви назвете прізвища кандидатів, які претендують на цю посаду, окрім вас?

– Жодного разу таких коментарів я не робив і не буду.

ПРО ХАТИНКИ

І ВИШИВАНІ РУШНИКИ ПРЕЗИДЕНТУ

– Що повинен у першу чергу зробити чернігівський губернатор, призначений на цю посаду?

– Новому губернатору потрібно буде налагодити механізм взаємодії з новим президентом, урядом і парламентом – всією вертикаллю влади. Тобто керівник області повинен бути високопрофесійним менеджером. Він не повинен за старою схемою чекати вказівки зверху.

Не повинно бути прислугування президенту, чим відрізнялися чернігівські губернатори. Вони не служили на благо народу, а прислужували конкретному президенту. Оцього не повинно бути. Не повинна лєвова частка робочого часу губернатора втрачатися на об'їзди маєтку президента, де він там народився і виріс.

– П'ять балів за старою системою!

– Губернатор не повинен витрачати час на те, щоб знайти якусь глину на хату президента. Чи шукати вишивані рушники, на які стане президент, коли заїде у гості. Чи хатину будувати, де президент заночує, приїхавши в область. Оцього не повинен робити губернатор.

– Прекрасно! Дякую. Ви мені настроїв підняли! Чого найголовнішого ви б хотіли побажати жителям Чернігівщини у новому році?

– Щоб ніколи не зраджували друзі. І щоб мали душевний комфорт і самоповагу. Дякую за інтерв'ю і бажаю завзяття підняти те, що ви взяли на свої плечі.

Бесіду вів Владислав Савенок 3 січня 11.30

4 січня 2005 р.

<http://svoboda.fm/politics/ukraine/180905.html>

Банкету переможців не було. Була нарада. І сто грамів за членів команди

Щоб зібрати керівників районних штабів блоку Віктора Ющенка, обласному штабу довелося наймати великий зал. Близько сотні людей з'їхалося до Чернігова відзначати перемогу народного президента. Оскільки я був на нарадах обласної влади Бутка-Мельничука, то маю з чим порівнювати: перше враження – тут майже не було пузатих дядьків, друге – зате багато світлих облич.

Владислав Атрошенко до зали зайшов непомітно – ніхто не схоплювався, не кидався, зігнувшись, вітатися і знизу вгору цікавитися «здоров'ячком». Під час виступу керівник обласного штабу, звичайно дякував усім соратникам за роботу, визнавши, проте, кадрові помилки обласного штабу в кількох районах. Також вибачився перед тими, кого в гарячці передвиборних баталій, можливо, образив. Притихлому залу народний депутат сказав доволі несподівані слова: «Перемогли не ми – переміг Господь Бог нашими руками і руками Ющенка!» Точно.

Ейфорії не помічалось. Ба більше: Атрошенко коротко розповів, у якому стані залишає країну влада Кучми-Медведчука-Януковича. А люди ж хочуть позитивних змін негайно. І вибори 2006 року вже стануть серйозним іспитом для команди Ющенка. Тож чому радіти? Але – знали, на що йшли, тому Владислав Атрошенко заявив, мовляв, ви всі – члени владної вертикалі і відмовлятися нікому не дам. Хоча це вже моє особисте враження: практично непомітне бажання переможців займати керівні крісла. Причин кілька: і втома післявиборна, і всі ж мають місця роботи, якими дорожать (якщо, скажімо, Сергій Хорошок у Куликівці є чудовим хірургом, а Віктор Лазар – успішним підприємцем у Чернігові, то важко буде вмовити їх іти на малооплачувану, але дуже відповідальну керівну посаду). А потім – це люди, які не мають владної гарячки. Навіть коли В. Атрошенко напівжартома сказав, що за невимкнені мобільні телефони він виводитиме із засідань колеги – мобільники виключили не всі...

Власне, читаючи про непереборне бажання одного колишнього глави області знову сісти в те ж крісло, думається мені, що це є ознакою шизофренії – і це термін не тільки політичний, але й медичний. Це коли хочеться влади тому, що хочеться влади. Як такої. Не важливо, з яким Президентом, не важливо, з якою програмою, – аби тільки керувати.

Тож у владу треба йти, щоб щось зробити – і не для себе, а для людей. Кадри в команді Ющенка є. Скажімо, найбільш підготовленими для керівництва районами є у Талалаївці Володимир Опришко, у Куликівці або в Чернігівському районі – Віктор Лазар, у Срібному – Володимир Васюк, у Новгороді-Сіверському – Борис Домоцький, у Щорсі – Василь Амельченко. А районну владу, випестувану часами Кучми, треба міняти кардинально – в цьому переконані були всі учасники наради. Якщо хочемо змін, а не імітації.

Адже не секрет, що в багатьох районних адміністраціях хронічним і невивітрюваним є дух застіль, в деяких північних районах влада п'є непробудно вже з ранку. Є голова районної адміністрації, який купив собі посаду і тепер розважається з дівчатами: такса – 10 доларів. У це повірити не просто, але це так.

Є голова районної адміністрації, який відкрив недалеко від Чернігова цех з виробництва металочерепиці, а його перший заступник в іншому селі – з виробництва пластмасових труб. І протягом року ці підприємства діяли без жодної реєстрації, відповідно, без сплати податків. Коли ж того голову все-таки пожурили, він сказав: «Так то ж були випробування!» Відгадайте – про які райони йде мова? Я, на жаль, поки що назвати їх не можу – думаю, це зробить нова податкова і нова прокурорська влада.

Чи буде Атрошенко головою обласної державної адміністрації? Сам він – не проти. Але, на відміну від іншого кандидата, підгинаючи коліна, до Ющенка у «Тисовець» не їздив. На цій же нараді В. Атрошенко наголосив на важливості розбудови громадянського суспільства: «Від кожного села воно повинно починатися і бути таким, щоб при появі у владі корупції, всякої іншої гидоти, могло змести і Ющенка, і Атрошенка, і будь-кого іншого».

...За широким столом переможці випили по сто грамів і роз'їхалися з почуттям чесно виконаної роботи.

Василь ЧЕПУРНИЙ,
що був керівником прес-служби обласного штабу
і за перемогу також пив

«Сіверщина» № 4(589) від 21 січня 2005 року

Конкретні пропозиції до нової влади на Чернігівщині

Ініціативи Чернігівського обласного товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка до нової влади.

КУЛЬТУРА:

1. Об'єднати в селах, особливо північних районів, навколо школи все культурне життя села. Комплекс має включати бібліотеку, спортзал, кінозал, приміщення для гуртків тощо. При цьому вважаємо доцільним з метою економії і без того бідних місцевих бюджетів та за для об'єднання громади навколо школи – об'єднати сільську та шкільну бібліотеки в одну, забезпечивши оновлення фондів;
2. Побудувати пам'ятник борцям за волю України;
3. Перетворити свято в Сеньківці у молодіжне свято укр-рос-білоруської приязні: форуми політологів, літераторів, істориків тощо;
4. Відновити осінні зібрання художників у Седневі;
5. Організувати регулярні кінофестивалі у Сосниці;
6. Надати офіційного статусу козацькому святу в Батурині, де встановити нарешті пам'ятник гетьману Івану Мазепі, щорічно проводити там читання істориків;
7. Сприяти проведенню в Прилуках театрального фестивалю, відкриття музею українського актора Миколи Яковченка;
8. Сприяти діяльності Всіхсвятського культурно-просвітницького центру у Ніжині;
9. Підтримати створення мережі «Доброї книги»;
10. Забезпечити прозоре проведення тендеру на забезпечення бібліотек області книгами;
11. Забезпечити передплату журналів «Сіверянський літопис» та «Літературний Чернігів» всіма бібліотеками області;
12. Перетворити журнал «Літературний Чернігів» у щомісячне літературно-мистецько-аналітичне видання всеукраїнського рівня;
13. Зробити постійним «Шестовицьке ристалище» за участю науковців та історичних клубів зі Швеції, Норвегії, Данії, Білорусі та Росії;

14. Створити постійнодіючу Громадську раду з питань культури і освіти при голові обласної державної адміністрації;
15. Відновити діяльність Чернігівського художнього музею, провівши його капітальний ремонт, відселивши сторонні організації та об'єднавши його з етнографічним напрямком;
16. Розширити формат «Слов'янських театральних зустрічей» відповідно до назви – з обов'язковим представленням оригінальних творів слов'янських культур.

РЕЛІГІЯ:

1. Припинити безмитне ввезення церковної літератури та атрибутики з-за кордону;
2. Припинити продаж у храмах УПЦ(МП) монархічної та іншої антиукраїнської літератури;
3. Домагатися перереєстрації УПЦ(МП) відповідно до її фактичного статусу філіалу Російської церкви в Україні;
4. Припинити незаконну діяльність тоталітарних сект, допомогти правдивому інформуванню громадськості про їх деструктивну діяльність, сприяти громадській організації щодо подолання наслідків участі в таких сектах;
5. Передати УПЦ(КП) Катерининську церкву і Борисоглібський собор у Чернігові, храми Стрітенський у Прилуках, Миколаївський у Козельці, надати приміщення для богослужінь громадам у Ріпках, Корюківці, Сосниці, Новгороді-Сіверському, Городні, Куликівці, Носівці, Борзні, Бахмачі та Варві;
6. Надати допомогу у відновленні Спасо-Преображенського Максаківського монастиря у Менському районі;
7. Розпочати з наступного навчального року вивчення основ православної культури у школах області на умовах факультативу.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА:

1. Вжити невідкладних заходів по збереженню проводового мовлення в селах області;
2. Розробити заходи по покриттю території області стійким прийомом сигналів першого та другого національних каналів телебачення, радіо;
3. Почати процес роздержавлення комунальних ЗМІ;
4. Роз'єднати редакцію «Деснянської правди» та видавництва, органам влади відмовитись від співзасновництва «Деснянської правди», «Чернігівського вісника» та «Гарту»;
5. Забезпечити висвітлення діяльності обласної державної адміністрації в ЗМІ на тендерних умовах;
6. Започаткувати серію книг «Сіверянська бібліотека»;
7. Сприяти створенню недержавних регіональних видавництва та інформаційної агенції.

ОСВІТА:

1. Здійснити кардинальне оновлення керівних кадрів у закладах освіти – гарантію змін;
2. Зупинити закриття сільських шкіл, розробити програму розвитку малих сільських шкіл; виходячи з того, що закриття школи неминуче веде до вмирання села;
3. Щорічно в День української писемності в обласній та районних адміністраціях вшанувати вчителів української мови та літератури;
4. Забезпечити в кожній міській школі діяльність безкоштовних гуртків – спортивних, літературних тощо;
5. Підтримати діяльність осередків «Просвіти» в навчальних закладах;
6. Забезпечити дотримання державного статусу української мови в усіх закладах освіти;
7. Надавати пріоритетну увагу розвитку гуртків «Пласту», козацтва та інших патріотичних дитячих та юнацьких організацій;
8. Змінити роль інституту післядипломної освіти в підвищенні кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів;
9. Вважати однією з першочергових задач в галузі освіти ліквідацію хабарництва;
10. Розробити і затвердити на обласному рівні програму підтримки обдарованих дітей.

ТУРИЗМ:

1. Розробити програму розвитку міст – туристичних об'єктів (Любеч, Ніжин, Батурин, Новгород-Сіверський, Сосниця, Козелець, Ніжин, Качанівка, Тростянець тощо);
2. Забезпечити, як першочергові, вкладення інвестицій у туристичну сферу;
3. Профінансувати підготовку і випуск нового енциклопедичного довідника «Чернігівщина» та книжкової, аудіо- і відеопродукції про міста – туристичні об'єкти;
4. Сприяти збереженню і реставрації пам'яток культури, історії та архітектури.

МОВА:

1. Відновити діяльність комісій з мови при обласній та районних адміністраціях;
2. Розробити і затвердити програму розвитку державної мови на території області відповідно до Конституції України.

**Правління обласного товариства «Просвіта»
імені Т. Шевченка**

27 січня 2005 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/180966.html>

Владислав Атрошенко: «Кадрові призначення розпочнуться з понеділка»

Своє перше інтерв'ю після першого робочого дня на губернаторській посаді Владислав Атрошенко дав у чернігівському обласному муздрамтеатрі ім. Т. Шевченка перед КВНом, куди його запросили організатори заходу.

Автору цих рядків було відомо, що новий губернатор приступив до своїх обов'язків близько 9 години ранку 5 лютого, у суботу. Він уперше, як господар, вступив у кабінет, який перед ним займали Микола Бутко та Валентин Мельничук.

– Владиславе Анатолійовичу, коли можна буде очікувати кадрових призначень?

– Найближчі кадрові призначення, по суті, відбудуться у понеділок, а за процедурою – у визначений законодавством термін (*Атрошенко має на увазі, що декого з новопризначених зобов'язаний погодити з керівництвом держави – авт.*).

– Харківський губернатор уже призначив свого першого заступника...

– Мушу сказати, що першого заступника призначають за згодою Прем'єр-міністра, тому я маю великий сумнів, що у суботу міг бути звільнений попередній заступник і абсолютно легітимно приступив до роботи наступник. Хочу підкреслити, що це різні позиції – призначення по суті і процедурне.

– Знаю, що сьогодні з ранку ви зустрілися з першим заступником голови облдержадміністрації – колишньої команди – Миколою Стрільцем, народним депутатом Миколою Рудьковським, мером Чернігова Олександром Соколовим... Які найголовніші питання обговорювалися?

– Це дуже широке питання. Скажу одне – робочий день був насиченим. Обговорювалися пріоритети капітальних видатків, проблеми кадрових призначень, а також проблеми структурованості і роботи правоохоронних органів тощо.

– Серед заступників губернатора залишаться представники старої команди? І чи будуть зміни в керівництві силових структур області – СБУ, МВС та інших, хоча їх призначення – це повноваження і міністрів, але вони будуть погоджуватися і з вами?

– Я не хотів би робити прогнозів щодо призначень, які, згідно з діючим законодавством, повинні робити керівники загальнодержавного рівня. Сподіваюся, що вони будуть за

погодженням з головами облдержадміністрацій. Думаю, що з урахуванням наших пропозицій, наших особистих гарантій, ми зможемо при підтримці української влади сформувавши за 1–2 тижні дієву команду.

– Яку настанову вам – губернаторам України – одразу після призначення дав Віктор Ющенко?

– Головна настанова – виправдати сподівання і довіру людей.

– Дякую за інтерв'ю.

Бесіду вів Владислав САВЕНОК 5 лютого, 19.10

6 лютого 2005 р.

<http://svoboda.fm/politics/ukraine/181007.html>

Справу закрито. Запитання залишились

Широкого громадського розголосу набули події виборчої кампанії у Прилуках в липні минулого року. Тоді активісти «Нашої України» виявили, що члени виборчої команди Януковича грубо порушили виборче законодавство, використовували адмінресурс, зокрема, втягували у виборчу кампанію державні навчальні заклади.

Коли в одному з навчальних закладів активісти блоку Ющенка – голова обласної організації Народного Руху, редактор газети «Світанок над Сіверщиною» Віктор Лабазов, а також Микола Кіреєв та Володимир Манько – виявили порушення виборчого закону і повідомили про це міліцію, правоохоронці замість того, щоб навести порядок, затримали цих людей і завели на них кримінальну справу. За фактом «хуліганства». Лабазова навіть заарештували і доставили в Чернігівський слідчий ізолятор.

Усе це викликало обурення виборців, представників демократичних сил. І ось, нарешті, фінал висмоктаної з пальця кримінальної справи. 19 січня ц. р. суддя Прилуцького міськрайсуду Кантур виніс рішення: Віктора Лабазова, Миколу Кіреєва, Володимира Манька визнати невинними у скоєнні злочину, передбаченого ст. 356 КК України, та виправдати за відсутністю в їх діях такого злочину.

Отже, люди повністю виправдані. Залишається лише запитання: чи понесуть якусь відповідальність, якщо не кримінальну, то хоч би дисциплінарну або адміністративну, ті, хто переслідував активістів «Нашої України»? І чи понесуть відповідальність порушники виборчого закону?

Газета «Сіверщина»

9 лютого 2005 р.

<http://svoboda.fm/politics/region/181017.html>

ЧЕРНІГІВ: УНП стала провладною.

Її привітав перший заступник губернатора

Ім'я першого заступника голови Чернігівської облдержадміністрації вперше публічно було названо делегатам обласної конференції Української народної партії. Це – Олег Обушний.

ІЗ ДОСЬЄ

За даними «Високого Валу», новий перший заступник, документи на якого зараз проходять затвердження у Києві, ще молодший, ніж 36-річний губернатор Владислав Атрошенко.

На конференції УНП Обушний відзначив, що ця партія на Чернігівщині зробила чи не найбільший внесок у перемогу Ющенка на Чернігівщині. Члени УНП очолювали

13 із 26 районних штабів уже теперішнього Президента. Новий перший заступник закликав будувати потужну, демократичну українську державу.

До речі, сам Обушний, за даними «Високого Валу», останнім часом очолював на Чернігівщині партію Петра Порошенка «Солідарність». Олег Олексійович був правою рукою теперішнього губернатора Владислава Атрошенка ще з кінця 2001 року, коли очолив його передвиборний штаб у виборчому окрузі № 207 на парламентських виборах 2002 року.

Їх названо поіменно

Голова обласної організації УНП Володимир Ступак у доповіді згадав поіменно активістів партії, які зробили найбільш резонансний внесок у перемогу Віктора Ющенка на виборах. Наприклад, про студента Олександра Ломака, якого міліція утримувала за ґратами і звинувачувала начебто мало не у виготовленні фальшивих грошей та використанні газової плити для зберігання вибухівки, було сказано: «Ломако, з нашою допомогою, переміг міліцію!»

Однак була сказана і найголовніша фраза:

– Ми вже не опозиція, а провладна, пропрезидентська сила.

Партійна організація і партійна література

Володимир Ступак назвав першочергові завдання для однопартійців, якими він, схоже, буде незабаром керувати зі стін облдержадміністрації, адже конференція не була передвиборною, і він продовжує очолювати обласну організацію УНП. Поки що завдання прості – успішно поміняти голів райдержадміністрацій і їх заступників. А ще – розбудовувати партію, яка уже на сьогодні налічує близько 3000 членів і представлена 27 районними і міськими організаціями та майже 300 первинними осередками.

Керівник обласної УНП поставив іще одне завдання – активізувати роботу в засобах масової інформації. Хоча підкреслив – не адміністративним шляхом.

УНП, за його словами, має намір організувати навчання партійних кадрів, аби вже наступного року вони, в результаті місцевих виборів, прийшли у місцеві ради.

Уже є і гасло, проголошене лідером партії Юрієм Костенком, – «Від перемоги – до перемоги!»

Владислав САВЕНОК

15 лютого 2005 р.

<http://svoboda.fm/politics/ukraine/181043.html>

Відбулася конференція Чернігівського регіонального відділення Партії регіонів

Вона пройшла швидко у актовому залі обласної страхової компанії «Оранта». 55 делегатів-регіоналів розглянули лише одне питання, оскільки це був другий етап партконференції, а, як повідомлялося, минулого року під час проведення першого етапу був зроблений детальний звіт роботи партійних організацій регіонального відділення, обрані його керівні органи.

Минулої суботи (12.02.2005 р. – авт.) учасники конференції обрали делегатів на VII з'їзд Партії регіонів, який відбудеться на початку березня у Києві.

За повідомленням сайту Партії регіонів

15 лютого 2005 р.

<http://svoboda.fm/politics/chernigov/181044.html>

Конференція Української народної партії

Динамічно пройшла конференція Чернігівської обласної організації Української народної партії 12 лютого в приміщенні обласного філармонійного центру. Цьому сприяла участь в її роботі заступника Національної ради з питань телебачення та радіомовлення Віталія Шевченка, члена правління УНП Олександра Мосіюка та члена Центрального проводу УНП Зої Борисенко.

На початку зібрання з вітальним словом до присутніх звернувся перший заступник голови облдержадміністрації Олег Обушний. Він відзначив активність членів УНП у виборчій кампанії 2004 року та запросив до співпраці з новою обласною владою. Голова обласної організації Української народної партії Володимир Ступак у своїй доповіді заявив, що організація взяла найактивнішу участь у президентській виборчій кампанії.

Первинні осередки та районні організації УНП зробили великий внесок у результат, отриманий Віктором Ющенком у Чернігівській області (71,15%) 26 грудня 2004 року. Досягти цього вдалося завдяки структурованості та масовості партії, адже в області УНП налічує близько 3000 членів, об'єднаних у понад 300 первинних осередків та 27 міських та районних організацій.

Основними питаннями, на яких зосередили свою увагу делегати конференції, були: формування виконавчої влади на Чернігівщині та підготовка до парламентських виборів 2006 року.

У виступах Валерія Магули (м. Мена) та голови Борзнянської організації УНП Бориса Мазура пролунала тривога за можливе повернення до владних крісел колишніх кучмістів. Люди в районах не хочуть бачити вчорашніх фальсифікаторів виборів на керівних посадах. Представники районних організацій позитивно оцінили роботу членів партії у виборчий період та схвалили основні напрямки роботи на поточний рік.

Стосовно участі УНП у майбутній виборчій кампанії 2006 року, то найбільш оптимальним варіантом більшість виступаючих назвала блок партій національно-демократичного спрямування. Конференція обрала делегатів на VI з'їзд Української народної партії, що пройде 28 лютого в м. Києві в Палаці «Україна».

«Сіверщина» № 8(593) від 18 лютого 2005 року

Чого ми очікуємо від влади?

По-перше, нових облич у владі на всіх рівнях: від перших осіб до виконавців. Хоча і зрозуміло, що це – з царини фантастики.

По цих виконавцях, що мусять реалізувати обіцяне на виборах Віктором Ющенком, будуть зроблені перші висновки – на що здатна ця команда.

Одні лише почухають у черговий раз потилицю чи зітхнуть, чи, може, обуряться «За що боролися?!» Дехто і цього разу посміхнеться, підніме чарчину і вигукне: «Та з цими пацанами знайдемо спільну мову!»

Але найгірше, якщо процес пошуку нових-старих облич у владу, особливо на районному рівні, затягнеться до нових виборів.

По-друге, нова влада мусить докласти максимум зусиль щодо виведення з «тіні» економіки від села до Києва. У цій нелегкій справі їй повинні сприяти і ті, хто часто-густо не замислюється над тим, що кожен отримані 20-200 гривень заробітної плати у так званому «конверті» сьогодні – це майбутні власні втрати у пенсійному забезпеченні завтра, а головне – доходи тих, хто довів українців до небаченого розшарування на жебраків і олігархів.

Нова влада повинна не тільки негайно проаналізувати всіх виробників, виявити тих, де працівники отримують так звану мінімальну зарплату, яка сьогодні значно нижча від мінімальної пенсії за Януковича і становить лише 262 гривні, але і діяти...

По-третє, нова влада мусить добиватися елементарної справедливості у пенсійному забезпеченні. Досі суперпенсіонери, крім пільг, отримують пенсії у 3-10 і більше тисяч гривень, а разові виплати при виході на пенсію – у 100 і більше тисяч. Як відомо, революції відбуваються тому, що люди не можуть більше терпіти не так злидні, як несправедливість і наругу над собою. Про це мають пам'ятати і ті, хто прийде у нову владу.

Сергій СОЛОМАХА

«Сіверщина» № 9(594) від 25 лютого 2005 року

Бої за батьківщину Президента... Колишнього!

Перманентні бої за посади керівників районів з перемінним успіхом тривають на теренах Чернігівщини. Тільки осколки цих баталій потрапляють на сайт «Високого Валу». Нещодавно ми розмістили матеріал про події на Новгород-Сіверщині – батьківщині Леоніда Кучми.

Однак лист розкривав позицію лише однієї сторони. Тому, за принципами рівного доступу, ми попросили прокоментувати ситуацію голову районної організації Української народної партії Бориса Додоцького. Тим більше, що зустріли його на партз'їзді УНП у столиці.

– Пане Борисе, на вашу думку, чому районні організації соціалістів, КУНу, «Собору», «Батьківщини» та «Демсоюзу» приїздили в Чернігів і пікетували облдержадміністрацію?

– Певно, вони не задоволені тими процесами, що відбуваються в Новгороді-Сіверському, однак на контакт з блоком «Наша Україна» не виходять.

– Чого вони все ж добиваються?

– Вони говорять про квоти. Мовляв за ними – соціалістами – зарезервоване у Новгород-Сіверському районі місце керівника. І все! На тому і стоять, але, підкреслюю, на контакт зі мною, як керівником штабу Віктора Ющенка – не виходять.

– Які показники за Мороза були на Новгород-Сіверщині на парламентських виборах 2002 року та на цих президентських? Як люди ставляться до соціалістів?

– У 2002 році на парламентських точний відсоток не назву. СПУ тоді набрала приблизно удвічі менше від блоку «Наша Україна». У блоку Віктора Ющенка було голосів близько 14%, а у соціалістів – десь 5–6%.

– А в I турі президентських виборів 2004 року?

– За Мороза проголосувало тоді близько 5-7%, та й за Ющенка у першому турі був дуже малий відсоток – близько 12%. Я тоді ще не працював керівником штабу Віктора Ющенка. А в другому турі соціалісти з нами практично не співпрацювали, за винятком окремих членів СПУ у 2-3 селах, де їхні люди дійсно з розумінням допомагали.

А голова районної організації СПУ, частково з об'єктивних причин, він потрапив у аварію, працював мало. На наше прохання – задіяти людей, техніку у виборчій кампанії – соціалісти віднеслися до цього прохолодно. Була залучена тільки одна їхня машина. Тобто їхній вклад у Новгород-Сіверському районі був мінімальним.

– Чому ж тоді вони добиваються посад?

– Це пробивання керівної посади голови райдержадміністрації проходить, на мій погляд, під впливом якимось чином депутата Верховної Ради Миколи Рудьковського. Вони переконані, що тут, в районі, їхня квота.

– Це правда, що претендент на посаду голови райдержадміністрації від соціалістів – якийсь родич нинішнього голови райдержадміністрації В'ячеслава Кауфмана?

– Розмови такі ведуться, однак підтвердження я такого не маю. Сплило прізвище кандидата на голову райдержадміністрації, але ніхто не знає цю людину у Новгороді-Сіверському. Цього кандидата знайшли в сусідньому районі і підняли, як то кажуть «в піку» представнику «Нашої України».

– Дякую за інтерв'ю.

Владислав Савенок

2 березня 2005 р.

<http://svoboda.fm/politics/ukraine/181115.html>

Хто йде до влади - 2

Редакція «Сіверщини» розпочала розмову «Хто йде до влади», яка вилилась у дискусію – порахували себе ображеними соціалісти, їх обурення викликала стаття Василя Чепурного «Чиї ви, хлопці, будете?», або «Квота – не робота». Відповідь секретаря обкому СПУ М. Коропатника «Недемократично, неетично і непорядно!», гадаємо, на сторінках «Сіверщини» ви також читали. Сьогодні публікуємо продовження теми, яку не вважасмо завершеною, оскільки нові призначення викликали в наших земляків широкий резонанс.

Кажуть, що політика без лукавства неможлива. Я ж знаю євангельське: «Говори «так-так» або «ні-ні». Все решта – від лукавого». І стараюся цьому принципу в житті слідувати, рахуючи себе християнином. Щоправда, мої опоненти-соціалісти, судячи з заяв їх лідера Олександра Мороза, вважають себе атеїстами, простіше кажучи, безбожниками. Ну, це їхнє право, але я думаю, що політика має бути моральною, християнською. Зрештою, саме ці принципи давно сповідує Президент Віктор Ющенко, апологетами якого стали соціалісти. Після його перемоги.

Тож і було мені трохи дивно читати пасажі пана секретаря обкому Соцпартії, копи він прирівнює наших соціалістів до європейських зразка Франсуа Міттерана і Улофа Пальме. Це все одно, що есдеки Медведчука-Суркіса прирівнюють себе до європейських соціал-демократів. Зрештою, про які порівняння може йти мова, якщо українські соціалісти виступають за офіційну двомовність, що на практиці означатиме подальшу зневагу української мови (а саме такий законопроект подав О. Мороз у Верховній Раді)? Можна собі уявити, що той же Міттеран виступав у Франції за двомовність, щоб англійська мова – мова міжнародного спілкування, до речі, – була офіційною в його країні? Навпаки – чи не при Міттерані Франція прийняла закон про обмеження звучання іноземної мови (читай англійської) в теле- та радіоефірі? Тож давайте не примазувати наших соціалістів до чужих. І не плутати людям мізки, пане кандидате історичних наук! Як на мене, соціалісти як вийшли із червоної комуністичної шинелі, так і несуть на собі і запах її, і кров на ній, і стрій...

Поезії Мороза мене також якось не вражають – слабенькі, читав я їх. Це не Драч, і не Ліна Костенко, і навіть не Станіслав Реп'ях. Але пише собі чоловік – і слава Богу, в якого він, правда, не вірить, Я цілком визнаю інтелектуальний рівень пана Мороза, як і його вміння наловити вдосталь рибки у проточній воді. Недаремно ж стільки посад Соцпартія отримала від Президента, що абсолютно стала партією влади. Навіть комуністи вже говорять про уряд націоналістів і соціалістів. Я б назвав це трохи інакше – урядом націонал-лібералів і соціалістів, але від того диспозиція соціалістів не міняється.

Зрештою, уточнимо для наших читачів: сьогодні Соцпартія в обласній владі представлена заступником голови облдержадміністрації з соціально-гуманітарних питань Володимиром Тандурою і керівниками районів: Бобровицького – В. Мозговим, Ніжинського – В. Другаковим, Варвинського – О. Давиденком та Новгород-Сіверського – В. Черник. Фондом зайнятості керувати стала соціалістка Лідія Падалка і навіть першим помічником В. Атрошенка є соціалістка Людмила Сенченко. Я зовсім не збираюся сьогодні оцінювати цих людей – час покаже, але виборці повинні знати, хто ж у них має впаду, яка політична сила. А та сила має відповідати за своїх людей.

От як у Новгороді-Сіверському, де соціалісти за сприяння того ж таки пана Коропатника прийняли у партію Валентину Черник, завідувачу кучмівської райдержадміністрації. Не знаю, може вона була таємною симпаткою Соцпартії, але тільки чомусь кілька членів СПУ на знак протесту проти її прийому поклали свої партійні квитки, пише нам Галина Остапчук із Новгорода-Сіверського: «Під час виборів Валентина Черник йшла від Януковича, їздила по селах, страхала селян, вимагала 100 відсотків голосування за Януковича... Ну, що тут можна сказати – рухнули всі надії на демократію». І при цьому пан Коропатник звинувачує мене, а не свою партію, в намаганні залишити «недоторканим каркас, що складається із вірних слуг режиму Кучми-Януковича». Хто ж залишає?

Якщо ж говорити про колишнього голову Бобровицької районної державної адміністрації Петра Шейка, якого я дійсно вважав і вважаю найдостойнішим керівником цього району, то він у списку «Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» і ще з початку 90-х років стабільно стояв на позиціях українських, національних, за що й мав серед владців кличку «рухівець».

Соціалісти звинуватили мене в провокуванні конфліктів між політичними союзниками, наче це я, а не соціалісти, проводив пікетування обласної адміністрації з лозунгом «Що таке УеНеПе?», і наче не в офісі соціалістів висів під час виборів лозунг «До поразки Віктора Ющенка залишилося ... днів». Також я добре пам'ятаю розповідь Віктора Ющенка про його кількогодинні переговори з О. Морозом. Зв'язаний обіцянкою не розповідати деталей, Віктор Андрійович сказав тільки таке: «Після цих розмов мені захотілося не тільки руки помити, але й душу вивернути та помити». І, зрештою, ми ще не забули головування того ж таки Мороза у Верховній Раді...

Хто ж переміг на виборах – на цю тему ми також дискутуємо з соціалістами. У людей складається враження, що таки Мороз, який, нагадаємо, у першому турі грав на себе (якщо об'єктивно – то і на команду того ж Кучми – Януковича, відтягуючи в першому турі голоси від Ющенка, а тільки у другому – на Ющенка. Юрій Костенко, голова Української народної партії, яка, на відміну від соціалістів, була з Ющенком не тоді, коли стало вигідно, а з самого початку, заявив: «Ми боролися не за перемогу Мороза».

І зараз ця, нелюба соціалістам партія, сформувала у Верховній Раді свою фракцію і, я гадаю, на виборах 2006 року завоює голоси виборців на Чернігівщині. Що ж до об'єктивності в наділенні соціалістів владними посадами, бо вони, бачте, набрали в області 16 відсотків голосів, то мушу зауважити, що такі члени УНП керували половиною виборчих штабів області. УНП, пане секретар обкому СПУ! Тож про об'єктивність кадрових поговорок...

Василь ЧЕПУРНИЙ

«Сіверщина» № 14(599) від 1 квітня 2005 року

VI. ФОТОХРОНІКА

СІВЕРЩИНА 16 квітня 2004 року

Батурин. Воскресіння

На трибуні — Віктор Ющенко, Іван Плющ, Юрій Костенко.

Красвид з батуринських пагорбів.

1 стор. Величезний кам'яний хрест із бронзовою фігурою розп'ятого Ісуса Христа. Такий він, цей вражаючий і водночас суворий пам'ятник. Символ розп'ятого і воскреслого Батурина, розп'ятого і воскреслого України. Встановлений пам'ятник поруч із центром селища, на премії України ім.Т.Шевченка Анатолій Гайдамака. Церемонія почалася із символічної акції — переполовини біла підніжка пам'ятника отримав жителя Батурина, загиблого під час тієї різанини 1708 року. Труну з останками несуть до могили, на місце поховання, Віктор Ющенко, Іван Плющ та інші гості зі столиці. Обряд поклавши здійснює єпископ Чернігівський і Ніжинський Української православної церкви Київського патріархату пророскопський Михаїл. Звучить салют козацької гармати. Останню шану землякові віддають козаци Батурина, всі присутні. А потім відбувся багатолюдний мітинг. На майдані голова Батурина, представник "Нашої України" Михайло Івашченко. Про нашу історичну пам'ять, про потребу відродження незалежної, сильної, вільної України говорили і Віктор Ющенко, і представники його фракції: голова УНП Юрій Костенко, Іван Плющ (Депутат від цього округу), видатний поет і громадський діяч Іван Драч, голова товариства "Прорізня" Павло Мовчан, В'ячеслав Ки-

рilenko. Присутніх вітас усталений український співак Дмитро Гнатюк, який виконує одну з народних пісень та проголошує учасникам акції: "Могая літа". ... На багато кілометрів

"Так, Ющенко!" — написано на прапорах, які тримають юнаки і дівчата з Чернігівської Молодь — з "Нашою Україною!"

високому пагорбі над Сеймом. Саме тут і була Батуринська фортеця, підступно взята за сприяння зрадників і спалена московитами. Автор пам'ятника — відомий український скульптор, лауреат Державної

Доньки Віктора Ющенка в Батурині.

Петро АНТОНЕНКО.
Фото автора
і В.Чепурного.

«Сіверщина» № 16(549)
від 16 квітня 2004 року

10 квітня 2004 року.
Чернігівські рухівці разом з Ю. Костенком на відкритті пам'ятника жертвам Батуринської трагедії (фото з архіву Сергія Соломахи)

1 травня 2004 року. Акція «Весняний наступ трудящих» на Красній площі м. Чернігова (фото з архіву Сергія Соломахи)

Чернігівщина — за Ющенка

Віктор Ющенко продовжує свій триумфальний агітаційний тур Україною. Позбавлений можливості нормального доступу до телебачення, радіо, преси, лідер коаліції "Сила народу" обрав єдино вірний шлях у своїй виборчій кампанії — йти безпосередньо до народу.

Десятки тисяч людей з Чернігова і районів області мали змогу зустрітись з кандидатом у народні Президенти цього недільного дня на Чернігівщині. Спершу в обласному штабі Ющенка відбулася його пресо-конференція для журналістів століччя і чернігівських засобів інформації. Журналіста у зал набилася стільки, що ніде було й стати. Одна біда, хто з них зможе щось надзвукувати чи передати в ефір з цієї пресо-конференції, оскільки банальних альфа-спів, що "відбулася пресо-конференція". Це така у нас ситуація в ЗМІ.

Але без усяких ЗМІ, напружу з тисячами й тисячами людей спілкувався Віктор Ющенко на центральній площі Чернігова. Його годинний виступ, виголошений емоційно, на одному диханні, звичайно ж, не з папірця, люди слухали, як то кажуть, не поворухнувшись, кожне слово, кожне судження. Бо ці слова відповідали на найбільш болючі проблеми, якими живуть ці люди. І коли Ющенко процитував сказані в Росії Президентом Кучмою дивні слова, що, мовляв, Росії поведло — у нас є нація, народ, а в Україні якого нема, то наш кандидат у Президенти звернувся до людей так: "То ви що — не нація, не народ?" І ці болісні слова зачепили за живе кожного. Бо кожен, мабуть, у що мить подумав: "Я таки ж націю і в достоїн людського життя".

Потім були відповіді Ющенка на численні запитання людей. Відповіді такі ж чесні, відверті і прями, як і його виступ. На найостріші, найбільш болючі теми.

Ще перед виступом Ющенка присутніх порадували концертом народний артист України Тарас Петриненко і заслужена артистка України Тетяна Горобець. А після свого виступу Ющенко представив жителям міста й області інших знаменитих українських артистів, які підтримують його у виборчій кампанії і приїхали до Чернігова порадувати глядачів цього чудового вечора. Представлення почалося з легендарної української пісні — Дмитра Гнатюка. Далі виступав патрарх українського гумору, народний артист України Анатолій Паламаренко. А найпопулярніший естрадний співак України Олександр Пономарьов, який усього лише підтримує Ющенка, хіба потребує жодних додаткових компліментів — його спів говорив сам за себе. А народна артистка України Оксана Білозір — не просто знаменита українська мисль естради, а й депутат Верховної Ради України з фракції Віктора Ющенка. Ну а ударним, завершальним акордом вечора став виступ однієї з культових українських груп — "ВВ", на чолі з

неперевіченим Олегом Скрипником. Молодь, та й не лише вона, була просто "на вуках" від цього "зайвого" українського року.

Другого дня на одному з багатоплодних чернігівських базарів, де зараз, схоже, концентрується все економічне і громадське життя, я почув, як одна літня жінка, в міру своїх сил і можливостей, переповідала знайомим те, що попередній говорив на майдані людям Віктор Ющенко. Очі прості люди, які всуверені думці неадаптированого правителя дайсно є народом, є і найкращим засобом масової інформації для нашого майбутнього народного Президента.

Петро АНТОНЕНКО. Фото Наталії ПОВЖИК.

5 вересня 2004 року. Віктор Ющенко на Красній площі м. Чернігова

«Сіверщина» № 37(569) від 10 вересня 2004 року

27 жовтня 2004 року. Прес-конференція В. Атрошенка і студентських активістів щодо арештів біля УМВС України в Чернігівській області (фото з архіву Сергія Павленка)

14 листопада 2004 року. Прихильники Віктора Ющенка з Борзнянського району в Києві (фото з архіву Бориса Мазура)

23 листопада 2004 року. Президія мітингу на підтримку Віктора Ющенка на Красній площі м. Чернігова (фото з архіву Сергія Соломахи)

23 листопада 2004 року. Учасники мітингу на підтримку Віктора Ющенка на Красній площі м. Чернігова (фото з архіву Владислава Савенка)

23 листопада 2004 року. Працівники газети «Сіверщина» на Красній площі м. Чернігова (фото з архіву Петра Антоненка)

26 листопада 2004 року

СІВЕРЩИНА

5

Чернігівщина обрала Ющенка

Як повідомив Чернігівський регіональний штаб Віктора Ющенка, всього в області взяло участь у голосуванні 770 608 громадян, що становить 82,62% від усіх виборців. За Віктора Ющенка віддав голоси 504 281 виборець, що становить 65,44%, за Януковича — 230 505 громадян (29,91%). За Ющенка проголосували 20 районів області з 22-х, а також обласний центр.

Чернігів, центральна площа міста. 23 і 24 листопада. Багатотисячні мітинги жителів міста і області на підтримку народного Президента Віктора Ющенка.

Працівники наших газет «Сіверщина» та «Біла хата» — на мітингу.

Актори Чернігівського академічного театру ім.Т.Шевченка, біля стін якого відбулися мітинги, — також за Віктора Ющенка.

Вибірчі пристрасті

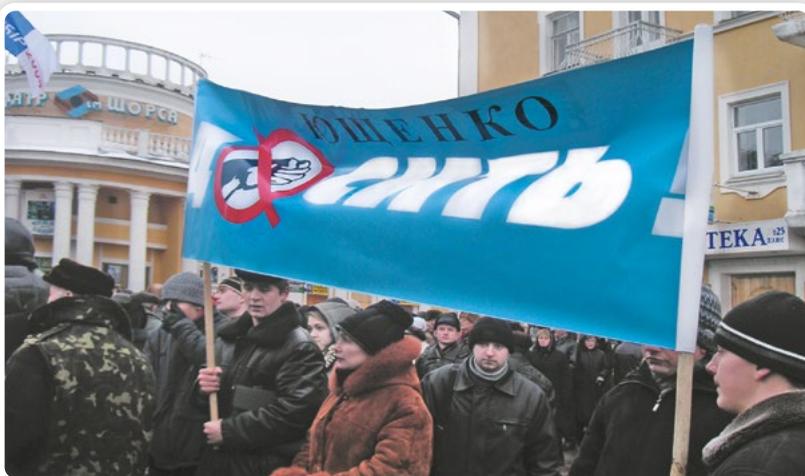
Арсенал: погрози, тиск, провокації

Передвиборні перегони показали у всій красі весь маразм і агонію дючої влади. Щоб не бути голосливим, звернувся лише до деяких прикладів. Під час поїздки агітаційної машини з Києва для демонстрації фільмів про Віктора Ющенка на автостоянці у Чернігові (стоянка охоронялася) в авто пробіли всі чотири колеса. Коли КамАЗ із Городні прибув до Корюківки, то лише там виявили цей факт. Колеса пробивали шилом чи шавкою, тому повітря якийсь час ще трималося. У Корюківці агітаційна бригада виступала перед численною аудиторією. На ніч авто загнали до приватного двору. А близько 3-ї години ночі вся вулиця була розбурхана вибухом. Хтось кинув на машину вибуховий пакець. Повідомлена зранку місцева міліція не могла нічого знайти. Та на неї нікто і не надіявся. Просто почерк зловмисників був надто знайомим.

А тим часом із району 213-го виборчого округу надходили численні скарги щодо тиску на виборців з боку влади. Доходило до смішного. На одній з виборчих дільниць керівник бюджетної установи посадила біля ящика для голосування спеціальних людей із членів комісії. Які мали дивитися, як голосують працівники установи. Останні ж повинні були показувати бюлетені. Хтось повізрів обіцянкам влади підтримати підприємство. Були і серед пенсіонерів люди, які купилися на разову подачку до пенсії. А в сільських п'яничок було справжнє свято. Надходили сигнали, що спритно їм презентували не лише представники влади, а навіть правоохоронці. Але нікі маніпуляції, підкуп, погрози не допомогли. 213-й виборчий округ переважною більшістю районів — Менського, Сосницького, Корюківського, Корольського — проголосував за Віктора Ющенка. Лише у Новгород-Сіверському та Семенівському більшість була за Віктора Януковича. Загалом же у другому турі президентських перегонів 54% виборців округу віддали свої голоси за Віктора Ющенка, а в Менському районі за нього висловилися 72% виборців.

«Сіверщина» № 48(581) від 26 листопада 2004 року

23 листопада 2004 року.
Прихильники Віктора
Януковича з транспарантом
«Ющенко досить!»
на Красній площі м. Чернігова
(фото з архіву Владислава
Савенка)

26 листопада 2004 року.
Протистояння міліції і
прихильників Віктора
Ющенка біля Чернігівської
міської ради

26 листопада 2004 року.
З мікрофоном полковник
міліції І. Кочубей
(фото з архіву Сергія
Павленка)

26 листопада 2004 року.
Мітинг прихильників Віктора Ющенка
біля Чернігівської міської ради
(фото з архіву Сергія Шумила)

26 листопада 2004 року.
Міліція в очікуванні
штурму міської ради
(фото з архіву
Владислава Савенка)

26 листопада 2004 року.
На майдані коло міської ради
Помаранчева революція іде...
(фото з архіву Сергія Павленка)

26 листопада 2004 року.
Застосування міліцією
сльозогінного газу
проти мітингувальників біля
Чернігівської міської ради
(фото з архіву Владислава Савенка)

4 грудня 2004 року.
Чернігівський
«Помаранчевий»
майдан на Красній
площі (фото з архіву
Сергія Павленка)

Так! Ющенко

За Україну, за її долю,
 За честь і волю, за народ!
 Микола Вороний

СІВЕРЩИНА

Всеукраїнська тижнева газета
 Виходить у Чернівці з грудня 1992 року

СПЕЦВИПУСК Грудень 2004 року

У другому турі виборів Президента України
понад 65% виборців Чернігівщини
проголосували за Ющенка

На переголосуванні 26 грудня повторимо і збільшимо цей результат

23 січня 2005 р.

«Разом нас багато, нас не подолати!»

Надія Галковська та Людмила Івашко
біля НЦ «Український Дім», м. Київ

(фото Сергія Соломахи)

VII. СПОГАДИ: 20 РОКІВ ПОТОМУ

МАЗУР Борис Юхимович,

вчитель історії Оленівської ЗОШ I-III ст.,
голова Борзнянської районної організації УНП

РУШІЙНІ СИЛИ ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ НА БОРЗНЯНЩИНІ

На осінь 2004 року, коли закінчувалися повноваження Леоніда Кучми, політична ситуація, зокрема й через акцію «Україна без Кучми!», була досить напруженою. Кандидата в Президенти України Віктора Ющенка підтримували національно-демократичні сили і, в першу чергу, політичні партії, які сформували «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна» ще на парламентських виборах 31 березня 2002 року.

Після цих парламентських виборів, на яких у Борзнянському районі переміг «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна» з результатом у 26% голосів виборців, сформувалася досить потужна районна організація Української народної партії або РУХ (Український Народний Рух). До її складу входили 17 осередків. Більшими за чисельністю і активнішими були осередки в м. Борзна (керівник Володимир Брязкало), с. Оленівка (Володимир Кривець), с. Ядути (Алла Дмитренко), с. Ховми (директор школи Григорій Слинько), с. Сиволож (вчитель Олександр Кудлай), с. Комарівка (вчитель Юрій Кантур), с. Прохори (Анатолій Павелко), с. Шаповалівка (вчителька Ганна Фесенко). Певна робота також проводилася в с. Плиски (Світлана Герасько), с. Мала Загорівка (Анатолій Хоменко), с. Берестовець (Володимир Луєнко), с. Головеньки (Микола Дуброва), с. Нові Млини (Микола Радя), с. Високе (Юрій Карацюба), с. Забілівщина (Людмила Максименко), с. Красностав (Анатолій Перепечай), с. Адамівка (Олександр Фесенко).

Борзнянська районна організація Української народної партії була ядром, навколо якого гуртувалися прихильники Віктора Ющенка.

Найбільш активними проявили себе вчитель історії Юрій Зайко, отаман Борзнянського козацтва Анатолій Дворник, а також Володимир Брязкало, Микола Мершинець, Олег Костючина, Микола Зозуль.

Усі перелічені особи були активними агітаторами за кандидата у Президенти України Віктора Ющенка, поширювали серед населення спецвипуски газети «Народне слово», інші агітаційні матеріали, а також вели гострі дебати з прихильниками Кучми, Януковича, комуністами, соціалістами.

Члени Оленівського осередку УНП Надія Шило, Марія Мазур, Олена Сокол, Микола Василець, Микола Дрозд, Леонід Шило, Тетяна Грицай, Сергій Позняк, Петро Грицай, Катерина Мазур, Сергій Грицай у неділю, 14 листопада 2004 року, прорвалися через міліцейський пост у Вертіївці тільки електричкою до Києва на акцію протесту проти дій влади та взяли участь у багатотисячній ході та мітингу за участю Віктора Ющенка.

Додому повернулися з незабутніми враженнями.

Члени УНП брали активну участь у всіх трьох турах драматичної виборчої президентської кампанії. Всього в районі наші представники були задіяні на 42 виборчих дільницях з 49-ти.

Все це відбувалося в умовах, коли районні і місцеві органи влади були в руках вищезгаданих політичних противників. Районна газета «Вісті Борзнянщини», місцеве радіо відмовлялися поширювати нашу інформацію або суттєво скорочували текст статті.

Після II туру виборів, що відбувся 21 листопада 2004 року, на Борзнянщині, як і скрізь по Україні, склалася напружена політична обстановка. Хоч сфальшовані підсумки II туру були визнані недійсними Верховним судом України, кучмівська влада робила відчайдушні зусилля, щоб підтримати свого ставленика В. Януковича. Через тиждень після II туру виборів Борзнянська РДА збрала на «нараду» всіх голів КСП і провела необхідний інструктаж. Цього ж дня прихильники Віктора Ющенка на центральній площі Борзни провели мітинг на підтримку рішення Верховного суду України.

Щоб привернути увагу борзнянців, ми були з прапорами та транспарантами.

Серед активних мітингарів були борзнянці Володимир Брязкало, вчитель Юрій Зайко, заступник міського голови Микола Мершинець, Олег Костючина, Олександр Плющ, Володимир Ковтун.

З села Оленівка, крім мене, був ще Віктор Мохно. Нам на підтримку з с. Ядути приїхали лікарі з вченими ступенями Алла і Світлана Дмитренко, з с. Нові Млини – колишній шахтар з Донбасу Микола Радя, з с. Головеньки – Микола Дуброва, з с. Мала Загорівка – Анатолій Хоменко.

До нас підходили мешканці Борзни, розпитували про політичну ситуацію, задавали питання про кандидатів у Президенти України. Ми пояснювали обстановку та відповідали на питання. В цей час з їдальні вийшли вище згадувані голови колишніх колгоспів, які тільки спостерігали за нами певний час, але не наважилися вступити з нами у дискусію.

Таким чином, прихильники Віктора Ющенка продемонстрували всій Борзні, на чій стороні правда.

На III тур виборів Президента України я був спостерігачем, а дружина Марія Мазур – членом дільничної виборчої комісії.

Пам'ятаю, як рано вранці 26 грудня 2004 року до нас в Оленівку приїхав автобус зі спостерігачами від В. Януковича. На нашій виборчій дільниці залишилося двоє спостерігачів, а решту розвезено по інших селах району.

У нас були спостерігачі з Донецької області. Виглядали вони насторожено. Мабуть, їх налякали тим, що тут усі бандерівці. Лише переконавшись, що їм нічого не загрожує, заспокоїлись.

Весь хід голосування вони ретельно спостерігали і були особливо прискіпливі під час підрахунку голосів. Ніяких порушень вони не виявили і були шоковані результатами голосування на користь Віктора Ющенка.

Протокол з «мокрою» печаткою з метою паралельного підрахунку був відразу ж направлений до Борзнянського районного виборчого штабу Віктора Ющенка, який очолювала вчителька географії Борзнянської ЗОШ I-III ст. Галина Носолевська.

Треба відзначити, що майже усі голови осередків УНП були членами дільничних виборчих комісій та пройшли напередодні виборів тренінги для членів ДВК і спостерігачів, які проводив обласний штаб Віктора Ющенка.

Вважаю, що у переконливій перемозі Віктора Ющенка у III турі на Борзнянщині з результатом у 86,4% є також внесок активістів Української народної партії, яка була основою «Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна» на Чернігівщині.

Після перемоги на виборах Віктора Ющенка Борзнянська організація УНП продовжувала активно його підтримувати. 14 жовтня 2008 року багато наших партійців взяли участь у відкритті Меморіального комплексу «Пам'яті героїв Крут», а також щорічно 29 січня беруть участь у відзначенні річниці вікопомного бою з російськими загарбниками.

Переконаний, що через дев'ять років саме учасники Помаранчевої революції склали ядро активних учасників Революції Гідності на Борзнянщині.

До речі, Оленівка – село Пантелеймона Куліша і Ганни Барвінок, тут вони жили й творили, тут Куліш перекладав Біблію українською мовою.

Символічно що саме 15 січня 2019 року, за мою ініціативою, прихожани Свято-Вознесенської церкви у селі Оленівка першими в Чернігівській області ухвалили рішення і склали протокол про перехід до Православної церкви України. Це дуже допомогло в суді відстояти наше прагнення мати свою українську церкву. Суд визнав наші дії правильними, а настоятель російської церкви програв процес. Він відмовився перейти до ПЦУ. Вони купили пустий будинок, відремонтували його і обладнали там свою церкву святої Мотрони московської.

Боротьба за Україну в Україні проти рашистів продовжується не тільки на фронті, але й у тилу.

Слава Україні!

Грудень 2024 року

СТУПАК Володимир Федорович,

довірена особа кандидата в Президенти Віктора Ющенка
по виборчому округу № 209,
народний депутат України IV скликання

СПОГАДИ ПРО ПОМАРАНЧЕВУ РЕВОЛЮЦІЮ

Активна підготовка до виборів Президента України, призначених на 31 жовтня 2004 року, розпочалася ще влітку. У липні 2004 року була створена коаліція «Сила народу», до якої увійшли: блок Віктора Ющенка «Наша Україна» та блок Юлії Тимошенко. Мета створення коаліції – підтримка на президентських виборах кандидатури Віктора Ющенка. Згодом були створені обласні, районні та міські штаби. Чернігівський обласний штаб очолив народний депутат України від блоку Віктора Ющенка Владислав Атрошенко. Керівниками районних та міських штабів призначені представники УНП, НРУ, ПРП та інших партій, що входили до блоку. Штаби розгорнули діяльність уже в серпні 2004 року.

З першого дня виборчої кампанії проводилися різні агітаційні заходи, концерти та зустрічі у всіх районах області, готували членів комісій та спостерігачів. У Чернігівській області було 6 виборчих округів. Мене було призначено довіреною особою Віктора Ющенка в окрузі № 209 (Чернігівський, Городнянський, Ріпкинський, Щорський райони). Окружна виборча комісія знаходилася в приміщенні Чернігівської райдержадміністрації. Довіреною особою по м. Чернігову (виборчий округ № 208) був Володимир Приходько, з яким ми тісно співпрацювали.

Серйозний вплив на хід виборчої кампанії мало отруєння Віктора Ющенка, яке відбулося після його візиту на Чернігівщину 5 вересня 2004 року. Стан його здоров'я різко погіршився і він був госпіталізований до віденської клініки. Поїздки Ющенка по областях на довгий час були скасовані. Пізніше стало відомо, що він був отруєний діоксинами і в цьому незаперечно є російський слід. А безпосередні виконавці злочину – представники СБУ, які були агентами російських спецслужб.

Перший тур президентських виборів відбувся 31 жовтня, в бюлетені було 26 кандидатів. Зрозуміло, що переважна більшість з них – технічні, тобто які не вели виборчої кампанії, але вони мали право подавати членів виборчих комісій.

Формування окружних і дільничних виборчих комісій було важливим етапом боротьби за чесні вибори. Ми розуміли, що влада Януковича готує фальсифікації і тому дуже важливо було мати навчених і чесних членів комісій і спостерігачів. В м. Чернігові (округ № 208) членом ТВК був Сергій Соломаха, у третьому (повторному другому) турі став головою комісії. Комісією округу № 209 керував наш представник Анатолій Лащевський.

У першому турі було зафіксовано фальсифікації на користь Януковича, особливо в Донецькій, Луганській областях та в Криму. За підрахунками ЦВК незначну перевагу у першому турі мав Віктор Ющенко – 39,9%; Віктор Янукович набрав 39,2% голосів.

Другий тур призначено на 21 листопада. В день виборів проводився національний екзит-пол (анонімне опитування). Його організували найкращі соціологічні служби України: Київський міжнародний інститут соціології, Центр Разумкова та Фонд «Демократичні ініціативи». Результати екзит-полу були такі: Ющенко – 54%, Янукович – 43%.

Влада готувала масштабні фальсифікації – про це було відомо. Сотні тисяч людей «проголосували» за Януковича ще до дня виборів, голосували мертві душі, були організовані каруселі. Багато додаткових дільниць було створено в Росії. Влада фальсифікувала явку виборців. Масштаби фальсифікацій були величезними. На вершині команди фальсифікаторів був сам голова ЦВК Сергій Ківалов.

Обурення людей було величезне. Вже 21 листопада в Києві на майдані Незалежності почали збиратися люди, також встановлювати сцену. Вночі Ківалов оголосив попередні результати, згідно з якими перемагає Янукович. Наступного дня зі сцени Майдану Ющенко заявив: «Ми не довіряємо підрахункам Центральної виборчої комісії. Ми закликаємо наших

прихильників прийти на майдан Незалежності і захистити свою перемогу». Це і був початок помаранчевої революції. Така назва народного протесту закріпилася через помаранчевий колір передвиборчої кампанії Віктора Ющенка.

Помаранчеві майдани і мітинги ширилися по всій Україні. В Чернігові головним місцем проведення мітингів була Красна площа. Відповідно Конституції та законів України перед кожним мітингом чи пікетуванням ми подавали повідомлення (своєрідну заявку) про проведення того чи іншого заходу. Активність людей була дуже велика. На кожний мітинг в Чернігові приходили тисячі людей. Велелюдні мітинги відбувалися в Ніжині, Прилуках, Мені та багатьох інших містах і селищах. Одне з головних гасел, яке скандували учасники мітингів: «Разом нас багато, нас не подолати!»

24 листопада голова ЦВК оголосив так звані результати: Ющенко – 46,61%, Янукович – 49,46%. Було зрозуміло, що результати виборів сфальсифіковані. Масові протести набували все більших масштабів. Юридичний департамент Центрального штабу Ющенка оскаржив результати виборів у Верховному суді України, надавши велику кількість доказів масових фальсифікацій результатів виборів. У зв'язку з численними системними порушеннями на користь Віктора Януковича результати другого туру були скасовані. Суд вирішив призначити переголосування на 26 грудня 2004 року.

Виборча кампанія на Чернігівщині була вкрай напруженою. Влада вела себе дуже нахабно: організовували провокації, бійки під час зустрічей з виборцями. Міліція сприяла провокаціям або не втручалася. Були випадки, коли працівники міліції здійснювали хуліганські, і навіть злочинні дії. Наприклад: обливали чорною фарбою рекламні щити Ющенка при в'їзді в Чернігів; затримували безпідставно серед білого дня активістів і тримали їх у Деснянському та Новозаводському райвідділах. Все це відбувалося під керівництвом обласного управління міліції (УМВС) в Чернігівській області, яке очолював Василь Куліда.

Як довірена особа кандидата в Президенти, я провів понад 70 зустрічей у містах, селищах і селах свого округу. В багатьох зустрічах брав участь ансамбль «Причастя» Чернігівської «Просвіти» під керівництвом Лариси Куровської. В цьому ансамблі були професійні співаки, музиканти, серед них директор Куликівської музичної школи Володимир Пустовіт. Лариса Куровська була не лише диригентом, вона на кожній зустрічі розповідала про нашу історію, славних земляків, українську музику. Це дуже допомагало нам доносити правду і формувати патріотизм у жителів області.

У Городнянському районі під час наших зустрічей виступав відомий мистецький гурт з Києва «Козацькі забави». У Городні ми орендували великий зал районного будинку культури, оплатили за оренду. Коли розпочався виступ гурту, в залі вимкнули мікрофони, щоб зірвати концерт, проте «Козацькі забави» продовжили свій виступ. Столичні артисти були вражені дикістю керівників Городнянського райвідділу культури.

Найжорстокіші провокації влаштовувала Чернігівська райдержадміністрація, яку тоді очолював Володимир Сидоренко. У селі Ковпита разом з нами виступав дуже популярний в Україні і світі квартет «Явір» (народні артисти України Олесь Харченко, Євген Пруткін, Володимир Дідух, Валентин Реус). Пісні у їх виконанні стали класикою. Достатньо згадати «Явір і яворина», «Два кольори», «Долиною туман тече» і багато інших. Під час зустрічі-концерту кілька нетверезих чоловіків почали нападати на нас, кидалися битися, кричали нецензурні слова на адресу артистів. Їх підтримували і деякі жінки. Ці провокації організував Микола Кужель – керівник місцевого господарства. Це було жахливо. На жаль, ніхто не був притягнутий до відповідальності.

В багатьох селах Чернігівського району на передвиборчі зустрічі ми їздили удвох з поетесою Надією Галковською, авторкою слів відомої пісні «Козачка», яка працювала учителькою в цьому районі. Протягом дня було по 5–6 зустрічей в різних селах району. Це було дуже важко, але потрібно і результативно. На кожну зустріч, які проходили не в будинках культури, а на вулицях, приходило від 50 до 200 чоловік. У мене були політичні виступи: про Ющенка, його програму, а Надія Миколаївна читала свої вірші. Завершували зустріч піснею «Козачка». За нами постійно їздили представники з «району», які часто і організували провокації під час виступів.

У поїздках по області, крім Віктора Ющенка, брали участь багато політиків, депутатів, громадських діячів. Серед них: Іван Драч, Юрій Костенко, Віктор Пинзеник, Віталій Шевченко, Валерій Асадчев, Михайло Ратушний та інші.

Ключову роль в агітації відігравали безпосередні зустрічі з виборцями і традиційні засоби масової інформації: радіо, телебачення, газети. Великий вплив на виборців області мала газета «Сіверщина», яку готували Василь Чепурний і Петро Антоненко. Газета мала майже 20 тисяч постійних передплатників, крім того, було три спецвипуски «Сіверщини» по 200 тисяч примірників кожний. Газети та листівки поширювали через виборчі штаби в усіх населених пунктах області.

Засновник Всеукраїнської тижневої газети «Сіверщина» – Чернігівська обласна організація Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка. Видавець – Чернігівська обласна організація Української народної партії.

Під час виборчої кампанії 2004 року були використані і нові технології: вже починав входити в наше життя інтернет, зокрема дуже допомагав чернігівський сайт «Високий вал», яким займався Олег Головатенко.

Крім того, центральний виборчий штаб запровадив роботу медійних комплексів в різних областях. Це великий автомобіль з автономним озвученням і живленням. Кузов авто розкладався: утворювалась сцена з екраном, на якому демонструвалися ролики і фільми. Зі сцени виступали довірені особи кандидата, депутати, місцеві лідери. Для розгортання комплексу було достатньо 30 хвилин. На Чернігівщині також працював такий медійний комплекс. Його розгортали на площах міст або в багатолюдних місцях.

Ось графік роботи комплексу в Чернігові та північних районах області у листопаді напередодні другого туру виборів:

10 листопада – м. Чернігів (Центральний ринок, Привокзальна площа, ринок «Нива», Красна площа);

11 листопада – села Киїнка, Ковпита, смт Михайло-Коцюбинське Чернігівського району;

12 листопада – смт Ріпки, м. Городня, м. Корюківка;

13 листопада – смт Холми, м. Семенівка, смт Короп;

14 листопада в неділю, в Чернігові відбувся велелюдний мітинг на Красній площі з використанням медійного комплексу. Увечері того ж дня – смт Козелець.

Уся наша робота була добре організована. Було чітке керівництво штабів: обласного, районних, міських; координація роботи з територіальними і дільничними виборчими комісіями; безпосередня робота агітаторів по всій області та робота спостерігачів у комісіях. Це і дало результат, незважаючи на шалений спротив влади.

26 грудня 2004 року відбувся повторний другий тур виборів, за результатами якого переміг Віктор Ющенко. Розпочався новий етап боротьби.

Січень 2005 року

ПОПРИ ОПІР, НАМ ТАКИ ВДАЛОСЯ ТОДІ ПЕРЕМОГТИ

У цей день, 22 листопада 2004 року, розпочалася Помаранчева революція. Ця подія назавжди увійшла до історії України. Вона розвернула розвиток країни від сповзання назад у «совок», від поглинання російськими впливами. З неї почався процес остаточного звільнення та вставання українців з колін та самоствердження як повноцінної нації.

Прийнято вважати, що тодішні події носили мирний характер. На жаль, не всюди, чомусь не прийнято згадувати, що у Чернігові під час тодішніх подій міліція під стінами Чернігівської міськради влаштувала жорстоке побиття мирних демонстрантів. Чимало людей отримали струс мозку або отруєння від сльозогінного газу.

Напередодні, як депутат Чернігівської міської ради, я тоді виступив з письмовою вимогою скликати позачергову сесію міськради з метою висловлення недовіри Центральній виборчій комісії через фальсифікацію підрахунку голосів.

Проте, коли 26 листопада 2004 року таки було скликано позачергову сесію міськради, під її стінами міліція влаштувала жорстоке побиття мирних демонстрантів. Тоді в сесійній залі мені довелося на знак протесту проти побиття мітингувальників оголосити голодування.

Попри опір мера міста О. Соколова, нам таки вдалося тоді перемогти. Після кількох годинних дебатів, більшістю голосів депутатів Чернігівської міської ради було оголошено недовіру ЦВК та визнано по місту перемогу на виборах Президента України Віктора Ющенка. Проте, чомусь, про тодішнє жорстоке побиття міліцією людей промовчали не тільки провладні, але й опозиційні ЗМІ.

На згадку у моєму архіві залишилися фото і відео з подій 26 листопада 2004 року у Чернігівській міськраді та під її стінами, які засвідчують, як міліція б'є мирних демонстрантів гумовими дубинками та застосовує сльозогінний газ.

Це вже історія, але вона не повинна бути забутою. Адже це один з епізодів боротьби за свободу і незалежність України.

Листопад 2024 року

ПІСЛЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ НЕ ЗАКІНЧУВАЛОСЯ...

2004 рік – революційний для України. На 31 жовтня були призначені вибори Президента України, я тоді був в обласній організації Української народної партії і відповідав за підбір та підготовку членів комісій у місті Чернігові. УНП входила до єдиного виборчого штабу на підтримку кандидата у Президенти України Віктора Ющенка. Був також довіреною особою кандидата у Президенти України Грабара Миколи Федоровича, відомого юриста, народного депутата України 2-го скликання (1994 – 1998 рр.), який працював в одній команді з Віктором Ющенком. Нині – голова Української спілки боротьби з мафією та корупцією, президент Всеукраїнського центру захисту прав людини, адвокат.

Агітаційний етап виборчої кампанії Віктора Ющенка на Чернігівщині стартував з загально-обласного мітингу на Красній площі 5 вересня 2004 року в Чернігові. Кожному представнику обласного та міського виборчих штабів доручили зустрічати біля міста делегації з районів. Всі прямували в центр Чернігова – до Красної площі. Збоку від філармонії, через дорогу, я помітив велике скупчення людей, які отримували завдання. Негайно зателефонував голові обласної організації УНП Володимир Ступаку. Туди прибули представники з обласного штабу, народні депутати України і зірвали спробу провокації проти Віктора Ющенка. Були виготовлені різноманітні гасла проти Ющенка, які провокатори мали розгорнути під час мітингу і зірвати його.

Виборча кампанія на всеукраїнському рівні була чітко спланована. Обласний штаб досить уважно перевіряв кожен напрямок діяльності і вимогливо ставився до підбору кадрів. Завдання було «перекрити» всі виборчі дільниці в Чернігові і його виконали: в кожній виборчій дільниці було кілька членів комісії від команди Ющенка, які працювали на протидію фальсифікаціям та для захисту виборчих прав громадян. Водночас члени дільничних виборчих комісій, до їх призначення, активно долучались до агітаційної діяльності.

Обласним виборчим штабом була чітко і вимогливо спланована схема захисту результатів виборів. До неї, крім членів виборчих комісій, були залучені також офіційні спостерігачі, журналісти, довірені особи. Це була єдина команда. У день виборів не доводилося відпочивати жодної хвилини, все підпорядковувалося результату виборів – перемозі. На кожній виборчій дільниці був керівник команди Віктора Ющенка (це міг бути і керівник виборчої дільниці, і член комісії, і спостерігач, але він був найдосвідченішим, обов'язково з мобільним телефоном). Його завдання: доповідати у штаб про порушення виборчої кампанії, хід голосування, підсумки виборів та ін. Відтак, він після завершення підрахунку голосів телефонував у виборчий штаб, щоб повідомити результати виборів на дільниці. Правильно оформлений протокол виборчої комісії з печатками та підписами необхідно було принести чи привезти у виборчий штаб якомога швидше, щоб запобігти фальсифікаціям в територіальній виборчій комісії.

Для членів виборчих комісій та спостерігачів проводилося відповідне навчання, де досвідчені представники штабу розповідали про їхні права та обов'язки, розроблялася відповідна пам'ятка, зразки актів про порушення тощо. Досить часто такі навчання проводив Сергій Соломаха, який мав найбільший досвід роботи у виборчих комісіях різних рівнів.

Довіреним особам постійно доводилося безпосередньо контролювати ситуацію на виборчих дільницях, інколи і складати акти про порушення законодавства, або доручати це завдання члену комісії чи офіційному спостерігачу.

Згадаймо, що тоді була так звана «війна кольорів». Довірені особи прибували на виборчу дільницю, як правило, в помаранчевому шарфику (присутні на дільниці зразу розуміли, що це представники виборчого штабу Віктора Ющенка). Протилежна сторона – команда Віктора Януковича – бурхливо протестувала проти помаранчевого кольору і навіть складала акт про начебто порушення законодавства (агітацію). Ми пояснювали, що шарф – це обов'язковий атрибут одягу восени і взимку. Команду Януковича у Чернігові представляли також гості з Донеччини та Луганщини.

Цікавий і курйозний випадок у день виборів. Одна з представниць від Віктора Ющенка, член виборчої комісії, хотіла щоб якомога більше виборців проголосувало за Ющенка, але агітувати не мала права. І вона придумала: пофарбувала нігті у помаранчевий колір та написала на нігті вказівного пальця: «ТАК». Таким чином, вона показувала виборцям пальцем у бюлетені, як правильно голосувати. Довелося їй попередити, що подібної агітації не варто робити. Представники від Януковича могли й помітити таку цікаву агітацію.

Президентські вибори 2004 року проходили у три тури і закінчилися голосуванням 26 грудня 2004 року перемогою Віктора Ющенка, перемогою України і демократії. Але для членів виборчих комісій та довірених осіб роботи ще було чимало. Перевірка протоколів, зустрічі з членами виборчих комісій і офіційними спостерігачами, обговорення виборчої кампанії. Всім необхідно було приділити увагу, адже після президентських виборів політичне життя не закінчувалося...

Лютий 2025 року

20 РОКІВ, ЩО МИНУЛИ, – ЦЕ НАШ ШЛЯХ

20 років тому, в ці хвилини я підходив до Майдану Незалежності в Києві. Це був тривожний момент. Від того, що я мав побачити на площі, залежало багато. Моя особиста свобода. І свобода цілої нації.

Якщо людей буде мало, режим Януковича швидко перетворить країну на тюрму. А я особисто вже її не уникну. Лише три тижні тому я покинув Чернігівський ізолятор, де пробув 11 днів. У мене була підписка про невиїзд, я не мав права покидати Чернігів. Але не міг не бути тут. Серце країни билось саме на Майдані Незалежності. Влада нахабно сфальсифікувала вибори. ЦВК вже оголосила Януковича президентом. Путін уже надіслав вітання. Країна стояла перед вибором – російське ярмо та шлях Білорусі або Свобода. Все залежало від того, скільки свідомих людей вийде на Майдан. І як довго вони там готові боротися. За Свободу. За Майбутнє. За Україну.

Водій висадив мене біля готелю Дніпро. Я йшов по Хрещатику з тривогою. Скільки нас? Чи достатньо вийде людей, щоб зупинити режим? Чи готові українці?

Але коли я побачив це море людей, я усвідомив. Це – Революція! Ми вже перемогли.

На Майдані було дуже багато людей, набагато більше, ніж я уявляв в найбільш оптимістичних прогнозах. Сто тисяч, двісті, п'ятсот? Не має значення цифра, це була повністю заповнена площа, всі прилеглі вулиці та велика частина Хрещатика з обох боків. Це були десятки і десятки тисяч людей, серце яких билось разом. З того моменту у мене не було сумнівів у перемозі.

Я в деталях пам'ятаю той день. Добратися до Києва - було надзавдання. Я відправив сотні людей з Чернігова, переважно студентів історичного факультету. Не всі добралися. Спочатку в Кіптях зупиняли всі маршрутки, а там, де було багато студентів – повертали додому. Хтось їхав електричкою, багатьох ми відправляли на таксі. Я виїхав останнім, коли організував логістику всієї команди. Їхав на задньому сидінні «Волги». На всіх постах лягав, щоб не помітили на контролі. Мене знав кожен поліцейський. «Останній політв'язень режиму Кучми».

18 жовтня 2004 року до квартири, яку я знімав на 5-ти Кутах, увірвалися силовики. Мене покладали на підлогу та без присутності адвоката та власниці квартири почали обшук. У цей час на плиті варилися пельмені. За кілька хвилин у плиті «знайшли» бомбу. 576 грам тротилу з під'єднаним детонатором. Її принесли в той же день, поки я був на допиті на Шевченка, 13. В кабінеті начальника міської поліції Шевчука. Він закрив двері та близько години розмовляв зі мною ні про що. Я розумію, що відбувалося в той час на 5-ти Кутах.

Крім бомби, «знайшли» фальшиві гроші в кишені піджака. За версією слідства, я мав розраховуватися ними зі студентами, оплачуючи їхню участь в акціях протесту. Мені пропонували «зійтися», що кошти я отримав у штабі Ющенко на Подолі. За це обіцяли свободу. Як альтернатива – СІЗО. Отримали чітку відповідь. Курс був той самий, що і у руського корабля в 2022-му. Ризиковано, але чесно. Тисячі студентів виходили під відділок поліції з гаслом «Свободу політв'язням». Я не бачив, але відчував. І надихався.

Стаття, по якій мені висунули звинувачення, передбачала від 5 до 7 років ув'язнення. У мене довга історія стосунків з силовиками.

28 жовтня суддя Деснянського суду Мурашко випустив мене на волю. Але мене все одно відвезли в камеру. Начальник поліції кричав, навіщо його було тримати 10 днів, щоб за 2 дні до виборів випустити. Але довелося. Наступного дня ввечері я залишив ізолятор.

За день я вже працював на виборчій дільниці в Чернігові. Всі зусилля між першим та другим турами були спрямовані на мобілізацію людей на Майдан. Сумнівів, що влада сфальсифікує вибори, не було.

З Майдану особисто у мене було два шляхи – назад в камеру, або... Тоді про це мало думали, лише уявляли, яким може бути це «світле майбутнє». Виявилось все набагато складніше, але це вже інша історія.

Безумовно, 22 листопада 2004 року розпочався новий етап історії України. Його творили люди, які свідомо і сміливо змінили курс країни. Ми пройшли випробування. Ми відмовилися стати колонією росії. Ми довели, що в цій країні цінності – мають значення, вибір людей – має значення. Демократія і свобода – це не пусті слова. 2004 рік змінив Україну. Ми більше ніколи не станемо колонією росії.

20 років, що минули – це наш шлях. Шлях помилок і здобутків, час змін і розчарувань. Але ми мали його пройти. Шлях від москви не міг бути простим. Сьогодні боротьба триває. Вже не на Майдані, а на фронті. І ми обов'язково переможемо. Бо світло завжди перемагає темряву!

З вірою в Україну та ЗСУ.

*22 листопада 2024 року о 19:41,
Facebook*

ГАЛКОВСЬКА Надія Миколаївна,

поетеса, громадська діячка,
членкиня Спілки письменників України

СПОГАД СЕРЦЯ: БАРВА ТЕПЛА І ЄДНАННЯ

Попри швидкоплинний час Помаранчева революція лишається в моїй пам'яті незгасним спогадом і поетичним символом свободи й оновлення. Такі емоції й думки бувають і в моєму вірші з тих днів:

*Поміж холодних вітровіїв,
Коли нема добра і світла,
Останнім променем надії
Ця Квітка гаряче розквітла.
Вогнем байдужих обпалила,
Зігріла в сонячній теплі.
І я відчула знову крила
На помаранчевому тлі!
І спалахнули враз багаття,
Міста і села підвелись –
Тож скільки нас усіх багато,
Тож скільки є нас – всюди, скрізь!
Палахкотять гарячі квіти
І сяє сонце –
Апельсин.
Ми, Україно, – твої діти
Не з осені, а із весни...
Тулю до вуст палкі пелюстки –
Не згасне Квітка між долонь.
Хай звідусіль побачить людство
Наш Український Цвіт – Вогонь!*

(«Гаряча квітка»)

Цей домінуючий колір – помаранчевий – колір народного повстання у ХХІ столітті об'єднав тисячі українців у єдиному бажанні-боротьбі за справедливі, чесні вибори президента та віру у кращі зміни й життя. Я, моя вже доросла дочка Ганна і вся моя родина та друзі-однодумці спрагло і без вагань долучились до протестних хвиль. І вже з листопада 2004 року у перші дні Всеукраїнських мітингів ми постійно приїздили до Києва на Майдан, щоб взяти участь в неповторних за силою енергетики масових діях, організованих походах тисяч людей по вулицях, проспектах з помаранчевими і синьожовтими прапорами та з неімовірно консолідуючим гаслом: «Разом нас багато! Нас не подолати!»

Загальне піднесення підсилювали палкі промови лідерів революції, потужне звучання з трибуни патріотичних пісень і величний спів Гімну усіма присутніми на Майдані, здавалось, долітав до космічних висот! Коли повертались ввечері додому у Чернігів, то й там Помаранчева революція продовжувала цвісти прапорами, транспарантами, гаслами, помаранчевими стрічками та шаликами. Наші площі заповнювались активними людьми різного віку і соціального стану. І мітинги, віча, масові зібрання виникали мало не щодня, не спиняючись і не вгасаючи.

Наші агітаційні групи на підтримку Віктора Ющенка виїздили в райони, села, на підприємства. І кожен наш виступ у клубі, в будинку культури, на вулиці, в парку був емоційно наповнений українськими патріотичними піснями, поетичним словом, об'єктивною інформацією про сьогоднішній день. Я теж співала у хорі «Причастя», яким керувала Лариса Куровська, а в кінці програми читала зі сцени свої власні вірші і завжди виконувала свою пісню «Козачка». Наші виступи всюди сприймалися дуже тепло, а «Козачку» навіть підспівували в залі. Тож такі зустрічі додавали впевненості, що перемога буде за нами, наші дії справедливі й необхідні Україні, яка вже після сірого десятиліття кучмівського періоду потребувала радикальних змін у суспільному житті.

Варто зазначити, що Помаранчева революція запам'яталась своєю унікальністю ще й тому, що відбулась ця грандіозна суспільна й законодавча зміна в державі МІРНО, без кровопролиття.

Хоча виникало безліч гострих протистоянь, особливо з прихильниками Партії регіонів. Так, пригадую, до прикладу, в одному приміському селі біля Чернігова під час зустрічі з селянами довіреної особи Віктора Ющенка по ВО № 209 Володимира Ступака, керівництво цього села підіслало до гурту односельців кількох неадекватних мешканців (сп'янілих), котрі намагались вирвати у пана Володимира з рук мегафон. Я встала між ними і рішуче пояснила нападникам про неприпустимість їхньої поведінки. Вони опам'ятались і відступили. Ми ж продовжили свою зустріч-бесіду з людьми про політичні події в Україні і в області. А за пів сотні метрів від нас, у полі, ми помітили групу керівників села... з міліцією, які спостерігали за всім цим дійством і були розчаровані, що провокація їхня не відбулась. На щастя, таких ганебних випадків було не дуже й багато. Бо загалом люди вже розібрались у політичних протистояннях і більшість схилалась до кандидатури на президента саме Віктора Ющенка. Але нам довелося ще об'їздити мало не всю Чернігівщину, щоб перекопати земляків, чому –

*Ми, немов струмками потекли
Піднімати схилену калину,
Знов себе народом нарекли,
Ще й високим, ще й як є єдиним!*
(з вірша «На Співочім полі»)

Кульмінацією Помаранчевої революції для мене і моєї доньки Ганни та тисяч українців була урочиста інавгурація Президента України Віктора Ющенка на Майдані незалежності 23 січня 2005 року. А ввечері – незабутній салют на Хрещатику під переможним небом України! У такі миті національного піднесення з'являються в душі емоційні поетичні рядки:

*З Україною в серці
На Майдані стою.
Хай зникають в пільмі
Всі плачі і незгоди!
За свою Україну
Щиро Богу молюсь –
Будь щасливим довіку,
Український народе!*
(з вірша «Найдорожче»)

Після Помаранчевої революції і в Україні, і в моєму особистому житті відбулось чимало позитивних змін. Як педагог загальноосвітньої школи я отримала звання вчителя вищої категорії. На місцевих виборах 26 березня 2006 року мене було обрано депутатом Чернігівської районної ради.

За активну патріотичну позицію, професіоналізм і творчу діяльність я була нагороджена високою державною нагородою – Орденом княгині Ольги III ст.

Моя пісня «Козачка» на музику Миколи Збарацького набирала все більше обертів популярності вже за межами України...

Та попереду нас очікували часи важких випробувань і нової боротьби.

Лютий 2025 року

ЧЕПУРНИЙ Василь Федорович,

заступник керівника обласного
виборчого штабу Віктора Ющенка

МИ ВТРИМАЛИ УКРАЇНУ

Українцям вкрай необхідно мати довгу пам'ять. Бо інакше маніпулюватимуть нами безкінечно, знов і знов.

Бо ось коли отруїли кандидата в Президенти Ющенка – ніхто не наслідуювався вказати, що це зробила Росія. Хіба що газета «Сіверщина» про це писала. Тепер же, через двадцять років, коли американці підтвердили і факт отруєння, і те, що це справа рук росіян – деякі колеги-журналісти із завжди провладних видань кривлять гемби: ми це знали ще тоді. Так якого ж ви мовчали?! Адже в багатьох недалеких обивателів (а це ж виборці, що й головують то за комуністів, то за регіоналів, то за зеленських) так і залишилося у свідомості і хихотіння лідера вилинялих комуністів (тобто соціалістів) про сало, яке він радив їсти Ющенку, бо, мовляв, отруївся він сирою рибою суші, і хихотіння лідерки «Батьківщини» Юлії Тимошенко, яка насміхалася над своїм президентом у присутності Путіна, і взагалі весь той спеціально згущений туман навколо відвертого отруєння.

А тоді стало так багато розчарованих Ющенком – чекали місяці, а прийшов просто нормальний український Президент, якого сорочку дружина двічі на день від сукровиці з отруєних прищів викручувала. «Любі друзі» ж вправно осіддали державного корабля і влаштували на ньому танці корупціонерів. У цьому сенсі можна б констатувати, що Помаранчева революція програла.

Але я з цим висновком не згоден. Бо, так, ми програли в плані кадрових призначень (на цю довірливість – традиційну українську рису хибував не тільки Ющенко) спритніші жваннії, тимошенки та червоненки пропхалися до руля. Але Помаранчева реколюція виграла в іншому: Україна була врятована від поглинання російським імперським спрутом – так, як це сталося з Білоруссю. Та й Ющенко задав такі параметри українській політиці, що навіть Янукович мусив, наприклад, жертв Голодомору вшановувати. Ющенко закріпив напрямок/вектор українського курсу до ... українства.

Тож Помаранчевою революцією є сенс гордитися українцям, а особливо її активними учасниками. Бо ми втримали Україну.

Лютий 2025 року

РЕВОЛЮЦІЯ РОЗПОЧАЛАСЯ ТІЛЬКИ ПІСЛЯ ЗАГИБЕЛІ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ

20 років потому вважаю, що головними здобутками Помаранчевої революції було призупинення сповзання України за білоруським сценарієм в обійми рашистської РФії та отримання найбільш активною, пасіонарною частиною суспільства успішного досвіду організації протестів від районного, обласного центру до Майдану незалежності в Києві.

На жаль, багато українців досі ще знаходяться під комуністичним ідеологічним впливом щодо поняття революції, як чогось виключно позитивного, а не швидких радикальних змін, які докорінно змінюють всю систему, а не окрему її частину.

Переконаний, що у січні-березні 1990 року під час перших більш-менш демократичних виборів «совєтів» народних депутатів усіх рівнів 4 березня 1990 року в Чернігові був скоріше «ковбасний» здвиг (скупчення; натоп), а не революція. Адже все закінчилося для влади лише заміною підтоптаного компартійної номенклатури віком 50+ на комсомольську та 40+, більш гнучку і енергійну, як правило, тісно пов'язану як не родинно, так бізнесово з Московією.

У жовтні 1990 року у Києві відбувалася не Революція на граніті, а Майдан на граніті, який завершився лише деякими поступками влади та заміною голови Ради міністрів УССР 62-річного Віталія Масола на його заступника 58-річного Вітольда Фокіна.

У листопаді-грудні 2004 року насправді був «Помаранчевий» майдан, а не революція.

Справжня революція розпочалася тільки після загибелі Героїв Небесної Сотні під час Революції Гідності і початку чергової московсько-української війни 20 лютого 2014 року.

Саме це спричинило до радикальних змін у свідомості українців і ідеології держави в напрямку руху до Європи, ЄС і НАТО, впали нарешті з постаментів лєніні, а у 2015 році ухвалено Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» № 317-VIII від 9 квітня 2015 року, який набрав чинності 21 травня 2015 року.

На жаль, Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» № 3005-IX від 21 березня 2023 року набрав чинності лише 27 липня 2023 року майже через півтора роки після широкомасштабного нападу рашистів на Україну 22 лютого 2022 року.

Революції завжди зносять старі ідеологічні маркери та кардинально змінюють топонімію. Так було під час Великої Французької революції 1789 року та революції 1917 року в Російській імперії.

На жаль, в Україні після проголошення незалежності не відбулося декомунізації і деколонізації ні після 1991 року, ні після 2004 року, бо у владі на всіх рівнях залишилася стара комуно-совєтська номенклатура і їхні посіпаки, а українці продовжували жити, як і за часів СССР на вулицях імені лєніних, дєржінських, урицьких, асвабадітелєй, інтернаціоналістів, а навкруги ще й бовваніли лєніні-пушкіні-попудренки.

Водночас влада в Україні досі не визнала, що у 1920 році Українська Народня Республіка (УНР) була окупована 1,2-мільйонною РККА, абсолютну більшість якої складали мобілізовані на теренах Московії.

Голодомори, знищення української еліти і масові депортації були здійснені окупантами та їхніми посіпаками, а не більшовицьким, комуністичним, тоталітарним, сталінським чи радянським (невже від слова радість?) режимом. Тільки після 24 серпня 1991 року влада на місцях перейшла від «обкомов, райкомов, горкомов КПУ» до місцевих рад і стала дійсно радянською, а не совєтською.

20 лютого 2014 року під час Революції Гідності рашистські окупанти відкрито розпочали чергову загарбницьку війну, а з 24 лютого 2022 року Український народ, за підтримки Вільного світу, веде Велику визвольну війну проти орд московських комуно-нацистських терористів або рашистів і їхніх посіпак.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Лютий 2025 року

VIII. АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ

ДОВІРЕНІ ОСОБИ КАНДИДАТА на пост Президента України В. Ющенко

№ ТВО	Межі округу, міста, райони (к-ть виборчих дільниць)	Прізвище, ім'я, по-батькові	Дата рішення про реєстрацію	Місце роботи та посада
208	м. Чернігів (105)	Приходько Володимир Валентинович	02.08.2004 р.	Виробничо-харчовий комбінат «Нивки», директор
209	Городнянський (42), Ріпкинський (56), Чернігівський (81), Щорський (33)	Ступак Володимир Федорович	03.09.2004 р.	Помічник-консультант народного депутата України
210	Бобровицький (42), Козелецький (81), Куликівський (18), Носівський (31)	Лазар Віктор Леонідович	02.08.2004 р.	Багатопрофільне підприємство «Вимал», директор
211	м. Ніжин (28), Бахмацький (46), Борзнянський (48), Ніжинський (53)	Плющ Іван Степанович	10.09.2004 р.	Народний депутат України по ВО №209
		Середа Дмитро Анатолійович	15.12.2004 р.	Приватний адвокат
212	м. Прилуки (30), Варвинський (18), Ічнянський (48), Прилуцький (59), Срібнянський (21), Талалаївський (28)	Лабазов Віктор Станіславович	30.08.2004 р.	Помічник-консультант народного депутата України
213	Коропський (36), Корюківський (32), Менський (45), Н.-Сіверський (45), Семенівський (32), Сосницький (28)	Магула Валерій Григорович	03.09.2004 р.	Редакція газети «Сіверщина», кореспондент

ДОВІРЕНІ ОСОБИ КАНДИДАТА на пост Президента України В. Януковича

№ ТВО	Прізвище, ім'я, по-батькові	Дата рішення про реєстрацію	Місце роботи та посада
208	Ясько Анатолій Григорович	22.07.2004 р.	ВАТ «Продовольча компанія «Ясен», голова правління
209	Кужель Микола Михайлович	22.07.2004 р.	СТОВ ім. Тищенка, с. Ковпита Чернігівського району, директор
210	Наливайко Павло Іванович	22.07.2004 р.	Приватно-орендне сільськогосподарське підприємство «Агрофірма ім. Розумовських», с. Лемеші Козелецького району, директор підприємства
211	Яковець Василь Павлович	22.07.2004 р.	Ніжинський державний педагогічний університет ім. М. Гоголя, ректор
212	Пасталиця Світлана Василівна	22.07.2004 р.	Чернігівське обласне КП «Ліки України», генеральний директор
213	Мотора Світлана Василівна	22.07.2004 р.	ЗАТ «Семенівська взуттєва фабрика», голова правління

КЕРІВНИЙ СКЛАД

територіальних виборчих комісій з виборів Президента України 31 жовтня 2004 року

Територіальна виборча комісія виборчого округу № 208 (м. Чернігів)

Голова комісії – НИЖНИК Людмила Михайлівна, 1970 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Грабара Миколи Федоровича. Склала повноваження у зв'язку із знаходженням на тривалому лікуванні та особистою заявою.

МЕКШУН Олексій Миколайович, 1953 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Грабара Миколи Федоровича (постанова ЦВК № 439 від 31.08.2004 р.).

Заступник голови комісії – ДЗЮБ Тетяна Геннадіївна, 1951 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Корчинського Дмитра Олександровича.

Секретар комісії – ЮРЧЕНКО Ніна Василівна, 1939 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Бойка Богдана Федоровича.

Територіальна виборча комісія виборчого округу № 209 (м. Чернігів)

Голова комісії – ЛАЩЕВСЬКИЙ Анатолій Романович, 1957 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Бродського Михайла Юрійовича.

Заступник голови комісії – ПАРИХІНА Наталія Олександрівна, 1960 р. н., освіта вища, проживає в смт Ріпки – від кандидата на пост Президента України Волги Василя Олександровича.

Секретар комісії – ТУРБІН Валентин Володимирович, 1947 р. н., освіта вища, проживає в с. Павлівка Чернігівського р-ну – від кандидата на пост Президента України Симоненка Петра Миколайовича.

ШКІРЯ Станіслав Васильович, 1938 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Симоненка Петра Миколайовича (постанова ЦВК № 407 від 21.08.2004 р.).

Територіальна виборча комісія виборчого округу № 210 (смт Козелець)

Голова комісії – ДАВИДЕНКО В'ячеслав Васильович, 1964 р. н., освіта вища, проживає в с. Лихолітки Козелецького р-ну – від кандидата на пост Президента України Бродського Михайла Юрійовича.

ЛЯХОВ Віктор Сергійович, 1937 р. н., освіта вища, проживає в смт Козелець – від кандидата на пост Президента України Бродського Михайла Юрійовича (постанова ЦВК № 774 від 05.10.2004 р.).

Заступник голови комісії – БІЛОУСЬКО Віктор Петрович, 1968 р. н., освіта вища, проживає в смт Козелець – від кандидата на пост Президента України Грабара Миколи Федоровича.

Секретар комісії – УДОВЕНКО Майя Олексіївна, 1938 р. н., освіта вища, проживає в смт Козелець – від кандидата на пост Президента України Чорновола Андрія В'ячеславовича.

ПТУХА Тамара Василівна, 1962 р. н., освіта вища, проживає в смт Козелець – від кандидата на пост Президента України Чорновола Андрія В'ячеславовича (постанова ЦВК № 741 від 30.09.2004 р.).

Територіальна виборча комісія виборчого округу № 211 (м. Ніжин)

Голова комісії – ЛУК'ЯНЮК Юрій Миколайович, 1949 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин – від кандидата на пост Президента України Бойка Богдана Федоровича.

Заступник голови комісії – КАЛІНІЧЕНКО Василь Васильович, 1951 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин – від кандидата на пост Президента України Козака Романа Миколайовича.

Секретар комісії – ДЯКОНЕНКО Михайло Іванович, 1938 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в м. Ніжин – від кандидата на пост Президента України Мороза Олександра Олександровича.

ПЕТРИК Анатолій Миколайович, 1962 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин – від кандидата на пост Президента України Мороза Олександра Олександровича (постанова ЦВК № 467 від 02.09.2004 р.).

ДАВИДЕНКО Ніна Дмитрівна, 1940 р.н., освіта вища, проживає в м. Ніжин – від кандидата на пост Президента України Мороза Олександра Олександровича (постанова ЦВК № 623 від 20.09.2004 р.).

Територіальна виборча комісія виборчого округу № 212 (м. Прилуки)

Голова комісії – КАШУБА Наталія Іванівна, 1958 р. н., освіта вища, проживає в с. Замістя Прилуцького р-ну – від кандидата на пост Президента України Черновецького Леоніда Михайловича.

ДРОБОТ Андрій Павлович, 1952 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки – від кандидата на пост Президента України Черновецького Леоніда Михайловича (постанова ЦВК № 407 від 21.08.2004 р.).

Заступник голови комісії – МАЦКОВА Тетяна Євгеніївна, 1952 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки – від кандидата на пост Президента України Ржавського Олександра Миколайовича.

Секретар комісії – ЗАГРЕБА Тетяна Григорівна, 1963 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в м. Прилуки – від кандидата на пост Президента України Кінаха Анатолія Кириловича.

МАКОГОН Володимир Іванович, 1955 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки – від кандидата на пост Президента України Кінаха Анатолія Кириловича (постанова ЦВК № 741 від 30.09.2004 р.).

Територіальна виборча комісія виборчого округу № 213 (сmt Сосниця)

Голова комісії – ЗАПУГОВИЧЕНКО Тамара Григорівна, 1949 р. н., освіта вища, проживає в сmt Сосниця – від кандидата на пост Президента України Бродського Михайла Юрійовича.

Заступник голови комісії – ФЕДОРЕНКО Юрій Васильович, 1955 р. н., освіта вища, проживає в сmt Сосниця – від кандидата на пост Президента України Кривобокова Владислава Анатолійовича.

Секретар комісії – СТАЦЕНКО Ірина Борисівна, 1957 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в сmt Сосниця – від кандидата на пост Президента України Вітренко Наталії Михайлівни.

*Додаток 25 до постанови Центральної виборчої комісії
від 11 серпня 2004 року № 375 зі змінами*

ПІДСУМКИ ГОЛОСУВАННЯ
на виборах Президента України 31 жовтня 2004 року
в Чернігівській області

Назва	Кількість виборців, що взяли участь у голосуванні	Відсоток до загальної кількості виборців	Ющенко: кількість «за»	%	Янукович: кількість «ЗА»	%	Мороз: кількість «ЗА»	%
Бахмацький	33530	79,13	15778	47,06	6397	19,08	7211	21,51
Бобровицький	24245	79,41	14169	58,44	3710	15,30	3918	16,16
Борзнянський	27732	84,07	14060	50,70	4304	15,52	5741	20,70
Варвинський	13427	86,61	6846	50,99	2217	16,51	3475	25,88
Городнянський	21453	83,89	7237	33,70	6019	28,06	4428	20,64
Ічнянський	26597	88,60	14465	54,39	4395	16,52	4567	17,17
Козелецький	42143	86,06	17942	42,57	10929	25,93	5883	13,96
Коропський	21686	90,16	5987	27,61	8087	37,29	5040	23,24
Корюківський	20389	87,74	7491	36,74	6923	33,95	2524	13,38
Куликівський	15657	91,26	7514	47,99	3195	20,41	2419	15,45
Ніжинський	22675	79,39	11911	52,53	3418	15,07	5053	22,28
Носівський	21752	73,46	11362	52,23	4674	21,49	3080	14,16
Менський	30315	90,56	14329	47,27	6536	21,56	4228	13,95
Н.-Сіверський	22497	89,22	3101	13,78	10984	48,82	2708	12,04
Прилуцький	28685	83,35	13482	47,00	5805	20,24	6891	24,02
Ріпкинський	25058	87,27	8599	34,32	7398	29,52	3336	13,31
Семенівський	13180	80,17	2529	19,19	6249	47,41	1474	11,18
Сосницький	16773	92,07	5982	35,66	4398	26,22	3960	23,61
Срібнянський	9318	85,30	5262	56,47	1272	13,65	1869	20,05
Чернігівський	28399	57,97	10890	38,35	8099	28,52	3941	13,88
Талалаївський	10883	85,20	6558	60,26	1660	15,25	1819	16,72
Щорський	19429	91,40	7930	40,82	5318	27,37	2264	11,65
м. Ніжин	44457	79,98	24971	56,17	6297	14,16	5790	13,02
м. Прилуки	39140	74,92	18574	47,46	7526	19,23	6473	16,54
м. Чернігів	166609	73,70	62282	37,38	43582	26,16	23090	13,86

«Сіверщина» № 45(578) від 5 листопада 2004 року

УКРАЇНА
Центральна виборча комісія

ПОСТАНОВА

м. Київ

20 листопада 2004 року № 1232

**Про скаргу члена територіальної виборчої комісії
територіального виборчого округу № 208 Соломахи С.В.**

До Центральної виборчої комісії 19 листопада 2004 року надійшла скарга члена територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 Соломахи С.В. на бездіяльність територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208.

Суб'єкт звернення зі скаргою просить Центральну виборчу комісію скасувати постанову територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 від 18 листопада 2004 року № 12 у зв'язку з тим, що вона суперечить Закону України «Про вибори Президента України» (далі – Закон).

В обґрунтування своїх вимог суб'єкт звернення зі скаргою зазначає, що 18 листопада 2004 року він звернувся до територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 із заявою про порушення конституційних принципів виборчого процесу під час голосування в день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року, яку просив надіслати до відповідних правоохоронних органів для перевірки та реагування згідно із законами України. Проте територіальна виборча комісія лише взяла подану ним заяву до відома, а також заборонила заявнику проводити відеозйомку засідань територіальної виборчої комісії без відповідного рішення комісії.

Розглядаючи скаргу члена територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 Соломахи С.В., Центральна виборча комісія виходить з такого.

Відповідно до частини дев'ятнадцятої статті 64 Закону у разі надходження до Центральної або територіальної виборчої комісії заяви, скарги щодо порушень вимог частин третьої, шостої, десятої – вісімнадцятої цієї статті відповідна виборча комісія негайно надсилає цю заяву чи скаргу до відповідних правоохоронних органів для перевірки і реагування відповідно до законів України. Зважаючи на те, що в заяві Соломахи С.В. до територіальної виборчої комісії йшлося про порушення принципу таємності голосування в день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року, а стаття 64 Закону в цілому і частини третя, шоста, десята – вісімнадцята цієї статті зокрема встановлюють обмеження щодо ведення передвиборної агітації, частина дев'ятнадцята статті 64 Закону не може застосовуватися, у зв'язку з чим в діях територіальної виборчої комісії при прийнятті постанови від 18 листопада 2004 року № 12 не вбачається порушення порядку розгляду заяв, визначеного Законом. Разом з тим порушення таємниці голосування є злочином, передбаченим статтею 159 Кримінального кодексу України, порядок подання заяв про які регулюється Кримінально-процесуальним кодексом України, зокрема, статтею 95. А тому заява про злочин може бути подана як будь-яким громадянином, якому стало про це відомо, так і юридичною особою, якою є територіальна виборча комісія.

Крім того, суб'єкт звернення зі скаргою вважає незаконною постанову територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 від 18 липня (*помилка, треба листопада – авт.*) 2004 року № 12 в частині заборони йому здійснювати відеозйомку

засідань комісії. Статтею 29 Закону визначено статус члена виборчої комісії, його права та обов'язки. З огляду на встановлену частиною першою статті 28 Закону основну форму роботи виборчої комісії основним завданням члена виборчої комісії є участь в її засіданнях, в обговоренні та прийнятті рішень по суті питань, вирішення яких віднесено до повноважень комісії. Право ж робити фото-, кінозйомки, аудіо- та відеозаписи відповідно до пункту 2 частини сьомої статті 69 Закону є безпосереднім правом офіційних спостерігачів від кандидатів на пост Президента України, партій (блоків) – суб'єктів виборчого процесу, основним завданням яких є вести спостереження за ходом виборчого процесу.

Враховуючи викладене, відповідно до статей 28, 29, 64, частини сьомої статті 69, статей 91, 92, 104 Закону України «Про вибори Президента України» та керуючись статтею 2, частинами першою та третьою статті 11, статтями 12, 13, частинами четвертою, десятою статті 14, частинами першою, другою статті 15 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Скаргу члена територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 Соломахи С.В. на бездіяльність територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 залишити без задоволення.

Звернути увагу територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 на необхідність реагування на допущені під час виборчого процесу порушення, в тому числі й ті, що мають ознаки злочину.

Копії цієї постанови видати члену територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 Соломасі С.В., надіслати територіальній виборчій комісії територіального виборчого округу № 208.

Голова Центральної виборчої комісії С. КІВАЛОВ

УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
(тринадцята сесія четвертого скликання)

РІШЕННЯ

26 листопада 2004 року

Про суспільно-політичну ситуацію в державі та області, що склалася за результатами проведення повторного голосування по виборах Президента України

Обласна рада відмічає, повторне голосування виборів Президента України 21 листопада 2004 року пройшло без особливих порушень у відповідності до Закону України «Про вибори Президента України». Забезпечивши належні умови для вільного волевиявлення усіх виборців області обласна рада одночасно поважає кожного з них.

Разом з тим, за інформацією багатьох засобів масової інформації, окремих учасників виборчого процесу під час голосування та підрахунку голосів в ряді регіонів держави мали місце порушення та фальсифікації волевиявлення громадян, що призвело до ускладнення суспільно-політичної ситуації практично в усіх областях.

Зважаючи на результати голосування в області, враховуючи напруженість політичної ситуації в країні та з метою консолідації політичних сил і громадськості, створення належних умов щодо забезпечення стабільної життєдіяльності області, обласна рада **ВИРІШИЛА:**

1. Підтримати вибір більшості жителів Чернігівської області, які обрали Президентом України Віктора Ющенка.

2. Звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України вжити невідкладних заходів для забезпечення миру, спокою та стабільності в суспільстві, законодавчого врегулювання всіх спірних питань щодо реального волевиявлення громадян України.

3. Звернутися до Верховної Ради України щодо розгляду питання про недовіру Центральній виборчій комісії та не визнання оголошення нею результатів виборів Президента України по тих дільницях Донецької та Луганської областей, де не було представників від кандидата в Президенти України В.А. Ющенка.

4. Керівникам органів місцевого самоврядування і виконавчої влади спрямувати зусилля на забезпечення стабільної соціально-економічної та політичної ситуації на місцях, широке роз'яснення можливих негативних наслідків подальшого її загострення.

5. Голові облдержадміністрації В.В. Мельничуку, голові обласної ради В.О. Ковальову звернутись до керівників та викладачів навчальних закладів області, студентів та учнів, повернутися до аудиторій та класів для забезпечення нормального навчально-виховного процесу.

6. Закликати обласні осередки політичних партій та громадських організацій не допустити збурення населення, що може привести до порушень громадського порядку в територіальних громадах.

7. Звернутися до військовослужбовців та працівників правоохоронних органів не виконувати наказів їх керівництва, якщо вони суперечать діючому законодавству та Конституції України і направлені проти власного народу.

8. Засобам масової інформації всебічно і об'єктивно висвітлювати ситуацію в державі і області, не допускати поширення неправдивих матеріалів, які можуть налаштувати громадян до протиправних дій.

9. Схвалити звернення до депутатів сільських, селищних, міських та районних рад області.

Голова обласної ради В.О. Ковальов
(Державний архів Чернігівської області, ф. 9063, оп. 1, спр. 360)

СКЛАД

територіальних виборчих комісій

з повторного голосування 26 грудня 2004 року

на виборах Президента України

Територіальна виборча комісія ТВО № 208 (м Чернігів)

Голова комісії – СОЛОМАХА Сергій Васильович, 1955 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Ющенко В.А.

Секретар комісії – БУТКО Світлана Костянтинівна, 1943 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Ющенко В.А.:

БЕРЕСТОВИЙ Сергій Олексійович, 1966 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів;
ВАСИЛЕНКО Олександр Миколайович, 1944 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів;
ГРЕЧАНЮК Костянтин Олексійович, 1959 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів;
ТКАЧЕНКО Володимир Володимирович, 1964 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.:

ДІДОВЕЦЬ Василь Леонтійович, 1950 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів;
КОЛОМІЙЧУК Григорій Васильович, 1942 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів;
ПОЛІЩУК Людмила Василівна, 1953 р. н., освіта загальна середня, проживає в м. Чернігів;
ПРИХОДЬКО Юрій Миколайович, 1940 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів.

Територіальна виборча комісія ТВО № 209 (м. Чернігів)

Голова комісії – БУЧИНСЬКИЙ Аркадій Володимирович, 1964 р. н., освіта вища, проживає в с-щі Октябр Великоновосілківського р-ну Донецької обл. – від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.

Секретар комісії – ЛАЩЕВСЬКИЙ Анатолій Романович, 1957 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів – від кандидата на пост Президента України Ющенко В.А.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Ющенко В.А.:

АРТЮХОВА Ольга Василівна, 1960 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів;
БОГАТИРЬОВА Оксана Михайлівна, 1980 р. н., освіта незакінчена вища, проживає в м. Городня;
СКИДАН Григорій Антонович, 1952 р. н., освіта вища, проживає в м. Щорс;
ШАЦЬКИЙ Анатолій Олексійович, 1953 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.:

БЕЛЬСЬКА Лідія Леонідівна, 1963 р. н., освіта вища, проживає в м. Чернігів;
БОРЩЕВСЬКА Алла Михайлівна, 1975 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в м. Чернігів;
ГОРБАНЬ Андрій Леонідович, 1954 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в м. Чернігів;

ХРИСТОФОРОВА Антоніна Анатоліївна, 1958 р. н., освіта вища, проживає в смт Велика Новосілка Донецької обл.

Територіальна виборча комісія ТВО № 210 (сmt Козелець)

Голова комісії – БІЛОУСЬКО Віктор Петрович, 1968 р. н., освіта вища, проживає в сmt Козелець – від кандидата на пост Президента України Юценка В.А.

Секретар комісії – ЗАЙЦЕВА Любов Сергіївна, 1951 р. н., освіта вища, проживає в с. Шахтарське Великоновосілківського р-ну Донецької обл. – від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Юценка В.А.:

ЛАВРЕНЧУК Петро Якович, 1967 р. н., освіта вища, проживає в м. Остер Козелецького р-ну;
ПЕНСЬКИЙ Анатолій Григорович, 1963 р. н., освіта вища, проживає в с. Скрипчин Козелецького р-ну;

ФРАНЦУЗ Володимир Іванович, 1953 р. н., освіта вища, проживає в м. Остер Козелецького р-ну;

ТОПОЛЬ Микола Федорович, 1962 р. н., освіта вища, проживає в сmt Козелець.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.:

ПРОТАСОВА Валентина Петрівна, 1948 р. н., освіта вища, проживає в м. Остер Козелецького р-ну;

ПТУХА Тамара Василівна, 1962 р. н., освіта вища, проживає в сmt Козелець;

ЧЕНЦОВ Олександр Анатолійович, 1976 р. н., освіта вища, проживає в сmt Велика Новосілка Донецької обл.;

ШАЛЯПІНА Ольга Григорівна, 1969 р. н., освіта вища, проживає в сmt Козелець.

Територіальна виборча комісія ТВО № 211 (м. Ніжин)

Голова комісії – БЕБНЄВ Анатолій Іванович, 1938 р. н., освіта вища, проживає в м. Волноваха – від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.

Секретар комісії – РАЗОН Віктор Миколайович, 1959 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин – від кандидата на пост Президента України Юценка В.А.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Юценка В.А.:

БУТКО Світлана Миколаївна, 1964 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин;

ГОМОЛЯКО Олександр Іванович, 1960 р. н., освіта вища, проживає в с. Крути Ніжинського р-ну;

ПРИМАЧЕНКО Валерій Степанович, 1965 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин;

ШАМШУРІНА Євгенія Степанівна, 1960 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.:

ЗАХАРОВА Тетяна Михайлівна, 1958 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин;

КОСТЕНКО Анатолій Якович, 1956 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин;

КОТ Яків Андрійович, 1949 р. н., освіта вища, проживає в м. Ніжин;

ЧЕБАНЕНКО Тетяна Степанівна, 1955 р. н., освіта вища, проживає в сmt Велика Новосілка Донецької обл.

Територіальна виборча комісія ТВО № 212 (м. Прилуки)

Голова комісії – МАКОГОН Володимир Іванович, 1955 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки – від кандидата на пост Президента України Юценка В.А.

Секретар комісії – БУХАЛОВА Світлана Іванівна, 1954 р. н., освіта вища, проживає в м. Волноваха Донецької обл. – від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Ющенка В.А.:

КОСЕНКО Ніна Дмитрівна, 1958 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки;
КОСТЮК Ольга Іванівна, 1957 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки;
МАКУХА Олександр Володимирович, 1960 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки;
ПЕТРЕНКО Олександр Георгійович, 1950 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.:

ЗАСЛАВСЬКИЙ Віктор Борисович, 1939 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в м. Волноваха;
КОТЕЛЕНЕЦЬ Григорій Іванович, 1956 р. н., освіта вища, проживає в с. Сухополова Прилуцького р-ну;
МАЦКОВА Тетяна Євгенівна, 1952 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки;
СТРИГУН Світлана Іванівна, 1960 р. н., освіта вища, проживає в м. Прилуки.

Територіальна виборча комісія ТВО № 213 (сmt Сосниця)

Голова комісії – КОШОВА Олександра Михайлівна, 1936 р. н., освіта вища, проживає в сmt Сосниця – від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.

Секретар комісії – ЗАПУГОВИЧЕНКО Тамара Григорівна, 1949 р. н., освіта вища, проживає в сmt Сосниця – від кандидата на пост Президента України Ющенка В.А.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Ющенка В.А.:

БРЕУС Олександр Васильович, 1974 р. н., освіта вища, проживає в м. Мена;
КАСЬЯН Михайло Михайлович, 1941 р. н., освіта вища, проживає в сmt Сосниця;
ПЛЮЩ Ніна Іванівна, 1942 р. н., освіта вища, проживає в сmt Сосниця;
САПОН Василь Микитович, 1936 р. н., освіта вища, проживає в м. Мена.

Члени комісії від кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф.:

ЗАГЛЯДСЬКА Людмила Яківна, 1944 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в сmt Сосниця;
КВАША Валентина Федорівна, 1965 р. н., освіта середня спеціальна, проживає в сmt Сосниця;
РОМАНЕНКО Антоніна Миколаївна, 1955 р. н., освіта вища, проживає в сmt Сосниця;
ФЕДОРЕНКО Юрій Васильович, 1955 р. н., освіта вища, проживає в сmt Сосниця.

*Додаток 25 до постанови Центральної виборчої комісії
від 16 грудня 2004 року № 1317*

УКРАЇНА
Центральна виборча комісія

ПОСТАНОВА

м. Київ

25 грудня 2004 року № 1377

**Про скаргу кандидата на пост Президента України
Януковича В.Ф.**

До Центральної виборчої комісії 25 грудня 2004 року надійшла скарга кандидата на пост Президента України Януковича Віктора Федоровича на дії територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 про порушення вимог Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України» під час повторного голосування 26 грудня 2004 року» в частині порядку оформлення та передачі списків виборців дільничним виборчим комісіям.

Суб'єкт звернення зі скаргою посилається на те, що списки виборців не пронумеровані, не підписані головою та секретарем відповідної комісії та несвоєчасно передані дільничним виборчим комісіям і у зв'язку із вищезазначеним просить Центральну виборчу комісію визнати дії територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 неправомірними, достроково припинити повноваження зазначеної виборчої комісії, а також вчинити необхідних дій щодо забезпечення всіх виборчих дільниць територіального виборчого округу № 208 належним чином оформленими списками виборців та забезпечити законність проведення повторного голосування у територіальному виборчому окрузі № 208. У підтвердження доказів скаржник до скарги додає заяву голів та секретарів 51 дільничної виборчої комісії від 20 грудня 2004 року про факти порушень, які наведені у скарзі.

Розглянувши скаргу, додані до неї матеріали та витребувані пояснення від суб'єктів оскарження та інші документи, Центральна виборча комісія встановила.

Станом на 20 грудня 2004 року дійсно мали місце порушення з боку територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 208 вимог частин другої та третьої статті 3 Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України» під час повторного голосування 26 грудня 2004 року» щодо оформлення та передачі списків виборців до дільничних виборчих комісій.

Однак, з пояснень голів, секретарів і членів деяких дільничних виборчих комісій територіального виборчого округу № 208 від 25 грудня, які 20 грудня 2004 року підписали заяву у підтвердження викладених у скарзі порушень, впливає, що станом на 22 грудня 2004 року всі недоліки щодо підготовки та оформлення списків виборців усунені.

У зв'язку з тим, що на момент розгляду скарги предмет розгляду Центральною виборчою комісією відсутній, скарга підлягає залишенню без розгляду.

Враховуючи викладене, відповідно до статей 36, 91, 92, частини першої статті 93, частин другої, третьої, п'ятої статті 96, частин першої та другої статті 97, статті 98, статті 104 Закону України «Про вибори Президента України», керуючись статтями 11, 12, 13 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Скаргу кандидата на пост Президента України Януковича Віктора Федоровича залишити без розгляду.

2. Копії цієї постанови надіслати кандидату на пост Президента України Януковичу В.Ф. та територіальній виборчій комісії територіального виборчого округу № 208.

Голова Центральної виборчої комісії Я. ДАВИДОВИЧ

ПІДСУМКИ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ на виборах Президента України 26 грудня 2004 року (ІІІ тур)

Район, місто	К-ть виборців	Взяли участь		Недійсні		Ющенко		Янукович		Проти всіх	
		к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%
Бахмацький	43576	31270	71,76	614	1,96	26205	83,80	3923	12,55	528	1,69
Бобровицький	31109	23733	76,29	459	1,93	21065	88,76	1925	8,11	284	1,20
Борзнянський	33840	25913	76,58	574	2,22	22394	86,42	2565	9,90	380	1,47
Варвинський	15677	12926	82,45	148	1,14	11394	88,15	1199	9,28	185	1,43
Городнянський	27298	19499	71,43	315	1,62	12088	61,99	6482	33,24	614	3,15
Ічнянський	31482	23995	76,22	409	1,70	20788	86,63	2498	10,41	300	1,25
Козелецький	52689	39848	75,63	682	1,71	29711	74,56	8537	21,42	918	2,30
Коропський	24494	18958	77,40	401	2,12	14993	79,09	3121	16,46	443	2,34
Корюківський	24647	18477	74,97	260	1,41	12260	66,35	5296	28,66	661	3,58
Куликівський	17504	14300	81,70	199	1,39	11450	80,07	2369	16,57	282	1,97
Менський	35444	27803	78,44	482	1,73	21577	77,61	5073	18,25	671	2,41
Ніжинський	29115	23005	79,01	499	2,17	20118	87,45	2142	9,31	246	1,07
Н.-Сіверський	27025	19421	71,86	362	1,86	6901	35,53	11425	58,83	733	3,77
Носівський	30159	21041	69,77	505	2,40	18209	86,54	2027	9,63	300	1,43
Прилуцький	35612	27403	76,95	541	1,97	23183	84,60	3302	12,05	377	1,38
Ріпкинський	28947	20958	72,40	308	1,47	12726	60,72	7301	34,84	623	2,97
Семенівський	16853	12956	76,88	206	1,59	5625	43,42	6677	51,54	448	3,46
Сосницький	18663	15485	82,97	222	1,43	12174	78,62	2780	17,95	309	2,00
Срібнянський	10922	8617	78,90	80	0,93	7723	89,63	723	8,39	91	1,06
Талалаївський	12643	10314	81,58	146	1,42	9259	89,77	794	7,70	115	1,11
Чернігівський	49161	35872	72,97	701	1,95	23300	64,95	10664	29,73	1207	3,36
Щорський	23201	17199	74,13	284	1,65	11467	66,67	4884	28,40	564	3,28
м. Ніжни	61705	44438	72,02	566	1,27	34050	76,62	8253	18,57	1569	3,53
м. Прилуки	53432	38860	72,73	571	1,47	28125	72,38	8848	22,77	1316	3,39
м. Чернігів	230075	170638	74,17	1724	1,01	97620	57,21	61861	36,25	9433	5,53
Область	965273	722929	74,89	11258	1,56	514405	71,15	174669	24,16	22597	3,12
Україна		29068971	77,19		1,45	15115712	51,99	12848528	44,20		2,34

*«Чернігівщина: 30 років незалежності України. Керівна еліта».
Довідник. С.В. Соломаха. – Чернігів: Десна Поліграф. 2021.*

«Помаранчеві» керівники органів державної влади

АТРОШЕНКО Владислав Анатолійович (нар. 05.12.1968 р., м. Чернігів), голова обласної державної адміністрації (4 лютого – 12 грудня 2005 р.).

КОВАЛЬОВ Василь Олексійович (нар. 17.01.1948 р., с. Лемеші Козелецького району Чернігівської обл.), голова обласної ради (10 квітня 2001 р. – 28 квітня 2006 р.).

ОБУШНИЙ Олег Олексійович (нар. 01.07.1971 р., м. Борзна), перший заступник голови обласної державної адміністрації (9 березня 2005 р. – 10 січня 2006 р.).

БЕРЕСТОВИЙ Сергій Олексійович (нар. 06.10.1966 р., м. Синельниково Дніпровської обл.), заступник голови обласної державної адміністрації з фінансово-економічних питань (9 березня – 30 грудня 2005 р.).

ГОРОДНІЙ Максим Аркадійович (нар. 07.12.1971 р., м. Київ), заступник голови обласної державної адміністрації з паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку, будівництва, житлово-комунального господарства та аграрно-промислового комплексу (9 березня – 30 грудня 2005 р.).

ТАНДУРА Володимир Миколайович (25.07.1951 р., с. Журавка Варвинського району Чернігівської обл. – 20.09.2013 р., м. Чернігів), заступник голови обласної державної адміністрації з гуманітарних, соціальних і політико-правових питань (9 березня 2005 р. – 1 лютого 2006 р.).

ПРИХОДЬКО Володимир Валентинович (20.11.1966 р., с. Великі Осняки Ріпкинського району Чернігівської обл.), керівник апарату обласної державної адміністрації (5 березня 2005 р. – 26 червня 2007 р.); заступник голови, керівник апарату Чернігівської обласної державної адміністрації (27 червня 2007 р. – 8 січня 2010 р.).

Голови районних державних адміністрацій

Назва району	П.І.Б.	Період роботи
Бахмацький	Булах Микола Миколайович	15.03.2005 – 31.05.2010
Бобровицький	Мозговий Валерій Миколайович	15.03.2005 – 11.07.2007
Борзнянський	Хавило Анатолій Петрович	09.04.2005 – 29.05.2006
Варвинський	Давиденко Олександр Миколайович	15.03.2005 – 21.06.2007
Городнянський	Шанойло Олександр Михайлович	10.03.2005 – 26.05.2006
Ічнянський	Глуценко Михайло Іванович	01.04.2005 – 24.04.2007
Козелецький	Француз Володимир Іванович	16.03.2005 – 27.04.2010
Коропський	Усенко Анатолій Петрович	18.03.2005 – 20.11.2006
Корюківський	Мелашенко Борис Володимирович	15.03.2005 – 24.12.2007
Куликівський	Шпак Олег Анатолійович	10.03.2005 – 22.03.2014
Менський	Костючок Сергій Григорович	24.03.2005 – 30.09.2009
Ніжинський	Другаков Володимир Леонідович	16.03.2005 – 10.07.2007
Новгород-Сіверський	Черник Валентина Миколаївна	12.03.2005 – 04.12.2007
Носівський	Андрієнко Микола Петрович	12.03.2005 – 10.07.2007
Прилуцький	Нестеренко Олег Владиславович	17.03.2005 – 26.04.2013
Ріпкинський	Лемешко Юрій Іванович	16.03.2005 – 31.05.2006
Семенівський	Майданський Ярослав Денисович	15.03.2005 – 04.06.2010
Сновський (Щорський)	Скидан Григорій Антонович	16.03.2005 – 31.07.2007
Сосницький	Амельченко Василь Васильович	15.03.2005 - 10.07.2007
Срібнянський	Васюк Володимир Юхимович	06.03.2005 – 10.07.2007
Талалаївський	Опришко Володимир Андрійович	15.03.2005 – 16.01.2008
Чернігівський	Лазар Віктор Леонідович	17.03.2005 – 10.07.2007

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Абашидзе Аслан Ібрагимович (Аджарія, Грузія) 69
- Авраменко Валентин Миколайович 104
- Азаров (Пахло) Микола Янович 9, 16, 24, 54
- Александров Ігор Олександрович (Слов'янськ) 40, 46
- Алексій II (Рідігер Олексій Михайлович) 126
- Амвросій (Полікопа Андрій Якович) 40, 42, 125, 145, 147, 148
- Амельченко Василь Васильович 22, 159, 203
- Андрієнко Микола Петрович (Носівка) 22, 203
- Андроніков Михайло Михайлович 52
- Антоненко Петро Якович 50, 62, 65, 77, 173, 181
- Антоненко Тетяна Петрівна («Сіверщина») 173
- Антошин Вадим Леонідович 23, 24, 172, 174
- Артюх Михайло Степанович 15
- Артюхова Ольга Василівна 198
- Аршаниця Микола Олександрович (Короп) 151
- Асадчев Валерій Михайлович 41, 180
- Атрошенко Владислав Анатолійович 13, 14, 15, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 46, 52, 53, 63, 70, 71, 72, 77, 81, 88, 97, 101, 104, 116, 139, 148, 149, 150, 154, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 168, 171, 179, 203
- Ахметов Рінат Леонідович 149
- Бабій Микола Олексійович (Прилуки) 133, 138
- Бабкіна Надія Георгіївна (РФ) 90, 105
- Багмут Петро Пантелеймонович (Ічня) 126
- Базилук Олександр Філімонович 88, 92
- Базів Василь Андрійович 41
- Бакай Ігор Михайлович 41
- Бакуменко Петро Іванович (Варва) 142
- Балога Віктор Іванович 53
- Барбаш Надія 70
- Барвінок Ганна (Білозерська-Куліш Олександра Михайлівна) 178
- Басков Микола Вікторович (РФ) 37
- Башинський Дмитро Анатолійович 89
- Бєбнев Анатолій Іванович (Донецька обл.) 199
- Бєдрига Вадим Васильович 155
- Бєзверхий Леонід Іванович 9
- Бєздушний Віктор Миколайович (Білошицька Слобода) 122
- Бєлан Микола Васильович (Короп) 151
- Бєльська Лідія Леонідівна 198
- Бєрестовий Сергій Олексійович 22, 198, 203
- Бєстров Віктор Едуардович 23, 24
- Бєлік Ірина Миколаївна 27, 75
- Бєлозір Оксана Володимирівна 27, 44, 75, 77
- Бєлоконь Микола Васильович 39, 101
- Бєлоусько Віктор Петрович (Козелець) 192, 199
- Бєлизнюк Анатолій Михайлович 41
- Бєгатирьова Оксана Михайлівна (Городня) 198
- Бєгатирьова Раїса Василівна 38
- Бєгдан Олександр Романович (Ніжин) 128
- Бєгоденко Микола Михайлович (Варва) 141, 142, 152
- Бєделан Руслан Борисович 41
- Бєйко Богдан Федорович 88, 92, 93, 94, 192, 193
- Бєндар Іван Петрович 89
- Бєрисенко Володимир Павлович 39, 42
- Бєрисенко Зоя Миколаївна 165
- Бєровик Валерій Анатолійович 13
- Бєровик Олександр Григорович (Дєснєнське) 141
- Бєрщан Тетяна Максимівна (Ічня) 126
- Бєрщєвська Алла Михайлівна 198
- Бєржнєв Леонід Ілліч 58
- Бєреус Олександр Васильович (Мєна) 200
- Бєродський Михайло Юрійович 82, 192, 193
- Бєрязкало Володимир Іванович (Борзна) 177, 178
- Бєуй Катєрина Федосіївна (Куликівка) 39, 118
- Бєулах Микола Миколайович 203
- Бєурковський Леонід Григорович 89
- Бєутєнко О.М. (Варва) 142
- Бєутко Микола Петрович 9, 10, 12, 23, 33, 34, 42, 134, 139, 150, 159, 162
- Бєутко Світлана Костянтинівна 198
- Бєутко Світлана Миколаївна (Ніжин) 199
- Бєутко Сергій Володимирович 11, 20, 212
- Бєухалова Світлана Іванівна (Донецька обл.) 199
- Бєучинський Аркадій Володимирович (Донецька обл.) 198

Вайсман Володимир 81
Вакарчук Святослав Іванович 41
Валенса Лех (Польща) 36
Василенко Олександр Миколайович 198
Василець Микола Григорович (Оленівка) 171, 177
Василечко Сергій Іванович (Сновськ) 114
Василь АВДІЙ 123
Василь Вава 116
Васильєв Геннадій Андрійович 31, 39, 69, 137, 143
Васюк Володимир Юхимович (Срібне) 22, 146, 159, 203
Ведмідь Віталій Віталійович 81
Виговський Іван Остапович 87
Висоцький Володимир Семенович 95
Вільгельм II (Німеччина) 51
Вітренко Наталія Михайлівна (ПСПУ) 12, 14, 26, 41, 56, 59, 79, 80, 93, 94, 106, 193
Вовк Валентин (Прилуки) 63
Вовк Павло Іванович 23, 24
Войнович Олена 70
Волга Василь Олександрович 89, 92, 192
Волков Олександр Михайлович 53
Володимир (Сабодан Віктор Маркіянович) 17, 20, 121, 147, 148
Воровський Вацлав Вацлавович 11
Воротинський Михайло Іванович (Корюківка) 114
Гагарін Юрій Олексійович 60
Гайдамака Анатолій Васильович 50, 169
Гайова Ірина Андріївна (Корюківка) 118
Галковська Ганна Григорівна 187
Галковська Надія Миколаївна 3, 46, 72, 176, 180, 187
Гволтні Шила (США) 64
Герасько Світлана Григорівна (Плиски) 177
Гетьман Вадим Петрович 41, 86, 150
Гітлер Адольф 35, 54, 56, 60, 89
Глухенький Андрій Анатолійович 34, 40, 42, 55, 57, 62, 71, 72, 97, 100, 169, 170
Глущенко Михайло Іванович (Ічня) 203
Глущенко Світлана Сергіївна (БЮТ) 18
Гнатюк Дмитро Михайлович 50, 77
Гнатюк Микола Васильович 90, 105
Гнип Геннадій Іванович 149
Голець Віталій Віталійович 23, 24
Голець Володимир Полікарпович (Ічня) 126
Головатенко Олег Васильович 181
Голубовський Володимир Петрович (Городня) 117
Гомоляко Олександр Іванович (Крути) 199
Гонта Іван 87
Гончаренко Наталя Олександрівна (нотаріус) 17, 89
Горбань Андрій Леонідович 198
Горбачов Михайло Сергійович 9, 58, 59, 100
Горбачова (Титаренко) Раїса Максимівна 58
Горобець Тетяна Кіндратівна 77
Городиська Людмила Олександрівна (Короп) 151
Городній Максим Аркадійович 203
Горький Максим (Пешков Олексій Максимович) 6
Грабар Микола Федорович 183, 192
Гранчак Юрій Михайлович 131
Гребенюк Едуард Миколайович 19
Гречанюк Костянтин Олексійович 15, 22, 198
Григорович Лілія Степанівна 81
Грицай Петро Іванович (Оленівка) 171, 177
Грицай Сергій (Оленівка) 177
Грицай Тетяна Леонідівна (Оленівка) 171, 177
Грицай Олександр Іванович (Короп) 151
Гурцкая Діана Гудаївна (РФ) 90
Гущенко Володимир Олексійович 73
Гонґадзе Георгій Русланович 14, 40, 46, 126, 150
Давиденко В'ячеслав Васильович (Лихолітки) 192
Давиденко Ніна Дмитрівна (Ніжин) 193
Давиденко Олександр Миколайович (Варва) 22, 141, 168, 203
Давидович Ярослав Васильович (ЦВК) 201
Даниленко Микола 72
Дашевський О.П. (Короп) 151
Дворник Анатолій Михайлович (Борзна) 177
Дейкун Микола Петрович 55
Демиденко Петро Миколайович 151
Демчук Олександр Вікторович (СПУ) 82
Деркач Андрій Леонідович 53
Дзержинський Фелікс Едмундович 4, 190
Дзюб Тетяна Геннадіївна 89, 192
Дідовець Василь Леонтіївич 36, 198
Дідух Володимир Євгенович («Явір») 180
Дмитренко Алла Олександрівна (Ядути) 177, 178
Дмитренко Валентина Семенівна (Прилуки) 133
Дмитренко Світлана Олександрівна (Ядути) 178
Довгий М.О. (Короп) 151
Довженко Валентина Іванівна 45

Довженко Олександр Петрович 27, 93, 105
 Домашенко Олександр (Бахмач) 96
 Домонтович (Петров Віктор Платонович) 125
 Домоцький Борис Степанович (Новгород-Сіверський) 159, 166
 Донець Іван Михайлович (ПСПУ) 80
 Донець Іван Петрович 73
 Драч Іван Федорович 14, 25, 26, 50, 70, 81, 167, 180
 Дробот Андрій Павлович (Прилуки) 193
 Дрозд Микола Миколайович (Оленівка) 171, 177
 Другаков Володимир Леонідович (Ніжин) 22, 168, 203
 Дуброва Микола Васильович (Головеньки) 177, 178
 Дудко Валерій Володимирович 15, 72, 174
 Душин Ігор Леонідович 88, 89, 92
 Дяконенко Михайло Іванович (Ніжин) 193
 Едієв Тухан Аліханович 83, 110
 Єрофєєв Венедикт Васильович (РФ) 35
 Єфремов Сергій Олександрович 98, 99
 Жванія Давид Важаєвич 16, 189
 Жебрівський Павло Іванович 26, 70
 Жогалко Олександр Миколайович 36, 42
 Журавель Станіслав Володимирович 46
 Заглядська Людмила Яківна (Сосниця) 200
 Загреба Тетяна Григорівна (Прилуки) 193
 Задорожний Юрій Григорович 10
 Зайко Юрій Іванович (Борзна) 177, 178
 Зайцева Любов Сергіївна (Донецька обл.) 199
 Залізник Максим Ієвлевич 87
 Запуговиченко Тамара Григорівна (Сосниця) 193, 200
 Заславський Віктор Борисович (Донецька обл.) 200
 Захарова Тетяна Михайлівна (Ніжин) 199
 Збарацький Микола Васильович 188
 Збітнев Юрій Іванович 89, 92, 93, 94, 106
 Зінченко Олександр Олексійович 25, 33, 60, 83, 86, 128
 Зозуль Микола Григорович (Борзна) 177
 Іваничук Роман Іванович 41, 49
 Іванов Дмитро Йосипович 13, 14, 40, 42, 110, 143
 Івашко Людмила Григорівна 13, 170, 176
 Іващенко Михайло Васильович (Батурин) 50
 о. Ілля (Бідняк Ілля Васильович) 35, 37, 138, 175
 Ісус Христос 33, 34, 35, 36, 47, 49
 Каганович Лазар Мойсейович 54, 112
 Кадушко Михайло Дмитрович (Мена) 140
 Калініченко Василь Васильович (Ніжин) 193
 Камінський Генріх (ксьондз) 37
 Кантур Анатолій Михайлович (Прилуки) 163
 Кантур Юрій Іванович (Комарівка) 177
 Карацюба Юрій Олексійович (Високе) 177
 Карл XII (Швеція) 49
 Кармазін Юрій Анатолійович 81
 Карпенко Валентина Федорівна (Парафіївка) 140, 156
 Кастро Фідель (Куба) 76, 80
 Касьян Михайло Михайлович (Сосниця) 200
 Касьяненко Г.В. (Короп) 151
 Катерина II (РІ) 6
 Катрушенко Станіслав Вікторович (Талалаївка) 122
 Кауфман В'ячеслав Маркович (Новгород-Сіверський) 167
 Кашуба Наталія Іванівна (Замістя) 193
 Квасневський Александер (Польща) 37
 Кваша Валентина Федорівна (Сосниця) 200
 Керенський Олександр Федорович 69
 Кириленко В'ячеслав Анатолійович 14, 25, 49, 50
 Кирилук Василь Денисович (Деснянське) 151
 Киценко Петро Федорович (Мена) 132
 Ківалов Сергій Васильович (ЦВК) 30, 53, 179, 196
 Кінах Анатолій Кирилович 28, 54, 67, 80, 106, 109, 193
 Кіреєв Микола Миколайович (Прилуки) 63, 81, 163
 Кіров (Костриков) Сергій Миронович 69
 Кірпа Георгій Миколайович 41
 Клімша Олександр Денисович (Ічня) 126
 Князь Андрій (Фурдичко Андрій Орестович) (Львів) 27, 75
 Коваленко Володимир Петрович 40
 Коваленко Олександр (студент) 28, 29, 34, 97, 101, 102, 110, 124
 Коваленко Олександр Борисович 124
 Ковальов Василь Олексійович 139, 197, 203
 Ковбаса Ігор Семенович (Кучинівка) 152, 153
 Ковтун Володимир Васильович (Борзна) 178
 Ковтун Людмила Іванівна 131
 Козак Роман Миколайович 89, 92, 112, 193
 Колесников Володимир Іванович 41, 103, 120, 154
 Колівощко Юрій Миколайович 100
 Коломійчук Григорій Васильович 89, 198

Колоніарі Олександр Петрович 109
Кордик Сергій Іванович 35, 42
Корольова Наташа (Поривай Наталія Володимирівна) (РФ) 90
Коропатник Михайло Михайлович (СПУ) 36, 40, 42, 130, 167, 168
Корчинський Дмитро Олександрович 80, 88, 92, 112, 192
Косарев Олександр Васильович 56
Косенко Ніна Дмитрівна (Прилуки) 200
Костенко Анатолій Якович (Ніжин) 199
Костенко Ліна Василівна 167
Костенко Юрій Іванович 12, 14, 23, 25, 50, 62, 85, 86, 164, 168, 169, 180
Костюк Ольга Іванівна (Прилуки) 71, 200
Костюченко Любов Іванівна 9
Костючина Олег Миколайович (Борзна) 171, 177, 178
Костючок Сергій Григорович 203
Кот Яків Андрійович (Ніжин) 199
Котеленець Григорій Іванович (Сухополова) 200
Котовський Григорій Іванович 52
Коцюбинський Михайло Михайлович 79
Кочубей Іван Іванович 19, 37, 100, 101, 110, 111, 134, 137, 138, 139, 144, 149, 174
Кошова Олександра Михайлівна (Сосниця) 200
Кравцов Валерій Михайлович (Макошино) 140
Кравчук Леонід Макарович 11, 12, 60, 49
Кривенко Владислав Петрович (Короп) 151
Кривець Володимир Васильович (Оленівка) 177
Кривобоков Владислав Анатолійович 89, 92, 193
Кропоткін Петро Олексійович 52
Крупина Анатолій Григорович (Короп) 151
Кудлай Олександр Миколайович (Сиволож) 177
Кужель Микола Михайлович (Ковпита) 180, 191
Кужель Олександра Володимирівна 93
Куліда Василь Олександрович 19, 39, 41, 42, 63, 88, 101, 103, 104, 120, 137, 138, 144, 154, 180
Куліш Пантелеймон Олександрович 178
Купріяненко Володимир Петрович 36, 54
Куровська Лариса Дмитрівна 11, 72, 180, 188
Кучма Леонід Данилович 4, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 46, 49, 55, 56, 57, 60, 69, 72, 73, 75, 77, 87, 88, 89, 95, 96, 110, 111, 112, 117, 123, 133, 137, 139, 142, 143, 145, 149, 150, 156, 159, 165, 166, 168, 177, 178, 185, 188
Кушнарьов Євген Петрович 38, 41
Лабазов Віктор Станіславович (Прилуки) 13, 23, 26, 32, 54, 63, 67, 68, 70, 81, 107, 163, 191
Лавренчук Петро Якович (Остер) 199
Лаврик Антонина Петрівна (Короп) 151
Лазар Віктор Леонідович 22, 130, 139, 159, 172, 191, 203
Ландау Лев Давидович 58
Лашевський Анатолій Романович 82, 179, 192, 198
Левенок Ігор Олександрович 62
Легостаєв Юрій Іванович (Артменків) 146
Лемешко Юрій Іванович (Ріпки) 22, 116, 203
Ленін (Ульянов) Володимир Ілліч 4, 6, 9, 10, 48, 52, 56, 93, 99, 190
Леонов Іван Іванович 10
Лермонтов Михайло Юрійович (РІ) 11
Леся Українка 62
Лещенко Наталія Петрівна 106
Лещинська Лідія Володимирівна 100
Лисенко Анатолій Олександрович 10
Литвин Володимир Михайлович 20, 40, 69
Литвиненко Михайло Миколайович (Петрушин) 74
Лихошерст Микола Іванович (Короп) 151
Лісовенко Василь Трохимович 10, 15
Лісовий Микола Леонідович 88, 149
Лозанюк Жанна Іванівна 10
Ломако Олександр Анатолійович 3, 24, 28, 29, 34, 35, 94, 100, 101, 102, 110, 123, 164, 169, 170, 185
Луєнко Володимир Григорович (Берестовець) 177
Лужков Юрій Михайлович (РФ) 38, 137
Лукашенко Олександр Григорович 60
Лук'яненко Левко Григорович 9, 11
Лук'янець Олег Петрович («Сіверщина») 173
Лук'янюк Юрій Миколайович (Ніжин) 193
Луценко Юрій Віталійович 27, 105
Любомир Гузар 121
Ляхов Віктор Сергійович (Козелець) 192
Ляшенко Микола Григорович (Варва) 141
Магула Валерій Григорович (Мена) 34, 42, 113, 115, 132, 140, 141, 165, 191
Мазепа Іван Степанович 10, 11, 49, 110, 160
Мазур Борис Юхимович (Оленівка) 3, 165, 171, 177
Мазур Катерина Борисівна (Київ) 177
Мазур Марія Іллівна (Оленівка) 177, 178
Майданський Ярослав Денисович (Семенівка) 203
Макогон Володимир Іванович (Прилуки) 193, 199
Максак Володимир Іванович 104

Максименко Людмила Павлівна (Забілівщина) 177
Макуха Олександр Володимирович (Прилуки) 200
Малаков Дмитро Васильович 48
Манін Михайло Федорович 88
Манько Володимир Іванович (Прилуки) 81, 163
Мартов (Цедербаум) Юлій Осипович 56
Марущак Наталія Володимирівна 89
Марченко Володимир Романович 26, 27, 79, 80
Масол Віталій Андрійович 190
Матвієнко Володимир Павлович 41
Махотко Олена Петрівна («Сіверщина») 173
Мацкова Тетяна Євгенівна (Прилуки) 193, 200
Медведчук Віктор Володимирович 4, 9, 12, 13, 14, 20, 24, 36, 38, 40, 46, 55, 69, 85, 86, 87, 89, 95, 96, 111, 112, 117, 123, 133, 139, 149, 159, 167
Мекшун Олексій Миколайович 16, 18, 21, 192
Меладзе Валерій Шотайович (РФ) 90, 105
Мелашенко Борис Володимирович 22, 116, 203
Мельник Анатолій Іванович 14
Мельничук Валентин Васильович 11, 12, 13, 18, 60, 73, 144, 145, 156, 157, 158, 159, 162, 197
Меншиков Олександр Данилович 49
Мершинець Микола Іванович (Борзна) 177, 178
Меффорд Герберт Брайєн (США) 97
Мечніков Ілля Ілліч 58
Микола II (РІ) 51, 68
о. Миколай (Путря Микола Зіновійович) (Короп) 17, 20
о. Мирон (Ковалевський Мирон Степанович) (Городня) 116
Мироненко Віктор Іванович 58
Мисюра Олександр Олександрович 122
Михаїл (Зінкевич Тимофій Семенович) 50
Михайлик Олександр Григорович 19
Мільчаков Олександр Іванович 56
Мілявська Лоліта Марківна (РФ) 90, 91
Мітасова Світлана Володимирівна 89
Міттеран Франсуа (Фр) 167
Мовчан Павло Михайлович 41, 50
Мозговий Валерій Миколайович (Бобровиця) 22, 168, 203
Молодчий Олександр Гнатович 82
Молотов (Скрябін) В'ячеслав Михайлович 69
Мороз Олександр Олександрович 12, 14, 16, 27, 46, 54, 56, 59, 61, 67, 74, 82, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 93, 94, 95, 96, 103, 105, 107, 109, 116, 127, 128, 166, 167, 168, 193, 194
Мотора Світлана Василівна (Семенівка) 191
Мохно Віктор Іванович (Оленівка) 177
Мурашко Ігор Анатолійович (суддя) 34, 125, 186
Мюнхгаузен (барон) 119
Назаренко Віталій Іванович 100
Назаренко Володимир Григорович 37
Назаренко Роман Вікторович 100
Наливайко Павло Іванович (Лемеші) 191
Нахман із Брацлава 99
Нестеренко Григорій Наумович 66
Нестеренко Олег Владиславович (Прилуки) 203
Нестеренко Олексій Григорович (Носівка) 142
Нечипорук Володимир Павлович 89, 92
Нижник Людмила Михайлівна 16, 18, 192
Носолевська Галина Григорівна (Борзна) 178
Нусер Ернест Ернестович (Мукачево) 53
Обушний Олег Олексійович 15, 22, 23, 40, 42, 72, 137, 163, 164, 165, 172, 203
Овдак Віктор Михайлович (Козелець) 108
о. Олег (Сіренко Олег Вадимович) 37, 138, 175
о. Олександр (Яворський) (Корюківка) 125
Олійник Борис Ілліч 40, 145
Омельченко Олександр Олександрович 139
Онищенко Валентин Васильович (Прилуки) 67
Опришко Володимир Андрійович (Талалаївка) 22, 122, 159, 203
Осипенко Валентин Васильович 73, 144
Остапчук Галина (Новгород-Сіверський) 168
Островський Микола Олексійович 6
Павелко Анатолій Володимирович (Прохори) 177
Павленко Сергій Олегович 171, 174, 175, 176
Павловський Гліб Олегович (РФ) 37, 137
Падалка Лідія Василівна (СПУ) 168
Палажченко Леонід Іванович 10
Паламаренко Анатолій Нестерович 77
Пальме Свен Улоф Йоахім (Швеція) 167
Паперний Юрій Володимирович 148
Парихіна Наталія Олександрівна (Ріпки) 192
Пархоменко Олександр Якович 38
Пасталиця Світлана Василівна 36, 42, 80, 191
Пастернак Борис Леонідович 58
Пашинник Жанна Антонівна 36
Пекур Тетяна Геннадіївна 34, 94, 100, 170, 171
Пелевін Віктор Олегович (РФ) 35
Пененко Катерина Яківна (Корюківка) 115
Пенський Анатолій Григорович (Скрипчин) 108, 199

Перепечай Анатолій Петрович (Красностав) 177
Петлюра Симон Васильович 51
Петренко Олександр Георгійович (Прилуки) 200
Петриненко Тарас Гаринальдович 27, 61, 75, 77
Петрік Анатолій Миколайович (Ніжин) 193
Петро I (Московія) 49, 50
Петро Могила 39
Петровська Ніна Іванівна 212
Пинзеник Віктор Михайлович 41, 180
Півень Михайло Олексійович (Короп) 144, 151
Пій Олексій Вікторович 100
Пінчук Віктор Михайлович 149
Плющ Іван Степанович 14, 23, 25, 50, 169, 191
Плющ Ніна Іванівна (Сосниця) 200
Плющ Олександр (Борзна) 178
Позняк Сергій Васильович (Оленівка) 171, 177
Поліщук Людмила Василівна 198
Полях Юрій (Мена) 140
Пономарьов Олександр Валерійович 27, 61, 75, 77, 127
Попсуй Олександр Васильович 34
Попудренко Микола Микитович 190
Порошенко Петро Олексійович 23, 93, 107, 157, 164
Портников Віталій Едуардович 57, 69
Правдивець Микола Миколайович (Прилуки) 133
Примаченко Валерій Степанович (Ніжин) 199
Приходько Володимир Валентинович 13, 22, 37, 41, 42, 70, 110, 124, 129, 172, 174, 179, 191, 203
Приходько Михайло Васильович (Ніжин) 152
Приходько Юрій Миколайович 198
Проніков Олександр Костянтинович 69, 70
Пронікова Ірина Вікторівна 70
Протасова Валентина Петрівна (Остер) 199
Прошкуратова Тамара Сергіївна 93
Пруткін Євген Дмитрович («Явір») 180
Птуха Тамара Василівна (Козелець) 192, 199
Пузанова Світлана Миколаївна (Прилуки) 133
Пустовіт Володимир Григорович (Куликівка) 180
Пустовойтенко Валерій Павлович 54
Путін Володимир Володимирович (РФ) 6, 16, 30, 31, 37, 40, 60, 85, 100, 185, 189
Пушкін Олександр Сергійович (РІ) 4, 6, 50, 190
Радя Микола Володимирович (Нові Млини) 177, 178
Разон Віктор Миколайович (Ніжин) 199
Райковський Броніслав Станіславович (ЦВК) 92
Ратушний Михайло Ярославович 180
Рахубовський Віктор 139
Рейваховський Валентин Іванович 170
Рекрученко Георгій Васильович (Городня) 117
Реп'ях Станіслав Панасович 167
Реус Валентин Миколайович («Явір») 180
Ржавський Олександр Миколайович 89, 92, 93, 106, 193
Рибак Володимир Васильович 93
Ривкін Оскар Львович 56
Рильський Максим Тадейович 100
Рильський Тадей Розеславович 100
Рим ДОЛОВ (Талалаївка) 85
Розумовський Кирило Григорович 49
Романенко Антоніна Миколаївна (Сосниця) 200
Романова Наталія Андріївна 23, 72, 83, 110
Роудс Аарон (Австрія) 81
Рубашка Сергій Васильович (Ічня) 140
Рудьковський Микола Миколайович 13, 18, 23, 27, 29, 30, 37, 42, 54, 79, 80, 82, 94, 105, 106, 107, 134, 136, 137, 138, 155, 162, 166, 174
Саакашвілі Міхеїл Нікоლოзович (Грузія) 69
Савенок Владислав Васильович 34, 42, 138, 143, 157, 159, 163, 164, 167, 172, 174, 175
Савченко Анатолій Іванович (Корюківка) 122
Савченко Володимир Федорович 41
Самойленко Віктор Іванович (Холми) 115
Сапон Василь Микитович (Мена) 200
Сапон Костянтин Леонідович 89
Сарана Валерій Юрійович 10, 11, 13, 169
Сацюк Володимир Миколайович 16
Святослав Ігорович (Хоробрий) 87
Семенець Сергій Володимирович 10
Семін Євгеній Миколайович 89
Сенченко Людмила Валентинівна 22, 168
о. Сергій (Іваненко-Коленда Сергій Іванович) 37, 40, 145, 147, 148
о. Сергій (Чечин Сергій Іванович) (Ніжин) 39
Сердючка Верка (Данилко Андрій Михайлович) 100
Середа Дмитро Анатолійович (Ніжин) 191
Сидоренко Володимир Андрійович 73, 74, 144, 180
Симоненко Петро Миколайович (КПУ) 12, 27, 56, 59, 67, 74, 79, 80, 84, 86, 93, 94, 106, 128, 192
Сиплива Тетяна Василівна (Короп) 151
Сірий Володимир Йосипович (Білошицька Слобода) 122
Скидан Григорій Антонович (Сновськ) 22, 198, 203

Скороход Анжела Володимирівна (Ніжин) 152
Скрипка Олег Юрійович 75, 76, 77, 127
Славець Анатолій Васильович 89
Слинько Григорій Михайлович (Ховми) 177
Смешко Ігор Петрович 16
Смородін Петро Іванович 56
Соболь Юрій Олексійович 11
Сокол Олена Іванівна (Оленівка) 177
Соколов Олександр Володимирович 18, 23, 37, 39, 40, 57, 130, 137, 138, 139, 144, 145, 162, 182
Соломаха (Кицак) Ірина Григорівна 23, 24
Соломаха Сергій Васильович 1, 2, 3, 9, 11, 15, 18, 20, 33, 42, 45, 48, 52, 57, 59, 60, 70, 71, 75, 85, 89, 91, 95, 97, 98, 100, 112, 118, 121, 147, 166, 169, 170, 172, 176, 179, 183, 190, 195, 196, 198, 202, 212
Сорока Володимир Миколайович (Бахмач) 95
Сподаренко Іван Васильович 81
Ставнійчук Марина Іванівна 21
Сталін (Джугашвілі) Йосип Віссаріонович 48, 55, 69, 99
Старостишен Володимир Михайлович 139
Стаценко Ірина Борисівна (Сосниця) 193
Стельмах Володимир Семенович 41
Степова (Стельмах) Валентина Анатоліївна 90, 105
Стригун Світлана Іванівна (Прилуки) 200
Стрілець Микола Іванович 26, 81, 108, 144, 162
Ступак Володимир Федорович 3, 13, 14, 20, 25, 37, 42, 46, 70, 72, 74, 101, 164, 165, 169, 172, 174, 179, 183, 188, 191
Суворов Олександр Васильович (РІ) 6
Суркіс Григорій Михайлович (Рахмільович) 69, 167
Суркіс Ігор Михайлович (Рахмільович) 69
Табачник Дмитро Володимирович 69
Тавлуй Станіслав Васильович 109
Таганов Віталій Олександрович 130
Тамм Ігор Євгенович 58
Тандура Володимир Миколайович 22, 40, 131, 168, 203
Танюк Лесь Степанович 36
Тарасов Олексій Володимирович 83, 110
Тарасовець Микола Павлович 41
Тарасюк Борис Іванович 81
Татарчук Валентина 37, 139
Терещенко Михайло Іванович 69
Тимошенко Юлія Володимирівна 13, 16, 23, 25, 36, 41, 46, 60, 61, 70, 71, 86, 128, 179, 189
Тігіпко Сергій Леонідович 39, 41, 54
Тканко Віктор Миколайович 39, 42, 55, 144
Ткаченко Володимир Володимирович 22, 40, 198
Ткаченко Олександр Іванович (Бахмач) 96
Товкало Михайло Володимирович 104
Тодорський Олександр Іванович 56
Толстая Тетяна Микитівна (РФ) 47
Тополь Микола Федорович (Козелець) 199
Троцький (Бронштейн) Лев Давидович 48, 51
Турбін Валентин Володимирович (Павлівка) 192
Турчин Олександр Вікторович (Ніжин) 97, 100
Турчинов Олександр Валентинович 16, 34
Тютюнник Анатолій Іванович 36, 42
Удовенко Геннадій Йосипович 12
Удовенко Майя Олексіївна (Козелець) 192
Удод Любов Григорівна (Сновськ) 114
Урицький Мойсей Соломонович 4, 190
Усенко Анатолій Петрович (Короп) 203
Устенко Віктор Володимирович (Ічня) 119, 126, 127, 128
Фаль Володимир Петрович 139, 144, 146
Федір Куючок 90, 94
Федоренко Юрій Васильович (Сосниця) 193, 200
Феодосій (Пайкуш Йосип Васильович) 39
Фесенко Володимир (Мена) 140
Фесенко Галина Іванівна (Шаповалівка) 177
Фесенко Олександр Іванович (Адамівка) 177
Філарет (Денисенко Михайло Антонович) 41, 121
Філіппов Юрій Іванович 9, 10
Фокін Вітольд Павлович 190
Фоменко Володимир 34
Франк Ілля Михайлович 58
Франко Іван Якович 26, 66
Француз Володимир Іванович (Остер) 22, 117, 199, 203
Фтомова Інеса Ігорівна 37, 173
Фурцева Катерина Олексіївна 45
Хавило Анатолій Петрович (Борзна) 22, 203
Харченко Іван Андрійович (Ічня) 126
Харченко Олесь Миколайович («Явір») 180
Хатимирська Валентина Іллівна 36
Хмельницький Богдан (Зиновій-Богдан) Михайлович 28, 49, 105
Ходико Євген Максимович 139
Ходінов Віталій Вікторович (СПУ) 80
Хоменко Анатолій Олексійович (Мала Загорівка) 177, 178
Хоменко Ілля Андрійович 34

Хомрач Петро Петрович (Мена) 140
 Хорошок Сергій Іванович (Куликівка) 117, 159
 Христофорова Антоніна Анатоліївна (Донецька обл.) 198
 Цеткін Клара (Німеччина) 44
 Цетлін Єфім Вікторович 56
 Циганок Олена Іванівна (Сновськ) 119
 Цимпфер Міхаель (Австрія) 150
 Чайковська Ірина Михайлівна («Сіверщина») 173
 Чайковський Юрій Олексійович («Сіверщина») 173
 Чапаєв Василь Іванович 52
 Чаплін Микола Павлович 56
 Че Гевара Ернесто (Куба) 80
 Чебаненко Тетяна Степанівна (Донецька обл.) 199
 Чемерис Валентин Лукич 98
 Ченцов Олександр Анатолійович (Донецька обл.) 199
 Чепурний Василь Федорович 3, 11, 14, 15, 25, 42, 46, 54, 63, 72, 73, 77, 87, 88, 96, 111, 117, 118, 119, 120, 125, 126, 139, 145, 147, 150, 154, 160, 167, 168, 171, 173, 181, 189, 212
 Червоненко Євген Альфредович 36
 Черник Валентина Миколаївна (Новгород-Сіверський) 22, 168, 203
 Черновецький Леонід Михайлович 193
 Черняк Арон Якович (Ізраїль) 58, 59
 Черняков Сергій Васильович 3, 171, 183
 Чиж Іван 73
 Чорновіл Андрій В'ячеславович 89, 92, 192
 Чорновіл В'ячеслав Максимович 11, 13, 86, 123, 150
 Шаляпіна Ольга Григорівна (Козелець) 199
 Шамшуріна Євгенія Степанівна (Ніжин) 199
 Шанойло Олександр Михайлович 203
 Шаповал Петро Дмитрович 10, 12, 13, 129
 Шарль-Андре-Жозеф-Марі де Голль (Фр) 33, 34
 Шацкін Лазар Абрамович 56
 Шацький Анатолій Олексійович 15, 198
 Шевченко Валентина Семенівна 45
 Шевченко Віталій Федорович 128, 165, 180
 Шевченко Тарас Григорович 2, 9, 10, 11, 14, 22, 24, 25, 27, 28, 32, 42, 43, 46, 50, 58, 71, 81, 82, 99, 105, 110, 145, 160, 162, 181, 212
 Шевчук Дмитро Богданович 37, 39, 42, 125, 136, 137, 139, 144, 185
 Шейко Петро Володимирович (Бобровиця) 168
 Шелест Петро Юхимович 69
 Шестак Вікторія Вікторівна 212
 Шило Леонід Володимирович (Оленівка) 171, 177
 Шило Надія Григорівна (Оленівка) 171, 177
 Шинкарук Ірина Володимирівна (Львів) 27, 75
 Шкварчук Володимир Михайлович 100
 Шкіря Станіслав Васильович 192
 Шопська Надія Петрівна (Ріпки) 119
 Шпак Олег Анатолійович 22, 23, 203
 Шредер Герхард Фріц Курт (ФРН) 86
 Шумило Сергій Вікторович 3, 37, 42, 104, 138, 148, 149, 174, 182
 Шур Валентин Вікторович 33, 42, 87, 104
 Щербицький Володимир Васильович 45, 87
 Щорс Микола Олександрович 10, 11, 30, 52, 64, 130
 Юда Лариса Анатоліївна 124
 Юрченко Ніна Василівна 89, 192
 Ющенко Віктор Андрійович 3, 4, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 46, 49, 50, 52, 54, 57, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 67, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 101, 102, 103, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 187, 188, 189, 191, 194, 197, 198, 199, 200, 202
 Яворівський Володимир Олександрович 93
 Яковенко Олександр Миколайович 89, 92, 112
 Яковець Василь Павлович (Ніжин) 191
 Яковченко Микола Федорович 160
 Янукович Віктор Федорович 3, 4, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 28, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 46, 52, 53, 54, 55, 57, 63, 65, 66, 67, 70, 72, 74, 75, 76, 80, 81, 82, 83, 90, 92, 93, 96, 98, 100, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 132, 133, 134, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 151, 152, 153, 154, 159, 163, 165, 168, 174, 177, 178, 179, 180, 184, 185, 189, 191, 194, 198, 199, 200, 201, 202
 Ярославський Олександр Владилінович 14, 69
 Ярославський Олексій Владилінович 14, 69
 Ясенчук Олександр Анатолійович 34, 62, 100, 111, 169, 170
 Ясько Анатолій Григорович 191
 Яхеева Тетяна Михайлівна 9, 10, 23

Науково-популярне видання

Чернігівська обласна організація
Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка

Музей боротьби за відновлення незалежності України на Чернігівщині

Сергій СОЛОМАХА

СІВЕРЯНСЬКІ АКЦЕНТИ ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Редактор: В.Ф. Чепурний
Технічний редактор: О.М. Єрмоленко
Консультант: С.В. Бутко
Дизайн та верстка: В.В. Шестак
Коректор: Н.І. Петровська

Підписано до друку 15.05.2025 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний. Гарнітура Verdana, Cambria, Narbut Classic.
Ум. друк. арк. 24.65. Ум. фарб. 24.65. Об.-вид. арк. 26.5
Тираж 100 прим. Зам. № 0024

Видавець: Комунальний заклад «Чернігівський регіональний центр
підвищення кваліфікації» (Сіверський центр післядипломної освіти)
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 8019 від 24.11.2023.

14000, м. Чернігів, просп. Миру, 43.
Тел. (0462) 774-312 Факс (0462) 676-052
Електронна пошта: chcppk@gmail.com
Інтернет: <http://sivertraining.org.ua>, <http://institute.sivertraining.org.ua>

Віддруковано:
ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «ДЕСНА ПОЛІГРАФ»
14035, м. Чернігів, вул. Карпенка-Карого, 40

СОЛОМАХА СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

народився 4 червня 1955 року в м. Чернігові.

У 1977 році закінчив Чернігівський філіал Київського політехнічного інституту з відзнакою за спеціальністю «Технологія та обладнання зварювального виробництва» (за фахом інженер-механік). У 2003 році здобув освіту економіста в Чернігівському державному інституті економіки та управління за спеціальністю «Облік і аудит».

З 1977 року – інженер-технолог Київського заводу «Більшовик». Після строкової служби в армії (1977–1979) працював інженером-конструктором, інженером-технологом, начальником технологічного бюро Виробничого об'єднання «Чернігівський радіоприладний завод» (1979–1992), начальником управління у справах молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації (1992–1994),

заступником голови правління ЗАТ «Інвестиційна компанія «СІВЕР-ІНВЕСТ» (1995–2004), помічником-консультантом народного депутата України (2005–2006, 2007–2012).

Один із засновників Чернігівської організації РУХ 9 липня 1989 року, осередку РУХу на ВО «ЧРПЗ» в січні 1990 року. Заступник голови Чернігівських обласних організацій Народного Руху України (2 лютого – 9 червня 1992 р.), РУХ (Український Народний Рух) (1999–2001), Української народної партії (2003–2013), Політичної партії «Народний Рух України» (1998 – 1999, 2013 – 2017, з 2021).

Депутат Чернігівської міської ради першого демократичного скликання (1990–1994), секретар демократичної депутатської групи «Чернігів» та комісії міської ради з розслідування «ГКЧП» (1991).

Голова, заступник голови, секретар, член окружних, територіальних виборчих комісій (2002–2020). Економічний оглядач газети «Сіверщина».

Член Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка (1989).

Член Національної спілки журналістів України (2004).

Учасник і дослідник Української національно-демократичної революції (1989 – 1992), Помаранчевої революції та Революції Гідності.

Має п'ять авторських свідоцтв у галузі лазерного та електронно-променевого зварювання.

Один з упорядників збірника документів і матеріалів «Боротьба за незалежність України у 1989–1992 рр.: Чернігівська крайова організація НРУ за перебудову» (2009), співавтор довідника «Чернігівщина: 20 років незалежності України» (2011), автор збірки «ЧЕРНІГІВ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ. ПОВЕРТАЄМО ІСТОРИЧНУ ПАМ'ЯТЬ ТА СПРАВЕДЛИВІСТЬ» (2015), довідника «Чернігівщина: 30 років незалежності України. Керівна еліта» (2021), збірки «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЄВРОМАЙДАН. ХРОНІКА, ФАКТИ, СПОГАДИ» (2023).